

МУЗИЧКА ШКОЛА „СТАНКОВИЋ“, Београд

**ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
ЗА СРЕДЊЕ МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И
ВАСПИТАЊЕ**

ЗА ПЕРИОД 2018 – 2022. године

Дел.бр. 173

Београд, 28.08.2020.године

НАЗИВ И ВРСТА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	ПОСЕБАН ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА СРЕДЊЕ МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ
ТРАЈАЊЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЋЕ СЕ ПРИМЕЊИВАТИ ОД ШКОЛСКЕ 2020/2021.
СВРХА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА И ПОТРЕБА УЧЕНИКА И РОДИТЕЉА, ШКОЛЕ И ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	<ol style="list-style-type: none">1. Конкретизација и прилагођавање правилником прописаног наставног плана и програма условима и ресурсима Школе2. Информисање ученика, родитеља и локалне заједнице о образовним садржајима

Школски програм чине сви садржаји, процеси и активности који имају за циљ остваривање образовно васпитних задатака и сврху да промовишу интелектуални, лични, друштвени и физички развој ученика. Школски програм се ради на нивоу школе и осигурава усмереност на децу и њихово учење.

Музичка школа „Станковић“ прилагођава свој школски програм наставном плану који је прописан законом, али у исто време и условима и ресурсима школе, као и локалним захтевима и потребама. Рад на школском програму и његово усавршавање имају за циљ да обезбеде вредност и трајност стечених знања, вештина и вредности које ученик стекне током школовања.

Такође, сврха програма је да омогући стални развој школе и њено активно учешће у васпитно-образовним и културним програмима и дешавањима локалне заједнице.

ЦИЉЕВИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Музичка школа „Станковић“ кроз свој Школски програм поставља следеће циљеве:

- Омогућавање остваривања Развојног плана Школе
- Доношење програмске основе за израду и реализацију Годишњег плана рада школе; Остваривање и прилагођавање Наставних планова и програма;
- Остваривање циљева и задатака наставе;
- Унапређивање квалитета наставног процеса;
- Оспособљавање ученика да промишљено и одговорно доносе одлуке које се тичу уметничког развоја;
- Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса, као и изражавање на језицима различитих уметности;
- Развијање позитивног односа ученика према школи и учењу;
- Стицање уметничког образовања које оспособљава ученика за даље усавршавање (на факултетима музичке уметности и музичким академијама, како у Србији тако и у иностранству) и уметничко ангажовање (запослење), у складу са савременим захтевима уметничких пракси; усмеравање и учење ученика да користе различите ресурсе;
- Уважавање и повезивање искустава и знања које ученици стичу ван школе са садржајима наставе;
- Задовољавање потреба, уважавање индивидуалних карактеристика ученика у процесу стицања знања и вештина;
- Развој репродуктивно-креативних и естетских аспеката личности у складу са развојним потребама, уметничким потенцијалима и интересовањима.
- Изградњу и очување личне уметничке аутономије и интегритета и успешно суочавање са изазовима будућег уметничког живота.
- Остваривање хоризонталне и вертикалне повезаности у оквиру наставних предмета и између различитих наставних предмета;
- Обезбеђивање једнаких услова за живот и рад у школи, како за ученике, тако и за наставнике;
- Укључивање ученика у културне активности, не само Школе, већ и локалне заједнице;
- Подстицање здравствених и физичких активности ученика, развој здравствене и социјалне заштите ученика;
- Развијање негативног става према насиљу и заштита ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања;
- Развијање свести о друштвеној одговорности и припадности, усвајање вредносних ставова и подстицање индивидуалне одговорности;
- Оспособљављање ученика за доношење избора о даљем образовању;
- Развој здравог начина живота, свести о важности сопственог здравља, еколошке свести и очувања животне средине;
- Развој свести о значају друштвене одговорности и улога, као и учествовања у животу локалне заједнице;
- Развој стваралачких способности, креативности, естетске перцепције и укуса.
- Развој осећања припадности друштву и култури као целини и осећање припадности ширем европском друштвеном и културном простору;
- Усвајање и изградњу општекултурних и цивилизацијских вредносних ставова који произилазе из националне, европске и светске културне баштине.
- Допринос очувању и неговању властите традиције и културе путем уметничког

ангажовања и преношења стеченог знања (у виду јавних наступа, индивидуалних или групних, организације музичких манифестација, предавања, радионица, такмичења, и томе слично.

- Оспособљавање за решавање проблема, развој свести о себи, самоиницијативе, тимског и предузетничког духа;

ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

- Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ 88/17,27/18-др.закон, 10/19, 27/18-др.закон, 6/20)
- Закон о средњем образовању и васпитању („Службени гласник РС“ 55/13,101/17,27/18-др.закон, 6/20)
- Закон о уџбеницима („Службени гласник РС“ 27/18)
- Правилник о упису ученика у средњу школу („Службени гласник РС“ 76/20, 94/20)
- Правилник о Плану и програму наставе и учења уметничког образовања и васпитања за средњу музичку школу („Службени гласник РС-Просветни гласник“, број 8/20)
- Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање наставних планова и програма образовања и васпитања за стручне предмете за образовне профиле у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручним и уметничким школама у подручју рада култура, уметност и јавно информисање („Службени гласник РС-Просветни гласник“, број 19/15)

САДРЖАЈ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Средња школа остварује школски програм општег, стручног и уметничког образовања, а може да остварује и: индивидуални образовни план за ученике и одрасле са сметњама у развоју, индивидуалан програм српског језика, односно језика националне мањине за ученике који не познају језик на коме се изводи настава, школски програм за музичко и балетско образовање, школски програм за образовање одраслих, васпитни програм за ученике у школи са домом, програм специјалистичког и мајсторског образовања, програм образовања за рад, програме стручног оспособљавања, обуке и друге програме, у складу са посебним законом.

Школски програм доноси се на основу наставног плана и програма, односно програма одређених облика стручног образовања. Школским програмом обезбеђује се остваривање принципа, циљева и стандарда постигнућа, према потребама ученика и родитеља, односно старатеља и локалне заједнице.

Школски програм садржи:

- 1) циљеве школског програма;
- 2) назив, врсту и трајање свих програма образовања и васпитања које школа остварује и језик на коме се остварује програм;
- 3) обавезне и изборне предмете и модуле, по циклусима, односно образовним профилима и разредима; 4) начин остваривања принципа и циљева образовања и стандарда постигнућа, начин и поступак остваривања прописаних наставних планова и програма, програма других облика стручног образовања и врсте активности у образовно-васпитном раду;
- 5) факултативне наставне предмете, њихове програмске садржаје и активности којима се остварују;
- 6) начине остваривања и прилагођавања програма музичког и балетског образовања и васпитања, образовања одраслих, ученика са посебним способностима и двојезичног образовања;
- 7) друга питања од значаја за школски програм.

Школски програм садржи и посебне програме:

- програм додатне подршке;
- програм културних активности школе;
- програм школског спорта и спортских активности;
- програм каријерног вођења и саветовања
- програм заштите од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и програми превенције других облика ризичног понашања;
- програм слободних активности ученика;
- програм заштите животне средине;
- програм сарадње са локалном самоуправом;
- програм сарадње са породицом;
- програм екскурзија и студијских путовања;
- програм безбедности и здравља на раду;

Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану чине прилог школског програма.

ИСТОРИЈАТ ШКОЛЕ

Прича о Музичкој школи „Станковић“ почиње давне 1880. године када је управитељ Београда Ж. М. Блазнавац 8. августа потврдио правила „Црквене певачке дружине у Београду“ која му је 15. јуна исте године поднео на потврду председник Љубомир Бојовић. Другог августа 1881. године дружина је конституисана заслугом учитеља Петра Димића, оснивача и првог хоровађе друштва као „Црквена певачка дружина Корнелије“. Већ следеће године прописана су правила и изведена потпуна организација друштва и донесен Статут који се одржао без измена све до 14. фебруара 1910. године.

Од самог оснивања Друштво је имало циљ да оснује и школу, али је та идеја реализована тек 30 година касније због недостатка материјалних средстава и адекватног простора. Чланови Музичког друштва „Станковић“ су 1910. године сопственим прилозима, меницама и средствима из Фонда митрополита Теодосија Мраовића којим је управљало Друштво „Станковић“ откупили кућу која је пре тога служила за приватне потребе краља Милана Обреновића. На првобитну приземну кућу 1914. године дозидана су још два спрата по пројекту архитекте Петра Бајаловића. Највећа просторија ентеријера је концертна сала са галеријом у стилу сецесије, у то време прва концертна дворана у Београду. Након куповине куће стекли су се услови за оснивање школе. Музичка школа „Станковић“ основана је 1911. године под покровитељством краља Петра I Карађорђевића у оквиру Музичког друштва „Станковић“, а место првог директора Друштво је поверило свом диригенту Станиславу Биничком. Почетак је био скроман, са малим бројем ученика и наставника.

Први светски рат прекинуо је рад школе и уништио целокупну документацију, али се по његовом завршетку поново наставила пионирска делатност наших првих музичких радника. Њихов циљ је био да омогуће опстанак школе. Заслуге доцнијих директора, Хинка Маржинеца и Петра Крстића, нису биле само у настојањима на материјалном обезбеђењу школе већ и у првим покушајима организовања наставе. Истовремено са развојем школе, која је била најзначајнија тековина Музичког друштва „Станковић“, његови чланови постизали су успехе изводећи значајна дела домаћих и страних композитора. Ова установа почела је да се шири и да својом организацијом обухвата разнолика подручја музичке културе. Поред хора и школе, Друштво је имало оркестар, књижницу, музеј, ритмичко-гимнастички одсек, а покренуло је и издавање Гласника Музичког друштва „Станковић“.

Када је Петар Стојановић постао директор школе, уведене су многе новине. Основани су, између осталих, оперско-драмски одсек, камерна класа и ученички оркестар. Приређивани су концерти посвећени великим личностима из историје музике, најчешће поводом прославе њихових годишњица. Ови концерти били су пропраћени предавањима намењеним музичком просвећивању не само ученика већ и публике. Број ученика се повећао, што је био несумњив знак признавања вредности школе. Међу професорима који су предавали у овом раном периоду су и наши признати композитори и музички радници – Стеван Христић, Владимир Ђорђевић и други.

Ови први успеси постали су основ за још већи успон школе. Захваљујући промени у управи Друштва, када је председник постао Душан Путник, Друштво је, уз помоћ младих музичара доживело ренесансу. Тада су активирани сви одсеци, а хор је под управо Михаила Вукдраговића изводио концерте посвећене југословенској музици, делима Сука, Бетовенову Мису солемнис, а одлазио је и на гостовања у иностранство.

Долазак Емила Хајека за директора означио је почетак једне нове епохе у развоју Музичке школе. Његовим настојањима извршена је реформа и модернизација наставе. Основане су стручне секције и почело је постепено изграђивање свих класа. За успешно спровођење идеја и смерница директора

заслужан је Рикард Шварц, а за подизање нивоа наставе млади наставници, који су своју педагошку делатност наставили доцније на Музичкој академији.

По својој улози у времену пре оснивања Музичке академије, Музичка школа „Станковић“ била је њен заменик и претходник. Оснивање Музичке академије 1937. године лишило је Музичку школу „Станковић“ многих професора, али је она наставила да напредује вођена директорима Михаилом Вукдраговићем, а затим Миленком Живковићем. И даље су одржавани стилски јавни часови, концерти посвећени домаћим композиторима и оперске представе. Успон школе био је прекинут за време немачке окупације, када су страдали и наставници, Војислав Вучковић, Лујо Давичо, Ружа Винавер и Рикард Шварц.

После ослобођења Музичка школа „Станковић“ 1947. године постаје државна средња музичка школа са највећим бројем ученика, једину која има све одсеке гудачких и дувачких инструмената, тако да је у могућности да образује самостални симфонијски оркестар.

Увек испред свих, Музичка школа „Станковић“ 1993. године оснива одсек за џез музику, први у овом делу Европе. Квалитет наставног кадра привукао је велики број изузетно надарених ученика који су врло брзо почели да постижу значајне резултате и школовање настављају на престижним светским факултетима попут Беркли колеџа, Музичке академије у Амстердаму, Грацу, Бечу, Даблину. Данас, након 25 година, највећи део наставног кадра на џез одсеку чине наши бивши ученици, афирмисани уметници, пуни воље да своја знања пренесу на млађе колеге.

Наша школа специфична је још по нечему. Од 1993. године настава се одвија у два објекта. У Кнеза Милоша 1а налазе се управа, свечана сала, библиотека, и четири мање собе за индивидуалну наставу.

„Привремени“ објект у згради у Дечанској 6 (а ту смо од 1993. године) састоји се из просторија у сутерену и на другом спрату.

У сутерену одвија се индивидуална настава у четири учионице, а групна у 10 учионица. Учионице у којима се одржава групна настава су пролазне, влажне, без звучне изолације, бучне, са лошим инсталацијама и са недовољно природног осветљења. У оквиру сутерена налазе се професорска соба, просторија за помоћно особље, соба за домара и соба коју деле психолог и помоћник директора.

Преграђивањем просторија на другом спрату добили смо петнаест соба за индивидуалну наставу, камерну салу и професорску собу. Преграђивањем ходника добили смо кабинет за информатику и још две мале собе за индивидуалну наставу.

Простор у Дечанској по величини не одговара капацитетима наше школе па самим тим и не задовољава услове за васпитно-образовни рад. Но, највећи проблем је непостојање звучне изолације што ремети нормално одржавање наставе. Непрестаним напорима и интервенцијама овај простор се ипак одржава на нивоу неопходних услова за васпитно-образовни рад.

С обзиром да простор није наменски грађен за музичку школу и да нам је додељен као привремено решење морали смо да предузмемо мере да би простор искористили на најрационалнији начин и да са што мање финансијских улагања тај простор и улепшамо. У том циљу настава је тако организована да су учионице заузете током целог дана (од 07.00 до 21.00) од понедељка до суботе, а понекад чак и недељом.

У периоду 2014-2019 школски простор је реновиран и уређен у складу са материјалним могућностима.

ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ НАСТАВЕ У СРЕДЊОЈ МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

Циљ наставе у средњој музичкој школи је да васпитањем и образовањем професионалних музичара различитих профила и занимања обезбеди културну надградњу оног дела друштва обухваћеног појмом музичке уметности и оспособљавање ученика за наставак школовања на одговарајућим високошколским установама.

Задаци наставе музичкој школи су:

- Оспособљавање ученика за јавне наступе, сваку врсту јавне презентације, самостално, као и у различитим ансамблима
- Иновативна корелација међу одсецима у слободном садржају наставе
- Интензиван и континуиран рад на развоју ученикових музичких способности слуха, ритма, музичке меморије.
- Упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима одабраног инструмента (ученика који су одабрали певање – са својствима људског гласовног апарата)
- Овладавање техникама свирања на одабраном инструменту (за ученике певања – вокалном техником) Упознавање са елементарним агогичким знацима и значењем универзалних музичких изражајних средстава (темпа, ритма, метра, динамике, артикулације, акцентуације)
- Усвајање вештина течног читања и писања нота у разним кључевима, као и континуиран рад на развоју вештине свирања или певања
- Усвајање основних знања из области музичке теорије и историје
- Стицање самосталности у процесу учења вежбања
- Изградња навике редовног слушања уметнички вредне музике, развијање и профилирање естетских музичких критеријума
- Развијање афирмативних етичких ставова у односу на општељудске вредности, националну и светску културну баштину, значај музичке уметности у светској култури, професију музичара и важност његове улоге у друштву
- Успостављање веза и комуникације са локалном заједницом и њихово
- информисање о активностима школе преко свих доступних електронских и писаних средстава (часописа које школа издаје, сајта школе, концерата који се организују)

Очекивани исходи:

Након и за време остваривања процеса учења у Школи а у складу са Законом о основама система образовања и васпитања, очекује се да ће ученици моћи да:

- усвајају и изграђују знање, примењују и размењују стечено знање;
- науче како да уче и да користе свој ум;
- овладају знањима и вештинама потребним за наставак школовања и укључивање у свет рада; идентификују и решавају проблеме и доносе одлуке користећи критичко и креативно мишљење;
- раде ефикасно са другима као чланови тима, групе, организације и заједнице;
- одговорно и ефикасно управљају собом и својим активностима;
- прикупљају, анализирају, организују и критички процењују информације;
- ефикасно комуницирају користећи се разноврсним вербалним, визуелним и симболичким средствима; ефикасно и критички користе научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини;
- схватају свет као целину повезаних система и приликом решавања конкретних проблема разумеју да нису изоловани;

- покрећу и спремно прихватају промене, преузимају одговорност и имају предузетнички приступ и јасну оријентацију ка остварењу циљева и постизању успеха.

Остваривање општих исхода образовања и васпитања обезбеђује се укупним образовноваспитним процесом на свим нивоима образовања, кроз све облике, начине и садржаје рада.

НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНИХ ПРОГРАМА

Музичка школа „Станковић“ има три одсека за **класичну музику, џез музику и музичку теорију** т.ј. три образовна профила за редовне ученике, **музички извођач класичне музике, музички извођач џез музике и музички сарадник**. На свим одсецима настава траје четири године и остварује се на матерњем, српском језику. У зависности од избора одсека ученици се опредељују за један од три могућа образовна профила:

1. Музички извођач класичне музике

- клавир
- виолина
- виола
- виолончело
- контрабас
- хармоника
- гитара
- харфа
- флаута
- обоа
- кларинет
- фагот
- труба
- тромбон
- хорна
- соло певање
- удараљке

2. Музички извођач џез музике-

- џез клавир
- џез певање
- џез контрабас
- џез бас гитара
- џез бубњеви
- џез гитара
- џез труба
- џез саксофон

3. Музички сарадник

Општеобразовни предмети у средњој музичкој школи

I ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	I РАЗРЕД				II РАЗРЕД				III РАЗРЕД				IV РАЗРЕД				УКУПНО			
	недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње	
	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В
I УКУПНО	15		525		15		525		15		525		14		462				2037	
1. Српски језик и књижевност	3		105		3		105		3		105		3		99		12		414	
2. Страни језик	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
3. Други страни језик	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
4. Философија													2		66		2		66	
5. Психологија									2		70						2		70	
6. Социологија					1		35										1		35	
7. Историја	2		70		2		70		1		35						5		206	
8. Математика	2		70		2		70		2		70		2		66		8		208	
9. Физика	1		35														1		35	
10. Информатика	1		35		1		35		1		35		1		33		4		140	
11. Физичко васпитање	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
II ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	1		35		1		35		1		35		1		33		4		138	
1. Грађанско васпитање-верска настава	1		35		1		35		1		35		1		33		4		138	
УКУПНО I + II	16		560		16		560		16		560		14		558		63		2238	

ОДСЕК КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ

Образовни профил: Извођач класичне музике

III СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИИ РАЗРЕД				УКУПНО			
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње	
		Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В
III УКУПНО		13		455		17		595		17		595		19		627		66		2272	
1.	Главни предмет: инструмент или соло певање	3		105		3		105		3		105		3		99		12		414	
2.	Солфеђо	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
3.	Хармонија	2		70		2		70		1		35		1		33		6		208	
4.	Музички облици					1		35		2		70		2		66		5		171	
5.	Музички инструменти					1		35										1		35	
6.	Контрапункт									1		35		2		66		3		101	
7.	Етномузикологија	1		35		1		35										2		70	
8.	Историја музике са упознавањем музичке литературе					2		70		2		70		2		66		6		206	10
9.	Национална историја музике													1		33		1		33	
10.	Камерна музика	1		35		1		35		2		70		2		66		6		206	
11.	Читање са листа	1		35		1		35		1		35		1		33		4		138	
12.	Клавирски дуо*	1		35		1		35		1		35		1		33		4		138	
13.	Оркестар-хор	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
14.	Упоредни клавир**	1		35		1		35		1		35		1		33		4		138	
15.	Италијански***	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
УКУПНО (I+II)+III		16+13/29				16+19/33				16+17/33				15+19/34							

*Предмет имају само ученици клавира

**Предмет имају сви ученици осим ученика клавира

***Предмет имају само ученици соло певања

ОДСЕК ЗА ЦЕЗ МУЗИКУ

Образовни профил: Извођач цез музике

III СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИИ РАЗРЕД				УКУПНО			
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње	
		Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В
III УКУПНО		13		455		17		595		20		700		22		726		72		2476	
1.	Главни предмет: инструмент или соло певање	3		105		3		105		3		105		3		99		12		414	
2.	Солфеђо	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
3.	Хармонија	2		70		2		70		1		35		1		33		6		208	
4.	Музички облици					1		35		2		70		2		66		5		171	
5.	Музички инструменти					1		35										1		35	
6.	Контрапункт									1		35		2		66		3		101	
7.	Етномузикологија	1		35		1		35										2		70	
8.	Историја музике са упознавањем музичке литературе					2		70		2		70		2		66		6		206	
9.	Упоредни клавир	1		35		1		35		1		35		1		33		4		138	
10.	Ударачки инструменти									1		35		1		33		2		68	
11.	Мали ансамбли	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
12.	Биг бенд									2		70		2		66		4		136	
13.	Теорија цез музике	2		70		2		70										4		140	
14.	Цез аранжирање									2		70		2		66		4		136	
15.	Историја цез музике	1		35		1		35		1		35		1		35		4		138	
УКУПНО (I+II)+III		16+13/29				16+17/33				16+20/36				15+22/37				72/2476			

ОДСЕК ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ

Образовни профил: Музички сарадник

III СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		ПРВИ РАЗРЕД				ДРУГИ РАЗРЕД				ТРЕЋИ РАЗРЕД				ЧЕТВРТИ РАЗРЕД				УКУПНО			
		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње		недељно		годишње	
		Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В	Т	В
III УКУПНО		12		420		16		560		19		665		21		693		68		2338	
1.	Солфеђо	3		105		3		105		3		105		3		99		12		414	
2.	Хармонија	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
3.	Хармонска пратња	2		70														2		70	
4.	Аранжирање					1		35		1		35		1		33		3		103	
5.	Музички облици					1		35		2		70		2		66		5		171	
6.	Музички инструменти					1		35										1		35	
7.	Контрапункт									2		70		2		66		4		136	
8.	Етномузикологија	1		35		1		35										2		70	
9.	Историја музике са упознавањем музичке литературе					2		70		2		70		2		66		6		206	
10.	Национална историја музике													1		33		1		33	
11.	Клавир	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
12.	Хор	2		70		2		70		2		70		2		66		8		276	
13.	Хорске партитуре					1		35		1		35						2		70	
14.	Дириговање									2		70		2		66		4		136	
15.	Увод у савремену музику													2		66		2		66	
УКУПНО (I+II)+III		16+12/28		16+16/32		16+19/35		15+21/36													

Облици образовно-васпитног рада којима се остварују обавезни предмети, изборни програми и активности

ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД часова	II РАЗРЕД часова	III РАЗРЕД часова	IV РАЗРЕД часова	УКУПНО часова
Час одељенског старешине	35	35	35	33	138
Додатна настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунска настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремна настава *	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Час одељенског старешине	35	35	35	33
Испити и смотре	10 - 20	10 - 20	10 - 20	10 - 20
Студијско путовање	до 3 дана	до 5 дана	до 5 наставних дана	до 5 наставних дана
Концертна активност (интерни и јавни часови, концерти, такмичења)	35 часова годишње			
Друштвене активности – ученички парламент, ученичке задруге	10 – 20 часова годишње			

13

Распоред радних недеља у току наставне године

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД
Разредно-часовна настава	35	35	35	33
Концертне активности	1	1	1	1
Испити и смотре	3	3	3	1
Матурски испит				4
Укупно радних недеља	39	39	39	39

ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ

У средњој музичкој школи „Станковић“ настава се изводи као индивидуална, групна и разредна. Час траје 45 минута.

Наставник корепетитор држи један час недељно сваком ученику у присуству његовог наставника главног предмета и самостално као припрему за јавни наступ у оквиру додатне и допунске наставе, осим код главних предмета клавир, хармоника и гитара.

ОДСЕК КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ

- Индивидуална настава: Главни предмет, Упоредни клавир
- У групама од 2 ученика: Читање са листа, Клавирски дуо
- У групама од 2 до 4 ученика: Камерна музика
- У групама од 5 до 8 ученика: Солфеђо, Хармонија, Музички облици, Контрапункт,
- У групама од 9 до 16 ученика: Етномузикологија, Историја музике са упознавањем музичке литературе, Национална историја музике, Музички инструменти
- У групама до 30 ученика: Оркестар/Хор

ОДСЕК ЗА ЏЕЗ

- Индивидуална настава: Џез инструмент или певање, Упоредни клавир
- У групама до 16 ученика (сви уписани у исти разред): Џез историја, Мали ансамбли, Биг бенд
- У групама од 5 до 8 ученика: Солфеђо, Теорија џез музике, Џез аранжирање, Хармонија, Музички облици, Контрапункт, Ударачки инструменти
- У групама од 9 до 16 ученика: Историја музике са упознавањем музичке литературе, Национална историја музике,

ОДСЕК ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ

- Индивидуална настава: Клавир
- У групама од 2 ученика: Хорске партитуре
- У групама од 4: Хармонска пратња
- У групама од 5 до 8 ученика: Солфеђо, Хармонија, Музички облици, Контрапункт, Дириговање, Увод у компоновање, Хармонска пратња и Аранжирање
- У групама од 9 до 16 ученика: Историја музике са упознавањем музичке литературе, Национална историја музике, Музички инструменти, Етномузикологија
- У групама до 30 ученика: Хор

ИСПИТИ

У музичкој школи „Станковић“ полагају се следећи испити:

1. испит за проверу знања
2. пријемни
3. годишњи
4. матурски
5. разредни
6. поправни
7. допунски

Пријемни испит

Пријемни испит полаже се пре уписа у први разред средње музичке школе и могу му приступити кандидати који имају завршену основну музичку школу и кандидати који немају основну музичку школу ако претходно положи испит за проверу нивоа знања завршног разреда основног музичког образовања.

Кандидати који нису завршили редовно основно школовање, а завршили су ОМШ могу да се упишу у СМШ где похађају наставу из уметничких и стручних предмета.

Пријемни испит полаже се у роковима које дефинише Министарство просвете, науке и технолошког развоја у складу са Конкурсом о упису у средње школе и са овим Правилником о плану и програму наставе и учења за средње музичке школе.

-Заједнички део пријемног испита за све вокално-инструменталне одсеке-

15

СОЛФЕЂО:

- Мелодијска вежба с листа
- Ритмичко читање с листа
- Питања из Теорије музике (усмено)

-ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ-

КЛАВИР:

- Етида
- Полифона композиција
- Први став сонате
- Композиција по слободном избору

ХАРМОНИКА:

- Скала
- Етида
- Циклични облик- најмање 2 става или Тема са варијацијама
- Композиција по слободном избору

ГИТАРА:

- Скала
- Етида
- Композиција по слободном избору

ДУВАЧИ:

- Скала дурска и молска
- Етида
- Композиција по слободном избору

ГУДАЧИ (сви сем контрабаса):

- Скала дурска и молска
- Етида
- Први став сонате или концерта

КОНТРАБАС:

- Скала дурска и молска
- Етида
- Композиција по слободном избору

УДАРАЉКЕ:

- Композиција за добош
- Композиција за ксилофон
- Композиција за 2 типмана

СОЛО ПЕВАЊЕ:

- Једна вокализа
- Једна композиција старог мајстора
- Једна песма по слободном избору

ОДСЕК ЗА ЏЕЗ МУЗИКУ

ЏЕЗ КЛАВИР

Оскар Петерсон : Џез етида;

Обавезна композиција – џез стандард припремљен из клавијарског извода – опционо један корус импровизације;

Композиција по избору (џез, блуз, поп, рок... – модерни стилови).

ЏЕЗ ПЕВАЊЕ

Џез стандард у ритму свинга;

Џез балада;

Композиција по избору кандидата.

Програм се изводи уз пратњу једног хармонског инструмента (клавира или гитаре).

Кандидат може да одреди корепетитора по избору или да се определи за школског корепетитора (у том случају је у обавези да приложи партитуру – мелодија и шифре).

ЏЕЗ КОНТРАБАС

Скале: дурска или молска по избору кроз две октаве (гудалом или пицикато – по избору);

Џез стандард по избору (пратња, тема опционо);

Композиција по избору.

Програм се изводи уз пратњу једног хармонског инструмента (клавира или гитаре).

Кандидат може да одреди корепетитора по избору или да се определи за школског корепетитора (у том случају је у обавези да приложи партитуру – мелодија и шифре).

17

ЏЕЗ БАС ГИТАРА

Скале: дурска и молска по избору кроз две октаве;

Џез стандард по избору;

Композиција по избору.

Програм се изводи уз пратњу једног хармонског инструмента (клавира или гитаре).

Кандидат може да одреди корепетитора по избору или да се определи за школског корепетитора (у том случају је у обавези да приложи партитуру – мелодија и шифре).

ЏЕЗ БУБЊЕВИ

Свинг ритам: „он бит“ и „оф бит“ (on i off beat) ноте на добошу;

Латин ритам (самба или боса нова – по избору);

Фанк грув са фил иновима (fill in).

ЏЕЗ ГИТАРА

Скале: дурска или молска кроз две октаве (по избору);

Џез стандард по избору (мелодија и пратња);

Блуз (мелодија и пратња – импровизација по избору).

Програм се изводи уз пратњу једног хармонског инструмента (клавира или гитаре).

Кандидат може да одреди корепетитора по избору или да се определи за школског корепетитора (у том случају је у обавези да приложи партитуру – мелодија и шифре).

ЏЕЗ ТРУБА

Скале: дурска или молска кроз једну октаву;

Блуз форма (тема - један корус);

Етида или комад по избору.

Програм се изводи уз пратњу једног хармонског инструмента (клавира или гитаре).

Кандидат може да одреди корепетитора по избору или да се определи за школског корепетитора (у том случају је у обавези да приложи партитуру – мелодија и шифре) или да се определи за извођење испитног програма уз мајнус уан (minus one) инструменталну пратњу са ЦД-а Мр3 плејера.

ЏЕЗ САКСОФОН

Скале: дурска или молска, линеарно терце и трозвуци од сваког ступња кроз две октаве:

Џез стандард (тема – један корус);

Џез стандард (тема – један корус).

Програм се изводи уз пратњу једног хармонског инструмента (клавира или гитаре).

Кандидат може да одреди корепетитора по избору или да се определи за школског корепетитора (у том случају је у обавези да приложи партитуру – мелодија и шифре) или да се определи за извођење испитног програма уз „мајнус уан“ (minus one) инструменталну пратњу са ЦеДе-а или Мр3 плејера.

ОДСЕК ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ:

- Усмени део:
- Мелодијска вежба с листа
- Ритмичко читање с листа
- Писмени део:
- Једногласни диктат
- Тест из Теорије музике

Годишњи испити

Полаже се на крају наставног периода текуће школске године из предмета који су дефинисани.

-Одсек класичне музике-

I разред	Главни предмет
II разред	Главни предмет
III разред	Главни предмет
IV разред	Матурски испит

-Одсек за џез музику-

I разред	Главни предмет
II разред	Главни предмет
III разред	Главни предмет
IV разред	Матурски испит

-Одсек за музичку теорију-

I разред	Солфеђо, Хармонија
II разред	Солфеђо, Хармонија
III разред	Солфеђо, Хармонија
IV разред	Марурски испит

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК		
<p>Циљ учења Српског језика и књижевности је унапређивање језичке и функционалне писмености; стицање и неговање језичке и књижевне културе; оспособљавање за тумачење и вредновање књижевних дела; афирмисање и прихватање вредности хуманистичког образовања и васпитања ученика; развијање личног, националног и културног идентитета, љубави према матерњем језику, традицији и култури српског народа и других народа и етничких заједница.</p>		
Облик рада - групни		
Први разред		
недељни фонд часова 3		
годишњи фонд часова 105		
Област	садржаји	исходи
ЈЕЗИК	<p>Општи појмови о језику.</p> <p>Историја књижевног језика код Срба.</p> <p>Дијалекти српског језика екавског и ијекавског изговора.</p> <p>Фонетика (са фонологијом и морфофонологијом).</p> <p>Прозодија.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме језик као систем и разликује основне науке о језику; – препозна особине књижевних језика пре реформе Вука Караџића; – разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; – разликује дијалекте српског језика и екавски и ијекавски изговор; – разликује глас, фонему и графему; – класификује гласове према основним критеријумима; – одреди границу слога у типичним случајевима; – препозна гласовне алтернације и примени нормативна решења у вези с њима; – примени основна правила акценатске норме; – објасни појам и значај књижевности као уметности речи и утврди њене сличности/разлике у односу на друге уметности и области културе; – тумачи књижевно дело са разумевањем његових жанровских карактеристика и књижевноисторијског контекста, користећи у анализи структурне и стилистичке елементе дела и употребљавајући секундарне изворе; – истражи и објасни стваралачку улогу мита у књижевности; – вреднује одлике античког епа, библијског стила и представе света;
КЊИЖЕВНОСТ	<p>Књижевност као уметност речи.</p> <p>Читање и проучавање књижевности.</p> <p>Књижевни родови и врсте.</p> <p>Књижевност старог века.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – тумачи књижевно дело са разумевањем његових жанровских карактеристика и књижевноисторијског контекста, користећи у анализи структурне и стилистичке елементе дела и употребљавајући секундарне изворе; – истражи и објасни стваралачку улогу мита у књижевности; – вреднује одлике античког епа, библијског стила и представе света;

	Народна књижевност. Средњовековна књижевност. Хуманизам и ренесанса	<ul style="list-style-type: none"> – повеже знања из историје и историје уметности старог века (сумерско-вавилонске, хебрејске, хеленске) са књижевним стваралаштвом тог раздобља; – поткрепљује примерима основне одлике народне књижевности (класификација, варијантност, формулативност);
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Правопис. Усмено и писано изражавање.	<ul style="list-style-type: none"> – анализира композиционе и стилистичке одлике народне бајке и вреднује поруке у односу на властито читалачко и интермедијално искуство; – препозна одлике средњовековне књижевности и испита њен значај за српску културу; – образложи на примерима важност свеукупног културног заокрета који се догодио у епохи хуманизма и ренесансе; – наведе главне мотиве, тематику и стилске одлике репрезентативних књижевних дела хуманизма и ренесансе и покаже разлике и сличности у односу на античку и средњовековну књижевност/културу; – издвоји мотиве везане за музику у анализи књижевног дела; – објасни улогу музике у тематском или формалном уобличавању књижевног дела; – примени одговарајућа правописна правила; – правилно распореди грађу при писању састава; – препозна некњижевни акценат и облик речи у свакодневној комуникацији и у говору јунака у драмским уметничким формама, а потом га исправља у сопственом говору; <p>чита с разумевањем књижевне и остале типове текстова.</p>
Други разред		
недељни фонд часова 3		
годишњи фонд часова 105		
Област	садржаји	исходи
ЈЕЗИК	Историја српског књижевног језика. Функционални стилови српског књижевног језика.	<ul style="list-style-type: none"> – објасни развојне карактеристике српског књижевног језика од реформе Вука Караџића до данас; – објасни разлику између етимолошког и фонолошког правописа;

	<p>Морфологија у ужем смислу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – напише текст, примењујући форме и обележја публицистичког и административног стила;
<p>КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>Барок у европској књижевности и барокне тенденције у српској књижевности.</p> <p>Просветитељство и класицизам у српској књижевности.</p> <p>Романтизам у европској и српској књижевности.</p> <p>Реализам у европској и српској књижевности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни појам морфеме и разликује граматичку од творбене анализе речи (творбену основу и наставак и граматичку основу и наставак); – примени системска знања о врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама; – наведе и објасни друштвено-историјске околности које су утицале на појаву барока у српској култури; – упореди стилска средства барока са уметничким средствима претходних епоха (праваца); – одреди друштвени и културолошки значај просветитељских идеја, посебно у српској култури; – објасни утицај романтизма на формирање националног идентитета;
<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>Правопис.</p> <p>Усмено и писано изражавање.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – састави табелу са најзначајнијим представницима романтизма, њиховим делима и одликама; – упореди стилске карактеристике европског и српског романтизма; – утврди разлике у приступу стварности романтизма и реализма: – упореди и примерима илуструје књижевне одлике дела која припадају реализму; – дискутује о повезаности музике и књижевности у романтизму и реализму; – протумачи и вреднује посебности књижевних јунака и јунакиња реализма (проблем рода, идентитета, класне раслојености); – анализира и упореди издвојене проблеме у књижевним делима која припадају различитим епохама; – примени правописна решења у вези са писањем скраћеница; – примени основна типографско-правописна решења у вези са куцаним текстом (размак и штампарски типови слога);

		<ul style="list-style-type: none"> – учествује у јавним разговорима са више учесника (на теме из области језика и књижевности); – обликује свој говор према ситуацији и примени књижевнојезичку норму; – састави сложенији текст, користећи се описом и приповедањем.
Трећи разред		
недељни фонд часова 3		
годишњи фонд часова 105		
Област	садржаји	исходи
ЈЕЗИК	<p>Творба речи.</p> <p>Лексикологија.</p> <p>Синтакса.</p> <p>Стилистика.</p> <p>Функционални стилови српског књижевног језика.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препозна најважније типове творбе у српском језику – извођење, слагање, комбиновану творбу и претварање; - разликује значењске односе међу речима; - препозна лексичке механизме – метафору и метонимију; - разликује типове лексике с обзиром на порекло (народне речи, црквенословенске речи и позајмљенице) и сферу употребе (историзми, архаизми, неологизми, термини); - разликује некњижевну лексику од књижевне; - препозна и правилно користи устаљене изразе (фразеологизме); - разликује синтаксичке јединице и познаје све типове реченичних чланова; – препозна особине разговорног стила, посебно оне које га разликују од осталих стилова;
КЊИЖЕВНОСТ	<p>Модерна у европској и српској књижевности.</p> <p>Међуратна и ратна књижевност.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - систематизује усвојена знања о књижевности, процењује сопствену успешност, идентификује тешкоће и, уколико их има, утврђује план за њихово превазилажење; - наведе и објасни друштвено-историјске околности које су довеле до појаве симболизма и естетике ларпурлартизма; - упореди српску књижевност модерне са европском и одреди њене специфичности; - наведе примере декаденције у касној фази српске модерне; - повеже појаве у књижевности са друштвено-историјским околностима; - образложи утицај друштва на појаву ангажоване књижевности; - објасни везу између џеза као музике која одређује епоху и књижевних дела инспирисаних том музиком;

		повеже формалне одлике књижевног дела (форма, тип приповедања, стилска средства) и његово значење;
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Правопис Усмено и писано изражавање.	правилно пише цртицу у полусложеницама када су у једном реду и када се деле на крају реда; - примењује основна правила транскрипције имена из страних језика; - говори јавно и пред већим аудиторијумом о темама из језика, књижевности и културе; - саслуша туђе мишљење и узме га у обзир приликом своје аргументације; - активно учествује у јавној дебати – припреми се за дебату, аргументовано излаже и изведе закључке; - напише састав на тему из језика и књижевности, уважавајући начела правописа и језичке норме.
Четврти разред		
недељни фонд часова 3		
годишњи фонд часова 99		
Област	садржаји	исходи
ЈЕЗИК	Синтакса. Стилистика. Општа лингвистика.	- разликује основна значења и функције падежа; - разликује све типове независних предикатских реченица и препозна специјалне независне реченице; - разликује напоредне односе међу речима, синтагмама и реченицама; - препозна различите врсте зависних реченица; - правилно употреби и препозна значења личних глаголских облика; - препозна у тексту и наведе особине књижевноуметничког и научног стила; - процени поузданост података које преузима са интернета при писању текста научним стилем; -- покаже основна општелингвистичка знања о еволуцији језика и сродности између неких језика;
КЊИЖЕВНОСТ	Послератна и савремена књижевност.	- утврди тематске, идејне, језичке, композиционе и жанровске особине књижевног текста; - протумачи књижевни текст стављајући га у одговарајући културноисторијски контекст;

		<ul style="list-style-type: none"> - користи књижевнотеоријске термине у тумачењу књижевног дела; - постави проблемско питање у вези са књижевноуметничким делом, износи суд о њему и аргументује свој суд; - повеже одређене теорије (егзистенцијализам, теорија рецепције/отовореног дела) са књижевноуметничким текстом; - препозна интертекстуалност; - самостално бира књижевна дела изван програма ослањајући се на стечена знања и усвојене вредности; - повеже историјске, религијске, политичке теме у делима која обрађује са изградњом или преиспитивањем националног идентитета у њима; - расправља о елементима родне осетљивости у делима која обрађује; - објасни везу између друштвених кретања у другој половини 20. века, стварања нових музичких праваца и њиховог одраза у књижевности;
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>Правопис.</p> <p>Усмено и писано изражавање.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - правилно користи знаке интерпункције (тачку, запету, тачку са запетом, упитник, узвичник, две тачке, три тачке, црту, заграду, наводнике); - говори јавно и пред већим аудиторијумом о темама из језика, књижевности и културе; - напише састав на тему из језика и књижевности, уважавајући начела правописа и језичке норме.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК		
<p>Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.</p>		
Облик рада - групни		
Први разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област	садржаји	исходи
<p>РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и реагује на одговарајући начин усмене на поруке у вези са активностима у образовном контексту; – разуме основну поруку краћих излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор; – разуме информације о релативно познатим и блиским садржајима и једноставна упутства у приватном, јавном и образовном контексту; – разуме општи смисао информативних радијских и телевизијских емисија о блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; – разуме основне елементе радње у краћим видео-записима у којима се обрађују релативно блиске теме, ослањајући се и на визуелне елементе; – разуме суштину исказа (са)говорника који разговарају о блиским темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – изводи закључке после слушања непознатог текста у вези са врстом текста, бројем саговорника, њиховим међусобним односима и намерама, као и у вези са општим садржајем; – ослањајући се на општа знања, искуства и контекст поруке, увиђа значење њених непознатих елемената; – памти и контекстуализује битне елементе поруке;

<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; <p>ИКТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује најчесталије врсте текстова, познајући њихове основне карактеристике, сврху и улогу; – разуме краће текстове о конкретним темама из свакодневног живота, као и језички прилагођене и адаптиране текстове утемељене на чињеницама, везане за домене општих интересовања; – разуме осећања, жеље, потребе исказане у краћим текстовима; – разуме једноставна упутства и саветодавне текстове, обавештења и упозорења на јавним местима; – разуме краће литерарне форме у којима доминира конкретна, фреквентна и позната лексика (конкретна поезија, кратке приче, анегдоте, скечеви, стрипови); – проналази, издваја и разуме у информативном тексту о познатој теми основну поруку и суштинске информације; – идентификује и разуме релевантне информације у мејловима, проспектима, новинским вестима, репортажама, огласима, реду возње, блогovima; – препознаје основну аргументацију у једноставнијим текстовима (нпр. новинским чланцима или писмима читалаца, као и другим врстама коментара); <p>наслућује значење непознатих речи на основу контекста;</p>
<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација; – дијалог; 	<ul style="list-style-type: none"> – учествује у краћим дијалозима, размењује информације и мишљење са саговорником о блиским темама и интересовањима; – користи циљни језик као језик комуникације у образовном контексту, прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута;

		<ul style="list-style-type: none"> – описује себе и своје окружење, догађаје у садашњости, прошлости и будућности у свом окружењу и изван њега; – на једноставан начин/укратко изражава своје утиске и осећања и образлаже мишљење и ставове у вези са блиским темама; – описује догађаје и саопштава садржај неке књиге или филма, износећи своје утиске и мишљења; – укратко препричава краћи текст или видео-запис; – излаже унапред припремљену краћу презентацију на одређену тему (из домена личног интересовања); <p>указује на значај одређених исказа и делова исказа пригодном гестикулацијом и мимиком или наглашавањем и интонацијом;</p>
<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – пише на разложен и једноставан начин о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности (обима 80 100 речи); – описује утиске, мишљења и осећања (обима 70 90 речи); – пише белешке, поруке и лична писма/мејлове да би тражио или пренео релевантне информације; – једноставним језичким средствима резимира прочитани/преслушани текст о блиским темама и износи сопствено мишљење о њему; – попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; – пише краћа формална писма (писма читалаца, пријаве за праксе, стипендије или омладинске послове); – пише електронске поруке, СМС поруке, учествује у дискусијама на блогу.слика, графикона, детаљних упутстава;

<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земаља чији језик учи; – препознаје и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота земље и земаља чији језик учи; – препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са елементима страног језика који учи, али и из осталих области школских знања и животних искустава; – препознаје различите стилове комуникације и најфреквентнија пратећа паравербална и невербална средства (степен формалности, љубазности, као и паравербална средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.); – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже); – користи савремене видове комуникације у откривању културе земаља чији језик учи;
<p>МЕДИЈАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; 	<ul style="list-style-type: none"> – преноси суштину поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, објашњења и обавештења, писмено и усмено; – резимира садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га саговорнику; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преводи или преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.

ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ		
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Именице, Члан, Заменице, Детерминатори, Придеви и прилози, Предлози, Бројеви, Везници, Глаголи, Глаголска времена (активне и пасивне конструкције), Глаголи и фразе праћени инфинитивом или <i>-ing</i> обликом, Модални глаголи, Фразални глаголи, Творба речи, Реченица;	
Други разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област	садржаји	исходи
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалогско излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности у образовном контексту и у свакодневним (приватним и јавним) комуникативним ситуацијама; – разуме општи садржај и најважније појединости краћих монолошких и дијалогских излагања о познатим и узрасно примереним темама, у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор уз одговарајући број понављања или успоренији темпо говора; – разуме општи смисао информативних прилога (на интернету, радију, телевизији) о познатим или блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор уз одговарајући број понављања; – разуме основне елементе садржаја (актере и њихове међусобне односе, околности радње, заплет и епилог...) у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама (исечци аудио-књига дијалогског карактера, радио-драма и других радијских снимака, краћих филмова и серија; видео спотови, прилози са јутјуба итд), у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; – разуме суштину размене информација саговорника који разговарају о блиским и познатим темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – разуме основне (суштинске) аргументе, жеље, потребе и мишљења саговорника, уколико су изнета једноставним језичким средствима, умереним темпом говора и уз

		<p>евентуалну невербалну, паравербалну или визуелну подршку;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме најопштији садржај излагања у којима се на узрасно примерен начин тематизују опште друштвена питања; – разуме општи смисао и одређене препознатљиве појединости текстова класичне и савремене музике различитих жанрова;
РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; <p>ИКТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме краће текстове о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, као и о темама културног, наставног и образовног контекста; – разуме општи садржај и допунске информације из обавештења или упозорења на јавним местима; – разуме једноставније описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке коју добија (имејлови, поруке, писма); – проналази и издваја релевантне информације из обавештења или проспеката и рекламних материјала; – разуме основну нит аргументације, чак и уколико не разуме све детаље текста; – разуме краће текстове на блиске, познате и обрађиване друштвене теме, препознаје најважније ауторове ставове и закључке; – разуме једноставне књижевне текстове различитих жанрова (поезија, проза, драма) у којима се појављују учесталије метафоре; – открива значење непознатих речи у писаном тексту на основу познатог контекста и језичког предзнања;
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација; - дијалог; 	<ul style="list-style-type: none"> – усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; – користи релативно спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици са наставником и са осталим ученицима и ученицама;

		<ul style="list-style-type: none"> – описује особе, радњу, место, доживљај или актуелна дешавања у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке и ванјезичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја кратких емисија, видео записа на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – износи своје мишљење, изражава и образлаже ставове и реагује на мишљење и ставове других (допадање/недопадање итд.), користећи познате и једноставне језичке елементе; – започиње и учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – представља укратко резултате самосталног истраживања на одређену тему; – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;
<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p>	<p>писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика – и комуникативне – функције – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; – пише белешке, поруке (имејлове, СМС поруке и сл.) да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава;

		<ul style="list-style-type: none"> – резимира прочитани/преслушани текст о блиским, познатим и обрађиваним друштвеним темама користећи једноставна језичка средства; – пише о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности користећи фреквентне речи и изразе; – пише о властитом искуству описујући своје утиске и осећања, износећи мишљења, планове и очекивања, једноставним језичким средствима; –
<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и наводи најзначајније личности и догађаје културе земље/ земаља чији језик учи и разуме њихову улогу у светским оквирима; – познаје правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земље/ земаља чији језик учи; – препознаје најчешће стереотипе у вези са културом своје земље и земаља чији језик учи; – разликује основне облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи (у односу на категорије времена, простора и покрета у комуникацији, као нпр. тачност, лични простор, мимика и сл); – препознаје и користи најфреквентније регистре и стилове у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке,

		дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже).
МЕДИЈАЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; - стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; 	<ul style="list-style-type: none"> – преноси суштину и најважније појединости поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, једноставнија објашњења и обавештења, писмено и усмено; – у писаном облику резимира на структурисан начин садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – у усменом облику преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га исказаним или претпостављеним потребама саговорника; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: – преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.;
ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ		
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Именице, Члан, Заменице и детерминатори, Придеви и прилози, Предлози, Везници, Творба речи, Фразални глаголи, Глаголи, Реченица	
Трећи разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област	садржаји	исходи
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности, у приватним и јавним комуникативним ситуацијама, исказане стандарднојезичком артикулацијом, уз минимално ометање позадинским шумовима; – разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања у вези са друштвено релевантним и узрасно примереним темама, уколико се користи стандардни језик;

		<ul style="list-style-type: none"> – разуме општи смисао и најважније појединости информативних прилога из различитих медија о познатим, друштвено и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; – разуме битне елементе садржаја у краћим аудио и аудио-визуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалогских форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалогских форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма, уз евентуална понављања и појашњења; – разуме садржај и већину тематски повезаних појединости у текстовима савремене музике различитих жанрова, уз поновљена слушања и одговарајућу припрему.
<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; <p>ИКТ;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости аутентичних, адаптираних и неаутентичних дужих текстова у вези с блиским темама;

		<ul style="list-style-type: none"> – разуме општи садржај и најважније појединости текстова о мање познатим темама, које спадају у шири спектар интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и делимично апстрактним темама; – разуме текстове који садрже различита упутства; – разуме дуже и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту;
<p>УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – интонација; - дијалог; 	<ul style="list-style-type: none"> – користи самостално циљни језик као језик комуникације; – говори, с лакоћом, о познатим темама и темама које су из домена његовог интересовања на кохерентан начин, примењујући познату лексичку грађу и језичке структуре; – препричава неки догађај или дешавање и износи очекивања у вези са тим; – укратко образлаже и објашњава разлоге догађаја или дешавања; – образлаже своје мишљење и реагује на мишљење других; – излаже пред публиком, на разумљив начин, унапред припремљену презентацију на познате и одабране теме уз помоћ визуелног подстицаја; – током и после презентације разуме питања у вези са темом, одговара на њих и пружа додатна објашњења; – учествује у дијалогу и размењује мишљењења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном

		намером и са степеном формалности говорне ситуације;
ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<p>писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика – и комуникативне – функције – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – пише текст примењујући правила правописа и интерпункције, поштујући основна начела организације текста; – пише текстове о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – пише краће прегледе/ сажетке књига, филмова, тв емисија и сл. користећи једноставне изразе; – описује утиске, мишљења, осећања, истиче предности и мане неке појаве или поступка; – пише белешке, поруке (имејлове, смс поруке и сл.), детаљне извештаје у којима тражи или преноси релевантне информације; – пише одговоре у којима тражи и преноси релевантне информације и објашњења користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања износећи личан став и аргументе; – пише текстове према моделу, тумачи и описује илустрације, табеле, слике, графиконе, истичући релевантне детаље; – пише неформална писма/мејлове/позивнице и сл. користећи се устаљеним изразима за одбијање/прихватање позива, извињења и сл;
СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – екосистем; – друштвени систем; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – познаје основне одлике екосистема и друштвеног система земаља чији језик учи и разуме њихову међусобну условљеност; – објашњава на једноставан начин традиционално схваћене одлике властите културе припадницима страних култура; – објашњава, на једноставан начин, традиционално схваћене одлике култура чији језик учи припадницима властите културе; – увиђа и разуме да поступци учесника у свакодневним комуникативним

		<p>ситуацијама могу да буду протумачени на различите начине;</p> <ul style="list-style-type: none"> – увиђа и разуме постојање културног плуралитета у својој земљи и земљама чији језик учи; – реагује адекватно на најчешће облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи, примењујући обрасце љубазног понашања; – користи фреквентније регистре у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – користи на креативан начин ограничена знања из различитих језика како би успешно остварио комуникативну намеру; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/ земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације;
<p>МЕДИЈАЦИЈА</p>	<p>- преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;</p> <p>- стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи;</p>	<ul style="list-style-type: none"> – преноси, на структурисан начин, основне информација из више сродних текстова, у писаном и усменом облику; – преноси општи садржај из текстуалних извора у којима се износе различити ставови, у писаном облику; – преноси, у усменом облику, садржај усменог излагања или писаног текста прилагођавајући регистар и стил потребама комуникативне ситуације; – посредује у неформалној усменој интеракцији уз уважавање различитих културних вредности и избегавајући двосмислености и нејасноће.

ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ		
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Именице, Члан, Заменице и детерминатори, Придеви и прилози, Предлози, Везници, Творба речи, Фразални глаголи, Глаголи, Реченица, Релативне и погодбене реченице	
Четврти разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 66		
Област	садржаји	исходи
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности, укључујући и оне у којима постоји узрочно-последични и/или хронолошки след од неколико једноставнијих корака које треба обавити, и то у различитим приватним и јавним комуникативним ситуацијама и у образовном контексту, исказаних споријим ритмом и сасвим разговетном стандарднојезичком артикулацијом, уз минимално ометање позадинским шумовима; – разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања на познате теме, друштвено релевантних, узрасно примерених и у складу са личним интересовањима, уколико се користи стандардни језик; – разуме општи смисао и најважније појединости информативних прилога из различитих медија о познатим, друштвено и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; – разуме битне елементе садржаја (главну тему и најважније споредне елементе тематике, актере и њихове међусобне односе, околности радње, заплет и епилог, хронологију дешавања у општим цртама, главне узрочно-последичне аспекте) у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме;

		<ul style="list-style-type: none"> – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалošких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма, без упадљивих индивидуалних говорних специфичности и паралелног говора учесника у комуникацији (тзв. „упадања у реч“), а уз евентуална понављања и појашњења (по потреби); – разуме једноставнија образложења ставова и мишљења саговорника, прати нит аргументације и евентуалне противаргументе, формулисане једноставнијим језичким средствима и изнете на недвосмислен начин, уз евентуалне пропратне невербалне и паравербалне комуникативне сигнале; - разуме садржај и већину тематски повезаних појединости у текстовима савремене музике различитих жанрова, уз поновљена слушања и одговарајућу припрему.
<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и апстрактним темама; – разуме садржај различитих информативних текстова; – разуме дуже и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту; 	<ul style="list-style-type: none"> – примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости аутентичних, адаптираних и неаутентичних дужих текстова у вези с блиским темама; – разуме општи садржај и најважније појединости текстова о мање познатим темама, које спадају у шири спектар интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и делимично апстрактним темама;

		<ul style="list-style-type: none"> – разуме текстове који садрже различита упутства; – разуме дуже и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту;
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – интонација; - дијалог; 	<ul style="list-style-type: none"> – користи спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици и ван ње; – говори о одређеним тематским областима на методичан/систематичан начин, наглашавајући важне елементе и значајне детаље; – опширно описује или излаже на тему из ширег окружења и домена интересовања, користећи додатна образложења; – у интеракцији са саговорником исказује и брани своје идеје и мишљења о актуелним дешавањима уз објашњења, аргументацију и коментаре; – излаже свој став и подржава предности и истиче мане различитих опција; – брани и заступа свој став и изражава слагање или неслагање са саговорником;
ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<p>писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика – и комуникативне – функције – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – пише есеје о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања, износећи сопствено мишљење, аргументујући своје ставове и наглашавајући релевантне детаље; – пише прегледе/ сажетке књига, филмова, тв емисија и др; – пише текст примењујући правила правописа и интерпункције, повезујући све делове текста у смислену целину; – описује стварне и замишљене догађаје, утиске, мишљења, осећања; – истиче предности и мане неке појаве или поступка; – сажима, препричава и систематизује садржаје и информације из сложенијих текстова; – пише детаљне извештаје у којима тражи или преноси релевантне информације и

		<p>објашњења, користећи стандардне формуле писаног изражавања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања, износи личан став и аргументе и процењујујући другачије ставове и идеје; – тумачи и описује илустрације, табеле, слике, графиконе, истичући релевантне детаље; – пише формална и неформална писма/мејлове/позивнице, користећи се устаљеним изразима за одбијање/прихватање позива, упућивање извињења;
<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – екосистем; – друштвени систем; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – анализира различите аспекте екосистема и друштвеног система своје земље и земаља чији језик учи; – објашњава и критички анализира могући узрок неспоразума у интерперсоналној и интеркултурној комуникацији; – процењује како властита и туђа уверења и вредности утичу на начин на који се опажају и разумеју други људи и културе; – дискутује аргументовано о културној условљености понашања због које су различити феномени опажени као уобичајени, односно чудни, као нпр. различити обрасци понашања, навике у исхрани и сл; – реагује адекватно на најчешће облике примереног и непримереног вербалног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи, примењујући обрасце љубазног понашања; – користи фреквентне регистре у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања;

		<ul style="list-style-type: none"> – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/ земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације.
МЕДИЈАЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; - посредовање; 	<ul style="list-style-type: none"> – пореди, сажима и на структурисан начин преноси основне информација из више сродних текстова, у писаном и усменом облику; – преноси садржај из текстуалних извора у којима се износе различити ставови и аргументи, у писаном облику; – преноси, у усменом облику, садржај писаног текста или усменог излагања, уз изношење сопственог тумачења и става; – посредује у неформалној усменој интеракцији уз преношење и тумачење различитих, културно условљених вредности и ставова.
ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ		
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	Именице, Члан, Инверзија после одричних прилога, Везници, Творба речи, Глаголи, Предлози у изразима за време, Фразални глаголи, Реченица, Мешовите кондиционалне реченице	

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА У МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

Тематске области за све језике се прожимају и исте су у сва четири разреда музичке школе – у сваком наредном разреду обнавља се, а затим проширује фонд лингвистичких знања, навика и умења и екстралингвистичких представа везаних за конкретну тему. Наставници обрађују теме у складу са интересовањима ученика, њиховим потребама и савременим токовима у настави страних језика, тако да свака тема представља одређени ситуацијски комплекс.

Часови посвећени музичкој терминологији

Први разред – најмање 5% од укупног годишњег фонда часова

- 1) Основне поделе у музици; класична и забавна музика; основне поделе у оквиру класичне музике;
- 2) Основне ознаке динамике и темпа с освртом на значења;
- 3) Музички инструменти.

Други разред – најмање 10 % од укупног годишњег фонда часова

- 1) Понављање и проширивање знања везаних за ознаке динамике и темпа с освртом на значења;
- 2) Музички инструменти - општа подела;
- 3) Биографије познатих композитора и извођача.

Трећи разред – најмање 15 % од укупног годишњег фонда часова

- 1) Анегдоте и краће биографије познатих композитора и извођача;
- 2) Музички инструменти – систематизација;
- 3) Пропозиције такмичења и фестивала – актуелне пропозиције преузете са Интернета; упознавање ученика са административним стилем.

Четврти разред – најмање 15 % од укупног годишњег фонда часова

- 1) Пропозиције такмичења и фестивала – актуелне пропозиције преузете са Интернета; упознавање ученика са административним стилем;
- 2) Анегдоте и биографије познатих композитора и извођача;
- 3) Израда портфолија.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК		
<p>Циљ учења страног језика је да ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и унапређивањем стратегија учења страног језика развије комуникативну компетенцију, оспособи се за писмену и усмену комуникацију, интеркултурално разумевање и професионални развој.</p>		
Облик рада - групни		
Први разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област	садржаји	исходи
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и реагује на одговарајући начин усмене на поруке у вези са активностима у образовном контексту; – разуме основну поруку краћих излагања о познатим темама у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор; – разуме информације о релативно познатим и блиским садржајима и једноставна упутства у приватном, јавном и образовном контексту; – разуме општи смисао информативних радијских и телевизијских емисија о блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор; – разуме основне елементе радње у краћим видео-записима у којима се обрађују релативно блиске теме, ослањајући се и на визуелне елементе;

		<ul style="list-style-type: none"> – разуме суштину исказа (са)говорника који разговарају о блиским темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – изводи закључке после слушања непознатог текста у вези са врстом текста, бројем саговорника, њиховим међусобним односима и намерама, као и у вези са општим садржајем; – ослањајући се на општа знања, искуства и контекст поруке, увиђа значење њених непознатих елемената; – памти и контекстуализује битне елементе поруке;
<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; <p>ИКТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује најчесталије врсте текстова, познајући њихове основне карактеристике, сврху и улогу; – разуме краће текстове о конкретним темама из свакодневног живота, као и језички прилагођене и адаптиране текстове утемељене на чињеницама, везане за домене општих интересовања; – разуме осећања, жеље, потребе исказане у краћим текстовима; – разуме једноставна упутства и саветодавне текстове, обавештења и упозорења на јавним местима; – разуме краће литерарне форме у којима доминира конкретна, фреквентна и позната лексика (конкретна поезија, кратке приче, анегдоте, скечеви, стрипови); – проналази, издваја и разуме у информативном тексту о познатој теми основну поруку и суштинске информације; – идентификује и разуме релевантне информације у мејловима, проспектима, новинским вестима, репортажама, огласима, реду возње, блоговима; – препознаје основну аргументацију у једноставнијим текстовима (нпр. новинским чланцима или писмима)

		<p>читалаца, као и другим врстама коментара);</p> <p>наслућује значење непознатих речи на основу контекста;</p>
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација; – дијалог; 	<ul style="list-style-type: none"> – учествује у краћим дијалозима, размењује информације и мишљење са саговорником о блиским темама и интересовањима; – користи циљни језик као језик комуникације у образовном контексту, прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута; – описује себе и своје окружење, догађаје у садашњости, прошлости и будућности у свом окружењу и изван њега; – на једноставан начин/укратко изражава своје утиске и осећања и образлаже мишљење и ставове у вези са блиским темама; – описује догађаје и саопштава садржај неке књиге или филма, износећи своје утиске и мишљења; – укратко препричава краћи текст или видео-запис; – излаже унапред припремљену краћу презентацију на одређену тему (из домена личног интересовања); <p>указује на значај одређених исказа и делова исказа пригодном гестикулацијом и мимиком или наглашавањем и интонацијом;</p>
ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања; – лексика и комуникативне функције; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – пише на разложен и једноставан начин о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности (обима 80 100 речи); – описује утиске, мишљења и осећања (обима 70 90 речи); – пише белешке, поруке и лична писма/мејлове да би тражио или пренео релевантне информације;

		<ul style="list-style-type: none"> – једноставним језичким средствима резимира прочитани/преслушани текст о блиским темама и износи сопствено мишљење о њему; – попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; – пише краћа формална писма (писма читалаца, пријаве за праксе, стипендије или омладинске послове); – пише електронске поруке, СМС поруке, учествује у дискусијама на блогу.слика, графикана, детаљних упутстава;
СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и разуме, у оквиру свог интересовања, знања и искуства, правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земаља чији језик учи; – препознаје и разуме најчешће присутне културне моделе свакодневног живота земље и земаља чији језик учи; – препознаје и адекватно користи најфреквентније стилове и регистре у вези са елементима страног језика који учи, али и из осталих области школских знања и животних искустава; – препознаје различите стилове комуникације и најфреквентнија пратећа паравербална и невербална средства (степен формалности, љубазности, као и паравербална средства: гест, мимика, просторни односи међу говорницима, итд.); – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже); – користи савремене видове комуникације у откривању културе земаља чији језик учи;
МЕДИЈАЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – преношење поруке са матерњег на страни 	<ul style="list-style-type: none"> – преноси суштину поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи,

	<p>језик/са страног на матерњи;</p> <ul style="list-style-type: none"> – стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; 	<p>додајући, по потреби, објашњења и обавештења, писмено и усмено;</p> <ul style="list-style-type: none"> – резимира садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га саговорнику; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: преводи или преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.
ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ		
ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	Именице, Члан, Заменице, Придеви, Бројеви, Предлози, Глаголи, Прилози, Реченица;	
Други разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област	садржаји	исходи
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалогско излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности у образовном контексту и у свакодневним (приватним и јавним) комуникативним ситуацијама; – разуме општи садржај и најважније појединости краћих монолошких и дијалогских излагања о познатим и узрасно примереним темама, у којима се користи стандардни језик и разговетан изговор уз одговарајући број понављања или успоренији темпо говора; – разуме општи смисао информативних прилога (на интернету, радију, телевизији) о познатим или блиским темама, у којима се користи стандардни говор и разговетан изговор уз одговарајући број понављања; – разуме основне елементе садржаја (актере и њихове међусобне односе, околности радње, заплет и епилог...) у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама (исечци аудио-књига дијалогског карактера, радио-драма и других радијских снимака, краћих филмова и серија; видео спотови, прилози са јутјуба

		<p>итд), у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме суштину размене информација саговорника који разговарају о блиским и познатим темама, уз евентуална понављања и појашњавања; – разуме основне (суштинске) аргументе, жеље, потребе и мишљења саговорника, уколико су изнета једноставним језичким средствима, умереним темпом говора и уз евентуалну невербалну, паравербалну или визуелну подршку; – разуме најопштији садржај излагања у којима се на узрасно примерен начин тематизују опште друштвена питања; – разуме општи смисао и одређене препознатљиве појединости текстова класичне и савремене музике различитих жанрова;
<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; – врсте текстова – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; непознате речи; <p>ИКТ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разуме краће текстове о конкретним, блиским темама из свакодневног живота, као и о темама културног, наставног и образовног контекста; – разуме општи садржај и допунске информације из обавештења или упозорења на јавним местима; – разуме једноставније описе догађаја, намера, осећања и интересовања из преписке коју добија (имејлови, поруке, писма); – проналази и издваја релевантне информације из обавештења или проспеката и рекламних материјала; – разуме основну нит аргументације, чак и уколико не разуме све детаље текста; – разуме краће текстове на блиске, познате и обрађиване друштвене теме, препознаје најважније ауторове ставове и закључке; – разуме једноставне књижевне текстове различитих жанрова (поезија, проза, драма) у којима се појављују учесталије метафоре;

		<ul style="list-style-type: none"> – открива значење непознатих речи у писаном тексту на основу познатог контекста и језичког предзнања;
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална сарадња; – интервјуисање; – интонација; - дијалог; 	<ul style="list-style-type: none"> – усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације; – користи релативно спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици са наставником и са осталим ученицима и ученицама; – описује особе, радњу, место, доживљај или актуелна дешавања у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке и вањјезичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја писаних, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – саопштава и интерпретира најважније информације садржаја кратких емисија, видео записа на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; – износи своје мишљење, изражава и образлаже ставове и реагује на мишљење и ставове других (допадање/недопадање итд.), користећи познате и једноставне језичке елементе; – започиње и учествује у дијалогу и размењује мишљења и информације у вези са својим окружењем и свакодневним ситуацијама; – представља укратко резултате самосталног истраживања на одређену тему; – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;

<p>ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ</p>	<p>писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика – и комуникативне – функције – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – попуњава формуларе, упитнике и различите обрасце у личном и образовном домену; – пише белешке, поруке (имејлове, СМС поруке и сл.) да би тражио или пренео релевантне информације користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише текстове према моделу, уз помоћ илустрација, табела, слика, графикона, детаљних упутстава; – резимира прочитани/преслушани текст о блиским, познатим и обрађиваним друштвеним темама користећи једноставна језичка средства; – пише о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – описује особе и догађаје поштујући правила кохерентности користећи фреквентне речи и изразе; – пише о властитом искуству описујући своје утиске и осећања, износећи мишљења, планове и очекивања, једноставним језичким средствима; –
<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и наводи најзначајније личности и догађаје културе земље/ земаља чији језик учи и разуме њихову улогу у светским оквирима; – познаје правила понашања, свакодневне навике, сличности и разлике у култури своје земље и земље/ земаља чији језик учи; – препознаје најчешће стереотипе у вези са културом своје земље и земаља чији језик учи; – разликује основне облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи (у односу на категорије времена, простора и покрета у комуникацији, као нпр. тачност, лични простор, мимика и сл); – препознаје и користи најфреквентније регистре и стилове у комуникацији на

		<p>страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације;</p> <ul style="list-style-type: none"> – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације (електронске поруке, СМС поруке, дискусије на блогу или форуму, друштвене мреже).
МЕДИЈАЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; - стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; 	<ul style="list-style-type: none"> – преноси суштину и најважније појединости поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи, додајући, по потреби, једноставнија објашњења и обавештења, писмено и усмено; – у писаном облику резимира на структурисан начин садржај краћег текста, аудио или визуелног записа и краће интеракције; – у усменом облику преноси садржај писаног или усменог текста, прилагођавајући га исказаним или претпостављеним потребама саговорника; – користи одговарајуће компензационе стратегије ради превазилажења тешкоћа које се јављају, на пример: – преноси садржај уз употребу описа, парафраза и сл.;
ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ		
ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	Именице, Члан, Заменице, Придеви, Бројеви, Предлози, Речце, Глаголи, Прилози, Реченица;	
Трећи разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област	садржаји	исходи
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности, у приватним и

	<ul style="list-style-type: none"> – монолошко и дијалошко излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ 	<p>јавним комуникативним ситуацијама, исказане стандарднојезичком артикулацијом, уз минимално ометање позадинским шумовима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања у вези са друштвено релевантним и узрасно примереним темама, уколико се користи стандардни језик; – разуме општи смисао и најважније појединости информативних прилога из различитих медија о познатим, друштвено и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; – разуме битне елементе садржаја у краћим аудио и аудио-визуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалошких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма; – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалошких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма, уз евентуална понављања и појашњења; – разуме садржај и већину тематски повезаних појединости у текстовима савремене музике различитих жанрова, уз поновљена слушања и одговарајућу припрему.
<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање прочитаног текста; 	<ul style="list-style-type: none"> – примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи;

	<ul style="list-style-type: none"> – врсте текстова; – издвајање поруке и суштинских информација; – препознавање основне аргументације; – непознате речи; ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости аутентичних, адаптираних и неаутентичних дужих текстова у вези с блиским темама; – разуме општи садржај и најважније појединости текстова о мање познатим темама, које спадају у шири спектар интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и делимично апстрактним темама; – разуме текстове који садрже различита упутства; – разуме дуже и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту;
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – интонација; - дијалог; 	<ul style="list-style-type: none"> – користи самостално циљни језик као језик комуникације; – говори, с лакоћом, о познатим темама и темама које су из домена његовог интересовања на кохерентан начин, примењујући познату лексичку грађу и језичке структуре; – препричава неки догађај или дешавање и износи очекивања у вези са тим; – укратко образлаже и објашњава разлоге догађаја или дешавања; – образлаже своје мишљење и реагује на мишљење других; – излаже пред публиком, на разумљив начин, унапред припремљену презентацију на познате и одабране теме уз помоћ визуеалног подстицаја; – током и после презентације разуме питања у вези са темом, одговара на њих и пружа додатна објашњења; – учествује у дијалогу и размењује мишљењења и информације у вези са

		<p>својим окружењем и свакодневним ситуацијама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – интерпретира тематски прилагођене песме, рецитације и скечеве; – користи интонацију, ритам и висину гласа у складу са сопственом комуникативном намером и са степеном формалности говорне ситуације;
ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<p>писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика – и комуникативне – функције – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – пише текст примењујући правила правописа и интерпункције, поштујући основна начела организације текста; – пише текстове о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања; – пише краће прегледе/ сажетке књига, филмова, тв емисија и сл. користећи једноставне изразе; – описује утиске, мишљења, осећања, истиче предности и мане неке појаве или поступка; – пише белешке, поруке (имејлове, смс поруке и сл.), детаљне извештаје у којима тражи или преноси релевантне информације; – пише одговоре у којима тражи и преноси релевантне информације и објашњења користећи стандардне формуле писаног изражавања; – пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања износећи личан став и аргументе; – пише текстове према моделу, тумачи и описује илустрације, табеле, слике, графиконе, истичући релевантне детаље; – пише неформална писма/мејлове/позивнице и сл. користећи се устаљеним изразима за одбијање/прихватање позива, извињења и сл;
СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – екосистем; – друштвени систем; – правила понашања; – стереотипи; 	<ul style="list-style-type: none"> – познаје основне одлике екосистема и друштвеног система земаља чији језик учи и разуме њихову међусобну условљеност; – објашњава на једноставан начин традиционално схваћене одлике властите културе припадницима страних култура;

	<ul style="list-style-type: none"> – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – објашњава, на једноставан начин, традиционално схваћене одлике култура чији језик учи припадницима властите културе; – увиђа и разуме да поступци учесника у свакодневним комуникативним ситуацијама могу да буду протумачени на различите начине; – увиђа и разуме постојање културног плуралитета у својој земљи и земљама чији језик учи; – реагује адекватно на најчешће облике примереног и непримереног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи, примењујући обрасце љубазног понашања; – користи фреквентније регистре у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – користи на креативан начин ограничена знања из различитих језика како би успешно остварио комуникативну намеру; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања; – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/ земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације;
<p>МЕДИЈАЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - преношење поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; - стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; 	<ul style="list-style-type: none"> – преноси, на структурисан начин, основне информација из више сродних текстова, у писаном и усменом облику; – преноси општи садржај из текстуалних извора у којима се износе различити ставови, у писаном облику; – преноси, у усменом облику, садржај усменог излагања или писаног текста прилагођавајући регистар и стил потребама комуникативне ситуације; – посредује у неформалној усменој интеракцији уз уважавање различитих

		културних вредности и избегавајући двосмислености и нејасноће.
ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ		
ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	Именице, Члан, Заменице, Придеви, Бројеви, Предлози, Речце, Глаголи, Прилози, Реченица;	
Четврти разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 66		
Област	садржаји	исходи
РАЗУМЕВАЊЕ ГОВОРА	<ul style="list-style-type: none"> – разумевање говора; – комуникативна ситуација; – монолошко и дијалогско излагање; – стандардни језик; – изговор; – информативни прилози; – размена информација; – култура и уметност; – ИКТ 	<ul style="list-style-type: none"> – разуме и извршава упутства и налоге за различите активности, укључујући и оне у којима постоји узрочно-последични и/или хронолошки след од неколико једноставнијих корака које треба обавити, и то у различитим приватним и јавним комуникативним ситуацијама и у образовном контексту, исказаних споријим ритмом и сасвим разговетном стандарднојезичком артикулацијом, уз минимално ометање позадинским шумовима; – разуме општи садржај и важније појединости монолошких излагања на познате теме, друштвено релевантних, узрасно примерених и у складу са личним интересовањима, уколико се користи стандардни језик; – разуме општи смисао и најважније појединости информативних прилога из различитих медија о познатим, друштвено и узрасно релевантним темама, у којима се користи стандардни говор; – разуме битне елементе садржаја (главну тему и најважније споредне елементе тематике, актере и њихове међусобне односе, околности радње, заплет и епилог, хронологију дешавања у општим цртама, главне узрочно-последичне аспекте) у краћим медијски подржаним аудио и аудио-визуелним формама, у којима се обрађују блиске, познате и узрасно примерене теме;

		<ul style="list-style-type: none"> – разуме општи садржај и идентификује важније појединости дијалošких форми у којима учествује двоје или више говорника, уколико је реч о размени информација, мишљења и ставова на познате и блиске теме из свакодневног живота, уз употребу стандарднојезичких елемената и споријег ритма, без упадљивих индивидуалних говорних специфичности и паралелног говора учесника у комуникацији (тзв. „упадања у реч“), а уз евентуална понављања и појашњења (по потреби); – разуме једноставнија образложења ставова и мишљења саговорника, прати нит аргументације и евентуалне противаргументе, формулисане једноставнијим језичким средствима и изнете на недвосмислен начин, уз евентуалне пропратне невербалне и паравербалне комуникативне сигнале; - разуме садржај и већину тематски повезаних појединости у текстовима савремене музике различитих жанрова, уз поновљена слушања и одговарајућу припрему.
<p>РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ ТЕКСТА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и апстрактним темама; – разуме садржај различитих информативних текстова; – разуме дуже и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту; 	<ul style="list-style-type: none"> – примењује стратегије читања које омогућавају откривање значења непознатих речи; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова у вези с темама везаним за лична интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости аутентичних, адаптираних и неаутентичних дужих текстова у вези с блиским темама; – разуме општи садржај и најважније појединости текстова о мање познатим темама, које спадају у шири спектар интересовања; – разуме општи садржај и најважније појединости дужих текстова о различитим конкретним и делимично апстрактним темама;

		<ul style="list-style-type: none"> – разуме текстове који садрже различита упутства; – разуме дуже и сложеније савремене књижевне текстове различитих жанрова, примерене узрасту;
УСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> – усмено изражавање; – неформални разговор; – формална дискусија; – функционална комуникација; – интервјуисање; – интонација; - дијалог; 	<ul style="list-style-type: none"> – користи спонтано и самостално циљни језик као језик комуникације у учионици и ван ње; – говори о одређеним тематским областима на методичан/систематичан начин, наглашавајући важне елементе и значајне детаље; – опширно описује или излаже на тему из ширег окружења и домена интересовања, користећи додатна образложења; – у интеракцији са саговорником исказује и брани своје идеје и мишљења о актуелним дешавањима уз објашњења, аргументацију и коментаре; – излаже свој став и подржава предности и истиче мане различитих опција; – брани и заступа свој став и изражава слагање или неслагање са саговорником;
ПИСМЕНО ИЗРАЖАВАЊЕ	<p>писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> – врсте текста; – описивање; – стандардне формуле писаног изражавања – лексика – и комуникативне – функције – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – пише есеје о блиским темама из свог окружења и подручја интересовања, износећи сопствено мишљење, аргументујући своје ставове и наглашавајући релевантне детаље; – пише прегледе/ сажетке књига, филмова, тв емисија и др; – пише текст примењујући правила правописа и интерпункције, повезујући све делове текста у смислену целину; – описује стварне и замишљене догађаје, утиске, мишљења, осећања; – истиче предности и мане неке појаве или поступка; – сажима, препричава и систематизује садржаје и информације из сложенијих текстова; – пише детаљне извештаје у којима тражи или преноси релевантне информације и

		<p>објашњења, користећи стандардне формуле писаног изражавања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – пише о властитом искуству, описује своје утиске, планове и очекивања, износи личан став и аргументе и процењујујући другачије ставове и идеје; – тумачи и описује илустрације, табеле, слике, графиконе, истичући релевантне детаље; – пише формална и неформална писма/мејлове/позивнице, користећи се устаљеним изразима за одбијање/прихватање позива, упућивање извињења;
<p>СОЦИОКУЛТУРНА КОМПЕТЕНЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> – интеркултурност; – екосистем; – друштвени систем; – правила понашања; – стереотипи; – стилови у комуникацији на страном језику; – ИКТ; 	<ul style="list-style-type: none"> – анализира различите аспекте екосистема и друштвеног система своје земље и земаља чији језик учи; – објашњава и критички анализира могући узрок неспоразума у интерперсоналној и интеркултурној комуникацији; – процењује како властита и туђа уверења и вредности утичу на начин на који се опажају и разумеју други људи и културе; – дискутује аргументовано о културној условљености понашања због које су различити феномени опажени као уобичајени, односно чудни, као нпр. различити обрасци понашања, навике у исхрани и сл; – реагује адекватно на најчешће облике примереног и непримереног вербалног понашања у контексту културе земље/ земаља чији језик учи, примењујући обрасце љубазног понашања; – користи фреквентне регистре у комуникацији на страном језику у складу са степеном формалности комуникативне ситуације; – истражује различите аспекте култура земље/ земаља чији језик учи у оквиру својих интересовања;

		<ul style="list-style-type: none"> – користи савремене видове комуникације у откривању културе земље/ земаља чији језик учи; – користи знање страног језика у различитим видовима реалне комуникације.
МЕДИЈАЦИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - стратегије преношења поруке са матерњег на страни језик/са страног на матерњи; - посредовање; 	<ul style="list-style-type: none"> – пореди, сажима и на структурисан начин преноси основне информација из више сродних текстова, у писаном и усменом облику; – преноси садржај из текстуалних извора у којима се износе различити ставови и аргументи, у писаном облику; – преноси, у усменом облику, садржај писаног текста или усменог излагања, уз изношење сопственог тумачења и става; – посредује у неформалној усменој интеракцији уз преношење и тумачење различитих, културно условљених вредности и ставова.
ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ		
ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК	Именице, Члан, Заменице, Придеви, Бројеви, Предлози, Речце, Глаголи, Прилози, Реченица;	

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ У НАСТАВИ СТРАНИХ ЈЕЗИКА У МУЗИЧКОЈ ШКОЛИ

Тематске области за све језике се прожимају и исте су у сва четири разреда музичке школе – у сваком наредном разреду обнавља се, а затим проширује фонд лингвистичких знања, навика и умења и екстралингвистичких представа везаних за конкретну тему. Наставници обрађују теме у складу са интересовањима ученика, њиховим потребама и савременим токовима у настави страних језика, тако да свака тема представља одређени ситуацијски комплекс.

Часови посвећени музичкој терминологији

Први разред – најмање 5% од укупног годишњег фонда часова

- 4) Основне поделе у музици; класична и забавна музика; основне поделе у оквиру класичне музике;
- 5) Основне ознаке динамике и темпа с освртом на значења;
- 6) Музички инструменти.

Додатно за ученике који уче италијански језик *Соло - певачи*: музички облици; врсте гласова; дијатонски тоналитети; основне ознаке динамике и темпа с освртом на значења истих одредница у

свакодневном италијанском; писање испитног програма; превођење старих мајстора и арија које ученици певају на италијанском језику.

Други разред – најмање 10 % од укупног годишњег фонда часова

- 4) Понављање и проширивање знања везаних за ознаке динамике и темпа с освртом на значења;
- 5) Музички инструменти - општа подела;
- 6) Биографије познатих композитора и извођача.

Додатно за ученике који уче италијански језик *Соло - певачи*: превођење старих мајстора и арија које ученици певају на италијанском језику; понављање и проширивање знања везаних за ознаке динамике и темпа с освртом на значења истих одредница у италијанском.

Трећи разред – најмање 15 % од укупног годишњег фонда часова

- 4) Анегдоте и краће биографије познатих композитора и извођача;
- 5) Музички инструменти – систематизација;
- 6) Пропозиције такмичења и фестивала – актуелне пропозиције преузете са Интернета; упознавање ученика са административним стилем.

Додатно за ученике који уче италијански језик *Соло - певачи*: превођење старих мајстора и арија које ученици певају на италијанском језику.

Четврти разред – најмање 15 % од укупног годишњег фонда часова

- 4) Пропозиције такмичења и фестивала – актуелне пропозиције преузете са Интернета; упознавање ученика са административним стилем;
- 5) Анегдоте и биографије познатих композитора и извођача;
- 6) Израда портфолија.

Додатно за ученике који уче италијански језик *Соло - певачи*: превођење старих мајстора и арија које ученици певају на италијанском језику.

ПСИХОЛОГИЈА		
<p>Циљ учења Психологије је да ученик овлада знањима, развије вештине и формира ставове који ће му омогућити да боље разуме сложеност, разноврсност и развојне аспекте психичког функционисања људи у био-социо-културном контексту, посебно функционисање стваралачке личности, да повећа капацитет суочавања са изазовима адолесцентског доба и преузме одговорност за очување менталног здравља, функционисање у заједници и наставак школовања.</p>		
Облик рада - групни		
Трећи разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област/Тема	садржаји	исходи
ПСИХОЛОГИЈА КАО НАУКА И ПРАКСА	Предмет и дисциплине психологије. Психологија и друге науке, уметност и култура. Методе и технике психолошких истраживања. Употреба и злоупотреба психологије.	<ul style="list-style-type: none"> – правилно користи основне појмове који се односе на сазнајне, емоционалне и мотивационе аспекте личности; – прави везу између психологије као науке и других наука, уметности и културе; – препозна различите области примене психолошких сазнања као и животне ситуације у којима се људи обраћају психологу за помоћ;
ЛИЧНОСТ КАО ЈЕДИНСТВО ПСИХОЛОШКИХ ПРОЦЕСА, ОСОБИНА И СТАЊА	<p>Личност Појам и структура, темперамент, идентитет. Теорије личности.</p> <p>Особине, процеси и стања Сазнајни аспект: пажња, опажање, учење, памћење и заборављање, мишљење, интелигенција. Емоционални аспект: осећања. Мотивациони аспект: мотиви, вредности, ставови и интересовања. Измењена стања свести.</p> <p>Развој Органске основе психичког живота. Чиниоци развоја: наслеђе, лична активност и друштвени чиниоци. Развој сазнајног, емоционалног и</p>	<ul style="list-style-type: none"> – на датом примеру психолошког истраживања одреди које су методе и технике коришћене; – разликује научни од лаичког приступа психолошким питањима и критички се односи према текстовима и псеудотестовима у медијима; – психички живот особе посматра као целину међусобно повезаних процеса, особина и стања чији се развој одвија током целог живота и као јединство психичког и телесног функционисања; – аргументовано дискутује о утицају наслеђа, средине и личне активности на развој личности; – опише контекст настанка најважнијих теорија личности, њихове основне карактеристике, представнике и утицај; – користећи стечена психолошка сазнања препознаје емоције и мотиве сопственог

	<p>мотивационог аспекта личности. Карактеристике адолесцентског периода у развоју личности.</p> <p>Ментално здравље Појам и значај. Фрустрације и конфликти. Одбрамбени механизми. Стрес и механизми превладавања. Ментални поремећаји – појам, узроци, врсте и облици помоћи. Психолошки проблеми адолесцената. Превенција.</p>	<p>понашања, понашања других и ликова из књижевности и филмова;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у учењу и вежбању користи стратегије и технике успешног учења и памћења; – препозна узроке фрустрација и унутрашњих конфликта, искаже преференцију ка њиховом конструктивном решавању и на примерима препозна механизме одбране; – наведе карактеристичне црте стваралачке личности и улогу интризичке мотивације за бављење музиком; – опише најважније психолошке карактеристике адолесцентског доба, препозна и критички се односи према најчешћим проблемима и ризичним понашањима адолесцената;
<p>ОСОБА СОЦИЈАЛНОЈ ИНТЕРАКЦИЈИ</p>	<p>У Социјализација Појам, функција и фактори. Облици и врсте социјалног учења. Социјалне вештине. Социјални живот адолесцента. Просоцијално и асоцијално понашање. Комуникација Вербална и невербална комуникација. Услови успешне комуникације. Социјална перцепција и грешке у опажању особа. Интерперсонални конфликти и њихово решавање. Емпатија. Асертивност. Друштвене групе Појам и врсте. Динамика групе. Односи у групи. Конформизам. Одупирање групном притиску. Руковођење групом. Стереотипи, предрасуде, дискриминација. Људи у маси.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – аргументује значај очувања менталног здравља, превенције менталних поремећаја и показује позитивни став према здравим стиловима живљења; – разликује облике и врсте социјалног учења на примерима; – уважава различитост међу људима, родну равноправност, поштује људска права и изражава негативан став према било ком облику насиља; – разликује основне врсте менталних поремећаја и описује карактеристике најчешћих менталних поремећаја адолесцената; – у комуникацији узима у обзир могућност грешака при опажању других људи и тиме предупредује могуће конфликте; – наведе примере просоцијалног, асертивног понашања и алтруизма из свог искуства и понашања других људи;

<p>ПСИХОЛОГИЈА МУЗИКЕ</p>	<p>Стваралачка личност Карактеристике стваралачке личности - способности, особине личности и мотивација. Музичке способности, развој, структура и мерење. Музичко извођење - вежбање, читање с листа, трема.</p> <p>Стваралачко мишљење Појам, критеријуми стваралаштва и фазе стваралачког мишљења.</p> <p>Опажање музике и реаговање на музику Комуникација у уметности. Уметник и публика. – Музикотерапија.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – препозна и критички разматра примере предрасуда, стереотипа, дискриминације и конформизма; – наведе примере и карактеристике различитих група, групних односа и типова руковођења, примењује правила сарадње у тимском раду поштујући различитост чланова; – препозна и критички разматра примере употребе и злоупотребе психологије у медијима, политици, маркетингу и на друштвеним мрежама; – примењује знања из опште психологије опажање на област опажања музике; – наведе структуру музичке способности и препозна различите приступе у њеном мерењу; – аргументовано дискутује о улози генетских и срединских фактора у развоју музичких способности; – наведе фазе стваралачког мишљења и поткрепи их примерима; – разликује продуктивне и непродуктивне начине превладавања страха од јавног наступа; – опише утицај музике на људе и сложеност комуникације између уметника и публике; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – прихвати улогу испитаника у психолошким истраживањима искључиво на бази добровољности, информисаности о сврси и процедурама истраживања и гаранције да добијени подаци неће бити злоупотребљени.
---	--	--

СОЦИОЛОГИЈА		
<p>Циљ учења Социологије је да кроз овладавање основним социолошким појмовима, теоријама, концептима и принципима, оспособи ученике да разумеју сложеност и разноврсност функционисања друштва на локалном и глобалном нивоу, факторе који делују у друштву и њихову међузависност, ради развијања знања, вештина и ставова неопходних за одговорно и успешно учешће у друштвеном животу, критичко и конструктивно промишљање о односу појединца, институција и друштва, о проблемима савременог глобалног и српског друштва, начинима на који они настају и како се могу решавати.</p>		
Облик рада - групни		
Други разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
ШТА ЈЕ СОЦИОЛОГИЈА	Настанак и развој социологије Предмет социологије Социолошке теорије	<ul style="list-style-type: none"> – објасни појам друштва, и друштвених појава; – користи правилно, у усменом и писменом излагању, основне социолошке појмове; – уважава индивидуалне, друштвене и културне различитости; – објасни појам и значај обичајних и моралних норми; – дефинише појмове друштвене структуре и друштвеног система и разликује њихове елементе; – препознаје, на датим примерима, врсте друштвеног раслојавања; – процењује значај отворености друштва за друштвени развој; – анализира друштвену условљеност музике и различитих музичких стилова; – препознаје појам и врсте социјалне стратификације и, на конкретним примерима, узроке и последице друштвених неједнакости; – критички процењује различите аспекте глобализације;
ПОЈЕДИНАЦ, КУЛТУРА И ДРУШТВО	Биолошки, психолошки и социјални чиниоци друштвености Идентитет Род, пол и сексуалност Појам и елементи културе Језик и симболи Норме и вредности Социјализација Обичај, морал и право Супкултура/контракултура Врсте културе	
СОЦИОЛОГИЈА МУЗИКЕ	Социолошко-музичке и естетске теорије о друштву Социологија елитне музике Социологија рока, џеза, турбо-фолка, реп и поп музике	
СИСТЕМ И ОРГАНИЗАЦИЈА ДРУШТВА	Појам друштвеног система Друштвена улога и положај – Друштвене групе	
ДРУШТВЕНА СТРУКТУРА	Системи стратификације Класно-слојна структура	

	Друштвена неједнакост Друштвена покретљивост	<ul style="list-style-type: none"> – образложи добре и лоше стране експанзије информационих технологија; – упореди и анализира демографска кретања у савременом свету и Србији; – идентификује феномен миграција као сталан глобални процес; – издвоји главне узроке еколошких проблема; – заузима активан став у односу на локалне и глобалне еколошке проблеме и питања одрживог развоја; – објасни појам рада и поделу рада као основног феномена људског постојања; – опише и интерпретира појмове политике, моћи и државе; – промовише идеје владавине права и социјалне правде; – критички анализира достигнућа и мањкавости демократије и утврди важност владавине права и правне државе; – повеже појам и функције идеологија са конкретним примерима, изводећи закључке о могућим последицама манипулације; – аргументовано расправља о функцији и утицају мас-медија; – препозна механизме медијске манипулације; – објасни појам религије као важног облика друштвене свести; – наведе основне одлике секуларног друштва;
ДРУШТВЕНА ПРОМЕНА И ДРУШТВЕНИ СУКОБИ	Друштвене промене Друштвени покрети Сукоби – извори и функције	
ГЛОБАЛИЗАЦИЈА И ТРАНЗИЦИЈА	Теорије о глобализацији Глобално цивилно друштво и људска права Транзиција	
СТАНОВНИШТВО И ЕКОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ	Савремене миграције Популациона политика Екологија и еколошка криза Одрживи развој	
РАД И ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ ДРУШТВА	Појам рада Подела рада Технологија и рад Прекаријат Предузетништво	
ПОЛИТИКА	Шта је политика Моћ, власт, држава (облици владавине) Право и хијерархија правних аката Обележја правне државе и владавине права Демократија (сувереност, избори, непосредна и представничка демократија) Политичка култура Идеологије – појам и врсте	
МЕДИЈИ И КОМУНИКАЦИЈА	Новине, радио и телевизија, интернет и друштвене мреже Интернет и друштвене мреже Теорије о медијима Медијска писменост Медијски империјализам	
РЕЛИГИЈА	Шта је религија Функције религије Секуларизација Оживљавање религија	
ПОРОДИЦА	Брак, породица, домаћинство Функције породице Криза брака и породице? Љубав	
ДЕВИЈАНТНОСТ	Девиијантно понашање Малолетничка делинквенција	

	Облици зависности (алкохолизам, наркоманија, зависност од интернета и друштвених мрежа)	<ul style="list-style-type: none"> – формулише социолошко одређење породице, њене историјске облике и функције; – дискутује о будућности породице; – препозна узроке и наведе облике девијантног понашања; – аргументовано дискутује о узроцима и облицима ризичног понашања младих; – дискутује о положају и проблемима младих у Србији.
МЛАДИ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ	Образовање Слободно време Друштвени активизам Комуникација Однос између генерација	

ИСТОРИЈА		
<p>Циљ учења Историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, поштовању људских права и културних различитости, друштву и држави у којој живи.</p>		
Облик рада - групни		
Први разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област/Тема	садржаји	исходи
ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> - Хронолошки и научни оквири историје -Хронологија и простор - Историјски извори - Анализа извора 	<ul style="list-style-type: none"> – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – идентификује порекло и процени сазнајну вредност различитих извора на основу њихових спољних и садржинских обележја;
ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ СТАРОГ ВЕКА	<ul style="list-style-type: none"> -Географски простор цивилизација старог века - Основна обележја државног уређења цивилизација старог века -Политички оквири - Друштво и свакодневни живот у цивилизацијама старог века 	<ul style="list-style-type: none"> – објасни основе историјског научног метода у реконструкцији прошлости и уочава постојање различитих интерпретација; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – примењује основну методологију у елементарном историјском

	<ul style="list-style-type: none"> - Привреда, наука, уметност и култура у цивилизацијама старог века - Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости - Истакнуте личности: 	<p>истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику;</p> <ul style="list-style-type: none"> – препозна на конкретним примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву;
<p>ЕВРОПА, СРЕДОЗЕМЉЕ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак. - Велика сеоба народа и стварање нових држава у Европи. - Најзначајније државе раног средњег века Религија у раном средњем веку - Феудално друштво - Српске земље и Балканско полуострво у раном средњем веку - Уређење државе и црква у средњем веку - Држава Немањића и Српска црква у позном средњем веку - Српске владарске породице - Опште одлике средњовековне културе и свакодневни живот - Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости - Истакнуте личности 	<ul style="list-style-type: none"> – уочи и изрази став у односу на предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге врсте манипулација прошлошћу на конкретним примерима; – поредећи историјске и географске карте датог простора, уочава утицај рељефа и климатских чинилаца на настанак цивилизација и кретање становништва; – наведе и лоцира најважније праисторијске и античке локалитете у Европи и Србији; – издвоји и међусобно пореди најважније одлике државних уређења у цивилизацијама старог века; – наведе типове државних уређења у периоду средњег и раног новог века и издвоји њихове специфичности; – анализира положај и начин живота деце, жена и мушкараца, припадника различитих друштвених слојева и група у старом, средњем и раном новом веку;
<p>ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКЕ ЗЕМЉЕ У РАНОМ НОВОМ ВЕКУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Политичко-историјски оквир, државни и друштвени поредак - почеци грађанске класе, сталешко друштво, - апсолутистичке монархије - Реформација и противреформација - Опште одлике културе раног новог века - Привреда и свакодневни живот - Врхунац моћи Османског царства 	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује основне елементе и одлике привреде у старом, средњем и раном новом веку; – пореди и илуструје примерима одлике свакодневног живота у старом, средњем и раном новом веку; – уочава присуство и препознаје важност тековина старог, средњег и раног новог века у савременом свету; – анализира специфичности и утицај међународних односа на положај држава и народа;

	<p>- Живот Срба под османском, хабзбуршком и млетачком влашћу -Историјско наслеђе – повезивање прошлости и садашњости -Истакнуте личности</p>	<ul style="list-style-type: none"> – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – идентификује најважније одлике српске државности у средњем веку; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду средњег и раног новог века; – на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима; – изводи закључак о динамици одређених историјских појава и процеса из националне и опште историје, користећи историјску карту; – идентификује најзначајније последице настанка и ширења различитих верских учења у историјском и савременом контексту; – илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација; – препознаје утицај идеја и научно-техничких открића на промене и развој друштва, културе и образовања; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – разликује споменике из различитих епоха са посебним освртом на оне у локалној средини.
--	---	---

Други разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област/Тема	садржаји	исходи
ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА	- Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата. -Историјски извори за изучавање периода од Индустијске револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност	<ul style="list-style-type: none"> - у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; - користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; - објасни основе историјског научног метода у реконструкцији прошлости и уочава постојање различитих интерпретација; - анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима;
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (од средине XVIII до средине XIX века)	-Индустријска револуција -Политичке револуције - Наполеоново доба - Свакодневни живот Источно питање и балкански народи -Живот Срба под османском и хабзбуршком влашћу. -Српска револуција 1804–1835 -Развој модерне српске државности -Историјско наслеђе -Истакнуте личности:	<ul style="list-style-type: none"> - примењује основну методологију науке у елементарном историјском истраживању и резултате презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику; - препозна на конкретним примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву;
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX И ПОЧЕТКОМ XX ВЕКА	-Рађање модерних држава, међународни односи и кризе - Промене у привреди, друштву и култури -Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење, -Берлински конгрес, - Међународни односи и кризе -Култура, наука и свакодневни живот -Краљевина Србија и њено окружење -Историјско наслеђе - Истакнуте личности	<ul style="list-style-type: none"> - уочи и изрази став у односу на предрасуде, стереотипе, пропаганду и друге врсте манипулација прошлости на конкретним примерима; - уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; - на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима;
ПРВИ СВЕТСКИ РАТ	-Велики рат -Уметничко виђење рата, - Истакнуте личности:	<ul style="list-style-type: none"> - изводи закључак о динамици одређених историјских појава и процеса из националне и опште историје, користећи историјску карту;

		<ul style="list-style-type: none"> – илуструје примерима значај прожимања различитих народа, култура и цивилизација; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања; – уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; – сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – наведе специфичности друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку; – препознаје основне карактеристике различитих идеологија; – анализира процес настанка модерних нација и наводи њихове основне карактеристике; – анализирајући дате примере, уочава утицај научно-технолошког развоја на промене у друштвеним и привредним односима и природном окружењу; – употреби податке из графикона и табела у једноставном истраживању; – упоређује, анализира и уочава разлике између свог и ставова других; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – идентификује историјске споменике у локалној средини и учествује у организовању и спровођењу заједничких школских активности везаних за развој културе сећања.
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – користи сазнања из других научних области, ради потпунијег сагледавања историјских појава и процеса; – препозна историјске корене савремених институција и друштвених појава; – идентификује најважније друштвене групе, њихове улоге и односе у периоду новог века; – анализира структуру и особености српског друштва и уочава промене изазване политичким и економским процесима у периоду новог века; – уочава утицај и улогу књижевних и уметничких дела и представа о прошлости на формирање националног идентитета.
Трећи разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
ОСНОВИ ИСТОРИЈСКОГ ИСТРАЖИВАЊА	- Историјски извори за изучавање периода од завршетка Првог светског рата до наших дана и њихова сазнајна вредност	<ul style="list-style-type: none"> – у усменом и писаном излагању користи основне научне и историјске појмове; – користи хронолошке одреднице на одговарајући начин, у складу са периодизацијом прошлости; – идентификује порекло и процени сазнајну вредност различитих извора на основу њихових спољних и садржинских обележја;
ЕВРОПА, СВЕТ И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА	<ul style="list-style-type: none"> - Последице Великог рата -Револуције у Русији и Европи -Стварање југословенске државе -Политичке и друштвено-економске прилике у Европи и свету -Југословенска краљевина -Историјско наслеђе -Истакнуте личности 	<ul style="list-style-type: none"> – објасни основе историјског научног метода у реконструкцији прошлости и уочава постојање различитих интерпретација; – анализира узрочно-последичне везе и идентификује их на конкретним примерима; – презентује у усменом, писаном, или дигиталном облику резултате елементарног истраживања;
ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ	- Свет у рату	

	<p>-крај рата победа антифашистичке коалиције. -Југославија и српски народ у рату -Последице рата -Уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности - Истакнуте личности</p>	<p>– препозна на конкретним примерима злоупотребу историје и изведе закључак о могућим последицама на развој историјске свести у друштву; – уочава повезаност појава из политичке, друштвене, привредне и културне историје; – на основу датих примера изводи закључак о повезаности појава и процеса из националне историје са појавама и процесима у регионалним, европским и светским оквирима; – учествује у организовању и спровођењу заједничких активности у школи или у локалној заједници које подстичу друштвену одговорност и неговање културе сећања;</p>
<p>СВЕТ, ЕВРОПА И СРПСКИ НАРОД У ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ДРЖАВИ У ПЕРИОДУ ХЛАДНОГ РАТА</p>	<p>-Свет после Другог светског рата -научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура. -Југославија и српски народ после Другог светског рата, - Истакнуте личности</p>	<p>– сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту; – препознаје смисао и сврху неговања сећања на важне личности и догађаје из историје државе и друштва; – образложи утицај историјских догађаја, појава и процеса на савремено друштво; – идентификује основне карактеристике тоталитарних идеологија и наводи њихове последице у историјском и савременом контексту;</p>
<p>СВЕТ, ЕВРОПА, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У САВРЕМЕНИМ ПРОЦЕСИМА</p>	<p>-Свет после хладног рата – пад Берлинског зида -Српски народ на крају 20. и почетком 21. века -НАТО агресија на СРЈ - Република Србија као самостална држава, питање статуса Косова и Метохије, односи у региону, српски народ у дијаспори и региону, процес придруживања Европској унији, култура и спорт. Истакнуте личности: Роналд Реган, Михаил Горбачов, Маргарет Тачер, Бил Гејтс, Владимир Путин, Ангела Меркел, Слободан Милошевић, Фрањо Туђман, Алија Изетбеговић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница.</p>	<p>– препозна, на примерима из савремене историје, важност поштовања људских права; – пореди положај и начин живота припадника различитих друштвених група у историјском периоду савременог доба; – илуструје примерима утицај научно-технолошког развоја на промене у друштву, економији и природном окружењу;</p>

		<ul style="list-style-type: none">– наведе примере утицаја спортских и уметничких достигнућа на обликовање савременог друштва;– објасни значење појмова геноцид и Холокауст;– изведе закључке о узроцима, току и последицама ратова условљених распадом СФРЈ користећи изворе различитог порекла и сазнајне вредности;– изрази ставове, засноване на историјским аргументима, уважавајући мишљење саговорника;– препозна пропаганду, стереотипе и идеолошку позицију у историјском извору и формулише став који се супротставља манипулацији;– критички се односи према информацијама из медија користећи се историјским знањима и вештинама;– покаже одговоран однос према културно-историјском наслеђу сопственог и других народа;– уочи одраз историјских догађаја и појава у књижевним и уметничким делима.
--	--	--

МАТЕМАТИКА		
<p>Циљ учења Математике је да ученик, усвајајући математичке концепте, знања, вештине и основе дедуктивног закључивања, развије апстрактно и критичко мишљење, способност комуникације математичким језиком и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.</p>		
Облик рада - групни		
Први разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област/Тема	садржаји	исходи
ЛОГИКА И СКУПОВИ	<p>Основне логичке и скуповне операције. Важнији закони закључивања.</p> <p>Функције.</p> <p>Елементи комбинаторике (пребројавање коначних скупова: правило збира и правило производа).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - користи логичке и скуповне операције; - користи функције и њихова својства; - примени једноставна правила комбинаторике за пребројавање коначних скупова; - користи, приказује на бројевној правој и пореди природне, целе, рационалне и реалне бројеве;
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	<p>Преглед различитих врста бројева (природни, цели, рационални, реални), операције и њихова својства. Апсолутна вредност. Степен броја са целобројним изложоцем.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - преведе рационалне бројеве из једног записа у други; - на основу реалног проблема састави и израчуна вредност бројевног израза (са или без калкулатора), процени вредност једноставнијих израза и тумачи резултат;
ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ	<p>- Размера и пропорција, пропорционалност величина (директна и обрнута), примене (сразмерни рачун и рачун поделе).</p> <p>Процентни рачун.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - примени пропорцију и процентни рачун у реалном контексту; - примени својства троуглова, четвороуглова и кругова, укључујући и примену у реалном контексту;
ПОДУДАРНОСТ	<p>Ставови подударности троуглова.</p> <p>Односи страница и углова троугла.</p> <p>Кружница и круг.</p> <p>Значајне тачке троугла.</p> <p>Четвороугао.</p> <p>Симетрије, ротација и транслација равни.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - примени подударност у равни (симетрије, транслација, ротација); - примени ставове подударности у једноставнијим доказима; - трансформише целе и рационалне алгебарске изразе;
РАЦИОНАЛНИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	<p>Полиноми и операције са њима, дељивост полинома.</p> <p>Растављање полинома на</p>	<ul style="list-style-type: none"> - реши линеарне једначине и неједначине;

	чиниоце. НЗС и НЗД полинома. Операције са рационалним алгебарским изразима (алгебарски разломци).	<ul style="list-style-type: none"> - графички представи линеарну функцију и анализира њен график; - реши проблем који се своди на линеарну једначину или систем линеарних једначина; - примени сличност у равни; - одреди вредности тригонометријских функција углова од 30°, 45° и 60°; примени тригонометрију правоуглог троугла у реалним ситуацијама уз коришћење калкулатора.
ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ, НЕЈЕДНАЧИНЕ И СИСТЕМИ	Линеарне једначине и неједначине. Линеарна функција и њен график. Системи линеарних једначина са две непознате. Примене у реалним ситуацијама.	
СЛИЧНОСТ	Мерење дужи и углова. Пропорционалност дужи. Талесова теорема. Сличност. Питагорина теорема.	
ТРИГОНОМЕТРИЈА ПРАВОУГЛОГ ТРОУГЛА	Тригонометријске функције оштрог угла, основне тригонометријске идентичности. Решавање правоуглог троугла.	
Други разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област/Тема	садржаји	исходи
СТЕПЕНОВАЊЕ И КОРЕНОВАЊЕ	Степен чији је изложилац цео број. Функције $y = x^2$ и $y = x^3$. Степен чији је изложилац рационалан број.	<ul style="list-style-type: none"> - трансформише и израчуна вредност једноставних израза са степенима користећи својства операција и функција, по потреби користећи калкулатор; - скицира график степене функције; - реши једноставан проблем који се своди на квадратне једначине са реалним решењима и неједначине; - скицира и тумачи график квадратне функције; - израчуна вредност тригонометријске функције, по потреби користећи калкулатор; - примени адиционе формуле;
КВАДРАТНА ЈЕДНАЧИНА И КВАДРАТНА ФУНКЦИЈА	Квадратне једначине са реалним решењима. Вијетове формуле и растављање квадратног тринома. Квадратна функција. Једноставне квадратне неједначине.	

ТРИГОНОМЕТРИЈСКЕ ФУНКЦИЈЕ	Угао. Радијан. Тригонометријски круг. Основне тригонометријске функције. Адиционе формуле.	скицира графике основних тригонометријских функција.
Трећи разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област/Тема	садржаји	исходи
СТЕРЕОМЕТРИЈА	Површина и запремина праве призме и пирамиде. Прав ваљак и права купа, њихове површине и запремине. Сфера и лопта. Површина сфере и запремина лопте.	– израчуна површину и запремину праве призме, пирамиде, правог ваљка, праве купе и лопте, и примени их у једноставним ситуацијама; – израчуна вредност експоненцијалне и логаритамске функције, по потреби користећи калкулатор; – реши једноставне
ЕКСПОНЕНЦИЈАЛНА И ЛОГАРИТАМСКА ФУНКЦИЈА	Експоненцијална функција. Једноставне експоненцијалне једначине. Логаритам, његова својства и примене. Логаритамска функција. Једноставне логаритамске једначине.	експоненцијалне и логаритамске једначине; – примени Гаусов поступак за решавање система линеарних једначина; – реши једноставан проблем који се своди на систем линеарних једначина;
СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА	Системи линеарних једначина са две и три непознате. Гаусов поступак	– реши једноставне проблеме међусобних односа тачака и правих у координатној равни;
АНАЛИТИЧКА ГЕОМЕТРИЈА У РАВНИ	Растојање двеју тачака, површина троугла. Разни облици једначине праве, угао између две праве. Кружница и однос праве и кружнице.	– реши једноставне проблеме користећи једначине праве и кружнице; – примени услов додира и одреди једначину тангенте кружнице; примени
НИЗОВИ	Основни појмови о низовима. Аритметички и геометријски низ.	аритметички и геометријски низ у једноставним ситуацијама.

Четврти разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 66		
Област/Тема	садржаји	исходи
ФУНКЦИЈЕ	Важнији појмови и својства реалних функција реалне променљиве. Преглед елементарних функција. Гранична вредност функције. Асимптоте.	<ul style="list-style-type: none"> - израчуна једноставне граничне вредности функција; - користи основна својства функција (домен, периодичност, парност, монотоност, нуле и знак...); - израчуна извод једноставних функција применом правила диференцирања; - испита ток и скицира график једноставне функције;
ИЗВОД ФУНКЦИЈЕ	Прираштај функције. Извод функције (проблем тангенте и брзине). Основне теореме о изводу, изводи елементарних функција. Испитивање функције и њен график.	<ul style="list-style-type: none"> - примени елементе комбинаторике у једноставним реалним ситуацијама; - примени биномни образац на решавање једноставнијих проблема;
КОМБИНАТОРИКА	Основна правила. Варијације. Пермутације. Комбинације (без понављања). Биномни образац.	<ul style="list-style-type: none"> - одреди вероватноћу једноставнијег случајног догађаја; - одреди очекивану вредност и дисперзију дискретне случајне величине;
ВЕРОВАТНОЋА И СТАТИСТИКА	Случајни догађаји. Вероватноћа. Дискретне случајне величине. Популација, обележје и узорак. Очекивана вредност и дисперзија. Прикупљање, сређивање, графичко приказивање и нумеричка обрада података.	<ul style="list-style-type: none"> - изврши мање статистичко истраживање, обради резултате, прикаже их и интерпретира

ФИЗИКА		
<p>Циљ учења Физике јесте стицање елементарне функционалне писмености (природно-научне и техничке) и знања о основним физичким законима који описују појаве у природи и својства звука, оспособљавање ученика за примену знања у струци и свакодневном животу, стицање радних навика, одговорности и вештина за самосталан и за тимски рад као и формирање основе за даље образовање.</p>		
Облик рада - групни		
Први разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
ФИЗИЧКЕ ОСНОВЕ АКУСТИКЕ	<p>Хармонијске осцилације Пригушене осцилације. Принудне осцилације, резонанција. Звук – механички талас. Величине којима се описује таласно кретање и везе међу њима. Брзина звука у различитим срединама, фреквенција и таласна дужина. Опсег фреквенција звука. Инфразвук и ултразвук. Висина тона (праг чујности), јачина тона, боја тона. Мерне јединице, мерење јачине звука и снаге звучних извора. Људско ухо и субјективни осећај јачине звука. Осциловање ваздушног стуба Резонанција код звука. Резонатори. Извори звука. Одређивање положаја и удаљености извора звука од пријемника. Правац и смер простирања звука од извора. <i>Демонстрациони огледи</i></p>	<p>користи научни језик физике за описивање физичких појава; –објасни значај и улогу експеримента и теорије у описивању физичких процеса и појава, самостално припреми једноставнији пројекат и изведе одговарајуће физичко истраживање; -описује енергијске трансформације код хармонијских, пригушених и принудних осцилација; –разуме појам механичке резонанције, услове њеног настајања и примену; –опише и објасни звучне таласе и њихове карактеристичне величине; –примењује законе одбијања и преламања звука; – разликује звук, ултразвук и инфразвук и познаје њихову примену; – разликује карактеристике звука (висина, јачина, боја), познаје штетан утицај буке и мере заштите; –компетентан је да користи мерне јединице и дигиталне технологије за мерење јачине и снаге звука; –уочава положај извора звука и удаљеност извора звука од</p>
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ И ТОНОВИ	<p>Музичка скала тонова и музички интервали. Темперирана скала. Начини побуђивања осцилација и њихово</p>	<p>технологије за мерење јачине и снаге звука; –уочава положај извора звука и удаљеност извора звука од</p>

	појачавање код различитих типова инструмената. Квалитет звука .Шум и тон. Основни тон и виши хармоници. Прост и сложен тон. Спектралне карактеристике звука. <i>Демонстрациони огледи</i>	пријемника и процењује начин простирања звука; –процењује оптимална акустичка својства просторија (запремина, облик просторије, време реверберације). Акустичко обликовање; –процењује и адаптира различите инструменте на основу њихових карактеристика;
АКУСТИКА ПРОСТОРИЈА	Звучни таласи у просторијама. Апсорпција звука, одбијање звука. Реверберација. Бојење звука(ехо). Глува соба; удари или избијања. Оптималне акустичке особине просторија Акустичко обликовање Постављање звучника. Заштита од буке	–примењује стечена знања и повезује звучне појаве са уметничким извођењем на инструментима;

ФИЛОЗОФИЈА

Циљ учења Филозофије је да развијањем способности за систематско, самостално, проблемски интонирано, рефлексивно, креативно и критичко мишљење ученицима омогући и олакша мисаоно и вредносно оријентисање у савременом свету, да их оснажи у формирању сопственог погледа на стварност и пружи им ослонац за промишљено и одговорно одлучивање и деловање.

Облик рада - групни

Четврти разред

недељни фонд часова 2

годишњи фонд часова 66

Област/Тема	садржаји	исходи
МИШЉЕЊЕ, САЗНАЊЕ И ЈЕЗИК	Постанак логике као филозофске дисциплине Мишљење као предмет проучавања логике Форма и садржај, исправност и истинитост мишљења Извори, врсте и могућности сазнања Теорије истине Однос мишљења и језика; функције вербалног језика	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – приступи изучавању мишљења на неемпиријски односно нормативни начин, карактеристичан за логику; – примењује методе и правила дефинисања и класификовања појмова у структурисању различитих знања;
ОСНОВНЕ ФОРМЕ МИШЉЕЊА	Појам Садржај и обим појма Врсте појмова	

	<p>Односи међу појмовима Методe ближег одређивања појма: дефиниција, деоба и класификација Суд или исказ Поделе судова Односи међу судовима Исказна логика Закључивање Врстезакључивања:традиционална и савремена подела закључивања Непосредно закључивање Индуктивно закључивање Силогистичко закључивање: категорички и некатегорички облици силогизма, полисилогизам и скраћени силогизам Предикатска логика Логичке грешке у закључивању</p>	<p>– користи логичке форме, поступке и правила да анализира сазнајне процесе суђења и закључивања и одреди њихову ваљаност; – примерима илуструје различите функције језика и његову улогу у формирању и саопштавању мишљења; – користи апарат исказне и предикатске логике да симболички прикаже форму и исти-носне релације исказа; – решава различите проблеме применом логичке формализације, моделовања и алгорита; – примењује логичка правила и терминологију да у стандардној форми прикаже, анализира и евалуира аргументацију; – уочава типичне грешке у закључивању и доказивању са којима се сусреће у свакоднев-ној комуникацији и различитим медијима и избегава их у сопственом мишљењу; – користи термине епистемологије, логике и опште методологије да опише филозофски приступ питањима сазнања; – анализира примере објашњења из емпиријских и теоријских наука и одређује разлику њихових логичких структура предмета и метода;</p>
<p>ПРИМЕНА ЛОГИКЕ</p>	<p>Структура аргументације Врсте доказа Грешке у аргументацији Логика научног истраживања Карактеристике научног знањ Дедуктивна, индуктивна и абдуктивна метода у науци Логички проблем индукције Научне чињенице: методе емпиријског утврђивања чињеница Структура научног истраживања: проблем, хипотеза, провера Логичка структура и врсте научних објашњења Традиционално и савремено схватање научних закона; врсте закона Формулисање и провера теорија:функције теорија Научни системи – аксиоматски системи Класификације наука Филозофске контроверзе око питања напретка у науци</p>	<p>– користи логичке форме, поступке и правила да анализира сазнајне процесе суђења и закључивања и одреди њихову ваљаност; – примерима илуструје различите функције језика и његову улогу у формирању и саопштавању мишљења; – користи апарат исказне и предикатске логике да симболички прикаже форму и исти-носне релације исказа; – решава различите проблеме применом логичке формализације, моделовања и алгорита; – примењује логичка правила и терминологију да у стандардној форми прикаже, анализира и евалуира аргументацију; – уочава типичне грешке у закључивању и доказивању са којима се сусреће у свакоднев-ној комуникацији и различитим медијима и избегава их у сопственом мишљењу; – користи термине епистемологије, логике и опште методологије да опише филозофски приступ питањима сазнања; – анализира примере објашњења из емпиријских и теоријских наука и одређује разлику њихових логичких структура предмета и метода;</p>
<p>ЛОГИКА ИЗМЕЂУ ФИЛОЗОФИЈЕ И НАУКЕ</p>	<p>Историјски развој и правци у логици Значај изучавања логике</p>	<p>Историјски развој и правци у логици Значај изучавања логике</p>

		<p>– реконструише план неког научног истраживања и опише његове фазе, средства и употребу различитих метода и врста хипотеза;</p> <p>– процењује компаративне предности и ограничења примене индуктивног, дедуктивног и аналогичког закључивања у сазнању;</p> <p>– примени познавање структуре научног истраживања да систематизује знања стечена у различитим областима учења.</p>
--	--	--

ИНФОРМАТИКА

Циљ учења Информатике је стицање знања, овладавање вештинама и формирање вредносних ставова који доприносе развоју информатичке писмености неопходне за даље школовање, живот и рад у савременом друштву. Ученик развија способност апстрактног и критичног мишљења о аутоматизацији послова уз помоћ информационо-комуникационих технологија и развија способност ефективног коришћења технологије на рационалан, етичан и безбедан начин.

Облик рада - групни

Први разред

недељни фонд часова 1

годишњи фонд часова 35

Област/Тема	садржаји	исходи
ИНФОРМАЦИОНО - КОМУНИКАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ	<p>ИКТ у свакодневном окружењу (уређаји, облици комуникације, услуге).</p> <p>Основни појмови информатике и рачунарства (информације, подаци, информационо-комуникационе технологије, предмет и области информатике и рачунарства).</p> <p>Развој ИКТ (прикупљања, складиштења, обраде,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни улогу ИКТ у свакодневном животу; – разуме изазове коришћења савремених технологија на одговоран и безбедан начин; – илуструје на примерима основне појмове

	<p>приказивања и преноса података).</p> <p>Друштвени аспекти ИКТ (значај и примена дигиталних уређаја, карактеристике информационог друштва, утицај коришћења дигиталних уређаја на здравље и околину, интелектуална својина, безбедност, заштита личних података, правила понашања).</p> <p>Глобална мрежа (интернет).</p> <p>Сервиси интернета (електронска пошта, веб, друштвене мреже, блогови, форуми, учење, мапе, електронска трговина и банкарство, аудио и видео комуникација).</p> <p>Лепо понашање, право и етика на интернету. Безбедност и приватност на интернету.</p>	<p>информатике и рачунарства (појам информација и податак);</p> <ul style="list-style-type: none"> – наведе основне области информатике и рачунарства; – опише најважније догађаје у развоју ИКТ; – направи паралелу између развоја људског друштва и развоја информационо-комуникационих технологија; – безбедно користи дигиталне уређаје; – разликује и користи сервисе Интернета; – приступа Интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај;
<p>ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОДАТКА НА РАЧУНАРУ</p>	<p>Бројевни системи – врсте, карактеристике, превођење.</p> <p>Бројевни системи – основне рачунске операције.</p> <p>Кодирање информација.</p> <p>Кодирање карактера, кодне схеме.</p> <p>Јединице за мерење количине информација.</p> <p>Дигитални рачунари и дигитални запис података (текста, растерске и векторске слике, звука, видеа).</p> <p>Начини приказивања/представљања података и дигиталног записа.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – класификује информације са интернета и процењује њихов квалитет и поузданост; – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на Интернету,

<p>АРХИТЕКТУРА РАЧУНАРСКОГ СИСТЕМА И ПРОГРАМСКА ПОДРШКА</p>	<p>Структура и принцип рада рачунара.</p> <p>Врсте меморије рачунара.</p> <p>Процесор.</p> <p>Матична плоча. Магистрала.</p> <p>Улазно-излазни уређаји.</p> <p>Утицај компоненти на перформансе рачунара.</p> <p>Апликативни софтвер.</p> <p>Системски софтвер.</p> <p>Оперативни систем.</p> <p>Верзије и модификације програма.</p> <p>Дистрибуција програмских производа (комерцијална, дељена (енгл. shareware), јавно доступна (енгл. freeware), пробна (енгл. trial)).</p> <p>Заштита права на интелектуалну својину</p>	<ul style="list-style-type: none"> – познаје карактеристике различитих бројевних система; – преводи број из једног у други бројевни систем; – изводи основне рачунске операције у различитим бројевним системима; – користи јединице за мерење количине података; – објасни начин дигиталног записа података и бинарног записа природних бројева; – уочава разлику између хардвера и софтвера; – наводи основне карактеристике компонената дигиталног уређаја и њихову улогу; – разликује системски од апликативног софтвера;
<p>ОРГАНИЗАЦИЈА ПОДАТАКА И ПРИЛАГОЂАВАЊЕ РАДНОГ ОКРУЖЕЊА</p>	<p>Елементи графичко-корисничког интерфејса и интеракција са њима (радна површина, прозори, менији, дугмад, акције мишем или акције на екрану осетљивом на додир, пречице на тастатури, ...).</p> <p>Подешавања оперативног система (подешавање датума и времена, радне површине, регионална подешавања, подешавања језика и тастатуре, коришћење и подешавање корисничких налога).</p> <p>Инсталирање и уклањање програма (апликативних програма, драјвера).</p> <p>Рад са документима и системом датотека.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни шта је оперативни систем и која је његова улога; – познаје основне типове апликативног софтвера; – разликује појмове и типове лиценци софтвера и садржаја који се деле; <ul style="list-style-type: none"> – разликује основе елементе графичког корисничког интерфејса; – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања; – инсталира и деинсталира

	<p>Средства и методе заштите рачунара и информација.</p>	<p>корисничке програме;</p> <ul style="list-style-type: none"> – сачува, модификује и организује податке; – разликује најчешће коришћене типове датотека;
<p>РАД СА ПРОГРАМИМА ЗА ОБРАДУ ТЕКСТА</p>	<p>Радно окружење текст-процесора. Једноставнија подешавања радног окружења. Подешавање и промена језика тастатуре („писама“).</p> <p>Правила слепог куцања.</p> <p>Операције са документима (креирање, отварање, чување, затварање).</p> <p>Унос текста и његово једноставно уређивање (ефикасно кретање кроз текст, копирање, премештање, претрага, замена текста).</p> <p>Уређивање текста (страница, маргине, фонт, параграф, листе, прелом, секције)</p> <p>Уметање у текст (специјалних симбола, датума и времена, текстуалних ефеката).</p> <p>Уметање и позиционирање нетекстуалних објеката (слике, дијаграми, и сл.).</p> <p>Уметање табеле у текст.</p> <p>Нумерација страница.</p> <p>Заглавље, подножје, фуснота.</p> <p>Коришћење и израда стилова, генерисање садржаја и индекса појмова.</p> <p>Примери структуре типичних докумената (биографије, молбе, огласи, реферати, матурски радови и сл).</p> <p>Конвертовање у PDF.</p> <p>Штампање докумената.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – подеси радно окружење текст процесора; – промени језик тастатуре; – примени правила слепог куцања; – врши премештање садржаја између више отворених докумената; – ефикасно и тачно уноси и уређује неформатиран текст; – примењује основне елементе форматирања и структурирања текста; – уређује на елементарном нивоу текст применом нотација за обележавање; – постави напредне текстуалне и нетекстуалне елементе у креирани документ; – познаје основне параметре стилизовања текста на нивоу карактера, параграфа и страница; – користи и креира именоване стилове и модификује их; – користи елементе у тексту који се аутоматски ажурирају;

<p>РАД СА ПРОГРАМИМА ЗА ИЗРАДУ СЛАЈД ПРЕЗЕНТАЦИЈА</p>	<p>Презентације и њихова примена (правила добре презентације, етапе у изради презентација).</p> <p>Подешавање радног окружења програма за израду слајд-презентација. Додавање и форматирање текстуалних и нетекстуалних објеката (графички, звучни, видео, ...).</p> <p>Анимација објеката слајда и прелаза између слајдова. Интерактивна презентација (хипервезе, акциона дугмад).</p> <p>Дизајн позадине и „мастер“ слајда. Приказ презентације.</p> <p>Штампање презентације.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – структурира текст и аутоматски генерише садржај; – познаје структуру, правила и формат која се примењују у форматирању докумената; – припрема документ за штампу и одштампа га; – уређује и приказује слајд презентације; – примењује правила за израду добре презентације; – уређује дизајн позадине и „мастер“ слајда у презентацији; – додаје елементе анимације и интерактивности у презентацију; – користи функционалности намењене сарадничком раду; <p>припрема документ за штампу и одштампа га;</p>
Други разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
ИНФОРМАТИКА У МУЗИЦИ	<p>Примена рачунара у процесу учења музике</p> <ul style="list-style-type: none"> -Основна својства звука; -Формати звучних записа и њихова конверзија. <p>Хардвер за рад са музиком</p> <ul style="list-style-type: none"> -Музичке картице, микрофони, MIDI клавијатура -Инсталирање хардвера. <p>Софтверски алати за рад са музиком.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – објасни природу звука; – наведе основне компоненте хардвера за рад са музиком; – користи софтверске алате за рад са музиком;
ПРОГРАМИ ЗА ТАБЕЛАРНА ИЗРАЧУНАВАЊА	<p>Основни појмови</p> <p>Основни појмови о програмима за рад са табелама</p>	<ul style="list-style-type: none"> – разликује основне елементе табеле; – разлику је типове података;

	<p>Подешавање радног окружења, додавање, брисање, премештање и преименовање радних листова.</p> <p>Уношење различитих типова података у табелу</p> <p>Подешавање димензија, премештање, фиксирање и сакривање редова и колона.</p> <p>Примена основних аритметичких операција и уграђених функција за креирање формула.</p> <p>Форматирање ћелија</p> <p>Копирање формула, релативно и апсолутно референцирање ћелија.</p> <p>Сортирање и филтрирање.</p> <p>Условно форматирање табела.</p> <p>Намена различитих типова графикана, приказивање података из табеле помоћу графикана.</p> <p>Припрема документа за штампање.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – унесе и мења податке у табеле; – манипулише елементима табеле; – користи формуле за израчунавање статистика; – користи апсолутно и релативно адресирање; – врши основно форматирање табеле; – сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; – примењује условно форматирање; – представи визуелно податке на одговарајући начин; – форматира табеле и одштампа их; <p>– објасни принципе растерске и векторске графике и модела приказа боја;</p>
<p>РАЧУНАРСКА ГРАФИКА</p>	<p>Карактеристике рачунарске графике (пиксел, резолуција, RGB и CMYK модели приказа боја, растерска и векторска графика).</p> <p>Рад у програму за растерску графику.</p> <p>Рад у програму за векторску графику.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – креира растерску слику у изабраном програму; – креира векторску слику у изабраном програму; – користи алате за уређивање и трансформацију слике; – оптимизује креирану слику за приказ на различитим медијима; – одабере одговарајући формат записа слика;
Трећи разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		

Област/Тема	садржаји	исходи
<p>УНОШЕЊЕ И ЕДИТОВАЊЕ НОТНОГ ЗАПИСА СА ТАСТАТУРЕ</p>	<p>Упознавање програма и подешавање радне површине.</p> <p>Форматирање документа – партитуре (рад на документу): одабир инструмената, уношење и уређивање нота, метрономске ознаке и темпо, одређивање или промена такта, кључа и тоналитета.</p> <p>Триоле и друге неправилне нотне групе, артикулација, динамика, транспозиција.</p> <p>Уношење текста и графике (уређивање текста, симбола, инструмената, акорда).</p> <p>Издвајање или додавање штима у партитури.</p> <p>Репродукција (Play) и њено подешавање: Mixer, Volume, Tempo;</p> <p>Скенирање партитура и њихов унос у Musescore;</p> <p>Употреба MIDI клавијатуре.</p> <p>Употреба микрофона.</p> <p>Снимање штима као аудио и MIDI снимка.</p> <p>Увоз датотека прављених у другим програмима за нотацију (нпр. Sibelius, Finale,...).</p> <p>Штампање штимова и партитура.</p>	<p>- унесе и едитује нотни запис;</p> <p>- врши основне манипулације над нотним записом;</p>
<p>ЕКСПЕРИМЕНТИ СА ЗВУКОМ</p>	<p>Физичке карактеристике звука.</p> <p>Појам дигитализације звука.</p> <p>Процес производње звука код музичких картица.</p> <p>Звук музичких синтисајзера –</p>	<p>- разликује формате звучног записа и прави поделу на компримоване и некомпримоване;</p>

	<p>MIDI запис (*.mid, *.kar, итд.).</p> <p>Формати за чување звучних записа у рачунарима.</p> <p>MIDI формат и MIDI језик.</p> <p>Разлика између wav и MIDI формата.</p> <p>Конверзија између различитих формата звучних записа.</p> <p>Дигитална обрада звука:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Концепт DAW програма; -Снимање и обрада звука; -Аудио ефекти; -Примена виртуелних инструмената; -Примена пакета звукова (Sample racks). 	<ul style="list-style-type: none"> - врши основне манипулације над звучним записом; - врши конверзију између различитих формата звучних записа;
Четврти разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 33		
Област/Тема	садржаји	исходи
РАД СА ВИДЕО ЗАПИСОМ	<p>Манипулација са видео записом у одабраном програму:</p> <ul style="list-style-type: none"> -пребацивање видео материјала на рачунар; -покретање и радни прозор програма за обраду видео записа; -увоз материјала и креирање пројекта; -чување видео записа на рачунару. <p>Монтажа говора и музике у видео запису.</p> <p>Конверзија видео формата.</p> <p>Креирање видео клипова за веб странице.</p> <p>Постављање (<i>Upload</i>) видео</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разликује формате видео записа; - врши основне манипулације са видео записом; - врши конверзију између различитих формата видео записа; - креира видео клип са импортованим мултимедијалним материјалом; - креира видео клип за веб и поставља на веб страницу;

	клипова на веб страницу.	
ГОТОВА ВЕБ ДИЗАЈН РЕШЕЊА	Готова веб дизајн решења (<i>WordPress, Weebly, Wix...</i>). Блог, вики, електронски портфолио.	- креира једноставни веб-сајт на основу готових веб решења;
ВЕБ ДИЗАЈН	Универзални принципи Веб дизајна. Основе <i>HTML</i> -а, основни елементи и атрибути. Стилови (<i>CSS</i>), основни селектори, својства и вредности.	- креира статичку веб-страну коришћењем <i>HTML</i> -а; - стилизује веб-страну коришћењем <i>CSS</i> -а.

ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ учења предмета Физичко и здравствено васпитање је да ученик континуирано развија знања, физичке способности и моторичке вештине у складу са вредностима физичког вежбања, потребама за очување и унапређивање здравља и даљег професионалног развоја

Облик рада - групни

Први разред

недељни фонд часова 2

годишњи фонд часова 70

Област/Тема	садржаји	исходи
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Тестирање ученика. Кондициона припрема ученика: – вежбе за развој снаге; – вежбе за развој покретљивости; – вежбе за развој издржљивости; – вежбе за развој брзине: – вежбе за развој координације.	По завршетку првог разреда ученик ће бити у стању да: – сврсисходно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак;
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИЦИПЛИНЕ	Атлетика Усавршавање технике трчања на кратким стазама. Усавршавање технике трчања на средњим стазама. Усавршавање технике скок удаљ. Усавршавање технике скок увис. Бацање кугле. Спортска	– планира и примењује усвојене моторичке вештине у свакодневном животу; – игра један народни и један друштвени плес; – примењује и поштује основе принципе вежбаног процеса и правила тимских и спортских игара;

	<p>гимнастика Вежбе на тлу Основни садржаји Провера савладаности елемената гимнастике из основне школе. Вага претклоном и заножењем и спојено, одразом једне ноге колут напред. Став на шакама, издржај, колут напред. Два повезана предмета странце удесно (улево). Проширени садржаји Премет странце са окретом за 180о „рондат”. Колут назад до става о шакама. Премет напред. Прескок Згрчка. Разношка. Кругови(дохватни) За ученике: – вучењем вис узнето; – вис стражњи, издржај; – вучењем вис узнето; – спуст у вис предњи. За ученице: – уз помоћ суножним одскоком наскок у згиб; – њих у згибу/уз помоћ; – спуст у вис стојећи. Разбој За ученике: Основни садржаји Паралелни разбој. Њих у упору. Саскоци. Састав. Проширени садржаји Њих у упору, њих и зањихом склек; њих и предњихом упор, зањих, предњихом склек, зањи-</p>	<p>– одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – навија фер; ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ Тестирање ученика. Кондициона припрема ученика: – вежбе за развој снаге; – вежбе за развој покретљивости; – вежбе за развој издржљивости; – вежбе за развој брзине: – вежбе за развој координације. – разликује различите типове физичке активности; – примењује одговарајуће вежбе у складу са сопственим могућно- стима и потребама; – препозна ниво оптерећења током вежбања; – уочи грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељенском, разредном и другим такмичењима и/или спортско-рекреативним манифестацијама за које се школа определи; – помаже организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност у окруже- њу и редовно вежба у складу са својим потребама; – примени принципе здраве исхране; – примењује правила безбедности у различитим физичким активно- стима у школи и ван школе;</p>
--	---	--

	<p>хом упор, саскок са окретом за 180°.. Предношка (окрет према притки). За ученице двовисински разбој или једна притка вратила: – наскок у упор на н/п (или узмак замахом једне ноге); – премах одножно десном/левом ногом до упора јашућег; – прехват у потхват упорном руком (до предножне) и спојено одножењем заножне премах, саскок са окретом за 90° (одношка), завршити боком према притки. Вратило – дохватно За ученике: Основни садржаји Суножним одразом узмак. Саскок замахом у назад. Проширени садржај Ковртљај назад из упора. Греда За ученице: Основни садржаји Вежба на ниској греди од елемената предвиђених у основној школи. Висока греда ходање са различитим гимнастичким елементима. Проширени садржаји Састав на греди. Коњ са хватаљкама За ученике: Проширени садржај Премах одножно десном напред, замах улево, замах удесно, замах улево и спојено премах левом напред, премах десном назад, замах улево, замах удесно и спојено премахом десне; саскок са окретом за 90° улево до става на тлу, леви бок према коњу.</p>	<p>– у групним активностима ради на остваривању заједничких циљева; – решава конфликте на социјално прихватљив начин; – при вежбању и кретању уочи и негује естетске вредности; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље приме- ном физичког вежбања; – поштује здравствено-хигијенска и еколошка правила у вежбању; – редовно контролише своје здравље; – повезује штетан утицај које психоактивне супстанце имају на здравље.</p>
--	---	---

	<p>Физичка активност по избору Понављање и утврђивање раније обучаваних елемената технике. Проширивање и продубљавање техничко-тактичких способности ученика. Учествовање на такмичењима на нивоу одељења.</p> <p>Плес и ритмика Основни садржаји Народно коло „Моравац”. Енглески валцер.</p> <p>Проширени садржаји Народна кола и плесови по избору. Ритмички елементи и вежбе по избору.</p> <p>Полигони Кобиновани полигон у складу са реализованим моторичким садржајима</p>	
<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p>	<p>Физичко образовање Основна правила и принципи вежбања: – загревање, – разгибавање, – дисање, – дозирање вежбања, – смиривање организма. Основне моторичке способности. Правила спортских игара и дисциплина. Безбедност у вежбању.</p> <p>Здравствена култура Појам здравља. Физичко вежбање у функцији унапређивања здравља и превенције болести. Болести које настају услед неправилног одржавања личне хигијене и нередовне физичке активности.</p>	

	Значај редовних лекарских прегледа. Уравнотежена и здрава исхрана. Психоактивне супстанце и недозвољена средства	
Други разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област/Тема	садржаји	исходи
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Тестирање ученика. Примена националне батерије тестова. Кондициона припрема ученика.	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – правилно примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – упореди и анализира резултате тестирања са вредностима за свој узраст; – сагледа сопствени моторички статус и уз помоћ наставника примени вежбања у циљу његовог побољшања; – примењује усвојене моторичке вештине у различитим животним ситуацијама; – игра један народни и један друштвени плес; – примењује и поштује основе принципе вежбаоног процеса. уз помоћ наставника примењује основне методе за развој моторичких способности; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – препозна и реши конфликтну ситуацију; – примењује одговарајуће вежбе у складу са сопственим могућностима и потребама; – уз помоћ наставника коригује грешке у извођењу покрета и кретања;
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИЦИПЛИНЕ	Атлетика Усавршавање технике атлетских дисциплина – трчања, скокова удаљ и увис и бацања. Четворобој. Спортска гимнастика Основни садржаји Вежбе на тлу. Прескоци и скокови. Вежбе у упору. Вежбе у вису. Греда. Гимнастички полигон. Проширени садржаји Вежбе на тлу – сложенији састав. Висока греда. Прескок. Коњ са хватаљкама. Вежбе у упору – сложенији састав. Вежбе у вису – сложенији састав. Спортске игре и активности по избору Спортске игре , рукомет, кошарка, одбојка, фудсал Проширивање и продубљавање техничко-тактичких способности ученика.	

	<p>Активности по избору Аеробик и други фитнес програми, стони тенис, бадминтон и др.</p> <p>Плес и ритмика Народно коло „Моравац”. Бечки валцер. Народне игре и Плес из средине у којој се школа налази. Народна кола и плесови по избору. Ритмички елементи и састави.</p> <p>Полигони Комбиновани полигон у складу са савладаним моторичким садржајима.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима; – помаже у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност и редовно вежба; – повеже принципе здраве исхране и вежбање; – примењује правила безбедности у различитим физичким активностима; – решава конфликте на социјално прихватљив начин; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – редовно контролише своје здравље; – разликује позитиван и негативан утицај вежбања за репродуктивно здравље; повеже штетан утицај које енергетски напитци, психоактивне супстанце и недеозвоље-
<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p>	<p>Физичко образовање Правила и принципи вежбања. Основни методи разовја моторичких способности (снага, брзина, издржљивост, покретљивост). Тактика игре. Безбедност у вежбању. Улога физичке оспособљености и моторичких зања у ванредним ситуацијама Примена информационах технологија у физичкој активности. Здравствена култура Физичко вежбање у функцији унапређивања здравља, репродуктивног здравља и превенције болести. Недовољна физичка активност као један од ризика у настанку болести. Значај редовних лекарских прегледа и физичка активност. Исхрана и вежбање – последице неадекватних дијета и дијететских производа.</p>	<ul style="list-style-type: none"> на средства имају на здравље.

	Ризици од конзумирања енергетских напитака, психоактивних супстанци и недо-звољених средстава.	
Трећи разред		
недељни фонд часова 2		
годишњи фонд часова 70		
Област/Тема	садржаји	исходи
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Тестирање ученика Кондициона припрема ученика (снага, брзина, издржљивост, гipкост, координација) Израда програма вежбања унапређивања моторичких способности	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – бира и примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – анализира и упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст;
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Усавршавање технике атлетских дисциплина – трчања, скокова удаљ и увис и бацања Четворобој Спортска гимнастика Спортске игре и активности по избору Спортске игре Рукомет, кошарка, одбојка, фудсал Проширивање и продубљавање техничко-тактичких способности ученика. Активности по избору Аеробик и други фитнес програми, стони тенис, бадминтон, оријентиринг, борења и др. Плес и ритмика Народн коло „Ужичко коло” Бечки валцер – усавршавање „Rock n roll” Народне игре и плес из средине у којој се школа налази	– сагледа сопствене моторичке и функционалне и примени вежбања у циљу њиховог побољшања; – сврсисходно примени усвојене моторичке вештине у различитим животним ситуацијама; – игра народни и друштвени плес; – примени основне принципе тренажног процеса и основне методе унапређивања моторичких способности; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – решава конфликтне ситуације; – примени одговарајуће вежбе у складу са могућностима и потребама; – самостално коригује грешке у извођењу покрета и кретања; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима;

	<p>Народна кола и плесови по избору Ритмички елементи и састави Полигони Комбиновани полигон у складу са савладаним моторичким садржајима</p>	<p>– помаже и учествује у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност; – усклади исхрану са вежбањем; – примењује правила безбедности у различитим физичким активностима и преноси их друге учеснике у вежбању; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – редовно контролише своје здравље; – разликује позитиван и негативан утицај вежбања за репродуктивно здравље и примењује мере предострожности код себе и других; – не конзумира енергетске напитке, психоактивне и фармаколошке супстанце и друга недозвољена средства која имају штетан утицај на организам.</p>
<p>ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА</p>	<p>Физичко образовање Основни принципи тренинга Фитнес програми Тактика спортских игара Безбедност у вежбању Улога физичке оспособљености и моторичких знања у ванредним ситуацијама Могуће конфликтне ситуације у спорту и рекреацији Значај физичке оспособљености за рад и одбрану Примена информационих технологија у циљу продубљивање знања из спорта и рекреације Здравствена култура Физичко вежбање, здравље, репродуктивно здравље и превенција болести Хипокинезија и њене последице Редовни лекарски прегледи као мера смањења ризика у вежбању и тренингу Исхрана и вежбање – последице неадекватних дијета и употреба дијететских производа Правилна употреба додатака исхрани Ризици и последице конзумирања енергетских напитака, психоактивних супстанци и недозвољених средстава</p>	<p>– помаже и учествује у организацији школских спортских манифестација; – користи могућности за свакодневну физичку активност; – усклади исхрану са вежбањем; – примењује правила безбедности у различитим физичким активностима и преноси их друге учеснике у вежбању; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – редовно контролише своје здравље; – разликује позитиван и негативан утицај вежбања за репродуктивно здравље и примењује мере предострожности код себе и других; – не конзумира енергетске напитке, психоактивне и фармаколошке супстанце и друга недозвољена средства која имају штетан утицај на организам.</p>
Четврти разред		
недељни фонд часова 2		

годишњи фонд часова 66		
Област/Тема	садржаји	исходи
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	Тестирање ученика Кондициона припрема ученика (снага, брзина, издржљивост, гипкост, координација) Примена природних и изведених облика кретања у функцији развоја физичких способности	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: – бира и примењује вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – анализира и упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст; – сагледа сопствене моторичке и функционалне и примени вежбања у циљу њиховог побољшања;
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика Усавршавање технике атлетских дисциплина – трчања, скокова удаљ и увис и бацања Атлетско одељенско такмичење Спортска гимнастика <i>Основни садржаји</i> Вежбе на тлу Гимнастички полигон <i>Проширени садржаји</i> Вежбе на справама и тлу Спортске игре и активности по избору Спортске игре Рукомет, кошарка, одбојка, фудсал – игра Плес и ритмика Припрема за матурски плес Ритмички елементи и састави Полигони Комбиновани полигон у складу са савладаним моторичким садржајима	– сврсисходно примени усвојене моторичке вештине у различитим животним ситуацијама; – игра народне и друштвене плесове; – примени основне принципе тренажног процеса и основне методе унапређивања моторичких способности; – изради индивидуални програм вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање; – решава конфликтне ситуације; – примени одговарајуће вежбе у складу са могућностима и потребама; – учествује на одељењском, разредном и другим такмичењима; – помаже и учествује у организацији школских спортских манифестација;
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко образовање Основни принципи тренинга и израда индивидуалних програма вежбања Фитнес програми Безбедност у вежбању Значај физичке оспособљености и	– користи могућности за свакодневну физичку активност; – усклади исхрану са вежбањем;

	<p>моторичких знања за сналажење у ванредним ситуацијама Социолошки аспекти навијања у спорту Значај физичке оспособљености за рад, одбрану и послове у физичком васпитању, рекреацији и спорту Примена информационах технологија у физичком вежбању, спорту и рекреацији Здравствена култура Здравље, репродуктивно здравље, превенција болести и физичко вежбање Хипокинезија и њене последице на здравље Редовни лекарски прегледи као мера смањења ризика у вежбању и тренингу Последице неадекватних дијета и употреба дијететских производа Правилна употреба додатака исхрани Последице конзумирања енергетских напитака, психоактивних супстанци и недозвољених средстава Основе прве помоћи</p>	<p>– примењује правила безбедности у различитим физичким активностима и преноси их друге учеснике у вежбању; – коригује последице дуготрајне седентарне активности, положаје, покрете и кретања који имају негативан утицај на здравље применом физичког вежбања; – сагледа узроке и последице девијантог понашања на спортским приредбама; – редовно контролише своје здравље; – разликује позитиван и негативан утицај вежбања за репродуктивно здравље и примењује мере предострожности код себе и других; – одупре изазовима конзумирања енергетских напитака, психоактивних и фармаколошких супстанци и других недозвољених средстава. – адекватно реагује при пружању прве помоћи себи или другом лицу.</p>
--	---	--

ВЕРСКА НАСТАВА

ЦИЉЕВИ верске наставе, као изборног програма, у оквиру средњошколског образовања и васпитања јесу да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и верских заједница које живе и делају на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Притом упознавање ученика са вером и духовним искуствима сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице треба да се остварује у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и философских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Облик рада - групни		
Први разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
И - УВОД 1. Уводни час, 2. Понављање кључних појмова и садржаја обрађених у основној школи	Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; • Међусобно упознавање ученика; • Рекапитулација обрађених садржаја о личносном Богу, човеку, Цркви, Литургији.	<ul style="list-style-type: none"> моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 1. године средњошколског или гимназијског образовања; моћи да уочи какво предзнање има из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања;
БОГ ОТКРИВЕЊА 3. Творевина сведочи о Творцу 4. Човек - боготражитељ 5. Откривење - позив у заједницу 6. Бог Откривења - Света Тројица (библијска сведочанства) 7. Из молитвеног богословља Цркве (систематизација теме)	Логосност творевине (откривање Бога кроз законитост, лепоту и склад у творевини); • Бог улази у историју и открива се као Личност (икономија Божја); • Човек као боготражитељ; • Откривење - позив у заједницу	<ul style="list-style-type: none"> бити мотивисан да похађа часове православног катихизиса. моћи да наведе неке од примера Откривења Бога у Библији; моћи да разуме и тумачи значење израза хомо религиосус;
ВЕРА, ЗНАЊЕ И БОГОПОЗНАЊЕ 8. Вера и поверење 9. Вера у Старом и Новом Завету 10. Бог се познаје љубављу 11. Вера и живот ("Вера без дела је мртва...") 12. Из молитвеног богословља Цркве (систематизација теме)	Знање о стварима и познање личности; • Присуство вере у научној методологији и научним теоријама; • Вера у Старом и Новом Завету • Познање Бога као личности методом љубави; • Вера без дела је мртва; • Сличност између човекопознања и богопознања	<ul style="list-style-type: none"> моћи да препозна изразе вере у Свету Тројицу у богослужбеним текстовима; моћи да препозна изразе вере у Бога као Творца у богослужбеним текстовима; моћи да разуме да се Бог из љубави открива човеку, позивајући га у заједницу; бити подстакнут да непосредније учествује у богослужењу Цркве;
ХРИШЋАНИН - ЧОВЕК ЦРКВЕ 13. Човек и заједница 14. Црква као литургијска заједница (моја парохија) 15. Света Литургија - пуноћа заједнице са Богом	Црква као заједница која се пројављује на Литургији; • Моја парохија; • Хришћанин - човек Цркве; • Света Литургија - пуноћа заједнице са Богом.	<ul style="list-style-type: none"> моћи да промишља о личној одговорности у односу према Богу и ближњима;

<p>16. Хришћанин - човек Цркве (систематизација теме)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да разуме да се Божје Откривење дешава и данас у Цркви и свету;
<p>СВЕТА О ПИСМО - КЊИГА ЦРКВЕ</p> <p>17. Настанак и подела Светог Писма 18. Канон и богонадахнутост Светог Писма 19. Црква као место тумачења и доживљаја Светог Писма и Светог Предања 20. Свето Писмо - књига Цркве 21. Утицај Светог Писма на културу и цивилизацију</p>	<p>Настанак и подела Светог Писма;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Канон и богонадахнутост Светог Писма; • Црква као место тумачења и доживљаја Светог Писма и Светог Предања; • Утицај Светог Писма на културу и цивилизацију; • Свето Писмо је књига Цркве. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да просуђује и препознаје сведочанства вере у свом животу. • моћи да увиди разлику између знања које се односи на ствари и познања које се односи на личности; • моћи да препозна да је вера слободан избор човека и да се сведочи личним животом; • моћи да објасни да је богопознање у православном искуству плод личне, слободне заједнице човека с Богом;
<p>ХРИШЋАНСКИ ЖИВОТ</p> <p>22. Црквено Предање и народна предања 23. "Све ми је дозвољено, али ми није све на корист..." 24. Из живота светих 25. Знамените личности и хришћанство 26. Смисао (и бесмисао) живота</p>	<p>Питања односа народног и црквеног предања;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Животна искушења и суочавање са њима; • Живот није случајност него је дар; • Светост као мера људског достојанства 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да објасни да се вером живи кроз Литургију и подвиг. • моћи да увиди да хришћанин постоји преваходно као члан конкретне литургијске заједнице; • моћи да опише живот парохијске заједнице; • моћи у основним цртама да објасни да се учешћем у литургијском сабрању ступа на пут богопознања; • моћи да продискутује о православном схватању Цркве; • моћи да схвати да хришћанство подстиче човека на одговоран живот у заједници. • моћи да именује различите књиге Светог Писма;

		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да наброји неке ауторе књига Светог Писма; • моћи да истражује Свето Писмо користећи скраћенице, поделе на главе и стихове; • знати да се посебност Светог Писма садржи у богонадахнутости; • моћи да препозна карактер богонадахнутости Светог Писма кроз лично искуство надањивања Светим Писмом; • моћи да наведе неке примере повезаности Старог и Новог Завета; • моћи да закључи да је Свето Писмо књига Цркве, а не појединца. • моћи да увиди да постоји разлика између народног и црквеног предања и да заузме став према њима; • моћи да уочи да светост живота није могућа без истовремене заједнице са Богом и људима; • знати да су сви људи призвани да буду свети; • моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 1. разреда средње школе.
Други разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
УВОД	<ul style="list-style-type: none"> • Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у

<p>1. Понављање кључних појмова обрађених у првом разреду средње школе</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Рекапитулација обрађених садржаја о Богу, Цркви као богослужбеној заједници, хришћанском животу. 	<p>току 2. године средњошколског или гимназијског образовања;</p>
<p>СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА</p> <p>2. Стварање света 3. Стварање човека по икони и подобију Божјем 4. Творевина и човеково место у њој 5. Свет је створен са циљем да постане Црква 6. Представе стварања света и човека у православној иконографији</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Библијска сведочанства о стварању света и човека; • Учење Цркве о стварању света и човека; • Последице стварања ни из чега по природу и човека; • Творевина и човеково место у њој; • Свет је створен са циљем да постане Црква; • Православна иконографија о стварању света. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. • моћи да интерпретира учење Цркве о стварању света; • моћи да објасни да је човек икона Божја зато што је слободан;
<p>ПРАРОДИТЕЉСКИ ГРЕХ</p> <p>7. Библијска повед о прародитељски греху 8. Прародитељски грех као промашај циља стварања 9. Светоотачко тумачење прародитељског греха 10. Јединство човека са Богом - једини начин да се превазиђе смрт 11. Човекова злоупотреба творевине 12. Прародитељски грех у светлости богослужбених текстова</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Библијска и светоотачка сведочанства о прародитељском греху; • Последице прародитељског греха; • Еколошки проблем као једна од последица човекове отуђености од Бога; • Превазилажење еколошке кризе је могуће повратком човека у заједницу са Богом; • Појам прародитељског греха у богослужбеним текстовима. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да објасни да је човек подобије Бога зато што је способан за заједницу; • моћи да објасни да је Бог створио свет са циљем да вечно живи у заједници са Њим; • бити подстакнут да просуђује о смислу постојања човека и света; • моћи да разликује особености створеног и нествореног; • моћи да развија одговорност за сопствени живот и живот других; • моћи да преиспитује и вреднује сопствени однос према Богу, другом човеку и према творевини Божјој. • моћи да објасни у чему се састоји прародитељски грех; • моћи да сагледа последице прародитељског греха и начин њиховог превазилажења; • моћи да објасни каква је улога човека у остваривању

		<p>назначења света;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да просуди о важности учествовања у литургијском сабрању за сопствено спасење; • бити подстакнут да се одговорније односи према природи; • моћи да стекне увид у личну одговорност за своје поступке; • моћи да уочи значај покајања за своје спасење.
<p>СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД АДАМА ДО ИЗРАИЉА)</p> <p>13. Каин и Авељ 14. Ноје и барка, као праслике Христа и Цркве 15. Црква и Вавилонска кула 16. Авраамов завет са Богом и наговештај Цркве Христове 17. Жртвовање Исака као праслика жртве Христове 18. Јаков постаје Израил</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тајна Христова у историји спасења; • Лични однос са Богом старозаветних патријараха и праотаца; • Праслике Христа и Цркве у периоду старозаветних патријараха и праотаца. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да се Бог у Старом и Новом Завету открива као личност и да позива човека у заједницу са Њим; • моћи да, на примеру Каина и Авеља, закључи да је свако убиство - братоубиство; • моћи да, на примеру Ноја, схвати значење појма праслика Христа и Цркве као места спасења; • моћи да, на примеру Вавилонске куле, схвати да ни једна људска заједница мимо Бога не води остварењу човековог назначења;
<p>СВЕШТЕНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА (ОД МОЈСИЈА ДО ХРИСТА)</p> <p>19. Откривење Бога Мојсију (ЈХВХ, ѓ ѿν) 20. Пасха 21. Месија циљ старозаветних ишчекивања 22. Давид и Соломон 23. Испуњење старозаветних пророштава у Исусу Христу 24. Праслике Свете Тројице, Исуса Христа и Цркве у Старом Завету (систематизација теме)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повезивање појмова: Стари и Нови Израил; мана и Причешће, Пасха и Васкрсење, Педесетница и Силазак Светог Духа на Апостоле, Помазаник или Месија; • Месија - циљ старозаветних ишчекивања; • Откривење Бога Мојсију; • Пасха; • Давид и Соломон; • Делатност старозаветних пророка; • Испуњење старозаветних пророштава у Исусу Христу; • Праслике Свете Тројице, Исуса Христа и Цркве у Старом Завету. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да разуме да је откривење Аврааму почетак остваривања Цркве у историји; • бити свестан да је за богопознање неопходан личан сусрет са Богом; • моћи да разуме да је обећање потомства дато Аврааму духовног карактера. • знати да је старозаветна вера - вера у једнога Бога; • моћи да објасни нека од старозаветних пророштава

<p>СТАРОЗАВЕТНА РИЗНИЦА</p> <p>25. Мудросна књижевност - одабрани одељци 26. Одабрани одељци из Псалама Давидових 27. Старозаветни списи у богослужењу Цркве</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Мудросна књижевност; • Псалми Давидови; • Пророци Илија и Јелисеј; • Старозаветни списи у богослужењу Цркве. 	<p>која су се остварила у личности Христовој;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да наведе који старозаветни догађаји јесу праслика Сина Божјег и новозаветне Цркве. • моћи да повезује догађаје старозаветне и новозаветне историје; • моћи да уочи разлику између уобичајеног значења речи пророк и њеног библијског смисла; • моћи да, на примеру пророчке делатности, увиди значај старања о социјално угроженим категоријама друштва; • моћи да схвати, на примеру Израиља, да Црква има наднационални карактер; • моћи да упореди Десет заповести са Христовим заповестима о љубави; • знати да је месијанска идеја присутна током старозаветне историје; • моћи да промишља о сопственом месту у историји спасења; • моћи да се, подстакнут примерима, смелије суочи са грехом самооправдавања и сваким грехом, уопште; • моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 2. разреда средње школе.
Трећи разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
УВОД	<ul style="list-style-type: none"> • Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; 	<ul style="list-style-type: none"> • сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. године средњошколског или

<p>1. Понављање кључних појмова обрађених у другом разреду средње школе</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Рекапитулација обрађених садржаја о стварању света и човека, прародитељском греху и историји спасења. 	<p>гимназијског образовања;</p> <ul style="list-style-type: none"> • уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.
<p>ХРИСТОСИСТИНИТИ БОГ И ИСТИНИТИ ЧОВЕК</p> <p>2. Господ Исус Христос: Нови Адам, Месија и Емануил 3. Исус Христос - Оваплоћени Логос Божји 4. Христос истинити Бог и истинити Човек 5. Теологија иконе (систематизација теме)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Господ Исус Христос: Нови Адам, Месија и Емануил; • Исус Христос - Оваплоћени Логос Божји; • Христос истинити Бог и истинити Човек. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи ће да разуме значење израза Нови Адам, Месија и Емануил, Логос; • моћи да изложи зашто је Исус Христос као посредник између Бога и човека једини Спаситељ света; • моћи да у прологу Јеванђеља по Јовану укаже на места у којима се говори о Богу као Логосу; • моћи у основним цртама да опише зашто је могуће да се у новозаветној Цркви представља Бог; • моћи да наведе основне разлике између слике и иконе.
<p>ПРИБЛИЖИЛО СЕ ЦАРСТВО БОЖЈЕ...</p> <p>6. Почетак Христове проповеди 7. Блаженства 8. Беседа на гори 9. Параболе о Царству Божјем 10. Царство Божје - циљ Христове проповеди (систематизација теме)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Христова проповед; • Беседа на гори; • Параболе о Царству Божјем; • Царство Божје - циљ Христове проповеди. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да закључи да је Царство Божје заједница са Христом; • моћи да увиде актуелност Христове проповеди; • знати да је Христова делатност и проповед позив свима у Царство Божје; • моћи да увиде како поуке из Христове проповеди могу да примене на сопствени живот.
<p>ГДЕ ЈЕ ХРИСТОС ТУ ЈЕ И ЦАРСТВО БОЖЈЕ</p> <p>11. Где је Христос ту је и Царство Божје 12. Преображење Христово и објава Његовог страдања 13. Лазарево Васкрсење и Улазак Христов у Јерусалим 14. Тајна Вечера слика Царства Божјег 15. Христос Нова Пасха</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Где је Христос ту је и Царство Божје; • Преображење Христово и објава Његовог страдања; • Лазарево Васкрсење и Улазак Христов у Јерусалим; • Тајна Вечера • Христос Нова Пасха; • Свети Дух Утешитељ - Дух заједнице и Цар Небески. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да повеже догађај Преображења са литургијском песмом "Видјехом свјет истиниј..."; • моћи да разуме да је свака заједничка трпеза израз заједништва; • моћи да разуме да Христос Тајном Вечером установљује начин на који ће остваривати заједницу са својим ученицима у све дане до свршетка века;

<p>16. Вазнесење и Други Долазак Христов 17. Свети Дух Утешитељ - Дух заједнице и Цар Небески (систематизација теме)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • моћи да разуме да сва радост хришћанске вере извире из свести о победи над смрћу и Христовом сталном присуству; • моћи да, причешћујући се, доживљава себе као учесника Тајне Вечере; • моћи да у основним цртама изложи смисао Христовог страдања и смрти; • моћи да објасни да се Христос вазноси на небо да би узнео људску природу Оцу; • моћи да разуме да се Христос вазноси на небо да би наша вера у Христа била слободна (а не изнуђена); • знати да је општење са Христом и данас могуће у заједници Духа Светога - у Цркви
<p>МОЈ ЖИВОТ У ХРИСТУ</p> <p>18. Покајање и праштање 19. Труд и ревност 20. Вера и формализам у вери 21. Света Литургија - пројава Царства Небеског (систематизација теме)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Покајање и праштање; • Труд и ревност; • Вера и формализам у вери; • Света Литургија - пројава Царства Небеског. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да разуме да покајање (преумљење) значи постављање Царства Божјег за приоритет живота; • моћи да разуме да покајање подстиче човека да тражи Царство Божје; • знати да истински однос са Богом не сме бити формалистички; • бити свестан значаја испуњавања Христових заповести у свом животу; • схватити да се учешћем на Литургији учествује у Царству Божјем.
<p>СВЕТОТАЈНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ</p> <p>22. Крштење и Миропомазање 23. Покајање и исповест 24. Свештенство 25. Света Литургија - Светајна Цркве</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Крштење и Миропомазање; • Покајање и исповест; • Свештенство; • Света Литургија - светајна Цркве. 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи на основном нивоу да тумачи новозаветна сведочанства о значају Крштења; • моћи да схвати да је Крштење прихватање позива на светост; • моћи да објасни да Миропомазање значи примање дарова Светог Духа за служење

		<p>у Цркви;</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да схвати да су исповест и покајање повратак у наручје Очево и заједницу Цркве; • знати да су службе у Цркви дарови Духа Светога; • моћи да међусобно разликује различите службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон, лаик) и увиди њихову повезаност; • бити свестан да све Тајне свој смисао добијају у Литургији.
<p>НОВОЗАВЕТНА РИЗНИЦА</p> <p>26. Анафора светог Василија Великог</p> <p>27. Литургијски контекст молитве Оче наш</p> <p>28. "Ако једном од ових малих учинисте, мени учинисте..."</p> <p>29. Христов однос према потребитима</p> <p>30. Сви сте једно у Христу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Анафора светог Василија Великог; • Литургијски контекст молитве Оче наш; • Ако једном од ових малих учинисте, мени учинисте...; • Христов однос према потребитима; • Сви сте једно у Христу... 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна догађаје из историје спасења у Анафори Василија Великог; • моћи да тумачи молитву Оче наш као литургијску молитву; • моћи да разуме да братска хришћанска љубав своје порекло има у примеру Христове љубави; • бити свестан да хришћанско братољубље превазилази крвно и национално порекло; • моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса 3. разреда средње школе.
Четврти разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 33		
Област/Тема	садржаји	исходи
<p>УВОД</p> <p>1. Понављање кључних појмова обрађених у трећем разреду средње школе</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Специфичности наставе Православног катихизиса у средњој школи и гимназијама; • Рекапитулација обрађених садржаја о личности Господа Исуса Христа. 	<ul style="list-style-type: none"> • сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 4. године средњошколског или гимназијског образовања; • уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса

		обрађеног у претходном разреду школовања.
<p>ЗА ЖИВОТ СВЕТА</p> <p>2. "Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа..."</p> <p>3. "Заблагодаримо Господу..." - узајамно даривање</p> <p>4. "Због свега и за све..."</p> <p>5. Трпеза Господња - конкретност заједничарења</p> <p>6. "У миру изиђимо..."</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Садржај и структура свете Литургије; • "Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа..."; • "Заблагодаримо Господу..." - узајамно даривање; • "Због свега и за све..."; • Трпеза Господња - конкретност заједничарења; • "У миру изиђимо..." 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препознаје елементе свете Литургије; • моћи да препозна да је благодатно искуство Литургије предокушај Царства Божјег; • моћи да назре космолошки и есхатолошки карактер Литургије; • моћи да тумачи литургијску молитву после светог Причешћа; • моћи да схвати да се Причешћем задобија отпуштење грехова, љубав нелицемерна, смелост према Богу, усвојење Царства Божјег. • бити свестан да се његов живот у Цркви не ограничава на време служења свете Литургије.
<p>ИСТОРИЈА И ЕСХАТОЛОГИЈА У ЦРКВИ</p> <p>7. Хришћанско схватање историје</p> <p>8. Црква у прогону и слобода хришћана</p> <p>9. Појава и развој монаштва</p> <p>10. Јединство Цркве и сабори</p> <p>11. Мисија светих Кирила и Методија</p> <p>12. Светосавље - пут који води у Живот</p> <p>13. Косовски завет - есхатолошко опредељење народа</p> <p>14. Светитељи нашег рода - благо целог света</p> <p>15. Исихазам</p> <p>16. Есхатон као узрок постојања Цркве и историје (систематизација теме)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Хришћанско схватање историје; • Црква у прогону и слобода хришћана; • Појава и развој монаштва; • Јединство Цркве и сабори; • Мисија светих Кирила и Методија; • Светосавље - пут који води у Живот; • Косовски завет - есхатолошко опредељење народа; • Светитељи нашег рода - благо целог света; • Исихазам. 	<ul style="list-style-type: none"> - моћи да схвати да историја има есхатолошко усмерење; • моћи да схвати разлог за гоњење хришћана у римском царству; • моћи да схвати да нема суштинске разлике између светосавског и хришћанског етоса; • моћи да наброји неке српске светитеље и да објасне како су они служили Богу и ближњима; • моћи да доведе у везу виђење таворске светлост са исихастичком праксом; • бити свестан могућности мистичког опита заједнице са Богом.

<p>ХРИШЋАНСТВО У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ</p> <p>17. Егоизам 18. Проблеми биоетике 19. Хришћански поглед на болести 20. Питања личног, породичног и друштвеног морала 21. Хришћанство и изазови потрошачког друштва 22. Деликвенција и вршњачко насиље 23. Проблем теодицеје</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Егоизам; • Проблеми биоетике; • Хришћански поглед на болести; • Питања личног, породичног и друштвеног морала; • Хришћанство и изазови потрошачког друштва; • Деликвенција и вршњачко насиље; • Проблем теодицеје. 	<p>-</p> <ul style="list-style-type: none"> • постати свестан да је егоизам суштински проблем човековог друштва, јер разара заједницу; • моћи да критички вреднује проблеме савремене цивилизације у светлу искуства Цркве (савремено схватање слободе, љубави, другог човека); • моћи да промишља о разлозима постојања болести и како се носити са њима са православног становишта; • моћи да схвати да су болести зависности последица неиспуњености смислом и правим животним садржајима; • бити свестан да личност ниједног човека не сме да буде сведена на предмет, ствар или број; • бити свестан значаја јединствености, вредности и непоновљивости сопствене личности и личности других људи; • бити свестан да је деперсонализација исто што и десакрализација човека; • моћи да увиди да је лек против опредмећења човека - искуство Цркве и да личност не постоји без заједнице слободе и љубави; • да схвати да је насиље немогуће ако је други за мене личност.
---	--	---

<p>ТАЧНО ИЗЛОЖЕЊЕ ПРАВОСЛАВНЕ ВЕРЕ</p> <p>24. Тачно изложење православне вере</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тачно изложење православне вере светог Јована Дамаскина. 	<ul style="list-style-type: none"> - • моћи да уочи у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса.
--	--	---

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ изборног програма Грађанско васпитање је да ученик, изучавајући различите друштвене појаве и процесе, постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.

Облик рада - групни

Први разред

недељни фонд часова 1

годишњи фонд часова 35

Област/Тема	садржаји	исходи
<p>БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ</p>	<p>Увод у програм.</p> <p>Безбедоносне претње, ризици, изазови за младе.</p> <p>Последице угрожене безбедности младих.</p> <p>Да ли је наше друштво безбедно?</p> <p>Како млади могу да се заштите од небезбедних ситуација?</p> <p>Породица као безбедно или небезбедно место за младе.</p> <p>Школа као безбедно или небезбедно место за младе.</p> <p>Друштвене мреже као безбедан или небезбедан простор за младе.</p> <p>Која се права младих угрожавају у ситуацијама које нису безбедне?</p> <p>Безбедност младих некада и сад. Има ли разлике?</p> <p>Какав је утицај медија на безбедност младих?</p> <p>Ко је одговоран за безбедност младих?</p>	<p>На крају првог разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>учествује у доношењу правила понашања у групи и поштује их; препозна појаве које угрожавају безбедност младих; повезује угрожавање права младих са угрожавањем њихове безбедности; процени када му треба помоћ јер му је угрожена безбедност и зна коме да се обрати; понаша се на начин којим се не угрожавају ни сопствена ни туђа безбедност; предлаже активности које доприносе повећању безбедности младих; критички разматра утицај медија на безбедност младих; објасни на примеру процесе глобализације; критички разматра предности и недостатке глобализације;</p>

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА	<p>Шта је глобализација? Које су њене вредности? У којим све областима живота се одвијају процеси глобализације.</p> <p>Предности и недостаци глобализације.</p> <p>Како мале државе као што је наша, могу сачувати идентитет у глобалном друштву?</p> <p>Економска фокусираност глобализације насупрот социјалним и политичким правима.</p> <p>Међузависност глобализације и остварености људских права.</p> <p>Глобализација и проблем концентрације новца и моћи код малог броја људи.</p> <p>Улога медија у процесу глобализације. Да ли је могућа глобализација без медија?</p> <p>Глобализација и потрошачко друштво. Најпознатији светски брендови и њихове поруке младима.</p> <p>Каква је улога међународних организација у процесу глобализације (УН, ЕУ, Савет Европе, УНИЦЕФ, УНЕСКО, СТО, ММФ, Светска банка)?</p> <p>Култура, спорт, уметност и процес глобализације.</p> <p>Који су аргументи антиглобалистичког покрета и за шта се он залаже?</p>	<p>повезује процесе глобализације са степеном остварености људских права;</p> <p>објасни на примеру улогу међународних организација у процесу глобализације;</p> <p>критички разматра утицај медија у процесу глобализације;</p> <p>наведе основне захтеве антиглобалистичких покрета.</p>
Други разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
СВИ РАЗЛИЧИТИ, А СВИ РАВНОПРАВНИ	Лични и друштвени идентитет. Социјална дистанца	На крају разреда ученик ће бити у стању да:

	<p>Осетљиве друштвене групе. Искљученост наспрам укључености у друштво. Дискриминација. Родно засновано насиље. Борба жена за равноправност. Повереник за заштиту равноправности. Стереотипи, аутостереотипи, хетеростереотипи, предрасуде, стигматизације, сегрегација. Ејџизам. Особе другачије сексуалне оријентације и њихова права. Особе са инвалидитетом. Националне мањине. Интеркултуралност и мултикултуралност. Невладине организације.</p>	<p>– испољава у свом понашању толеранцију према различитости; – доведе у везу личне особине као димензије различитости и дискриминацију; – превиђа последице одрастања деце миграната у условима одвојености од породице, дома, отаџбине; – наведе облике дискриминације; – разликује ситуације укључености наспрам искључености у друштвени живот заједнице; – аргументује значај супротстављања различитим врстама стереотипа и предрасуда;</p>
<p>МЕДИЈИ ЗА ГРАЂАНЕ И ГРАЂАНИ ЗА МЕДИЈЕ</p>	<p>Слобода и одговорност медија. Професионална етика новинара. Говор мржње у медијима. Цензура медија. Стереотипи у медијима. Информације од јавног значаја. РТС медијски јавни сервис Србије. Он лајн медији. Заступљеност осетљивих друштвених група у медијима. Истраживачко новинарство. Сензационализам у медијима. Комерцијални програми у медијима. Будућност медија.</p>	<p>– разликује интеркултуралност од мултикултуралности; – аргументовано дискутује о родној равноправности и родно заснованом насиљу у свету и Србији; – наведе неколико невладиних организација које се баве питањима заштите људских права и циљеве њихових активности; – наведе најзначајније институције и документа у Србији и Европској унији које се баве заштитом равноправности; – доводи у везу слободу медија и развој демократије; – препознаје примере говора мржње у медијима; – критички разматра питање цензуре и сензационализма у медијима, границе између права на информисање и права на заштиту приватности; – наведе принципе новинарске етике;</p>

		<p>– критички се односи према комерцијалним програмима у медијима;</p> <p>– препозна примере манипулације информацијама у медијима;</p> <p>– предвиђа у ком правцу ће се медији у будућности развијати. __</p>
Трећи разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 35		
Област/Тема	садржаји	исходи
ЉУДСКА ПРАВА, ГРАЂАНИ И ДЕМОКРАТИЈА	<p>Карактеристике људских права.</p> <p>Развој људских права.</p> <p>Међународни механизми надзора поштовања људских права и санкционисања њиховог кршења.</p> <p>Могућности и начини учешћа грађана у демократском друштву.</p> <p>Грађанска солидарност и волонтеризам.</p> <p>Корупција и демократија.</p> <p>Култура људских права.</p>	<p>На крају разреда ученик ће бити у стању да:</p> <p>– наведе карактеристике људских права;</p> <p>– критички разматра механизме надзора поштовања људских права и санкционисања њиховог кршења;</p> <p>– опише контекст и начин борбе неког од истакнутих бораца за људска права у прошлости или садашњости;</p> <p>– образложи значај учешћа грађана на изборима и референдумима;</p>
МИР И ПРЕТЊЕ МИРУ	<p>Мир као људско право.</p> <p>Међународно хуманитарно право.</p> <p>Економске политике наоружавања.</p> <p>Антиратни грађански активизам.</p> <p>Насилни екстремизам.</p>	<p>– наведе пример успешне грађанске иницијативе и показује спремност да учествује у таквим активностима;</p> <p>– на изабраном примеру грађанске непослушности опише контекст настанка и</p>

	<p>Насиље у спорту. Индекс светског мира. Изазови и претње миру – поглед у будућност</p>	<p>последнице до којих је довела; – изрази позитиван став према грађанској солидарности и волонтеризму; – препозна појаве корупције и наведе начине њеног сузбијања; – наведе показатеље недостатка културе људских права; – доведе у везу угрожавање мира са људским правима; – наведе примере кршења хуманитарног права у прошлости и садашњости; – критички разматра економске политике са становишта наоружања и претњи миру; – образложи значај антиратног грађанског активизма и наведе пример; – наведе примере насилног екстремизма и начине на који се регрутују деца и млади; – критички разматра проблем насиља у спорту и изражава негативан став према њему; – наведе показатеље светског мира и државе најнижег и највишег индекса; – критички процењује изазове и претње миру у будућности; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима и комуницира на конструктиван начин; – у сарадњи са другим ученицима учествује у дизајнирању и спровођењу истраживања и пројекта; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање и проје-</p>
--	--	---

		кат, користећи ИКТ и друге ресурсе на безбедан начин; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима; – процени сопствени допринос и других чланова у раду групе. __
Четврти разред		
недељни фонд часова 1		
годишњи фонд часова 33		
Област/Тема	садржаји	исходи
ЕКОНОМСКА И СОЦИЈАЛНА ПРАВА	Економска и социјална права као елемент достојанственог живота. Сиромаштво и друштвена неједнакост. Право на рад. Дискриминација у области рада. Експлоатација деце у свету рада. Концепт државе благостања. Доступност хране, пијаће воде, образовања и здравствене заштите. Образовање и економски развој и животни стандард.	На крају разреда ученик ће бити у стању да: – доведе у везу сиромаштво и друштвену неједнакост са степеном остварености људских права; – критички разматра проблеме незапослености и економске миграције; – препозна примере мобинга и наведе коме се треба обратити за помоћ; – образложи значај удруживања радника и борбе за њихова права; – идентификује примере дискриминације и експлоатације у области рада;
ПРАВО НА ЗДРАВУ ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	Вредности на којима почива право на живот у здравој животној средини. Програм одрживог развоја до 2030. године. Одрживи развој у законодавству и пракси наше земље. Одговорност за еколошке проблеме настале услед људске активности. Учесће грађана у активностима за очување животне средине и добробити животиња	– аргументовано дискутује о проблемима доступности хране, пијаће воде, образовања и здравствене заштите у савременом свету; – изрази позитиван став према афирмативним мерама у образовању осетљивих група и образложи њихов значај за социјални и економски развој друштва; – идентификује вредности на којима почива право на живот у здравој животној средини;

		<ul style="list-style-type: none"> – образложи значај Програма одрживог развоја до 2030. године; – аргументовано дискутује о одговорности различитих друштвених актера за еколошке проблеме настале услед људске активности; – примерима илуструје успешне акције удружења која се баве очувањем животне средине и добробити животиња у свету и нашој земљи; – разликује релевантне и поуздане информације од манипулације информацијама о еколошким проблемима; – рационално користи природне и енергетске ресурсе; – предлаже активности којима се може постићи здравија животна средина и бољи квалитет живота људи, животиња и биљака; – у дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став заснован на аргументима, комуницира на конструктиван начин; – у сарадњи са другим ученицима учествује у дизајнирању и спровођењу истраживања и пројекта; – прикупи, одабере и обради информације релевантне за истраживање и пројекат користећи ИКТ и друге ресурсе на безбедан начин; – сарађује у тиму, поштујући разлике у мишљењу и интересима; – процени сопствени допринос и других чланова у раду групе. __
--	--	--

ВОКАЛНО-ИНСТРУМЕНТАЛНИ ПРЕДМЕТИ (ОДСЕК КЛАСИЧНЕ МУЗИКЕ)

СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ

1. Инструментални програми
2. Клавирски дуо
3. Читање с листа – програм је приказан после одговарајуће групе инструмената
4. Камерна музика
5. Италијански (за соло певаче)

Назив предмета

КЛАВИР

Циљ

Циљ учења предмета Клавирје да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак професионалног уметничког школовања

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално препозна и изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Унапређивање технике:</p> <ul style="list-style-type: none"> – хитрина прстију – релаксација извођачког апарата – економија покрета – издржљивост – ритмичка стабилност – кантилена – јасна хармонизација. <p>Техника удвојених интервала – октаве.</p> <p>Извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – користи десни и леви педал у складу са стилем музичког дела; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – коригује лоше извођење у току свирања; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – интерпретира композицију технички и музички у стилу одређене епохе; – меморише текст примењујући различите начине памћења; – осмисли, уз помоћ наставника концепцију извођења одређеног дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); 		<p>Интерпретација дела која припадају различитим стилевима (од барока доXXI века).</p> <p>Елементи интерпретације: темпо, динамика, фраза, агогика, израз, педализација</p> <p>Координација са другим предметима у функцији интерпретације.</p> <p>Врсте меморије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналитичка, – визуелна, – аудитивна, – моторичка. <p>Професионална и психолошка припрема за јавни наступ.</p> <p>Музичка имагинација и профилирање критеријума у области музичке естетике</p> <p>Скале и акорди Све дурске, молске и хроматске лествице у размаку октаве, терце, сексте и дециме кроз четири октаве у шеснаестинама у паралелном кретању. Дупле октаве кроз две октаве у осминама и кроз три октаве у триолама, у размаку октаве, терце, сексте и дециме у паралелном кретању. Арпеђа: велико разлагање трозвука, доминантног и умањеног септакорда са обртајима, кроз четири</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – својим речима објасни фазе припрема за јавни наступ; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој; – самостално вежба; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање и истраживање музике различитих стилова. 		<p>октаве у шеснаестинама, паралелно .</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – К.Черни: оп. 740, оп. 299 – избор – Крамер-Билов: Етиде - избор – Ф. Лист: оп. 1 - избор – Е.Нојперт: Етиде - избор <p>Полифоне композиције</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. Бах: Трогласне инвенције , Француске свите - избор – Г. Ф. Хендл: Свите – избор <p>Сонате, концерти, композиције различитих стилова и дела домаћих композитора наведена су после програма за 4. разред.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> - шест етида - од којих три напамет; - три полифоне композиције; - једна цела соната и једна соната или концерт делимично - три композиције разних стилова - по избору 		
<p>Обавезни јавни наступи: Обавезна су 3 јавна наступа у току године.</p>		
<p>Програм смотре/испита:</p> <p>Смотра технике (у току првог полугодишта)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Дурске и молске лествице на белим диркама, у размаку октаве, паралелно кроз четири октаве у шеснаестинама, арпеђа трозвука у основном положају кроз четири октаве паралелно; – Једна етида из програма <p>Испитни програм (на крају школске године)</p>		

- Једна етида;
- Једна трогласна инвенција Ј. С. Баха;
- Два става сонате (обавезан сонатни облик),
- Једна композиција по избору.

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: економичност покрета, врсте меморија, артикулација

Назив предмета **КЛАВИР**

Циљ Циљ учења предмета Клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак професионалног уметничког школовања

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105 часова** (три часа недељно)

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално препозна и изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – користи десни и леви педал у складу са 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Унапређивање технике:</p> <ul style="list-style-type: none"> – хитрина прстију – релаксација извођачког апарата – економија покрета – издржљивост – ритмичка стабилност – кантилена – јасна хармонизација. <p>Техника удвојених интервала: терце, октаве. Акордска техника, тремоло.</p> <p>Тонска перспектива, полифонија.</p> <p>Извођење технички сложених</p>

<p>стилом музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – коригује извођење у току свирања; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – интерпретира композицију технички и музички у стилу одређене епохе; – меморише текст примењујући различите начине памћења; – осмисли, уз помоћ наставника концепцију извођења одређеног дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (сугестивно свира); – својим речима објасни фазе припрема за 		<p>композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Интерпретација дела која припадају различитим стиловима (од барока доXXI века).</p> <p>Елементи интерпретације: темпо, динамика, фраза, агогика, туше, израз, педализација.</p> <p>Координација са другим предметима у функцији интерпретације.</p> <p>Врсте меморије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналитичка, – визуелна, – аудитивна, – моторичка. <p>Професионална и психолошка припрема за јавни наступ.</p> <p>Слушање музике.</p> <p>Музичка имагинација и профилирање критеријума у области музичке естетике.</p> <p>Скале и акорди</p> <p>Све дурске, молске и хроматске лествице у размаку октаве, терце, сексте и дециме кроз четири октаве у шеснаестинама у паралелном кретању.</p> <p>Дупле октаве кроз две октаве у осминама и кроз три октаве</p>
--	--	---

<p>јавни наступ;</p> <ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – пореди различита извођења исте композиције; – критички прати сопствени развој – самостално вежба; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање и истраживање музике различитих стилова. 		<p>у триолама, у размаку октаве, терце, сексте и дециме у паралелном кретању. Дупле терце кроз две октаве у осминама. Арпеђа: велико разлагање трозвука, доминантног и умањеног септакорда са обртајима, кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – К.Черни: оп. 740, оп. 365 - избор – М.Клементи: Градус ад Парнасам - избор – И.Мошелес: оп. 70 - избор – М.Мошковски: оп. 72 – избор – Ф. Лист: оп. 1 - избор – Е.Нојперт: Етиде - избор <p>Полифоне композиције</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. Бах: Француске свите, Енглеске свите, Прелудијуми и фуге- Добро темперовани клавир, I и II - избор – Г. Ф. Хендл: Свите – избор <p>Сонате, концерти, композиције различитих стилова и дела домаћих композитора наведена су после програма за 4. разред.</p>
<p>Обавезни минимум програма - шест етида - од тога три напамет;</p>		

<ul style="list-style-type: none"> - три полифоне композиције; - две сонате или соната и концерт - једно дело у целини, друго делимично; - три композиције разних стилова.
<p>Обавезни јавни наступи: Обавезна су 3 јавна наступа у току године.</p>
<p>Програм смотре/испита:</p> <p>Смотра технике (у току првог полугодишта)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске лествице - сви тоналитети - кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно, у размаку октаве, као и хроматске скале кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа трозвука - велико разлагање - у основном положају кроз четири октаве паралелно; – Једна етида из програма. <p>Испитни програм (на крају школске године)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна етида – Три става свите – обавезни сарабанда и један брзи став - из Француске свите Ј. С. Баха или Свите Г. Ф. Хендла, или Прелудијум и fuga Ј.С. Баха – Једна соната или концерт - цело дело; – Једна композиција по слободном избору. <p>Испитни програм се изводи напамет</p>

Кључне речи: економија покрета, врсте меморија, артикулација

125

Назив предмета

КЛАВИР

Циљ

Циљ учења предмета Клавирје да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак професионалног уметничког школовања

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова (три часа недељно)

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Унапређивање технике:</p> <ul style="list-style-type: none"> – хитрина прстију – релаксација извођачког апарата

<p>свирања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално препозна и изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – користи десни и леви педал у складу са стилом музичког дела; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – коригује извођење у току свирања; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – интерпретира композицију технички и музички у стилу одређене епохе; – меморише текст примењујући различите начине памћења; – осмисли, уз помоћ 		<ul style="list-style-type: none"> – економија покрета – издржљивост – ритмичка стабилност – кантилена – јасна хармонизација. <p>Техника удвојених интервала: терце, октаве. Акордска техника, тремоло.</p> <p>Тонска перспектива, полифонија.</p> <p>Извођење технички сложених композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Интерпретација дела која припадају различитим стиливима (од барока доXXI века).</p> <p>Елементи интерпретације: темпо, динамика, фраза, агогика, туше, израз, педализација.</p> <p>Координација са другим предметима у функцији интерпретације.</p> <p>Врсте меморије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналитичка, – визуелна, – аудитивна, – моторичка. <p>Професионална и психолошка припрема за јавни наступ.</p>
--	--	---

<p>наставника концепцију извођења одређеног дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (сугестивно свира); – својим речима објасни фазе припрема за јавни наступ; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – пореди различита извођења исте композиције; – критички прати сопствени развој – самостално вежба; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање и истраживање музике 		<p>Слушање музике.</p> <p>Музичка имагинација и профилирање критеријума у области музичке естетике.</p> <p>Скале и акорди Све дурске, молске и хроматске лествице у размаку октаве, терце, сексте и дециме кроз четири октаве у шеснаестинама у паралелном кретању. Дупле октаве кроз две октаве у осминама и кроз три октаве у триолама, у размаку октаве, терце, сексте и дециме у паралелном кретању. Дупле терце кроз четири октаве у шеснаестинама. Арпеђа: велико разлагање трозвука, доминантног и умањеног септакорда са обртајима, кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – К.Черни:оп.740, Токата – М.Клементи: Градус ад Парнасум - избор – И.Мошелес:оп.70-избор – М.Мошковски:оп.72-избор – Ф. Менделсон: оп. 104 – Шуман-Паганини: Етиде оп. 3 - избор – А.Аренски: оп. 36 – А.Рубинштајн: оп. 23 – Ј.К.Кеслер: оп. 20, оп. 100 - избор
--	--	--

<p>различитих стилова.</p>		<p>Полифоне композиције</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. Бах: Енглеске свите Партите – Италијански концерт – Добро темперовани клавир, I и II – избор – Г.Ф. Хендл: Свите – избор <p>Сонате, концерти, композиције различитих стилова и дела домаћих композитора наведена су после програма за 4. разред.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – пет етида различитих техничких захтева; – две полифоне композиције; – две сонате или соната и концерт - једно дело у целини, друго делимично; – три композиције разних стилова по слободном избору; – у току године ученик обавезно треба јавно да изведе I или II и III став концерта за клавир и оркестар. 		
<p>Обавезни јавни наступи: Обавезна су 3 јавна наступа у току године.</p>		
<p>Програм смотре/испита:</p> <p>Смотра технике (у току првог полугодишта)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске лествице - сви тоналитети - кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно, у размаку октаве, као и хроматске скале кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа трозвука - велико разлагање - у основном положају (без обртаја) кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа доминантног и умањеног септакорда у основном положају (без обртаја) кроз четири октаве у шеснаестинама – Једна етида из програма. <p>Испитни програм (на крају школске године)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна виртуозна етида; – Два става из Енглеске свите Ј. С. Баха, или два става из Партите (два од обавезних ставова), или прелудијум и fuga; – Цела соната; – Једно дело из епохе романтизма. 		

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: трансфер знања, естетски критеријуми, стилови

Назив предмета

КЛАВИР

Циљ

ЦИЉ учења предмета Клавирје да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак професионалног уметничког школовања

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99 часова (три часа недељно)

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално препозна и изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – користи десни и леви педал у складу са стилом музичког дела; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Унапређивање технике:</p> <ul style="list-style-type: none"> – хитрина прстију – релаксација извођачког апарата – економија покрета – издржљивост – ритмичка стабилност – кантилена – јасна хармонизација. <p>Техника удвојених интервала: терце, октаве. Акордска техника, тремоло.</p> <p>Тонска перспектива, полифонија.</p> <p>Извођење технички сложених композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – коригује извођење у току свирања; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – интерпретира композицију технички и музички у стилу одређене епохе; – меморише текст примењујући различите начине памћења; – осмисли, уз помоћ наставника концепцију извођења одређеног дела; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (сугестивно свира); – својим речима објасни фазе припрема за јавни наступ; – предложи наставнику 		<p>Интерпретација дела која припадају различитим стилевима (од барока доXXI века).</p> <p>Елементи интерпретације: темпо, динамика, фраза, агогика, туше, израз, педализација.</p> <p>Координација са другим предметима у функцији интерпретације.</p> <p>Врсте меморије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналитичка, – визуелна, – аудитивна, – моторичка. <p>Професионална и психолошка припрема за јавни наступ.</p> <p>Слушање музике.</p> <p>Музичка имагинација и профилирање критеријума у области музичке естетике.</p> <p>Скале и акорди</p> <p>Све дурске, молске и хроматске лествице у размаку октаве, терце, сексте и дециме кроз четири октаве у шеснаестинама у паралелном кретању.</p> <p>Дупле октаве кроз две октаве у осминама и кроз три октаве у триолама, у размаку октаве,</p>
--	--	---

<p>дела за свој репертоар</p> <ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – пореди различита извођења исте композиције; – критички прати сопствени развој самостално вежба; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање и истраживање музике различитих стилова. 		<p>терце, сексте и дециме у паралелном кретању.</p> <p>Дупле терце кроз четири октаве у шеснаестинама</p> <p>Арпеђа: велико разлагање трозвука, доминантног и умањеног септакорда са обртајима, кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – М.Мошковски:оп. 72, ор. 48 – Ј.К.Кеслер: ор. 20, оп. 100 М.Клементи - Градус ад Парнасум – Ф. Шопен ор. 10 и 25 - избор – Ф.Лист- Паганини:Етиде - избор, – Ф.Лист: Жубор шуме, Уздах, Игра патуљака – А.Скрјабин: оп. 8 - избор, оп. 2 цис-мол – С.Рахмањинов: Етиде - слике оп. 33 – А.Рубинштајн: оп. 23 А.Аренски: оп. 41, оп. 36 – К.Шимановски: оп. 4 – К. Дебиси:Етиде, избор – С. Прокофјев: Етиде оп.2 <p>Полифоне композиције</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј.С.Бах:Прелудијуми и фуге (ДТК I и II) Италијански концерт, Партите, Коралне
--	--	---

		<p>предигре, Капричо Бе дур, Токате, итд.</p> <p>Сонате, концерти, композиције различитих стилова и дела домаћих композитора наведена су после програма за 4. разред.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – три концертне етиде; – две полифоне композиције - обавезно један прелудијум и fuga – једна соната – три композиције различитих стилова. 		
<p>Програм смотре/испита:</p> <p>Смотра технике (у току првог полугодишта)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске лествице - сви тоналитети - кроз четири октаве у шеснаестинама, паралелно, у размаку октаве, као и хроматске скале кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа трозвука - велико разлагање - у основном положају кроз четири октаве паралелно; – Арпеђа доминантног и умањеног септакорда – у основном положају кроз четири октаве паралелно – Једна етида из програма. <p>Матурски испит</p> <p>Испитни програм се изводи напамет. Напомена: На завршном испиту морају бити заступљени сви стилови; уколико се не свира класична соната, већ соната из периода романтизма или XX века, класични период мора бити заступљен неким другим делом (нпр. варијације, фантазија, рондо и сл).</p>		

Кључне речи: репертоар, реситал, критичко вредновање

**ИЗБОР ЛИТЕРАТУРЕ ЗА СВЕ РАЗРЕДЕ
СОНАТЕ, КОНЦЕРТИ, КОМПОЗИЦИЈЕ РАЗЛИЧИТИХ СТИЛОВА
И ДОМАЋИХ КОМПОЗИТОРА**

Сонате

- В. А. Моцарт: КВ 279 Це-дур, КВ 280 Еф-дур, КВ 281 Бе-дур, КВ 309 Це-дур, КВ 310 а-мол, КВ 311 Де-дур, КВ 330 Це-дур, КВ 331 А-дур, КВ 332 Еф-дур, КВ 333 Бе-дур, КВ 457 це-мол, КВ 570 Бе-дур, КВ 576 Де-дур
 - Ј. Хајдн: Хоб. 20 це-мол, Хоб. 23 Еф-дур, Хоб. 43 Ас-дур, Хоб. 32 ха-мол, Хоб. 44 ге-мол, Хоб. 46 Ас-дур, Хоб. 49 Ес-дур, Хоб. 50 Це-дур, Хоб. 52 Ес-дур
 - Л. В. Бетовен: оп. 2 бр. 1 еф-мол, оп. 2 бр. 2 А-дур, оп. 2 бр. 3 Це-дур, оп. 7 Ес-дур, оп. 10 бр. 1 це-мол, оп. 10 бр. 2 Еф-дур, оп. 10 бр. 3 Де-дур, оп. 13 це-мол, оп. 14 бр. 1 и 2, оп. 22 Бе-дур, оп. 27 бр. 1 и 2, оп. 28 Де-дур, оп. 31 бр. 1, 2 и 3, оп. 78 Фис-дур, оп. 90 е-мол,
 - М. Клементи: оп. 47 бр. 2 Бе-дур, оп. 39 бр. 2 Ге-дур, оп. 34 бр. 1 Це-дур, оп. 26 бр. 2 фис-мол, оп. 40 бр. 2 ха-мол, оп. 40 бр. 3 де-мол
 - Ф. Шуберт: Сонате – избор
 - Е. Григ: Соната е-мол,
 - С. Прокофјев: Соната бр. 1 еф-мол
- и остале сонате по избору наставника

Концерти

- Г. Ф. Хендл: Еф-дур
- Ј. С. Бах: еф-мол, де-мол, А-дур
- Ј. Хајдн: Де-дур, Ге-дур, Це-дур
- В. А. Моцарт: КВ 175 Де-дур, КВ 238 Бе-дур, КВ 246 Це-дур, КВ 271 Ес-дур, КВ 413 Еф-дур, КВ 414 А-дур, КВ 415 Це-дур, КВ 449 Ес-дур, КВ 450 Бе-дур, КВ 451 Де-дур, КВ 453 Ге-дур, КВ 456 Бе-дур, КВ 459 Еф-дур, КВ 466 де-мол, КВ 467 Це-дур, КВ 482 Ес-дур, КВ 488 А-дур, КВ 491 це-мол, КВ 503 Це-дур, КВ 537 Де-дур, КВ 595 Бе-дур
- Л. В. Бетовен: Концерт бр. 1, 2 и 3
- Е. Григ: Концерт а-мол
- Ф. Менделсон: Концерт ге-мол и де-мол
- Д. Кабалевски: Концерт а-мол оп. 9
- Д. Шостакович: Концерт Еф-дур бр. 2
- Концертни комади за клавир и оркестар - Вебер, Менделсон, Сен-Санс

Композиције различитих стилова

- Д. Скарлати: Сонате - избор
- Д. Чимароза: Сонате
- П. Парадизи: Токата
- Б. Галупи: Сонате
- Ј. Хајдн: Варијације еф-мол, Капричо Це-дур, Ге-дур
- В. А. Моцарт: Фантазије це-мол КВ 396, КВ 475, Адађо ха-мол, КВ 540, Рондо а-мол, КВ 511, Варијације Це-дур, Де-дур, Ге-дур итд.
- Л. ван Бетовен: Варијације Еф-дур оп. 34, 32 варијације це-мол, Рондо Це-дур и Ге-дур ор. 51, Анданте фавори Еф-дур, Рондо оп. 129 итд.
- Ф. Шуберт: Музички моменти, Емпромпти оп. 90 и 142
- Р. Шуман: Арабеска, Дечје сцене, Лептири ор. 2, Варијације на тему Кларе Вик ор. 5, Фантастични комади - избор, Новелете - избор, Романсе оп. 28, итд.
- Ф. Шопен: Валцери, Ноктурна, Мазурке, Полонезе, Тарантеле, Емпромпти (сва четири), Екосезе, Баладе бр. 2 и 3, Скерца бр. 1 и 2, Бриљантне варијације оп. 28 итд.
- Ф. Лист: Петраркини сонети, Утехе, Љубавни снови, Полонеза Ес-дур, Године ходочашћа - избор, Мађарске рапсодије - избор, транскрипције соло песама Шуберта, Шумана, Шопена итд.

- Ф. Менделсон: Песме без речи, Рондо капричиозо
 - Ј. Брамс: Рапсодије, 4 баладе, избор из оп. 117, оп. 118, оп. 119
 - П. И. Чајковски: Годишња доба, Думка, Варијације Еф-дур, Чајковски-Плетњов Свита из балета Крцко Орашчић, итд.
 - А. Скрјабин: Прелиди – избор, Поеме оп.32
 - С. Рахмањин: Комади оп.3 (Елегија, Мелодија, Полишинел), Музички моменти - избор, Прелиди - избор
 - К. Дебиси: Бергамска свита, Естампе, Свита „За клавир“, Прелиди – избор, итд.
 - С. Прокофјев: Свита Ромео и Јулија, Пролазне визије, Комади оп. 4 и оп. 12 итд.
 - Б. Барток: Румунске игре, Микрокосмос - избор, Алегро барбаро итд.
 - Д. Шостакович: Три фантастичне игре, Прелиди ор. 34, итд
 - Ђ. Лигети: Музика ричерката
- и остала дела по избору наставника

Дела домаћих композитора

- П. Стојановић:Посвета, Радост и туга, Марш де мол, Љубавна изјава, Сонатина Де дур
 - М. Тајчевић: Прелиди, Балканске игре
 - М. Милојевић: 4 комада за клавир оп.23, Ритмичке гримасе оп.47, Камеје
 - П. Милошевић: Сонатина
 - В. Перичић: Сонатина
 - С. Рајичић: Етиде, Игре, Хумореске
 - Љ. Марић: Прелудијуми, Етида, Бранково коло
 - Ј. Славенски: Југословенска свита, Свита „Са Балкана“
 - В. Мокрањац: Соната Це-дур, Фрагменти, Игре, Етиде, Интиме
 - Б. Симић: Варијације и токата; Сонатина
 - Д. Деспић: Ноктурна, Вињете, Минијатуре, Хумористичне етиде
 - К. Бабић: Прелиди ђокози, Токата, Фуга
 - Д. Радић:Три прелудијума, Соната леста, Свита за клавир, 4 сонатине
 - М. Логар: Златна рибица, Бурлеске К. Миљковић: Невидљиве нити
 - Е. Јосиф:Соната бревис, Четири скице, Пет прича, Три псалм
 - М. Михаиловић: Три прелудијума
 - С. Божић: Ноктурно, Лирика Атоса, Пантелејмон
 - М. Раичковић Б А Г Д А Д
 - М. Петровић:Варијације за клавир
 - В. Тошић: Вариал, Воксал, Медил 1 и 2, итд.
 - М. Стојадиновић Милић: Тајни агент са Тимпаниуса-мини рапсодија, И би светлост, Тристеца за Драгана, Небо над Студеницом- мозаик за Јелицу,
- и остала дела по избору наставника

Назив предмета	Оргуље (класични одсек)
Циљ	ЦИЉ учења предмета оргуље на одсеку за класичну музику је да код ученика усаврше и продубе стечена знања и вештине кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање способности интерпретације и импровизације, креативности, естетског сензибилитета као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105 часова

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – опише и наброји основне регистарске ансамбле из периода барока и њихову примену у контексту задате композиције; – познаје стилске карактеристике орнамената и опише њихову примену; – опише специфичности механичке трактуре инструмента и њихове импликације на интерпретацију (предности и ограничења); – самостално осмишљава предлоге престоредa и педалне апликатуре; – изводи композиције разних епоха, са посебним освртом на 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Барокни регистарски ансамбли. Основни типови орнамената у бароку. Грађа инструмента - механичка трактура. Прсторед и апликатура са посебним освртом на период барока. Артикулација и динамичке карактеристике инструмента. Корална фактура и хармонизација. ЛИТЕРАТУРА <ul style="list-style-type: none"> – Роман: Армбруст - педалне вежбе – Х. Келер: каденце, генералбас, основе градње оргуља, грегоријански корал – Ј. Шведчук: „Педалне вежбе за оргуље" – Кавацони, Габриели, Пелегрини, Фрескобалди, Циполи: Химне, Интонације, Токате, Канцоне

<p>барокне облике и жанрове;</p> <p>– примени стилски адекватну артикулацију;</p> <p>– правилно користи динамичке могућности инструмента;</p> <p>– препознаје врсте каденци и свира једноставне хармонске прогресије без модулација у четворогласном ставу;</p> <p>– учествује на јавним наступима и да критички осврт;</p> <p>– користи предности дигитализације.</p>		<p>– Буктехуде, Шаит, Шлик, Фробергер, Пахелбел: Коралне обраде, Варијације и др.</p> <p>– Атењан, Луј Купрен, ди Маж и др.: Магнификати, Свите, Мисе, Фуге, Дијалози, ставови свита</p> <p>– Ј. С. Бах: „Мала оргуљска књига“, -избор једноставних прелудијума и фуга, корали: четворогласни са педалом</p> <p>– Белман, Жигу, Боси, Рајнбергер, коралне обраде Брамса, Листа, Шумана, С. Франк: мали полифони комади</p> <p>Друге композиције по избору професора.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) Роман и Шведчук (или сл.) - педалне и мануалне вежбе</p> <p>б) три композиције италијанских, немачких и француских старих мајстора;</p> <p>в) два корала из „Мале књиге“ Ј. С. Баха;</p> <p>г) два прелудијума старих мајстора са имитационим одсецима и /или фугом;</p> <p>д) три композиције аутора XIX, XX и XXI века.</p>		
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезна четири јавна наступа током школске године</p>		
<p>Програм испита:</p> <p>Педална етида</p> <p>Вишеставачна композиција старих мајстора</p> <p>Дитних са фугом</p> <p>Композиција композитора XIX века или касније</p>		

Кључне речи: интерпретација, стилска анализа, регистрација, импровизација, педална техника

Назив предмета	ОРГУЉЕ (класични одсек)
Циљ	ЦИЉ учења предмета оргуље на одсеку за класичну музику је да код ученика усаврше и продубе стечена знања и вештине кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање способности интерпретације и импровизације, креативности, естетског сензибилитета као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Други
Годишњи фонд часова	105 часова

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи регистарске ансамбле из периода преткласицизма и класицизма и планира њихову примену у контексту задате композиције; – опише и наброји основне регистарске ансамбле из периода преткласицизма и класицизма и њихову примену у контексту задате композиције; – опише специфичности пнеуматске трактуре инструмента и њихове импликације на интерпретацију (предности и ограничења); – самостално осмишљава и изводи вежбе за полифонију и промену мануала; – изводи композиције разних епоха, са посебним освртом на класичне облике и жанрове; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Класични регистарски ансамбли. Типови орнамената. Грађа инструмента - пнеуматска трактура. Прсторед и апликатура са посебним освртом на еволуцију у периоду преткласицизма. Употреба жалузија, артикулација и динамичке карактеристике инструмента. полифона фактура, вежбе за транспарентност гласова.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Роман: Армбруст - педалне вежбе – Херман Келер: „Уметност свирања на оргуљама" - педалне и мануалне вежбе – Х. Келер: каденце, генералбас, основе градње оргуља, грегоријански корал – Ј. Шведчук: „Педалне вежбе за оргуље”

<ul style="list-style-type: none"> – примени стилски адекватну артикулацију; – правилно користи динамичке могућности инструмента; – изводи каденце и осмишљава једноставне хармонске прогресије у четворогласном ставу; – учествује на јавним наступима и да критички осврт; – користи предности дигитализације. 		<ul style="list-style-type: none"> – Ј. М. Хорват: Багателе - педалне етиде – Музика француских композитора XVIII века (Ф. Купрен, Л. Маршан, Н. де Грињи, Л.Н. Клараambo, Л.К. Дакен,) – Д. да Бергамо: Фантазије, Пасторале, Мисе, Версети, Сонате – В.А.Моцарт: Комади Ј. Хајдн: „Музичка кутија” Л. в. Бетовен: Адађо Еф-дур – Џ. Стенли: Концерти, Волунтари – Вера Миланковић: Тропарии <p>Друге композиције по избору професора.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а)Риман - педалне и мануелне вежбе, Келер - каденце у свим тоналитетима, десет вежби из генералбаса;</p> <p>б) три композиције старих мајстора</p> <p>в) три коралне обраде</p> <p>г) два мала прелудијума и фуге</p> <p>д) две композиције варијационог облика - чакона, партита;</p> <p>ђ) три композиције аутора XIX века и каснијих епоха</p>		
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезна четири јавна наступа током школске године</p>		
<p>Програм испита:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Педална етида – Композиција варијационог облика – Дитпих са фугом – Полифона композиција композитора XIX века или каснијих епоха 		

Кључне речи: интерпретација, варирање, регистрација, генералбас, педална техника

Назив предмета **ОРГУЉЕ (класични одсек)**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Оргуље на одсеку за класичну музику је да код ученика усаврше и продубе стечена знања и вештине кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање способности интерпретације и импровизације, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи и наставак уметничког школовања.

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **105 часова**

<p>ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – опише и наброји основне регистарске ансамбле из периода романтизма и њихову примену у контексту задате композиције; – опише специфичности електро-пнеуматске трактуре инструмента и њихове импликације на интерпретацију (предности и ограничења); – правилно изводи технику супституције – изводи композиције разних епоха, са посебним освртом на облике и жанрове романтизма; – правилно изводи и примењује артикулације које су се развиле у романтизму – користи жалузије 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Регистарски ансамбли у романтизму.</p> <p>Типови орнамената.</p> <p>Грађа инструмента: електро-пнеуматска трактура.</p> <p>Техника супституције</p> <p>Употреба жалузија, артикулација у романтизму.</p> <p>Реинвенција полифоније, вежбе за транспарентност гласова.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Келер: Уметност свирања на оргуљама Ђермани: I свеска до 15 вежбе Чентемери: скале и акорди – Ђ. Фрескобалди: Капричо, Бергамска, Токате, Француске песме – К. Меруло: Токате за оргуље – А. Скарлати: Сонате, Фуге – А. Де Кабезон, А. Солер: Тиенто, Глосадо, Игре; – Ј. П. Свелинк: Фантазија, Варијације, Прелудијуми.

<ul style="list-style-type: none"> – примени вежбе за полифонију у новом хармонском контексту романтизма – изводи хармонске прогресије у четворогласном ставу са модулацијама; – учествује на јавним наступима, даје критички осврт и планира програм; – користи предности дигитализације 		<ul style="list-style-type: none"> – Ј. К. Керл: Капричо „Куку” – Ј. Пахелбел: Варијације, Фуге, Токате, коралне обраде – Д. Букстехуде, Ј. С. Бах: прелудијуми и фуге, коралне обраде, – Ф. Менделсон: Комади, Сонате; – Брукнер: Фуга де-мол, Постлудијум де-мол, Комади за оргуље – С.Франк Корали – М. Стахуљак: Коралне обраде; – В Станко Премрл: Варијације, Прелудијуми; – В. Трмчић: Химна и Епилог <p>Друге композиције по избору професора.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) Ђермани: Педалне вежбе до бр. 15, I свеска;</p> <p>б) композиције старих мајстора - један варијациони облик и једна корална обрада;</p> <p>в) пет коралних обрада</p> <p>г) два прелудијума и фуге</p> <p>д) две композиције из периода класике;</p> <p>ђ) три композиције аутора XIX и XX века.</p>		40
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезна четири јавна наступа током школске године</p>		
<p>Програм испита:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Педална етида – Корална обрада – Дитпих са фугом или концерт – Вишеставачна композиција композитора XIX века или каснијих епоха 		

Кључне речи: интерпретација, динамички распон, регистрација, супституција, педална техника

Назив предмета **ОРГУЉЕ (класични одсек)**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Оргуље на одсеку за класичну музику је да код ученика усаврше и продубе стечена знања и вештине кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање способности интерпретације и импровизације, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи и наставак уметничког школовања.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **99 часова**

<p>ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – опише и наброји основне регистарске ансамбле у композицијама XX и XXI њихову примену у контексту задате композиције; – опише специфичности дигиталног инструмента и њихове импликације на интерпретацију (предности и ограничења); – изводи вишегласје у педалу – изводи композиције разних епоха, са посебним освртом на облике и жанрове настале у XX веку и касније; – чита модерније партитуре – примени вежбе за полифонију у новом хармонском контексту – изводи хармонске прогресије које нису засноване на терцном склопу акорда; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Регистарски ансамбли у XX и XXI веку</p> <p>Типови орнамената.</p> <p>Грађа инструмента: семпловање регистара и креација дигиталних инструмената</p> <p>Француска школа са почетка XX века</p> <p>Модерни типови нотсције</p> <p>Вишегласје у педалу, кластери,</p> <p>Алеаторички запис и импровизација</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ђ. Фрескобалди: Токата из II свеске, – К. Меруло: Токате I и II свеска – Г. Ф. Хендл: Оргуљски концерти, други барокни композитори: Варијације, Фуге, Токате, коралне обраде; – Лакши комади представника француске оргуљске школе са почетка XX века; – Алкан: концертне етиде;

<p>– учествује на јавним наступима, даје критички осврт, планира програм и осмишљава концепт;</p> <p>– користи предности дигитализације</p>		<ul style="list-style-type: none"> – М. Регер: Скерцо, Романса, Перпетум мобиле, Интермецо; – А. Глазунов: Прелудијум и fuga соч. 93 – Золтан Кодал: Миса де-мол; – Самуел Диком: Чакона, – Е. Аро: Пет контраста – А. Перт, А. Шнитке: Комади, – Ж. Ален: лакши комади – О. Месијан: Небески банкет, Пројава вечне цркве; – Препек: Импровизата у Це-дуру – Д. Андрић: Соната за оргуље; – А. Видаковић: Фантазија и fuga за оргуље – К. Бабић: Fuga – Владимир Тошић: Вариал; – Л. Чубрило: Процесија
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) Ђермани: педалне вежбе, I свеска;</p> <p>б) три композиције старих мајстора;</p> <p>в) пет коралних обрада</p> <p>г) две облика са фугом из перода барока или класицизма</p> <p>д) три композиције аутора XIX века</p> <p>ђ) две композиције савремених аутора</p>		
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезна четири јавна наступа током школске године</p>		
<p>Матурски испит</p>		

Кључне речи: интерпретација, модерна нотација, регистрација, импровизација, вишегласна педална техника

ЧИТАЊЕ С ЛИСТА
за клавиристе и оргуљаше

Назив предмета

ЧИТАЊЕ С ЛИСТА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Читање с листа за инструменте са диркама је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста, разумевање и упознавање музичке литературе и корепетиторску праксу.

Разред:

Први, други, трећи, четврти

Годишњи фонд часова

35/35/35/33

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и снажљивост у кретању кроз текст; – транспонује једноставније композиције за секунду 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Аутентичне каденце свих дурских и молских тоналитета (први и други разред) и проширене аутентичне каденце (трећи и четврти разред).</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Припрема за пратњу различитих инструмената,</p>

<p>и терцу навише и наниже; – отпрати вокалног и/или инструменталног извођача у једноставнијој композицији.</p>		<p>певача, балета или хора Сналажљивост и брзо реаговање. Транспонованье за секунду (први и други разред) и терцу (трећи и четврти разред) навише и наниже *ЛИТЕРАТУРА Ј Кршић.: Читање с листа и корепетиција, Завод за уџбенике 1982. Методе*: Specimen sight reading tests for pianoforte Grades 1 -8, diploma и сл.</p>
<p>Обавезни минимум програма 10 етида 15 композиција различитог садржаја, облика и карактера 8 композиција предвиђених за корепетицију</p>		
<p>Смотра (на крају школске године – 1, 2, 3 и 4. разред) – Једна композиција за клавир (читање с листа) – Једна композиција за корепетицију – Транспозиција</p>		

Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање,

ЛИТЕРАТУРА*

Први разред

Аутентичне каденце дурских и молских тоналитета на белим диркама
 Вежбе за развијање меморије и брзог памћења, одгонетање наставника или завршетка једне мисли или реченице, транспонованье једноставних вежбица у тоналитете за секунду навише и наниже.

- Почетне школе за клавир: А. Николајева, Ј. Кршић
- Е. Гњесина: Клавирска абецеда
- А. Диверноа: Етиде оп. 76
- А. Лешхорн: Етиде оп. 192
- Лемоан: Етиде оп. 37
- Х. Беренс: Етиде оп. 70

- Избор сонатина за II разред основне школе
- Композиције аутора XVII и XVIII века 1а, 1б, 2
- Ј.С.Бах: Мале композиције
- „Наши композитори за мале пијанисте“ - збирка
- Албум југословенских клавирских композиција
- Први кораци, I и II свеска
- Први успеси, I и II свеска
- Б. Барток: Микрокосмос, I и II свеска
- Р. Шуман: оп. 68
- С. Мајкапар: оп. 16
- Д. Кабалевски: 24 лаке композиције оп. 30
- Д. Скарлати: Мале игре и комади
- К. Ф. Е. Бах: Мали комади за клавир
- Збирке ренесансних композиција
- Р. Шуман: Албум за младе
- Ф. Шуберт: Збирка игара
- П. И. Чајковски: Албум за младе
- С. Прокофјев: „Музика за децу“ оп. 65
- Ц. Франк: 18 мањих комада
- А. Хачатурјан: 10 комада

Избор литературе за корепетицију

Поред предложене литературе у избор композиција за корепетицију могу доћи у обзир и други комади предвиђени по програму за први циклус основне музичке школе (све инструменталне групе и певање).

Виолина

- Дејан Марковић: I, II и III свеска
- Дејан Марковић: Нека увек буде песма, I и II свеска Хрестоматија I и II свеска Златне степенице I и II свеска
- Л. Миранов: Песме и плесови старих мајстора
- Ј. С. Бах: Лаки кончертино
- Е. Кохлер: Кончертино Ге-дур
- Љ. Николић: Кончертино Ге-дур
- А. Вивалди: Кончертино Ге-дур

Виола – дела по избору наставника.

Виолончело

- Хрестоматија I и II свеска
- Р. Мац: Мала свита

Контрабас

- Н.Бакланова: Збирка лаких комада
- Уварова-Миљушких Хавшенко: Збирка класичних комада

Тамбура

- П. И. Чајковски: Наполитанска песма
- Н. Бакланова: Хоровод
- Ж. Ф. Рамо: Тамбурин

Флаута

- М. Мирковић-М. Егић: Збирка лаких комада
- Р. ле Рој и Х. Класенс: I и II свеска
- И други комади за **кларинет, обоу и фагот** предвиђени по програму за први циклус основне музичке школе

Труба:

- Алојз Стрнад: Композиције за трубу и клавир

Хорна:

- Дубравко Марковић: Збирка лакших композиција
- Разни комади за остале **лимене дувачке инструменте** предвиђени по програму за I и II разред основне музичке школе

Удараљке

- Д. Палијев: 20 комада за добош уз пратњу клавира - избор 5 комада Свегирев: Комади за ксилофон и клавир - избор 3 комада
- Ц. Мекензи: Концертино за тимпане и клавир

Вокална литература

- Ф. Абт: Мелодијске вежбе
- Х. Панофка: Мелодијске вежбе
- Ђ. Конконе: Мелодијске вежбе
- Р. Тирнанић: Песме и арије старих мајстора - избор из I свеске

Други разред

- А. Бертини Етиде оп. 100
- Ј. Кршић: Клавирска вежбанка за 2. Разред ОМШ
- Ј. С. Бах: Мале композиције
- Ј. С. Бах: Мали прелудијуми
- Ј. С. Бах: Мали прелудијуми и фугете
- Разне лакше полифоне композиције - само два гласа
- Д. Кабалевски оп. 51: Варијације Еф-дур
- Ф. Кулау: Варијације Ге-дур
- Први успеси: II свеска
- Ј. Хајдн: Мале игре, 10 немачких игара, 12 менуета, лакше сонатине - избор из Збирке Шишмановић- Кршић
- В. А. Моцарт: 14 лакших композиција, Бечке сонатине
- А. Гречанинов: Дечја књига
- Л. ван Бетовен: Екосезе и немачке игре, Варијације - избор лакших
- Б. Барток: Микрокосмос II и III свеска
- В. Лутославски: 12 малих комада
- П. И. Чајковски: Албум за младеж, Годишња доба - избор лакших
- Ф. Шуберт: Збирка игара I и II свеска, 6 лакших комада
- Р. Шуман: оп. 124 Албумблатер
- Е. Григ: оп. 17 Норвешке игре, Лирски комади – избор и композиције сличне тежине по избору наставника

Избор литературе за корепетицију

Поред предложене литературе у избор композиција за корепетицију могу доћи у обзир и други комади предвиђени по програму за први циклус основне музичке школе (све инструменталне групе и певање).

Виолина

- Д. Марковић: Комади III и IV свеска
- Ј. Скрипач: II свеска
- П. Николић: Варијације А-дур
- Н.Бакланова: Сонатина
- Б. Мартину: Сонатина
- Од предкласике до модерне I и II свеска
- Ђ.Тартини: Сарабанда

- Г.Ф.Телеман: Сарабанда и Гавота
- Л. Бокерини: Менует
- П. Стојановић: Романса
- А. Марчело: Граве и Алетро
- А. Корели: Алетро Де-дур
- А. Рубинштајн: Преслица
- Н. Бакланова: Кончертино
- И. Зајц: Кончертино Ге-дур
- А. Вивалди: Концерт Де-дур; Ге-дур; а-мол и други
- А. Комаровски: Концерт А-дур
- Ђ.Б. Виоти: Концерт Це-дур оп. 23
- В.А. Моцарт: Мали концерт
- Г. Ф. Телеман: Сонатине

Дела за **виолу** по избору наставника

Виолончело

- Р.Мац: Свита Це-дур, Соната да камера
- Мати: Комади II и III свеска
- Ж. Б. Бревал: Кончертино
- Ш. Бодио: Кончертино Це-дур
- А. Вивалди: Концерт Це-дур; а-мол
- К. Штамиц: Концерт Це-дур
- В. А. Моцарт: Песме
- Л. ван Бетовен: Песме

Дела за **контрабас** по избору наставника

Тамбура

- В. А. Моцарт: Турски марш
- Б. Фиготин: Романса
- О. Ридинг: Концерт ха-мол оп. 35
- Л. К. Дакен: Кукавица
- А.Вивалди: Концерт а-мол

Флаута

- Р. ле Рој и Х. Класенс: III и IV свеска
- К. В. Глук: Песма Орфеја
- В.А. Моцарт: Анданте Це-дур
- А. Вивалди: Кончерто бр. 5 Еф-дур
- Г.Ф. Телеман: Соната
- Разни комади и лакши сонатни облици за **све дувачке инструменте**

Удараљке

- Д. Палијев: 19 комада за тимпане и клавир - избор 5 комада
- Ж. К. Таверније: „Веса 2" за вибрафон и клавир
- М. Птажински: Скерцо за ксилофон и клавир
- Ц. Квик: Солистичке збирке за маримбу и ксилофон уз пратњу клавира - избор 5 комада

Вокална литература

- Б. Цвејић: За младе певаче
- Избор лакших песама југословенских аутора (Бинички, Милојевић, Зајц, Берко и други)
- Избор лакших оперских арија (подразумева се да су лакше за пијанисте):
- В. А. Моцарт: Арија Сузана из „Фигарове женидбе"
- Ђ. Росини: Серенада Алмавиве из „Севиљског берберина"
- П. И. Чајковски: Успаванка Марије из „Мазеле"
- Ђ. Верди: Арија Ацучене из „Трубадура"

- Ђ. Пучини: Арија Манон из „Манон Леско" и слично

Трећи разред

- Ј. Кршић: Клавирска читанка за 3. Разред ОМШ
- Д. Скарлати: Сонате - лакше
- Ј. С. Бах: Прелудијуми из Добро темперованог клавира
- Ј. Хајдн: Сонате - избор
- В. А. Моцарт: Сонате – избор
- Ф. Шопен: Валцери, Мазурке
- Ф. Шуберт: Валцери
- П. И. Чајковски: Годишња доба - избор
- Ј. Брамс: оп. 39 - 16 валцера
- Е. Григ: Лирски комади
- К. Дебиси: Дечји кутак
- С. Прокофјев: Пролазне визије – избор
- и друга дела сличне тежине по избору наставника

Избор литературе за корепетицију

Поред предложене литературе у избор композиција за корепетицију могу доћи у обзир и други комади предвиђени по програму за први и други циклус основне музичке школе (све инструменталне групе и певање).

Виолина

- Ј. Хајдн: Концерт Це-дур
- Н. Раков: Кончертино
- Д. Кабалевски: Концерт
- Ј. С. Бах: Концерт Е-дур; де-мол
- А. Вивалди: Концерт Це-дур
- М. Брух: Адађо оп. 56
- Јосип Славенски: Југословенска песма и игра
- В. А. Моцарт: Рондо Бе-дур и Ге-дур
- Л. ван Бетовен: Менует: Ге-дур; Рондо Ге-дур
- Ш. Берио: *Фантазија* оп. 100; *Валцер* оп. 58;

Виола

- М. Глинка: Мазурка
- И. Стравински: Пасторала
- А. Љадов: Прелудијум оп. 11 бр. 1
- Живорад Грбић: Албум за младе виолисте

Виолончело

- Г.Форе: „После сна"
- Станојло Рајичић: Елегија
- Ј. Хајдн: Концерт Цедур
- Л. Бокерини: Концерт Бе-дур
- А. Бородин: Серенада
- П. И. Чајковски: Романса оп. 5
- Л. Бокерини: Ларго и Алегро

Дела за **контрабас** по избору наставника

Тамбура

- Ф. Шуберт: Пчелица
- А. Хачатурјан: Ноктурно
- П. И. Чајковски: Баркарола

- Н. Раков: Кончертино
- Д. Кабалевски: *Омладински концерт*
- Ј. С. Бах: Концерт Е-дур

Флаута

- Г.Ф.Телеман: Соната Еф-дур
- Г. Ф. Хендл: Сонате бр. 4, 6 и 7
- Ј. С. Бах: Сонате бр. 4 и 6
- А. Вивалди: Концерт бр. 1 и 2
- Ж. М. Леклер: Соната ха-мол

Обоа

- Р. Шуман: Романса
- Г. Ф. Хендл: Концерт ге-мол; Соната бр. 2

Кларинет

- К.Стамиц: Концерт Ес-дур
- Л. Перминов: Балада
- Бруно Барун: Минијатуре

Фагот

- В. А. Моцарт: Концерт Бе-дур I став
- Станојло Рајичић: Песма и игра

Труба

- Калиновски: Збирка игара и мелодија
- Ј. Хајдн: Концерт Ес-дур II став

Хорна

- К. Сен-Санс: Романса оп. 36
- Младен Позајић: Стара мелодија
- Борис Папандопуло: Стара љубавна песма
- Дела за остале **лимене дувачке инструменте** по избору наставника

Удараљке

- К. Х. Кепер: „*Дивертименто*“ за тимпане и клавир
- Н. Ј. Живковић: „*Српски валцер*“ за ксилофон или маримбу уз пратњу клавира
- М. Птажинска: 4 прелида за вибрафон и клавир

Вокална литература

- А.Скарлати: Песме и Арије
- Д.Чимароза: Пасме и Арије
- Ј. Хајдн: Песме
- Г. Ф. Хендл: Арије
- Миховил Логар: *Успаванка*
- Станојло Рајичић: Песме
- З. М. Шкерјанц: Песме
- Радмила Тирнанић: Песме и арије старих мајстора III свеска

Балетска литература

- Милан Замуровић: „Клавирске минијатуре“ за балетске и музичке школе - свеска 3
- П. И. Чајковски: „*Лабудово језеро*“ II чин - „*Валс невеста*“; бр. 17 *Општи валс*

Хорска литература

- М. Тајчевић: Народне песме за двогласни дечји или женски хор
- С. Мокрањац: *Руковети* – избор

Клавирски концерти

- Поједини ставови из концерата за клавир и оркестар: Ј.С. Бах, Ј. Хајдн, В.А. Моцарт, Л.В. Бетовен, Ф. Шопен, итд.

Четврти разред

- Ј. Кршић: Клавирска читанка за 4. Разред ОМШ
- Ј. С. Бах: *Голдберг варијације* – избор; Партите - избор
- В.А. Моцарт: Сонате – избор, Фантазије; Рондо
- Ј. Хајдн: Сонате - избор
- Л. ван Бетовен: Сонате - избор лакших појединих ставова
- Ф. Шопен: *Ноктурна* – избор, Прелиди - избор
- Р. Шуман: Дечје сцене
- Ф. Шуберт: Музички моменти
- К. Дебиси: Прелиди - избор
- А. Скрјабин: Прелиди оп. 11 – избор
- Џ. Гершвин: Прелиди
- С. Рахмањин: Музички комади и прелиди – избор,

и остале композиције сличног нивоа по избору наставника

Виолина

- Ф. Менделсон: Концерт е-мол,
- А. Вијетан: Концерт бр. 2 и 4
- Л. ван Бетовен: *Романса* Ге-дур и Еф-дур
- Ј. Брамс: Успаванка оп. 49 бр. 4; *Скерцо*; *Валцер* оп. 39 и оп. 15
- М. Бравничар: Млади концертант II
- М. Брух: Концерт ге-мол
- Б. Барток: Пет словачких народних песама
- П. И. Чајковски: Анданте кантабиле оп. 11; *Баркарола* оп. 37 бр. 6; *Романса* оп. 5; *Меланхолична серенада* оп. 26; Три комада оп. 42
- А. Дворжак: Албум за виолину и клавир
- Е. Григ: Лирски комади оп. 38
- Ј. Хајдн: Серенада
- Г. Ф. Хендл: 25 комада
- Миливоје Ивановић: Од преткласике до модерне III свеска Југословенски аутори за виолину и клавир
- Д. Кабалевски: Албум комада
- Милоје Милојевић: *Елегија*
- Б. Мартину: Сонатина
- Д. Шостакович Три игре; Четири прелудијума
- В. А. Моцарт: Концерти Ге-дур и А-дур

Виола

- В. А. Моцарт: Концерт Це-дур
- А. Вивалди: Концерт Еф-дур
- Ј. С. Бах: II концерт Е-дур
- Дејан Деспић: *Балада*

Виолончело

- П. И. Чајковски: *Песма јесени*; Анданте кантабиле оп. 11
- Г.Форе: *Елегија*
- Е.Гранадос: *Шпанска игра*
- Г. Ф. Хендл: Адађо и Алегрето
- Ј. Хајдн: Концерт Де-дур
- Л. Бокерини: Менует; Рондо

Дела за **контрабас** по избору наставника

Тамбура

- Д. Радић: *Песма и игра*
- К. Бабић: *Алегро за тамбуру*
- Н. Р. Корсаков: Бумбаров лет
- Ж.М. Леклер: *Тамбурин*
- Ф. Менделсон: Концерт е-мол
- В. А. Моцарт: Концерт Бе-дур

Флаута

- Ј. С. Бах: Соната бр. 7
- Ж.М. Леклер: Концерт Це-дур
- Г. Форе: *Фантазија*
- В. А. Моцарт: Концерт Ге-дур и Де-дур
- Ј. Хајдн: Концерт Де-дур

Обоа

- Д. Чимароза: Концерт
- Т. Албинони: Концерт Бе-дур и Де-дур
- Б. Барток: Три народне песме за обоу
- Ј. Хајдн: Концерт Ге-дур
- В. А. Моцарт: Концерт Ес-дур

Кларинет

- К. М. Вебер: Кончертино
- Ф. Крамарж: Концерт Ес-дур
- Р. Шчедрин: Комади
- Б. Барток: Комади

Фагот

- Давид: Кончертино
- А. Вивалди: Концерт за фагот а-мол

Труба

- Л. В. Бетовен: Романса
- Р. Глиер: Анданте и Варијације

Тромбон

- Лами: Комад са варијацијама
- Клерис: Молитва
- Бара: Интродукција и Серенада
- Г. Ф. Хендл: Концерт еф-мол

Хорна

- В.А. Моцарт: Концерт Де-дур; Концерт Ес дур
- Хајдн: Концерт Де-дур
- Крешимир Барановић: Елегија
- Петар Стојановић: Адађо и Рондо
- Дамаз: Успаванка
- Р. Шуман: Адађо и Алегро оп. 70
- К. М. в Вебер: Кончертино е-мол оп. 45

Удараљке

- К. Х. Кепер: „*Митологија*“ - 3 скице за тимпане и оркестар (клавир)
- Шинстајн: Соната бр. 1 за тимпане и клавир
- Рафлинг: Концерт за маримбу, ксилофон, вибрафон и оркестар (клавир)

Вокална литература

- Петар Коњовић: *Лирика; Моја земља*
- Борис Папандопуло: Песме
- Јосиф Маринковић: Песме

- Милоје Милојевић: Песме
- А. Хачатуријан: Песме
- С. Прокофјев: Песме
- С. Рахмањинов: Песме
- Ф. Шуберт: Песме
- Р. Шуман: Песме; Дуети
- Ф. Менделсон: Дуети
- А. Перизоти: Старе арије

Из албума „Југословенских соло песама“ - I, II и III свеска

Балетска литература

- Милан Замуровић: „Клавирске минијатуре“ за балетске и музичке школе IV свеска
- Л. Делиб: „Копелија“ - I чин - *Славенске теме са варијацијама*

Хорска литература

- М. Тајчевић: Народне песме за дечји и женски трогласни хор
- Ст. Мокрањац: Руковети – избор

Клавирски концерти

- Поједини ставови из концерата за клавир и оркестар: Ј.С. Бах, Ј. Хајдн, В. А.Моцарт, Л.В. Бетовен, Ф. Шопен, итд

Назив предмета

КЛАВИРСКИ ДУО

Циљ

Циљ учења предмета **Клавирски дуо** је да код ученика развије интересовање и љубав према заједничком музицирању и да се кроз камерно музичко искуство развије способност комуницирања којом се подстиче директни трансфер знања и развија вештина дијалога, осећања солидарности, ефикасне сарадње и тимског рада.

152

Разред

Први/Други/Трећи/Четврти

Годишњи фонд часова

35/35/35/33 часова (један час недељно)

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – познаје музичку фактуру дела; – лако чита нотни текст; – користи леви и десни педал у зависности од положаја за клавиром; – изводи дела која нису оригинално писана за клавир или за клавирски дуо; – примени атрикулациону технику 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p>МУЗИКЕ</p>	<p>ТЕХНИЧКИ ЗАХТЕВИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – усклађивање покрета у клавирском дуо, – рад на економичности покрета у односу на задату фактуру, – рад на ритмичкој фактури, мелодијској линији и фактури дела, – рад на педализацији, самостално, и у дуо

<ul style="list-style-type: none"> – износи своја запажања о делу које изводе; – свира различита дела симфонијског и камерног репертоара; – критички вреднује своје и заједничко извођење – покаже спремност за тимски рад; – поштује договорена правила извођења; – аналитички приступа музичком делу; – повеже и примени знање са главног предмета; – повеже знање из теоријских музичких предмета са елементима интерпретације; – осмисли са сарадником из клавирског дуа и/или уз помоћ наставника концепцију извођења; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за истраживање и слушање музике различитих стилова. 		<ul style="list-style-type: none"> – рад на инструментацији музичких линија у односу на оригинално дело, – рад на динамици, артикулацији и агогици. <p>ЛИТЕРАТУРА*: налази се у списку испод табеле по разредима</p>
<p>Обавезни минимум програма: Први разреди други разред – шест композиција различитих стилова</p>		

Трећи разред и четврти разред – осам композиција различитих стилова
Обавезна два јавна наступа у току године
Смотра (на крају године): Две композиције различитог карактера.

Кључне речи: музичка фактура, анализа музичког дела, тимски рад, трансфер знања.

ЛИТЕРАТУРА*

Први разред

- Волфганг Амадеус Моцарт: Шест соната за клавир четвороручно, fuga Ге-дур К.Анх 45/375д и Алегро це-мол К.Анх 44/426а за два клавира,
- Лудвиг ван Бетовен: Три марша оп. 45
- Јохан Кристијан Бах: Сонате Еф-дур, Ге-дур, А-дур
- Бела Барток: *Микрокосмос*
- Јоханес Брамс: Валцери , *Мађарске игре*
- Антоњин Дворжак: *Словенске игре*
- Фредерик Шопен: *Варијације*
- Франсис Пуланк: Соната за клавир четвороручно
- Игор Стравински: *Пећа и вук – свита*
- Валериј Гаврилин: Скице за балет „Ањута“, циклус Комади за клавир, валцери за клавир
- Дејан Деспих: Токата за клавир у четири руке оп. 178
- Владимир Тошић: Дуал и Триал
- Морис Равел: *Моја мајка гуска*
- Камил Сен-Санс: *Игра смрти, Berceuse*, Оп.105, *Карневал животиња*
- Муцио Клементи: 5 соната и дуета оп.1а
- Фридрих Кулау: Адађо и Рондо оп.124, *Патетични алегро* оп.123
- Карл Марија фон Вебер: 12 Алеманди, оп.4
- Морис Мошковски: *Шпански албум* оп.21
- Раинхолд Глиер: Албум клавирских композиција
- Антон Диабели: *Ала Турка*
- Феликс Менделсон: *Бриљантни алегро* оп.92, Анданте и варијације оп.83а
- Антон Рубинштајн: *Бал под маскама*, Оп.103
- Роберт Шуман: *Слике са истока* оп.66, Балске сцене, Оп.109
- Карл Черни: 3 бриљантне фантазије на тему бриљантне фантазије Франца Шуберта оп.339
- Макс Регер: 6 Бурлески, Оп.58
- Михаил Иванович Глинка: Капричо на руске теме
- Франц Шуберт: Алегро а-мол Д.947
- Игнац Мошелес: 3 карактеристична комада, Оп.142
- Јулиус Заремски: 3 галске игре оп.2
- Цезар Кјуи: 3 комада оп.69
- Едвард Григ: свита *Пер Гинт*
- Лудвиг ван Бетовен: симфоније
- Јохан Себастијан Бах: токата и fuga де-мол, концерти за два харписорда, Брандербуршки концерти
- Жорж Бизе: опера „Кармен“
- Сергеј Рахмањинов: Свите за два клавира оп.5 и оп.17, Руска рапсодија

И друге композиције и транскрипције за клавир у 4 руке и за 2 клавира сличне тежине

Други разред

- Волфганг Амадеус Моцарт: Шест соната за клавир четвороручно, fuga Ге-дур К.Анх 45/375д и Алегро це-мол К.Анх 44/426а за два клавира,
- Лудвиг ван Бетовен: Три марша оп. 45

- Јохан Кристијан Бах: Сонате Еф-дур, Ге-дур, А-дур
- Бела Барток: Микрокосмос
- Јоханес Брамс: *Валцери*, *Мађарске игре*
- Антоњин Дворжак: *Словенске игре*
- Фредерик Шопен: Варијације
- Франсис Пуланк: Соната за клавир четвороручно
- Игор Стравински: *Пећа и вук* – свита
- Валериј Гаврилин: Скице за балет „Ањута“, циклус Комади за клавир, валцери за клавир
- Дејан Деспић: Токата за клавир у четири руке оп. 178
- Владимир Тошић: Дуал и Триал
- Морис Равел: Моја мајка гуска
- Kamiј Сен-Санс: *Игра смрти*, *Verseuse*, Оп.105, *Карневал животиња*
- Муцио Клементи: 5 соната и дуета оп.1а
- Фридрих Кулау: Адађо и Рондо оп.124, *Патетични алегро* оп.123
- Карл Марија фон Вебер: 12 Алеманди, оп.4
- Морис Мошковски: *Шпански албум* оп.21
- Раинхолд Глиер: Албум клавирских композиција
- Антон Диабели: Ала Турка
- Феликс Менделсон: *Бриљантни алегро* оп.92, Анданте и варијације оп.83а
- Антон Рубинштајн: *Бал под маскама*, Оп.103
- Роберт Шуман: *Слике са истока* оп.66, *Балске сцене*, Оп.109
- Карл Черни: 3 бриљантне фантазије на тему бриљантне фантазије Франца Шуберта оп.339
- Макс Регер: 6 Бурлески, Оп.58
- Михаил Иванович Глинка: Капричо на руске теме
- Франц Шуберт: Алегро а-мол Д.947
- Игнац Мошелес: 3 карактеристична комада, Оп.142
- Јулиус Заревски: 3 галске игре оп.2
- Цезар Кјуи: 3 комада оп.69
- Едвард Григ: свита *Пер Гинт*
- Лудвиг ван Бетовен: симфоније
- Јохан Себастијан Бах: токата и fuga де-мол, концерти за два харписхорда, Брандербуршки концерти
- Жорж Бизе: опера „*Кармен*“
- Сергеј Рахмањин: Свите за два клавира оп.5 и оп.17, *Руска рапсодија*

И друге композиције и транскрипције за клавир у 4 руке и за 2 клавира сличне тежине

Трећи разред

- Волфганг Амадеус Моцарт: Шест соната за клавир четвороручно, fuga Ге-дур К.Анх 45/375д и Алегро це-мол К.Анх 44/426а за два клавира,
- Лудвиг ван Бетовен: Три марша оп. 45
- Јохан Кристијан Бах: Сонате Еф-дур, Ге-дур, А-дур
- Бела Барток: Микрокосмос
- Јоханес Брамс: Валцери, Мађарске игре
- Антоњин Дворжак: Словенске игре
- Фредерик Шопен: Варијације
- Франсис Пуланк: Соната за клавир четвороручно
- Игор Стравински: Пећа и вук – свита
- Валериј Гаврилин: Скице за балет „Ањута“, циклус Комади за клавир, валцери за клавир
- Дејан Деспић: Токата за клавир у четири руке оп. 178
- Владимир Тошић: Дуал и Триал
- Морис Равел: Моја мајка гуска
- Kamiј Сен-Санс: Игра смрти, *Verseuse*, Оп.105, *Карневал животиња*
- Муцио Клементи: 5 соната и дуета оп.1а

- Фридрих Кулау: Адађо и Рондо оп.124, Патетични алегро оп.123
- Карл Марија фон Вебер: 12 Алеманди, оп.4
- Морис Мошковски: Шпански албум оп.21
- Раинхолд Глиер: Албум клавирских композиција
- Антон Диабели: Ала Турка
- Феликс Менделсон: Бриљантни алегро оп.92, Анданте и варијације оп.83а
- Антон Рубинштајн: Бал под маскама, Оп.103
- Роберт Шуман: Сlike са истока оп.66, Балске сцене, Оп.109
- Карл Черни: 3 бриљантне фантазије на тему бриљантне фантазије Франца Шуберта оп.339
- Макс Регер: 6 Бурлески, Оп.58
- Михаил Иванович Глинка: Капричо на руске теме
- Франц Шуберт: Алегро а-мол Д.947
- Игнац Мошелес: 3 карактеристична комада, Оп.142
- Јулиус Заревски: 3 галске игре оп.2
- Цезар Кјуи: 3 комада оп.69
- Едвард Григ: свита Пер Гинт
- Лудвиг ван Бетовен: симфоније
- Јохан Себастијан Бах: токата и fuga де-мол, концерти за два харписхорда, Брандербуршки концерти
- Жорж Бизе: опера „Кармен“
- Сергеј Рахмањин: Свите за два клавира оп.5 и оп.17, Руска рапсодија

И друге композиције и транскрипције за клавир у 4 руке и за 2 клавира сличне тежине

Четврти разред

- Волфганг Амадеус Моцарт: Шест соната за клавир четвороручно, fuga Ге-дур К.Анх 45/375д и Алегро це-мол К.Анх 44/426а за два клавира,
- Лудвиг ван Бетовен: Три марша оп. 45
- Јохан Кристијан Бах: Сонате Еф-дур, Ге-дур, А-дур
- Бела Барток: Микрокосмос
- Јоханес Брамс: Валцери , Мађарске игре
- Антоњин Дворжак: Словенске игре
- Фредерик Шопен: Варијације
- Франсис Пуланк: Соната за клавир четвороручно
- Игор Стравински: Пења и вук – свита
- Валериј Гаврилин: Скице за балет „Ањута“, циклус Комади за клавир, валцери за клавир
- Дејан Деспић: Токата за клавир у четири руке оп. 178
- Владимир Тошић: Дуал и Триал
- Морис Равел: Моја мајка гуска
- Камил Сен-Санс: Игра смрти, Verseuse, Оп.105, Карневал животиња
- Муцио Клементи: 5 соната и дуета оп.1а
- Фридрих Кулау: Адађо и Рондо оп.124, Патетични алегро оп.123
- Карл Марија фон Вебер: 12 Алеманди, оп.4
- Морис Мошковски: Шпански албум оп.21
- Раинхолд Глиер: Албум клавирских композиција
- Антон Диабели: Ала Турка
- Феликс Менделсон: Бриљантни алегро оп.92, Анданте и варијације оп.83а
- Антон Рубинштајн: Бал под маскама, Оп.103
- Роберт Шуман: Сlike са истока оп.66, Балске сцене, Оп.109
- Карл Черни: 3 бриљантне фантазије на тему бриљантне фантазије Франца Шуберта оп.339
- Макс Регер: 6 Бурлески, Оп.58
- Михаил Иванович Глинка: Капричо на руске теме
- Франц Шуберт: Алегро а-мол Д.947
- Игнац Мошелес: 3 карактеристична комада, Оп.142

- Јулиус Заремски: 3 галске игре оп.2
 - Цезар Кјуи: 3 комада оп.69
 - Едвард Григ: свита Пер Гинт
 - Лудвиг ван Бетовен: симфоније
 - Јохан Себастијан Бах: токата и fuga де-мол, концерти за два харписхорда, Брандербуршки концерти
 - Жорж Бизе: опера „Кармен“
 - Сергеј Рахмањинов: Свите за два клавира оп.5 и оп.17, Руска рапсодија
- И друге композиције и транскрипције за клавир у 4 руке и за 2 клавира сличне тежине

Назив предмета **ХАРМОНИКА**

Циљ учења предмета **Хармоника** је да код ученика развије вештине извођења кроз индивидуално музичко искуство, усавршавањем техничких и музичких елемената, разних начина извођења артикулације, динамике и употребе свих регистара кроз потпуно овладавање различитим стиловима, мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – примени различите начине решавања техничких и музичких – захтева приликом свирања; – коригује лоше извођење у току свирања; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Решавање техничких и музичких проблема.</p> <p>Вежбе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – јачање прстију (нарочито 4. и 5. прста); – подметање палца и брзо низање и промену прсторедних група; – повећање распона шаке. <p>Припремне вежбе за веће интервале.</p> <p>Израђивање технике двогласа у полифоним композицијама.</p> <p>Проширење динамичке лествице као рад на</p>

<ul style="list-style-type: none"> – у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте украса; – негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – -критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – -критички прати сопствени развој; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; 		<p>упознавању елемената правилне интерпретације.</p> <p>Анализа облика – дводелна песма, троделна песма, прелудијум ...</p> <p>Украси – двоструки предудар, групето, трилер.</p> <p>Читање с листа лаких композиција.</p> <p>Овладавање разним техникама промене регистара.</p> <p>ЛЕСТВИЦЕ</p> <p>Све дурске и молске (хармонске и мелодијске) лествице: паралелно, супротно, терце и сексте (однос између леве и десне клавијатуре); октаве и терцоктаве ломљене и симултано.</p> <p>Све хроматске лествице у паралелном и супротном кретању.</p> <p>Дурски и молски потпуни квинтакорд, доминантни и умање ни септакорд у малом и великом разлагању и симултано.</p> <p>Арпеђо.</p> <p>Све лествице свирати у шеснаестинама, темпо 120 и више или у:</p> <p>четвртинама (једанпут кроз једну октаву);</p>
--	--	--

<p>– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;</p>		<p>осминама (једанпут кроз две октаве);</p> <p>шеснаестинама (два пута кроз две октаве);</p> <p>Све лествице свирати на основном (стандард) басу или на мелодијском басу.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) шест етида различите техничке проблематике;</p> <p>б) две полифоне композиције;</p> <p>в) једна композиција цикличног облика;</p> <p>г) две композиције, по избору, различитог карактера.</p> <p>У току школске године ученик мора имати најмање два јавна наступа.</p>		
<p>Смотра</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лествице 2. Етида <p>Испит</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лирска композиција по слободном избору 2. Полифона композиција 3. Циклична композиција 4. Техничка композиција по слободном избору 		

Кључне речи: транскрипција, транспонованье, арпеђо, регистри.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- З.Ракић, Збирка етида за хармонику за ученике средње школе
- И. Хавличек, Концертне етиде - по избору
- К. Черни, ор. 740 - по избору у одговарајућој транскрипцији
- К. Черни, ор. 299 - по избору у одговарајућој транскрипцији
- М.Клементи, етиде по избору у одговарајућој транскрипцији
- Ј.Крамер-Билов, етиде по избору у одговарајућој транскрипцији
- Н. Чајкин, Етиде за хармонику - А-дур, еф-мол, е-мол и де-мол
- Ј. Шишаков, „Три етиде за хармонику" (Москва, 1962. године)
- Д.Ракић,Збирка етида за хармонику бр.1
- М. Двиљански, „Етида-интермецо" (Москва, „Сов. компози- тор", 1975. године)

Полифоне композиције

- Ј. С. Бах, Трогласне инвенције, по избору
- Ј. С. Бах, Добро темперовани клавир, по избору

Композиције цикличног облика

- В.Золотарјов, Дечје свите - по избору („Антологија", VIII свеска)
- Е.Јемељанов, „Скице природе" (Лењинград, „Сов. компози- тор", 1960)
- В.Бонаков, „4 композиције на руске теме" (Москва, „Сов. композитор", 1977)
- „Из дечјег живота" (Москва, „Музика", 1990)
- „Пет лирских песама" (Москва, „Музика", 1990)
- Ј.Дербенко, Свите и дечје свите - по избору
- Г.Вдовин, „Пет тренутака" (Москва, „Сов. композитор",1979)
- П.Лондонов, „Маскарада играчака" (Москва, „Сов. композитор", 1983)
- А.Репњиков, Дечја свита „Сувенири"

Композиције по избору

- Н. Римски-Корсаков, „Бумбаров лет" (Москва, „Сов. композитор", 1980)
- Д. Скарлати, Сонате - по избору
- П. И. Чајковски, „Годишња доба" - по избору
- Н.Чајкин, „Лирски валцер" (Москва, „Музика", 1984) П. Лондонов, „Сеоска слика" (Москва, „Музика", 1980)
- А. Глазунов, Валцер (Москва, „Музика", 1966)
- Ј. Дербенко, „Трк времена"
- Ј. Шишаков, „Циркуски марш (Москва, „Сов. композитор",1984)
- А. Холминов, „Ноктурно" (Москва, „Сов. композитор", 1984) А.Рибалкин, „Музички моменат" (Москва, „Музика", 1967)
- К. Сен-Санс, „Лабуд" (Москва, „Сов. композитор", 1989)
- М. Мошковски, „Тарантела" (Москва, „Сов. композитор",
- Д. Шостакович, „Шпанска игра" (Москва, „Музика", 1970)

Поред наведене литературе може се користити и друга која одговара узрасту и техничким могућностима ученика.

Назив предмета

ХАРМОНИКА

Циљ

ЦИЉ учења предмета **Хармоника** је да код ученика развије вештине извођења кроз индивидуално музичко искуство, усавршавањем техничких и музичких елемената, разних начина извођења артикулације, динамике и употребе свих регистара кроз потпуно овладавање различитим стиливима, мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
– примени различите начине решавања		Решавање и усавршавање сложених техничких захтева

<p>техничких и музичких захтева приликом свирања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује лоше извођење у току свирања; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – негује културу тона; – појасни конструкцију дела и да својим речима објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>(техника скокова), припрема за свирање октава, тремола...</p> <p>Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Увођење ученика у самосталност у погледу примене прсторета и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши.</p> <p>Овладавање разним техникама промене регистара.</p> <p>Лествице</p> <p>Све дурске и молске (хармонске и мелодијске) лествице: паралелно, супротно, терце и сексте (однос између леве и десне клавијатуре); октаве и терцоктаве ломљене и симултано.</p> <p>Све хроматске лествице у паралелном и супротном кретању.</p>
---	-------------------------------	--

<p>припремљеност и музичку освешћеност;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички прати сопствени развој; – користи носиоце звука за слушање музике; – препознаје музичке елементе у свирању других; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Арпеђо</p> <p>Дурски и молски потпуни квинтакорд, доминантни и умањени септалорд у малом и великом разлагању и симултано.</p> <p>Све лествице свирати у шеснаестинама, темпо 132 и више</p> <p>или у:</p> <ul style="list-style-type: none"> - четвртинама (једанпут кроз једну октаву), темпо 66 и више; - осминама (једанпут кроз две октаве); - шеснаестинама (два пута кроз две октаве); - тридесетдвојкама (два пута кроз четири октаве или четири пута кроз две октаве). <p>Све лествице свирати на мелодијском басу.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) шест етида различите техничке проблематике;</p> <p>б) две полифоне композиције;</p> <p>в) једна композиција цикличног облика;</p> <p>г) две композиције, по избору, различитог карактера.</p> <p>У току школске године ученик мора имати најмање два јавна наступа.</p>		
<p>Смотра</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лествице 2. Етида <p>Испит</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лирска композиција по слободном избору 		

2. Полифона композиција3. Циклична композиција4. Техничка композиција по слободном избору

Кључне речи: динамичко нијансирање, изражајност, транскрипција, украси.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- З. Ракић: Збирка етида за хармонику за ученике средње школе
- И. Хавличек, Концертне етиде - по избору
- К. Черни, ор. 740 - по избору
- К. Черни, ор. 299 - по избору
- М. Клементи, Етиде - по избору
- Ј. Крамер-Билов, Етиде - по избору
- Г. Шендерјов, „24 концертне етиде" - по избору (Москва, „Музика", 1990)
- Gradus ad Parnasum, 1. и 2. свеска - по избору
- Д. Ракић, Збирка етида за хармонику бр.1

Полифоне композиције

- Ј. С. Бах, Добро темперовани клавир, по избору

Композиције цикличног облика

- В. Золотарјов, Дечје свите - по избору („Антологија", VIII свеска)
- Ј. Дербенко, Свите и дечје свите - по избору
- Ј. Холминов – Свита („Антологија" IV, „Музика", Москва, 1987.)
- Н. Чајкин – Соната бр.1 („Антологија" IV – „Музика", Москва, 1987.)
- Г. Шендерјов – Руска свита („Антологија" V – „Музика", Москва 1988.)

Композиције по избору

- В. Новиков – Балада на тему „Караван" (З.Ракић „Хармоника на концертној сцени" З.Ракић и Музичка Академија Источно Сарајево, 2000.)
- Д. Скарлати, Сонате - по избору
- Ф. Купрен – Изабрана дела, прва свеска („Скорина", Москва 1993.)
- А. Љадов, „Експромт" (Москва, „Сов. композитор", 1990) „Музичка табакерка" (Москва, „Музика", 1990) Ф. Шуберт, Скерцо (Москва, „Музика", 1967) А. Репњиков, „Монолог" (Москва, „Сов. композитор", 1974)
- „Басо остинато" (Москва, „Сов. композитор", 1984)
- Ј. Дербенко, „Експромт" (Москва, „Сов. композитор", 1986)
- „Нова кадрил" (Москва, „Сов. композитор", 1987)
- Ј. Шишаков, „Експромт у ритму тарантеле" (Москва, „Сов. композитор", 1987)
- П. Сеница, „Скерцо" (Кијев, „Муз. Украина", 1980)
- А. Бородин, „Ноктурно" (Москва, „Музика", 1982)
- Г. Камалдинов, „Лирска фантазија" (Москва, „Сов. композитор", 1987)
- А. Кукубајев, „Скерцо" (Москва, „Сов. композитор", 1982)
- Н. Паганини, „Карневал у Венецији" (Москва, „Сов. композитор", 1968)

Поред наведене литературе може се користити и друга која одговара узрасту и техничким могућностима ученика.

Назив предмета **ХАРМОНИКА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета **Хармоника** је да код ученика развије вештине извођења кроз индивидуално музичко искуство, усавршавањем техничких и музичких елемената, разних начина извођења артикулације, динамике и употребе свих регистара кроз потпуно овладавање различитим стиловима, мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике, хармоније и музичких облика са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; – својим речима објасни и користи 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Читање с листа.</p> <p>Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет.</p> <p>Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике</p>

<p>одговарајуће врсте меморије;</p> <ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – негује културу тона; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 		<p>стилских периода: барок, класицизам, XX век.</p> <p>Једноставније импровизације пратње.</p> <p>Овладавање разним техникама промене регистара.</p> <p>Лествице</p> <p>Све дурске и молске (хармонске и мелодијске) лествице: паралелно, супротно, терце и сексте (однос између леве и десне клавијатуре); октаве и терцоктаве ломљене и симултано.</p> <p>Све хроматске лествице у паралелном и супротном кретању.</p> <p>Арпеђо</p> <p>Дурски и молски потпуни квинтакорд, доминантни и умањени септалорд у малом и великом разлагању и симултано.</p> <p>Све лествице свирати у шеснаестинама, темпо 144 и више</p> <p>или у:</p> <ul style="list-style-type: none"> - четвртинама (једанпут кроз једну октаву), темпо 72 и више; - осминама (једанпут кроз две октаве); - шеснаестинама (два пута кроз две октаве);
--	--	--

		<p>- тридесетдвојкама (два пута кроз четири октаве или четири пута кроз две октаве).</p> <p>Све лествице свирати на мелодијском басу.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) шест етида различите техничке проблематике;</p> <p>б) две полифоне композиције;</p> <p>в) једна композиција цикличног облика;</p> <p>г) две композиције, по избору, различитог карактера.</p> <p>У току школске године ученик мора имати најмање два јавна наступа.</p>		
<p>Јавни наступи: Обавезна 4 јавна наступа</p>		
<p>Смотра</p> <p>3. Лествице</p> <p>4. Етида</p> <p>Испит</p> <p>5. Лирска композиција по слободном избору</p> <p>6. Полифона композиција</p> <p>7. Циклична композиција</p> <p>8. Техничка композиција по слободном избору</p>		

Кључне речи: меморија, израз, агогика, импровизација.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- З.Ракић, Збирка етида за хармонику за ученике средње школе
- К. Черни, ор.740 - по избору
- К. Черни, ор. 299 - по избору
- Ј.Крамер- Билов, Етиде - по избору
- Г.Шендерјов, „24 концертне етиде" - по избору
- М. Двиљански, Етиде Це-дур, а-мол (Москва, „Сов. композитор", 1989)
- И. Лахер, Етида а-мол (Москва, „Сов. композитор", 1989)
- Г. Розелен, Етида Ге-дур (Москва, „Сов. композитор", 1989)
- Ф. Лекупе, Етида Це-дур (Москва, „Сов. композитор", 1989)
- Е. Јуцевич, Етиде Е-дур, е-мол (Кијев, 1963)
- К. Мјасков, Етида А-дур, а-мол (Кијев, 1963)
- С. Чапки, Етиде Це-дур, ха-мол, а-мол, це-мол (Кијев, „Музичка Украина", 1963)
- Д.Ракић, Збирка етида за хармонику бр.1

Полифоне композиције

- Ј. С. Бах, избор из дела за оргуље
- Ј. С. Бах, „Добро темперовани клавир“ - по избору
- Д. Букстехуде, избор из дела за оргуље
- Ј. Пахелбел, избор из дела за оргуље
- Д. Шостакович, „24 прелудијума и фуге“ - по избору

Композиције цикличног облика

- В. Власов – “Пет погледа на Гулаг”(Навчална книга, Тернопил, 2004.)
- Ј. Меисл – “Индијанске игре”, оп.19 (2007)
- Ј. Шамо, Соната бр. 3 (Москва, „Музика“, 1986) В. Бонаков, Соната-балада (Москва, „Сов. композитор“,1977)
- В. Золотарјов – Соната бр.2 („Антологија“ VI – „Музика“, Москва, 1989.)
- А. Кусјакон – Соната бр.2 („Антологија“ IX – „Музика“, Москва, 1997.)

Композиције по избору

- Д. Скарлати, Сонате - по избору
- Ф. Купрен – Изабрана дела, прва свеска („Скорина“, Москва 1993.)
- З. Божанић – Токата (оп.2) (З.Ракић „Хармоника на концертној сцени“ – З.Ракић и Музичка Академија Источно Сарајево, 2000.)
- Ј. Наимушин, „Скерцо“ (Москва, „Музика“, 1990)
- А. Журбин, „Токата“ („Антологија“ VI свеска)
- Ј. Дербрнко, „Токата“ (Москва, „Музика“, 1990) П. Лондонов, „Скерцо-токата“ (Москва, „Музика“, 1982)
- Ф. Шуберт-Ф. Лист, „Шумски цар“ (Москва, „Музика“, 1982)

Поред наведене литературе може се користити и друга која одговара узрасту и техничким могућностима ученика.

Назив предмета **ХАРМОНИКА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета **Хармоника** је да код ученика развије вештине извођења кроз индивидуално музичко искуство, усавршавањем техничких и музичких елемената, разних начина извођења артикулације, динамике и употребе свих регистара кроз потпуно овладавање различитим стиловима, мотивисање ученика за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике, хармоније и музичких облика са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички најзахтевније композиције; – самостално транспонује једноставније композиције у блиске тоналитете; – појасни конструкцију дела и да објасни значења термина музичке форме; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Самостално читање с листа.</p> <p>Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Основни појмови и стилови у вези с композицијама које се изводе – динамика, фраза, израз, темпо, агогика и остали елементи интерпретације као одлике стилских периода: барок, класицизам, XX век, са нарочитим акцентом на музику двадесетог века.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – негује културу тона; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – -критички учествује у процени напредовања других свирача; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 		<p>Потпуна самосталност у поставци и примени регистара.</p> <p>Транскрибовање композиција писаних за друге инструменте у двадесетом веку.</p> <p>Транспоновање једноставнијих композиција.</p> <p>Осамостаљивање ученика у свим сегментима.</p> <p>Пружање могућности самосталног избора композиција.</p> <p>Лествице</p> <p>Све дурске и молске (хармонске и мелодијске) лествице: паралелно, супротно, терце и сексте (однос између леве и десне клавијатуре); октаве и терцоктаве ломљене и симултано.</p> <p>Све хроматске лествице у паралелном и супротном кретању.</p> <p>Арпеђо</p> <p>Дурски и молски потпуни квинтакорд, доминантни и умањени септалорд у малом и великом разлагању и симултано.</p> <p>Све лествице свирати у шеснаестинама, темпо 156 и више</p>
---	--	---

		<p>или у:</p> <ul style="list-style-type: none"> - четвртинама (једанпут кроз једну октаву), темпо 72 и више; - осминама (једанпут кроз две октаве); - шеснаестинама (два пута кроз две октаве); - тридесетдвојкама (два пута кроз четири октаве или четири пута кроз две октаве). <p>Све лествице свирати на мелодијском басу.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) четири етиде различите техничке проблематике;</p> <p>б) две полифоне композиције;</p> <p>в) једна композиција цикличног облика;</p> <p>г) три композиције, по избору, различитог карактера, од којих једна мора бити од домаћег аутора.</p> <p>У току школске године ученик мора имати најмање два јавна наступа.</p>		
<p>Јавни наступи: 4 у току године</p>		
<p>Смотра</p> <ul style="list-style-type: none"> – Лествице – Етида или Соната старог мајстора (Д.Скарлати, К.Сеижас, Ф.Купрен...) <p>Матурски испит</p> <p>Испитни програм се изводи напамет.</p>		

Кључне речи: транспонованье, осамостаљивање, могућност избора.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- З.Ракић, Збирка етида за хармонику за ученике средње школе
- К. Черни, ор. 740 - по избору

- К. Черни, ор. 299 - по избору
- Ј.Крамер-Билор, Етиде - по избору
- Г.Шенредјов: „24 концертне етиде" - по избору
- Н. Паганини-Ф. Лист: „Велике етиде" - по избору (Кијев, „Музичка Украина" 1983.)
- Д.Ракић: Збирка етида за хармонику бр.1

Полифоне композиције

- Ј. С. Бах, избор из дела за оргуље
- Ј. С. Бах, „Добро темперовани клавир" - по избору
- Д. Шостакович, „24 прелудијума и фуге" - по избору

Композиције цикличног облика

- В. Бонаков – Симфонија бр.1
- В. Бонаков – Симфонија бр.2
- А. Кусјаков – Соната бр. 4
- П.И. Чајковски – “Годишња доба”
- Д.Деспих – “Вињете”
- Н.Паганини – 24 каприса (избор)

Композиције по избору

- Д. Скарлати, Сонате - по избору
- Ф. Купрен – Изабрана дела, прва свеска („Скорина“, Москва 1993.)
- Н. Vuori – “The Hour of the Wolf”
- Е. Jokinen – „Alone“
- J.Ganzer - Version in G
- С. Губедулина – Де Профундис
- Б. Лоренцен – “Сузе”
- З. Божанић –Токата (оп.2) (З.Ракић „Хармоника на концертној сцени“ – З.Ракић и Музичка Академија Источно Сарајево, 2000.)
- Б.Симић - Токата М.Мошковски – “Искре”
- М.Мошковски – “Шпански капричо”
- Ф.Менделсон – Рондо-капричиозо
- Н.Паганини – 24 каприса (избор)
- В.Золотарјов – Рондо капричиозо

Назив предмета	ЧИТАЊЕ С ЛИСТА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста, оспособљавање за корепетиторску праксу и упознавање ученика са широм инструменталном и вокалном литературом.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	35

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа вежбе одвојено и са обе руке истовремено; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – индетификује одређене проблеме и издвоји важна места у композицији коју чита; – импровизује задату мелодију; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално транспонује композиције; – негује културу тона кроз критичко слушање свог и туђег свирања; – пренесе на публику сопствени емоционални 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Решавање техничких и музичких проблема.</p> <p>Вежбе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – брзо и тачно читање (парлато читање пре свирања); – одлично познавање тоналитета; – уочавање више елемената у истом моменту (тачности текста, динамике, артикулације). <p>Читање с листа композиција.</p> <p>Овладавање разним техникама промене регистара.</p> <p>Основни принципи израде транскрипција за хармонику на лакшим композицијама клавирске и оргуљске литературе.</p> <p>Транспоноване сложенијих композиција.</p>

<p>доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира);</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички прати сопствени развој; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; 		<p>Извођачка редакција.</p> <p>ЛИТЕРАТИРА* списак литературе налази се испод табеле по разредима</p>
--	--	---

Кључне речи: тачност, брзина повезивање, интерпретација

ЛИТЕРАТУРА*

Први разред

- З.Ракић: Хармоника, 1. и 2. разред
- В.Вуковић-Терзић: Школа за клавирску хармонику 1. и 2. разред
- А. Факин: Школа за клавирску хармонику 1. и 2. разред
- М. Барачкова: Оригиначне солистичке композиције домаћих и страних аутора 1. свеска
- Л. Међери: Избор композиција за хармонику

Друга одговарајућа литература.

Други разред

- З.Ракић: Хармоника, 3.разред
- В.Вуковић-Терзић: Школа за клавирску хармонику 3. разред
- А. Факин: Школа за клавирску хармонику
- М. Барачкова: Оригиначне солистичке композиције домаћих и страних аутора 2. свеска
- Ф. Криг: Мале композиције заборављених мајстора XVIII века
- З. Вукосављев: Композиције за хармонику III и IV разред
- Л. Међери: Избор композиција за хармонику X. П. Хесе: Полифони комади 2. свеска
- Љ. Мицић: Збирка етида и одабраних композиција 3. и 4. разред
- Друга одговарајућа литература.

Трећи разред

- З.Ракић: Хармоника, 4. и 5. разред
- В. Вуковић-Терзић: Избор етида и композиција 1. свеска
- В. Вуковић-Терзић: Избор етида за клавирску хармонику 2. свеска
- В.Вуковић-Терзић: Избор композиција за клавирску хармонику 3. свеска
- Љ. Мицић: Збирке етида и одабраних композиција 4. и 5. разред

- Факин: Школа 3. свеска
- З. Вукосављевић: Композиције за хармонику 4. и 5. разред
- Х. П. Хесе: Полифони комади 2. свеска
- Л. Међери: Избор композиција за хармонику

Четврти разред

- З. Ракић: Хармоника, 6.разред
- В. Вуковић-Терзић: Избор етида 2. свеска
- В. Вуковић-Терзић: Избор композиција 3. свеска
- Љ. Мицић: Збирке етида и композиција 6. разред К.Черни-Буковски: Етиде
- Д. Ракић: Збирка етида бр.1
- Ј. С. Бах: Двогласне и трогласне инвенције
- Л. Међери: Избор композиција за хармонику
- З. Вукосављевић: Композиције за хармонику 6. разред

Назив предмета

ВИОЛИНА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Виолина је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање и припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Квалитет тона Постизање слободног и разноликог звука. Тумачење нотног записа и ознака (различите епохе, стила, карактера, темпа и динамике). Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ.</p>

<ul style="list-style-type: none">– истражује начине добијања чисте интонације;– контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се;– користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције;– користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела;– самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;– испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике;– критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај;– свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања;– учествује на јавним наступима у школи и ван школе;		<p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none">– равномерно вођење целог гудала ради постизања уједначеног тона (успостављање контроле над звуком),– промена гудала на жабици и врху као и промене гудала током целе дужине гудала,– припрема и складно прелажење са жице на жицу у легату, деташеу и свим потезима– усавршавање свих потеза (легато, деташе, мартеле, стакато, спикато, сотије, пунктирани) и њихово комбиновање и усложњавање,– интонативно и звучно чисто извођења двозвука и акорада. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none">– слушна перцепција као претпоставка добре интонације,– правилан пад и одизање прстију,– развијање прецизности и брзине прстију леве руке у фиксној позицији и кроз позиције,– промена позиција од једноставних ка сложенијим,
---	--	--

- самостално посећује концерте и друге музичке манифестације;
- користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.

- различити видови и брзине вибрата (из целе руке, шаке и прста) и његова корелација са вођењем гудала,
- вештачки и природни флажолети.

Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.

Вежбе и студије скала

- Шрадик: Вежбе за леву руку, Вежбе за десну руку
- Шевчик: оп. 1, 2, 8 и 9
- Григоријан: Скале и арпеђа
- К. Флеш: Систем скала
- М. Ивановић: Систематске студије скала Студије промене позиција и двогласа.
- Аврамов: Скале

ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.

Обавезни минимум програма

- Две дурске, истоимене молске скалекроз три октаве са разложеним трозвучима и четворозвучима и двохватима кроз најмање једну оактаву (терце, сексте и октаве);
- 10 етида;
- Један концерт (I или II и III став) и једна предкласична соната (два става)
- Четири комада различитог карактера

Јавни наступи

– обавезна три јавна наступа током школске године.

Програм испита:

- Једна дурска и истоимена молска скала (кроз минимум 3 различита потеза)- кроз три октаве са разложеним трозвучцима и четворозвучцима и двохватима кроз најмање једну оактаву (терце, сексте и октаве);
- Две етиде од којих једна Кројцера (од броја 5 – редакција А. Јамполски);
- Концерт I или II и III став, или цела соната;
- Један комад

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- Р. Кројцер: 42 етиде(етиде од бр. 2 – 17)
- Ж. Мазас: Етиде оп. 36, прва свеска
- Ф. Фиорило: 36 етида
- Ј.Донт: оп. 37
- Х.Сит: 4. и 5. свеска
- Б.Кампањоли етиде
- Збирке осталих аутора по избору наставника које одговарају могућностима ученика

Концерти и сонате

- А. Вивалди: Концерти *4 годишња доба*
- Т. Албинони: Концерт А-дур
- Д. Кабалевски: Омладински концерт
- П. Нардини: Концерт а-мол
- Ј. С. Бах: Концерт а-мол и Е-дур
- Ј. Хајдн: Концерт Ге-дур
- Ђ. Б. Виоти: Концерт бр. 20, 22
- Г. Ф. Хендл: Сонате А. А. Корели: Сонате
- Р. Кројцер: Концерти бр. 13 и 19
- П. Роде: Концерт бр. 6, 7, 8
- Л. Берио: Концерт бр.7. и 9.

Дела мале форме

- М. Ивановић: Фестивал мелодија I и III свеска, Југословенски репертоар, Од преткласике до модерне, II свеска
- Римски-Корсаков: Песма индијског госта
- Д. Шостакович: Романса
- Л. ван Бетовен: Контраданса и Менует
- Ф.М.Верачини: Ларго
- К. В. Глук: Мелодија
- А. Вивалди:Интермецо
- Ј. Хајдн: Менует Де-дур
- Дакен: Кукавица
- А. Корели: Алегро
- Матесон: Арија
- Ж. Ф. Рамо: Гавота са варијацијама
- Ј.Фиоко: Алегро

и друга дела по избору наставника

Назив предмета **ВИОЛИНА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Виолина је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Квалитет тона. Постизање слободног и разноликог звука у зависности од музичког садржаја композиција које се изводе Тумачење нотног записа и ознака (различите епохе, стила, карактера, темпа и динамике) Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – равномерно вођење целог гудала ради постизања уједначеног тона (успостављање контроле над звуком) – промена гудала на жабици и врху као и

<p>приликом интерпретације музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално свира задате конпозиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене конпозиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>промене гудала током целе дужине гудала</p> <ul style="list-style-type: none"> – припрема и складно прелажење са жице на жицу у легату, деташеу и свим потезима – усавршавање свих потеза (легато, деташе, мартеле, стакато, спикато, сотије, пунктирани) и њихово комбиновање и усложњавање – интонативно и звучно чисто извођења двозвука и акорада <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – слушна перцепција као претпоставка добре интонације, – правилан пад и одизање прстију, – развијање прецизности и брзине прстију леве руке у фиксној позицији и кроз позиције, – промена позиција од једноставних ка сложенијим – различити видови и брзине вибрата (из целе руке, шаке и прста) и његова корелација са вођењем гудала – вештачки и природни флажолети <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p>
--	--	---

		<p>Вежбе и студије скала</p> <ul style="list-style-type: none">– Х. Шрадик: Вежбе за леву руку, Вежбе за десну руку– О. Шевчик: оп. 8 и оп. 9Ф. Гросман: Вежбе за леву руку– А. Григоријан: Скале и арпеђа– К. Флеш: Скале– М. Ивановић: Систематске студије скала– Студије промена позиција и двогласа– В.Аврамов / Р.Данева - Скале <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) Студије промена позиција и двогласа;</p> <p>б) четири дурских, истоимених молских и хроматских скала са разложеним трозвучима и четворозвучима које нису обрађићване у I разреду;</p> <p>в) 10 етида;</p> <p>г) два дела велике форме: један концерт и једна класична соната (препоручују се два става из једне од Телеманових фантазија за соло виолину као припрема за извођење Бахових партита и соната за виолину соло);</p> <p>ђ) четири дела мале форме - комада.</p>		
<p>Јавни наступи</p> <p>– обавезна три јавна наступа током школске године.</p> <p>Програм испита:</p> <ul style="list-style-type: none">– Дурска и истоимена молска скала, према тоналитету једне од композиција из испитног програма, са разложеним акордима и двогласима; терце, сексте, октаве - скале треба изводити са потезима из групе лежећих, бацаних, скачућих и комбинованих;– Две етиде од којих једна Кројцера (од броја 10 - редакција А. Јамполски);– Концерт I или II и III став или цела соната;– Једно дело мале форме изабрано према склоностима ученика - техничке тешкоће нису одлучујуће. <p>Испитни програм се изводи напамет</p>		

Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- Р. Кројцер: 42 етиде (преорука од бр. 2 – 17)
- Ж.Ф.Мазес етиде: Етида
- Б.Кампањоли: Етиде
- Ф. Фиорило: 36 етида

Збирке различитих аутора и друге збирке по избору

Дела велике форме

Концерти, сонате, фантазије

- Ј. С. Бах: Концерт Е-дур
- А. Вивалди: Сонате
- Ж. Виоти: Концерти бр. 22, 23 и 24
- Г. Ф. Хендл: Сонате
- А. Корели: Ла Фолиа
- В. А. Моцарт: Концерти
- Г. Ф. Телеман: 12 фантазија за виолину соло - избор
- П. Роде: Концерти

Дела мале форме

- М. Ивановић: Југословенски репертоар, Фестивал мелодија, Од преткласике до модерне, II и III свеска Златне степенице, III свеска
- П. И. Чајковски: Баркарола, Јесења пема, Песма без речи
- А. Хачатурјан: Ноктурно
- Х.Вјењавски: Легенда, Мазурка, Пољска песма
- Ф. М. Верачини: Ларго
- Ј. Хајдн: Капричо
- Л. К. Дакен: Кукавица
- А.Дворжак: Хумореска - Деплан: Интрада
- Ф. Менделсон-Концерт де-мол
- Крајслер: Песма без речи и други комади
- В.А. Моцарт: Менует Де-дур
- Франкер-Крајслер: Сичилијана и Ригодон

Друга дела одговарајуће тежине по избору наставника

Назив предмета

ВИОЛИНА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Виолина је да код ученика развију знања и вештине која се надовезују на предходно стечено образовање и пружају платформу за даљу професионалну делатност и усавршавање инструменталне технике, меморије, музичког слуха, израза и начина размишљања, као и развијање способности за концерту делатност, импровизацију и заједничко музицирање.

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Квалитет тона Постизање слободног и разноликог звука. Тумачење нотног записа и ознака (различите епохе, стила, карактера, темпа и динамике). Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – успостављање контроле над звуком, – усавршавање свих потеза (легато, деташе, мартеле, стакато, спикато, сотије, пунктирани) и њихово комбиновање и усложњавање, – интонативно и звучно чисто извођења двозвука и акорада. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – слушна перцепција као претпоставка добре интонације, – артикулација позиционе и пасажне технике у различитим брзинама, – хроматика,

<ul style="list-style-type: none"> – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – самостално посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално чита с листа нотни материјал разноликог карактера и са лакоћом примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – организује своје вежбање на начин који подразумева рад над свим техничким припремама и програму; – активно слуша часове других ђака и примењује на себи искуства стечена на тај начин; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – двозвучна и акордска техника, – прелази и скокови, – различити видови и брзине вибрата (из целе руке, шаке и прста) и његова корелација са вођењем гудала, – вештачки и природни флажолети. <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Вежбе за усавршавање технике десне и леве руке – вежбе и студијске четворооктавне и трооктавне дурске, молске и хроматске скале са разложеним трозвучима и четворозвучима.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* Списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – од 4 до 6 трооктавних или четворооктавних, хроматских, дурскихимолскихскаласаразлагањима трозвука и четворозвука; – двохвати терце, кварте, сексте, октаве, прстOMETне октаве, дециме; – десет етида различите проблематике; – три дела мале форме различитог карактера; – два става из сонате или партите за виолину соло Ј. С. Баха; 		

<ul style="list-style-type: none">– став сонате из периода од барока до романтизма;– концерт први односно други и трећи став једног или различитих аутора
Јавни наступи – обавезна четири јавна наступа током школске године.
Програм испита: <ul style="list-style-type: none">– Дурска и истоимена молска трооктавна или четворооктавна скала - према тоналитету једне од композиција из испитног програма са разлагањима трозвука и четворозвука уз обавезна минимум три потеза из групе лежећих, бацаних, скачућих или комбинованих;– Двохвати кроз минимум две октаве (терце, сексте и октаве)– Две етиде различитих аутора, од којих је једна обавезно Кројцера у двозвучима (од бр. 29 - редакција А. Јамполски);– Један став изоло соната или партита Ј. С. Баха;– Концерт I или II и III став;– Једно дело мале форме одабрано према склоностима ученика. Изводи се напамет

Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

ЛИТЕРАТУРА*

Сва издања наведених аутора: Х. Шрадик, О. Шевчик, Е. Гиљемс, Х. Гросман, А. Григориан и К. Флеш, И. Галамиан, В. Аврамов др.

Етиде:

- Р. Кројцер: 42 етиде;
- Мазас: Етиде оп. 36 (Друга свеска);
- Фиорило: 36 етида;
- П. Гавиње: Етиде;
- Ш. Данкла: 20 етида оп.73;
- Ј. Донт: Етиде и каприси оп. 35; Студије Кројцерових и Родеових етида оп.37;
- Ж. П. Роде 24 каприса оп.22;
- Паганини 24 каприса;
- Х. Вијењавски етиде оп. 10 и оп.18.

Збирке различитих аутора по избору наставника које одговарају могућностима ученика;

Дела велике форме:

В. А. Моцарт, Ј. С. Бах: (Е-дур), Ј. Хајдн (Це-дур), Л. Шпор, Х. Виетан, Р. Кројцер, М. Брух, Е. Лало (Шпанска симфонија), Ф. Менделсон е-мол, Х. Вијењавски де-мол, Концерти (сва три става) и цела соната из периода од класике до импресионизма;

Сонате

- Ј. С. Бах: 6 соната и партита за виолину соло; 6 соната за виолину и клавир,
- Г. Ф. Хендл: Сонате за виолину и клавир,
- В. А. Моцарт: Сонате за виолину и клавир,

- А. Дворжак: Сонате за виолину и клавир,
- Л. ван Бетовен: Сонате за клавир и виолину (1-5),
- Ф. Шуберт: Сонате за виолину и клавир;

Дела мале форме: Ф. Крајслер, Х. Вијењавски, П. де Сарасате, М. Равел, К. Сен-Санс, Б. Барток, П. И. Чајковски, Р. Шчедрин, С. Прокофјев, Д. Шостакович, Д. Радић, Ј. Славенски, М. Милојевић, В. Мокрањац, Ж. Грбић и др.

И други комади писани за виолину соло или са пратњом који приказују музикално-техничка умећа ученика истичући његову лепоту тона, виртуозност и познавање стила.

Назив предмета

ВИОЛИНА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Виолина је да код ученика развију знања и вештине која се надовезују на предходно стечено образовање и пружају платформу за даљу професионалну делатност и усавршавање инструменталне технике, меморије, музичког слуха, израза и начина размишљања, као и развијање способности за концерту и такмичарску делатност, заједничко музицирање и импровизацију.

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује одговарајуће начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – самостално одабере или креира одговарајући прстомет у делима која свира; – са лакоћом свира у високим позицијама; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Квалитет тона Постизање слободног и разноликог звука. Тумачење нотног записа и ознака (различите епохе, стила, карактера, темпа и динамике). Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – успостављање контроле над звуком,

<ul style="list-style-type: none"> – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – изведе напамет солистички концерт у трајању од најмање 45 минута, са програмом који подразумева композиције различитог стила и карактера; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – наступа солистички уз пратњу оркестра, односно клавирског сарадника на јавним наступима у школи и ван ње; 		<ul style="list-style-type: none"> – усавршавање свих потеза (легато, деташе, мартеле, стакато, спикато, сотије, пунктирани) и њихово комбиновање и усложњавање, – интонативно и звучно чисто извођења двозвука и акорада. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – слушна перцепција као претпоставка добре интонације, – артикулација позиционе и пасажне технике у различитим брзинама, – хроматика, – двозвучна и акордска техника, – прелази и скокови, – различити видови и брзине вибрата (из целе руке, шаке и прста) и његова корелација са вођењем гудала, – вештачки и природни флажолети. <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Вежбе за усавршавање технике десне и леве руке – вежбе и студијске четворооктавне и трооктавне дурске, молске и хроматске скале са разложеним трозвучцима и четворозвучцима;</p> <p>Предложена литература:</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – активно учествује и наступа са камерним ансамблима, гудачким и симфонијским оркестрима; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>сва издања наведених аутора: Х. Шрадик, О. Шевчик, К. Мострас, Е. Гиљемс, Х. Гросман, А. Григориан, К. Флеш, И. Галамиан, В. Аврамов др.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <p>Техничке вежбе, скале и етиде које доприносе усавршавању програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – две етиде или каприса различитих аутора; – два става изоло соната и партита Ј. С. Баха; – концерт (цео); – једно виртуозно дело – једно дело домаћег аутора 		
<p>Јавни наступи</p> <p>– обавезна четири јавна наступа током школске године.</p>		
<p>Програм смотре:</p> <p>Дурска и истоимена молска скала са разлагањима трозвука и четворозвука уз обавезна минимум три потеза из групе лежећих, бацаних, скачућих или комбинованих, као и двохвати (терце, сексте и октаве) се не свирају као испитни захтев али се препоручује провера знања из скала у току школске године.</p> <p>Матурски испит</p> <p>Испитни програм се изводи напамет.</p>		

Кључне речи: тон, интонација, вбрато, слушање музике, музичка фраза.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

Збирке различитих аутора по избору наставника које одговарају могућностима ученика;

- Кројцер: 42 етиде
- Мазас: Етиде оп. 36 (Друга свеска),
- Фиорило: 36 етида,
- П. Гавиње: Етиде,
- Ш. Данкла: 20 етида оп.73. Ј. Донт: Етиде и каприси оп. 35,

- Ј. Донт: Студије Кројцерових и Родеових етида оп.37,
- Ж. П. Роде 24 каприса оп.22, Паганини 24 каприса,
- Х. Вијењавски етиде оп. 10 и оп.18;

Дела велике форме:

Концерти (сва три става) и цела соната из периода од класике до импресионизма;

Предложена литература за концерте следећих аутора:

- В. А. Моцарт, М. Брух, Е. Лало (Шпанска симфонија),
- Ф. Менделсон,
- Х. Вијењавски,
- А. Хачатурјан,
- А. Глазунов,
- И. Стравински,
- С. Прокофјев,
- Ј. Сибелијус,
- П. И. Чајковски и др.

Сонате

- Ј. С. Бах: 6 соната и партита за виолину соло;
- В. А. Моцарт: Сонате за виолину и клавир,
- Л. ван Бетовен: Сонате за клавир и виолину,
- Ц. Франк: Соната за клавир и виолину,
- Ј. Брамс: Сонате за виолину и клавир,
- К. Дебиси: Сонате за виолину и клавир,
- Е. Исаи: 6 соната за виолину соло

Дела мале форме:

Комади писани за виолину соло или са пратњом који приказују музикално-техничка умећа ђака истичући његову лепоту тона, виртуозност и познавање стила;

Предложена литература за комаде следећих аутора:

Ф. Крајслер, Х. Вијењавски, П. де Сарасате, Х. Ернст, М. Равел, К. Сен-Санс, Б. Барток, П. И. Чајковски, Р. Шчедрин, С. Прокофјев, Д. Шостакович, Душан Радић, Јосип Славенски, Милоје Милојевић, Василије Мокрањац, Живорад Грбић и др.

Назив предмета	ВИОЛА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Виола је да код ученика развије самосталност музичке интерпретације, изражавања и потпуно владање извођачким апаратом на нивоу средњешколског репертоара, оспособи га за самостални јавни наступ у професионалном окружењу, те припреми за наставак школовања на високошколским институцијама за музику.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105 часова

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно изводи техничке вежбе за усавршавање извођачког апарата, покрета и поставке; – примени различите начине решавања музичких и техничких захтева приликом свирања и вежбања; – истражује начине обликовања тона и коригује интонацију у току свирања; – препозна и примени законе метричког свирања на одговарајућем репертоару; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи различита изражајна средства у зависности од стила и карактера музичког примера уз помоћ наставника; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Развијање извођачког апарата: техничке вежбе и свирање у нижим и вишим позицијама, функционалност рама шаке леве руке, вибрата и коришћења разноврсних артикулација (потеза) и ритмичких комбинација кроз расподелу потеза десне руке.</p> <p>Упознавање виолског репертоара:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оригинална дела за виолу – транскрипције и аранжмани <p>Увод у извођачку анализу и интерпретацију.</p> <p>Развијање музичке фантазије.</p> <p>Основна правила стилски информисаног извођења на примеру репертоара који се изводи - композиције настале у 17, 18. и 19. веку.</p> <p>Скале и техничке вежбе у контексту јединства музичког и техничког развоја (решавање</p>

<ul style="list-style-type: none"> – користи знања из области теорије музике приликом интерпретације музичког дела; – интерпретира композицију са основним карактеристикама стила и композитора (17.-19. век); – опише својим речима и интерпретира елементе музичке форме: мотив, реченица, период, облик песме, соната, концерт; – наведе разлике између оригиналних композиција за виолу, аранжмана и транскрипција; – свира композиције напамет соло и уз пратњу клавира; – комуницира у заједничком свирању, примени принцип узајамног слушања и основне интеракције; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање и креативност у току јавног наступа; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); 		<p>проблема на основу актуелног репертоара).</p> <p>Скале, двозвуци и арпеђа: Трооктавна дурска и молска скала.</p> <p>Потези:</p> <ul style="list-style-type: none"> – деташе – легато – 3 различита потеза. <p>Арпеђа свих обртаја квинтакорда, мали дурски и умањени спетакорд у легату (3 и 4, и 6 и 8 нота на један потез, по могућству и 9 и 12).</p> <p>Терце и сексте до 4. позиције, октаве кроз 3 октаве разложено и по могућству симултано.</p> <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – В. Примроуз: Техника је меморија – Г. Безруков и К. Ознобишчев: Основе технике свирања на виоли (Москва, „Музика“, 1973) – Грегоријан: Систем скала – К. Флеш: Систем скала – О. Шевчик: оп. 1, 3, 8 и 9 – Х. Сит: Практична школа за виолу – Ш. Данкла: Школа механизма – Шрадик: Школа виолске технике, свеска I <p>ЛИТЕРАТУРА* списак се налази испод табеле.</p>
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – оствари музичку фантазију уз помоћ наставника; – активно слуша часове и јавне наступе других ученика; – аналитички и критички коментарише сопствено и туђе извођење; – самоиницијативно посећује концерте и друге музичке манифестације; – доследно спроводи етапе рада и савладавања музичког дела. 		
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Две трооктавне скале (дур и мол) са потезима, двозвучима и арпеђима – Три етиде различите проблематике – Два комада различитог карактера – Један концерт 		
<p>Јавни наступи Обавезна четири јавна наступа током школске године</p>		
<p>Испитни програм (изводи се напамет)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Трооктавна скала са потезима, двозвучима и арпеђима – Две етиде различите проблематике – Концерт I или II и III став, или I и II или III и IV став четвороставачног концерта – Комад уз пратњу клавира 		

Кључне речи: музичка фантазија, музичко-слушне представе, музички стил, извођачка пракса, извођачка техника, техничке вежбе, јавни наступи, слушање музике

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде - Збирке различитих аутора

- Изабране етиде за виолу (В. Н. Кудрјавцев, уредник, Лењинград, „Музика“, 1987)
- Изабране етиде за виолу (Карел Моравец, уредник, Праг, „Artia“, 1951)
- Студије виоле - Свеске 1 и 2 (У. Дринер, уредник, Касел, „Värenreiter“)
- Хрестоматија за виолу - Етиде (Л. Х. Гуштина и Е. Ј. Стоклицаја, уреднице, Москва, „Музика“, 1989)

Етиде - Опуси аутора

- А. Б. Бруни: Метод за виолу са 25 етида

- А. Љвов: 24 каприса (транскрипција)
- Б. Кампањоли: 41 каприс, оп. 22
- Ж. Ф. Мазас: Етиде оп. 36 (транскрипција)
- Ј. Палашко: 12 етида, Оп. 55
- Ј. Палашко: 24 лаке мелодијске етиде, оп. 86
- Р. Кројцер: 42 етиде (транскрипција)

Сонате

- А. Вивалди: 12 Соната за виолину Оп. 2 (транскрипција)
- А. Вивалди: 6 Соната за виолончело Оп. 14 (транскрипција)
- Б. Марчело: 6 Соната за виолончело (транскрипција)
- Г. Ф. Телеман: Соната Б-дур
- Г. Ф. Телеман: Соната Де-дур
- Х. Еклс: Соната Ге-мол (обрада П. Кленгел, „Петерс“, Лајпциг)
- Мајсторске композиције за виолу и клавир (избор соната) (Јан Албрехт, уредник, Братислава, „Опус“, 1987)

Концерти

- Б. Антјуфејев: Концерт Ге-дур
- Г. Ф. Телеман: Концерт Ге-дур
- Г. Ф. Хендл (Н. Casadesus): Концерт ха-мол
- И. Хандошкин: Концерт Це-дур
- Ј. Б. Аколај: Концерт бр. 1 (транскрипција) Ј. Штамиц: Концерт Ге-дур (транскрипција)
- К. Ф. Целтер: Концерт Ес-дур

Комади - Збирке различитих аутора

- Класични и романтични комади (аранжмани) (В. Форбс, уредник, Оксфорд, „OxfordUniversityPress“, 1974)
- Комади за виолу (Е. Ангелов, уредник, Софија, „Наука и искуство“, 1963)
- Комади композитора 19. века (Е. Страхов, уредник, „Музгиз“, 1962)
- Комади француских композитора (В. Борисовски, уредник, Москва, „Музика“, 1981)
- Мајсторске композиције за виолу и клавир (Ј. Албрехт, уредник, Братислава, „Опус“, 1987)
- Минијатуре за виолу (Т. Гонет, уредник, Краков, „PWM“, 1985)
- Музика за виолу III (Г. Середи, уредник, Будимпешта, „EditioMusicaBudapest“)
- С. Гргић - Албум југословенских композитора, Београд, 1970.
- Хрестоматија за виолу - 5-6 разред (Москва, „Музика“, 1991)
- Хрестоматија за виолу - старији разреди (М. Рејтих, уредник, Москва, „Музика“, 1988)

Комади

- Г. Форе: После сна (транскрипција)
- Ј. В. Каливода: 6 Ноктурна оп. 186, Бр. 1-3
- М. Маре: 5 Старих француских плесова (аранжман)
- Р. Шуман: Сањарење (транскрипција)
- Ф. Менделсон: Песма без речи (транскрипција)
- Х. Сит: Листови из албума, Оп. 39, Бр. 1-3

И друга литература која је одговарајућег музичког и техничког нивоа.

Назив предмета	ВИОЛА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Виола је да код ученика развије самосталност музичке интерпретације, изражавања и потпуно владање извођачким апаратом на нивоу средњешколског репертоара, оспособи га за самостални јавни наступ у професионалном окружењу, те припреми за наставак школовања на високошколским институцијама за музику.
Разред	Други
Годишњи фонд часова	105 часова

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – интерпретира композицију са значајнијим карактеристикама стила и композитора (17.-19. век) користећи различита изражајна средства; – испољи креативност у остварењу музичке фантазије уз помоћ наставника; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – појасни структуру дела и да својим речима објасни значења различитих термина музичке форме; – наведе више различитих ознака за темпо, карактер, динамику, агогику и артикулацију и разуме њихово значење; – примени различите начине решавања музичких и 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Усавршавање извођачког апарата - постепено ширење обима извођачке технике.</p> <p>Скале и техничке вежбе у оквирима органског јединства музичког и техничког развоја - осамостаљивање (решавање проблема на основу актуелног репертоара).</p> <p>Ознаке за темпо, карактер, динамику, агогику и артикулацију у складу са композицијама које су на репертоару.</p> <p>Литература за виолу, слушни и нотни примери, истраживање репертоара.</p> <p>Извођачка анализа и интерпретација - спознаја и освешћивање музичке садржине и контекста дела.</p> <p>Развој музичке фантазије, музичке меморије и способности музичко-слушних представа.</p> <p>Правила стилски информисаног извођења на примеру репертоара</p>

<p>техничких захтева приликом свирања и вежбања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи техничке вежбе за усавршавање извођачког апарата, покрета и поставке; – примењује различите начине обликовања тона и самостално коригује интонацију и друге грешке у току свирања; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – свира дуже композиције напамет, соло и уз пратњу клавира и примењује различите начине меморисања; – у заједничком свирању примени принцип узајамног слушања и приметне интеракције; – испољи самопоуздање и креативност у току јавног наступа; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела; – коментарише изведене и слушане композиције у односу на уметнички доживљај, стилску препознатљивост, техничку припремљеност и емотивни утицај. 		<p>који се изводи - разлике између дела различитих епоха.</p> <p>Развој елемената правилног приступа раду на музичком делу, самосталног рада и навике вежбања.</p> <p>Заједничко музицирање с клавирским сарадником - слушање и интеракција у заједничком музицирању.</p> <p>Скале, двозвуци и арпеђа:</p> <p>Трооктавна дурска и молска скала.</p> <p>Потези:</p> <ul style="list-style-type: none"> – деташе – легато – 4 различита потеза. <p>Арпеђа свих обртаја квинтакорда, мали дурски и умањени спетакорд у легату (9, тј. 12 нота на један потез).</p> <p>Терце и сексте до 4. позиције, а октаве кроз 3 октаве - симултано.</p> <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Наведене у садржајима за први разред <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе се налази испод табеле.:</p>
<p>Обавезни минимум програма</p>		

<ul style="list-style-type: none">– Две трооктавне скале (дур и мол) са потезима, двозвучима и арпеђима (начин извођења објашњен у садржајима и упутству)– Три етиде различите проблематике– Два комада различитог карактера;– Један концерт– Два става из Свита за виолончело соло Ј. С. Баха (транскрипција за виолу)
Јавни наступи Обавезна четири јавна наступа током школске године
Испитни програм (изводи се напамет) <ul style="list-style-type: none">– Трооктавна скала са потезима, двозвучима и арпеђима– Две етиде различите проблематике– Концерт I или II и III став– Комад уз пратњу клавира

Кључне речи: музичка фантазија, музичко-слушне представе, изражајна средства, музичка меморија, стилска правила, развој извођачког апарата, извођачка техника, вежбање, јавни наступи

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- Збирке етида различитих аутора и опуси аутора наведени у садржајима за први разред
- П. Род: 24 Каприса, Оп. 22 (транскрипција)
- Ф. Фиорило: 36 каприса за виолину, Оп. 3 (транскрипција)

СОЛО БАХ

- Ј. С. Бах: Свите за виолончело соло (транскрипција)

Сонате

- Сонате и опуси аутора наведени у садржајима за први разред
- А. Вивалди: 6 Соната за виолину Оп. 5 (транскрипција)
- В. Флектон: 4 Сонате за виолу и континуо
- Г. Ф. Телеман: Мелодијски канони - 6 Соната за две виолине (транскрипција за виоле)

Концерти

- А. Штамиц: Концерт бр. 2, Ф-дур
- Г. Ф. Хендл (Н. Casadesus): Концерт ха-мол
- И. Плејел: Концерт Де-дур
- Ј. Б. Аколај: Концерт бр. 1 (транскрипција)
- Ј. Б. Ванхал: Концерт Це-дур (транскрипција)
- Ј. К. Бах (Н. Casadesus): Концерт Це-дур
- Ј. С. Бах: Концерт Ес-дур (реконструкција на основу BWV169, 49 и BWV1053)
- К. Ф. Целтер: Концерт Ес-дур

Комади

- Збирке комада различитих аутора наведене у садржајима за први разред

Комади - Примери

- Ј. В. Каливода: Ноктурна Оп. 186, Бр. 4 и 5
- М. Маре (аранжман): 5 старих француских плесова
- М. Равел: Павана (аранжман)

- Р. Кларк: Краћи комади за виолу и клавир
- Р. Фукс: 6 Фантазијских комада, Оп. 117
- Х. Сит: Листови из албума, Оп. 39, Бр. 4-6

И друга литература која је одговарајућег музичког и техничког нивоа.

Назив предмета **ВИОЛА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Виола је да код ученика развије самосталност музичке интерпретације, изражавања и потпуно владање извођачким апаратом на нивоу средњешколског репертоара, оспособи га за самостални јавни наступ у професионалном окружењу, те припреми за наставак школовања на високошколским институцијама за музику.

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – интерпретира композицију са разрађеним карактеристикама стила и композитора (17.-19. век), увиђајући аналогiju између различитих уметности и облика изражавања; – испољи креативност у остварењу музичке фантазије; – користи изражајна средства како би исказао различите емоције; – садржајне и структурне елементе композиције повеже са свирањем; – на основу базичне извођачке анализе уз помоћ наставника креира етапни план рада и интерпретације дела; – самостално користи различита изражајна средства у 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Развијање елемената аналитичког и критичког мишљења на основу ширења општих, музичких и стручних представа.</p> <p>Развој музичке фантазије, музичке меморије и способности музичко-слушних представа.</p> <p>Креирање етапног плана рада и интерпретације дела.</p> <p>Усавршавање извођачког апарата радом на композицијама сложенијих захтева.</p> <p>Стицање потпуне свести о позиционом свирању, интервалским односима при измени позиција, екстензијама рама шаке и размацама при свирању двохвата.</p> <p>Изражајност и усавршавање разноврсности вибрата као изражајног средства.</p> <p>Креативно обликовање тона уз</p>

<p>зависности од стила и карактера музичког примера;</p> <ul style="list-style-type: none"> – осмисли различите начине решавања музичких и техничких захтева приликом свирања и вежбања; – прати развој извођачког апарата и ради на техничким проблемима извођачким покретима и поставци; – примењује различите начине обликовања тона и изражајно користи интонацију и вибрато у току свирања; – прикаже потпуну свест о позиционом свирању, интервалским односима при измени позиција, екстензијама рама шаке и размацама при свирању двоухвата и акорада; – различито фразира; – самостално коригује грешке у току свирања; – меморише дужи музички текст, примењујући различите технике у одређеном времену; – познаје и може да наведе различите контексте у којима се проналази деоница виоле у уметничкој музици и другим жанровима; 		<p>свесну комбинацију различите количине, брзине и тежине потеза, контактнoг места и количине струна, уз употребу разноврсних потеза.</p> <p>Извођачка анализа и интерпретација - свесно успостављање веза између садржајних елемената композиције са извођачким асоцијативним представама и техничким решењима.</p> <p>Разноврсно обликовање мелодијске компоненте музичког тока - развијено фразирање.</p> <p>Изражена карактеризација извођења и емоционално проживљавање музичког дела у складу са елементима стилова.</p> <p>Заступљеност виоле у музичкој литератури различитих жанрова.</p> <p>Скале, двозвуци и арпеђа:</p> <p>Трооктавна дурска и молска скала.</p> <p>Потези:</p> <ul style="list-style-type: none"> – деташе – легато – 5 различитих потеза. <p>Арпеђа свих обртаја квинтакорда, мали дурски и умањени спетакорд у легату (9, тј. 12 нота на један потез).</p> <p>Терце и сексте до 5. позиције, а октаве кроз 3 октаве - симултано.</p> <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Наведене у садржајима за први разред
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – испољи самопоуздање и креативност у току јавног наступа; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела; – аналитички сагледава и критички вреднује изведене и слушане композиције у односу на уметнички доживљај, стилску препознатљивост, техничку припремљеност и емотивни утицај; – критички прати сопствени развој. 		<p>ЛИТЕРАТУРА* списак се литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Две трооктавне скале (дур и мол) са потезима, двозвучима и арпеђима (начин извођења објашњен у садржајима и упутству) – Четири етиде различите проблематике – Два комада различитог карактера – Један концерт – Два става из Ј. С. Бах: Свите за виолончело соло или Сонате и партите за виолину соло (транскрипције за виолу) 		
<p>Јавни наступи Обавезна четири јавна наступа током школске године</p>		
<p>Испитни програм (изводи се напамет)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Трооктавна скала са потезима, двозвучима и арпеђима – Две етиде различите проблематике – Концерт I или II и III став (са каденцама уколико су предвиђене) – Комад уз пратњу клавира – Један став из Ј. С. Бах: Свите за виолончело соло или Сонате и партите за виолину соло (транскрипције за виолу) 		

Кључне речи: интерпретација, изражајна средства, извођачка анализа, стилске карактеристике, критичко вредновање, правилан приступ музичком делу, осамостаљивање у раду, јавни наступи

ЛИТЕРАТУРА*

СОЛО БАХ

- Ј. С. Бах: 6 сола за виолину - Сонате и партите (транскрипција)
- Ј. С. Бах: Свите за виолончело соло (транскрипција)

Етиде

- Збирке етида различитих аутора и опуси аутора наведени у садржајима за први и други разред
- Ј. Донт: 24 Етиде, Оп. 35 (транскрипција)
- П. Гавиње: 26 етиде (транскрипција)
- Ф. А. Хофмајстер: 12 етида
- Ф. Херман: Техничке студије, Оп. 22

Сонате

- Сонате и опуси аутора наведени у садржајима за први и други разред
- А. Корели: Сонате оп. 5 (транскрипција)
- Ј. Г. Граун: Соната Бе-дур
- П. Нардини (Alard): Соната Бе-дур
- Ф. Давид: Сонатина

Концерти

- А. Штамиц: Концерт бр. 1, Бе-дур
- А. Штамиц: Концерт бр. 2, Ф-дур
- Г. Ф. Хендл (Н. Casadesus): Концерт ха-мол
- И. Плејел: Концерт Ес-дур
- Ј. Б. Ванхал: Концерт Це-дур (транскрипција)
- Ј. К. Бах (Н. Casadesus): Концерт Це-дур
- Ј. С. Бах: Концерт Ес-дур (реконструкција на основу BWV169, 49 и BWV1053)
- Ј. Шуберт: Концерт Це-дур
- К. Штамиц: Концерт Де-дур
- Л. Фирке: Концертштик
- Р. Бунин: Концерт Оп. 22
- С. Форсајт: Концерт
- Ф. А. Хофмајстер: Концерт Бе-дур
- Ф. В. Х. Бенда: Концерт Еф-дур
- Х. вон Штајнер: Концерт бр. 1, Оп. 43
- Х. Сит: Концерт, Оп. 68
- Х. Сит: Концертштик, Оп. 46

Комади

- Збирке комада различитих аутора наведене у садржајима за први разред - захтевнији комади

Комади - Примери

- Г. Форе: Ламенто (транскрипција)
- Ј. В. Каливода: Ноктурна Оп. 186, Бр. 6
- К. Димитреску - Сеоски плес (транскрипција)
- Р. Кларк: 6 Краћих комада за виолу и клавир
- Р. Фукс: 6 Фантазијских комада, Оп. 117
- С. Рахмањинов: Вокализа (транскрипција)
- С. Сан: Лабуд (транскрипција)
- Ф. Бриц: Два комада за виолу и клавир
- Ф. Давид: Кончертино, Оп. 12
- Х. Сит: 3 Комада, Оп. 75
- Х. Сит: Фантазијски комади, Оп. 58

И друга литература која је одговарајућег музичког и техничког нивоа.

Назив предмета **ВИОЛА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Виола је да код ученика развије самосталност музичке интерпретације, изражавања и потпуно владање извођачким апаратом на нивоу средњешколског репертоара, оспособи га за самостални јавни наступ у професионалном окружењу, те припреми за наставак школовања на високошколским институцијама за музику.

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **99 часова**

ИСХОДИ По завршеној области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – интерпретира композицију са разрађеним карактеристикама композиторског и извођачког стила (17.-20. век); – самостално испољава креативност у остварењу музичке фантазије; – користи изражајна средства да би исказао различите емоције; – примењује стечена знања на другим предметима у раду на музичком делу; – анализира музички текст, креира интерпретацију и етапни план рада на музичком делу. – истражује виолски репертоар и креира лични; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Усавршавање могућности извођачког апарата, покрета и поставке кроз рад на сложенијим композицијама.</p> <p>Музичка фантазија, музичка меморија и способности музичко-слушних представа.</p> <p>Свесно обликовање музичког тока подређивањем техничких импулса и гестова леве и десне руке - од музичке представе ка покрету.</p> <p>Познавање виолског репертоара и даље развијање навике слушања музике.</p> <p>Развој логичког обликовања музичког тока - варијације интерпретације.</p> <p>Извођачка анализа и интерпретација - рад на свесном успостављању веза између садржајних елемената композиције са извођачким асоцијативним представама и техничким решењима.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – слушањем препознаје најбитнија дела виолског репертоара; – испољава лични креативни израз уз способност варирања интерпретације (сегмената) музичког дела; – самостално креира различите приступе и начине у решавању музичких и техничких проблема; – користи извођачку технику и покрете у служби реализације музичких идеја. – самостално планира вежбање примењујући различите процедуре; – самостално коригује грешке у току свирања; – меморише дужи музички текст у одређеном времну; – самостално ради са клавирским сарадником уз виши ниво интеракције при заједничком музицирању; – испољи самопоуздање и креативност у току јавног наступа; – пренесе на публику лични уметнички израз; 		<p>Стилско извођење и култура музицирања на примеру репертоара који се изводи - композиције у различитим стиливима од 17. до 20. века.</p> <p>Израда плана рада и припреме јавног извођења - самостални приступ етапном раду на музичком делу.</p> <p>Постојани развој навике вежбања уз употребу различитих процедура.</p> <p>Самостално заједничко музицирање са клавирским сарадником.</p> <p>Скале, двозвуци и арпеђа:</p> <p>Трооктавна дурска и молска скала.</p> <p>Потези:</p> <ul style="list-style-type: none"> – деташе – легато – 6 различитих потеза. <p>Арпеђа свих обртаја квинтакорда, мали дурски и умањени спетакорд у легату (9, тј. 12 нота на један потез).</p> <p>Терце и секстама до 5. позиције (по могућству кроз 3 октаве), а октаве кроз 3 октаве - симултано.</p> <p>ТЕХНИЧКЕ ВЕЖБЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> – Наведене у садржајима за први разред <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – аналитички сагледава и критички вреднује изведене и слушане композиције у односу на уметнички доживљај, стилску препознатљивост, техничку припремљеност и емотивни утицај; – учествује на јавним наступима у професионалном окружењу; – критички прати и планира сопствени развој. 		
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Две трооктавне скале (дур и мол) са потезима, двозвуцима и арпеђима (начин извођења објашњен у садржајима и упутству) – Четири етиде различите проблематике – Два комада различитог карактера – Један концерт – Два става из Ј. С. Бах: Свите за виолончело соло или Сонате и партите за виолину соло (транскрипције за виолу) 		
<p>Јавни наступи Обавезна четири јавна наступа током школске године</p>		
<p>Матурски испит</p>		

Кључне речи: самосталност у раду, индивидуалност, лични израз, аналитичко мишљење, критичко вредновање, организовано планирање развоја, музички укусу, синтеза знања, јавни наступ

ЛИТЕРАТУРА*

Соло Бах

- Ј. С. Бах: 6 сола за виолину - Сонате и партите (транскрипција)
- Ј. С. Бах: Свите за виолончело соло (транскрипција)

Етиде

- Збирке етида различитих аутора и опуси аутора наведени у садржајима за први, други и трећи разред
- П. Ровели: 12 каприса (транскрипција)

Сонате

- Сонате и опуси аутора наведени у садржајима за први, други и трећи разред

- Ј. Б. Ванхал: Соната у Ес-дуру
- Ј. С. Бах: 3 Гамба сонате (транскрипција)
- К. Стамиц: Соната у Бе-дуру
- Л. Бокерини: Соната Це-дур, Г.18
- М. Глинка: Соната де-мол

Концерти

- А. Рола: Концерт Ес-дур
- А. Штамиц: Концерт бр. 1, Бе-дур
- А. Штамиц: Концерт бр. 3 Ге-дур
- Б. Мартину: Концертна рапсодија
- Ј. Б. Ванхал: Концерт Це-дур (транскрипција)
- Ј. Шуберт: Концерт
- К. Бах (Н. Casadesus): Концерт Це-дур
- К. Штамиц: Концерт Де-дур
- Р. Бунин: Концерт Оп. 22
- С. Форсајт: Концерт
- Ф. А. Хофмајстер: Концерт Бе-дур
- Ф. А. Хофмајстер: Концерт Де-дур
- Ф. В. Х. Бенда: Концерт Еф-дур
- Х. Сит: Концерт, Оп. 68
- Хуго вон Штајнер: Концерт бр. 2, Оп. 44

КОМАДИ - Збирке комада различитих аутора наведене у садржајима за први разред - захтевнији комади

Комади - Примери

- А. Глазунов: Елегија, Оп. 44
- А. Грин: Балада
- А. Тањејев: Лист из албума оп. 33
- В. Вилијамс: Свита (избор)
- Г. Форе: Елегија (транскрипција)
- Д. Деспић - Балада
- З. Кодај: Адађо
- Ј. Н. Хумл: Потпури (Фантазија), Оп. 94
- Ј. Хубај: Елегија, Оп. 14, Бр. 1
- К. Рајнеке: Фантазијски комади, Оп. 43
- М. Брух: Романса, Оп. 85
- П. Хиндемит: Жалобна музика
- П. Хиндемит: Медитација
- Р. Максимовић: Атос за соло виолу
- Р. Фукс: 6 Фантазијских комада, Оп. 117
- Р. Шуман: Адађо и алегро
- С. Цинцадзе: Хоруми - Грузијски плес
- Ф. Бриџ: Два комада за виолу и клавир
- Ф. Давид: Капричо
- Х. Сит: Фантазијски комади, Оп. 58

И друга литература која је одговарајућег музичког и техничког нивоа.

Назив предмета **ВИОЛОНЧЕЛО**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Виолончело је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – се самостално штимује; – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Квалитет тона. Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање. Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо.; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција;

- користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела;
- самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике;
- критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај;
- свирањем у ансамблу примењује принцип узajамног слушања;
- учествује на јавним наступима у школи и ван школе;
- посећује концерте и друге музичке манифестације;
- самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.

Обавезни минимум програма

- Две дурске и две молске скале са трозвучима и Д7 ,УМ7, различитим потезима и ритмичким варијацијама, кроз три октаве;
- четири етиде;

- вибрато.

Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.

Скале

- С.Каљанов: Техника виолончела
- М.Симић: Скале са помоћним тоновима и трозвучима.
- Двозвучи: Разложене терце, сексте и октаве.
- Трозвучи: Д7 и УМ7.

Техничке вежбе

- Кирил Вапордџиев:
- Палчева техника за виолончело.
- Р. Мац: Увод у свирање на палчанику
- Р. Мац: Положај и прелази
- Косман: Трилер вежбе
- Фејар: Техничке вежбе, II свеска
- О. Шевчик – вежбе на палцу (аранжман за вч.)

ЛИТЕРАТУРА* списак је дат испод табеле.

- два комада;
- једно дело велике форме.

Јавни наступи: Обавезна су 3 јавна наступа у току године

Програм испита:

- Једна дурска скала са потезима, терцама, секстама, октавама (разложено), трозвучима и четворозвучима;
- Једна етида из предложене литературе;
- Ј. С. Бах: један став из I свите
- Први став из једног од наведених концерата.

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- С.Ли: 40 етида оп. 31 Кумер: Етиде
- Доцауер: Етиде II
- Дипор: Етиде
- Мерк: Етиде
- Р. Мац: 30 етида
- И. Попарић: Етиде,
- Д. Попер: Етиде

Комади

- Ј. С. Бах: Ариозо
- Д. Попер: Гавота
- П. И. Чајковски: Ноктурно
- Гопар: Успаванка,
- Форе: Елегија,
- Чајковски: Сентиментални валцер.

Дела велике форме

- Ј. Кленгел: Концерто Це-дур
- Г. Голтерман: Концерто бр. 1
- А. Вивалди: Концерт Де-дур оп. 3 бр. 9
- Ј. С. Бах: I свита Ге-дур, II свита д-мол
- Ј.Б. Самартини: Соната Ге-дур
- А. Вивалди: Соната
- за виолончело
- Б. Марчело: Соната Це-дур

Друга дела из светске и домаће литературе одговарајућег техничког нивоа.

Назив предмета **ВИОЛОНЧЕЛО**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Виолончело је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање и припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално се штимује; – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Квалитет тона.</p> <p>Слушање и интонација.</p> <p>Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у

- користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела;
- самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира;
- испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике;
- критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај;
- свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања;
- учествује на јавним наступима у школи и ван школе;
- самостално посећује концерте и друге музичке манифестације;
- самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.

Обавезни минимум програма

- две дурске и две молске скале са трозвучима и Д7, УМ7, различитим потезима и ритмичким варијацијама кроз четири октаве;
- четири етиде;

различитим тачкама гудала.

Техника леве руке:

- палац позиција;
- вибрато.

Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.

Скале

- С.Каљанов:
Техника виолончела
- К. Флеш: Скале
- Двозвучи (унисоно): терце, сексте и октаве, трозвучи и Д7, УМ7.

Техничке вежбе

- О. Шевчик – вежбе на палчанику
- Р. Мац: Положаји и прелази
- Б. Косман: Трилер вежбе
- Л. Фејар: Техничке вежбе III свеска

ЛИТЕРАТУРА* списак је дат испод табеле.

- два комада;
- једно дело велике форме.

Јавни наступи: Обавезна су 3 јавна наступа у току године

Програм испита:

- Једна молска скала (хармонски мол) са потезима, терцама, секстама, октавама, трозвучима и четворозвучима;
- Једна етида;
- Комад;
- Ј. С. Бах: два става из I или II свите;
- Први став из једног од наведених концерата;

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- С. Ли: 40 етида
- Ј. Мерк: Етиде
- Ж. Л. Дипор: Етиде
- И. Попарић: Етиде
- Р. Мац: 30 етида
- Ф. Грицмакер: Етиде, I свеска
- Ј. Ј. Доцауер: Етиде III свеска
- Д. Попер оп.73

Комади

- Рахмањинов: Серенада
- Рахмањинов: Вокализа
- В. Мокрањац: Стара песма
- Ф. Купрен: Пасторала
- Д. ван Генс: Скерцо
- К.Сен-Санс: Алегро апасионато

Дела велике форме

- Б. Ромберг: Концерт бр.2 Де-дур
- А. Вивалди: Концерт а-мол
- Ј. Кр. Бах: Концерт це-мол
- Ј. Хајдн: Концерт Де-дур - мали
- Ј. С. Бах: Соло свита бр. 1 и бр. 2.
- А. Корели: Сонате
- Ђ. Червето: Сонате
- Л. Бокерини: Соната Це-дур

Друга дела светске и домаће литературе одговарајућег техничког нивоа.

Назив предмета **ВИОЛОНЧЕЛО**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Виолончело је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање и припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Трећи**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Квалитет тона. Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција;

<p>интерпретације музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – самостално посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – вибрато. <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – С.Каљанов: – Техника виолончела – К. Флеш: Скале – Дурске и молске скале кроз четири октаве са различитим потезима. – Терце, сексте и октаве кроз три октаве . – Трозвуци и четворозвуци. <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Шевчик – техничке вежбе за леву и десну руку – Б. Косман: Трилер вежбе – Л. Фејар: Техничке вежбе <p>ЛИТЕРАТУРА* списак је дат испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – две дурске и две молске скале са трозвучима и четворозвучима, терце сексте и октаве. – три етиде; – два комада различитог карактера; – три става из Бахове свите; – соната или концерт. 		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 3 јавна наступа у току године</p>		

Програм испита:

- Једна дурска скала са потезима, терцама, секстама, октавама и трозвучима и четворозвучима;
- Две етиде различитих техничких захтева;
- Два става из свите - обавезно Прелудијум;
- Цео концерт или цела соната.

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- Ф. Грицмахер: I свеска
- Ј. Мерк: Етиде
- Ж. Л. Дипор: Етиде
- Ј. Ј. Доцауер: Етиде
- Д. Попер: Етиде оп.73

Комади

- Гранадос: Интермецо
- К.Сен-Санс: Лабуд
- А. Глазунов: Песма трубадура
- П. Коњовић: Хајдучка
- Д. Деспих: Сичилијана
- Д. Попер: Мазурка
- И. Попарић: Композиције за ансамбле виолончела (број 4, 5, 6 и 8)

Сонате

- Л. Бокерини: Соната Ге-дур
- А. Ариости: Соната е-мол
- Ке д'Ервелoa – Свита бр. 2
- Ж. М. Екле: Соната ге-мол
- Б. Марчело: Сонате
- Г. Ф. Хендл: Соната ге-мол

Концерти

- Г. Голтерман: Концерт а-мол и ха-мол
- К. Давидов: Концерт бр. 1
- А. Вивалди: Концерт а-мол
- К. Сен-Санс: Концерт а-мол

Свите

Ј. С. Бах: Свита бр. 2 и 3.

Користити и друга дела одговарајућег техничког нивоа.

Назив предмета **ВИОЛОНЧЕЛО**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Виолончело је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање и припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Квалитет тона. Слушање и интонација. Развијање музичке фантазије кроз одговарајућу литературу. Музичка форма и интерпретација различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – расподела гудала; – место и количина гудала у односу на врсту потеза, динамику и темпо..; – основни потези и ритмичке фигуре: деташе, легато, стакато, мартеле, портато, сотије и пунктирани ритам; – прелазак гудалом са жице на жицу у различитим тачкама гудала. <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција;

<p>интерпретације музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узajамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – самостално посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу. 		<ul style="list-style-type: none"> – вибрато. <p>Развијање радне дисциплине кроз систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – С.Каљанов: – Техника виолончела – К. Флеш: Скале – Дурске и молске скале кроз четири октаве са различитим потезима. – Терце, сексте и октаве кроз три октаве . – Трозвучи и четворозвучи. <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Шевчик – техничке вежбе за леву и десну руку – Б. Косман: Трилер вежбе – Л. Фејар: Техничке вежбе <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ф. Грицмахер: I свеска – Ј. Мерк: Етиде – Ж. Л. Дипор: Етиде – Ј. Ј. Доцауер: Етиде – Д. Попер: Етиде оп.73 – А. Пјати: Каприча – О. Франком: Каприча <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Милојевић: Легенда о Јефимији – П. И. Чајковски: Песма без речи – К. Сен-Санс: Алегро апасионато – Д. Попер: Тарантела, Мађарска рапсодија, Концертантна полонеза
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – И. Попарић: Композиције за ансамбле виолончела (број 4, 5, 6 и 8) <p>Сонате</p> <ul style="list-style-type: none"> – Л. ван Бетовен: Соната бр. 1 – Ж. Б. Бревал: Соната Ге-дур – Ф. Франкер: Соната Е-дур – Л. Бокерини: Соната А-дур <p>Концерти</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Кленгел: Концерт де-мол – Л. Бокерини: Концерт Бе-дур, Де-дур и Ге-дур – К. Сен-Санс: Концерт а-мол оп.33. – А. Вивалди: Концерт а-мол, ПВ 35 – Ф. Е. Бах: Концерт а-мол – Е.Лало: Концерт де-мол – Ј. Хајдн: Це-дур концерт – Д. Кабалевски : Концерт опус 49 <p>Свите</p> <p>Ј. С. Бах: Свита бр. 1, 2, 3 (по избору) Друга дела одговарајућег техничког нивоа</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – две дурске и две молске скале са трозвучима и четворозвучима, терце сексте и октаве. – три етиде; – два комада; – два става из Бахових свита (1-3); – концерт у целини. 		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 3 јавна наступа у току године</p>		
<p>Матурски испит –</p>		

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: тон, интонација, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

Назив предмета **КОНТРАБАС**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Контрабас је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално се штимује; – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Слушање и интонација. Контрола ритма. Развијање музичке интерпретације различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање. Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – померање звучнетачке и контрола квалитетатона. – расподела и брзина кретања гудала; – промена притиска гудала. – динамика и темпо..; – разноврсни потези и ритмичке фигуре: <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција; – промена позиција – вибрато.

<ul style="list-style-type: none"> – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – користи предности дигитализације и – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – Орнаменти (мелизми) <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – дурске и молске кроз две октаве (основни и комбиновани потези) – Двозвуци: Разложене терце, квинте и октаве. – Трозвуци – Маденски (св. 1) – Тошев (св. 1) <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Штрајхер (св. 4) – Симандл – палчева позиција (св. 4, 5,) – Новосел – палчева поз. – Монтаг – палчева поз. <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Храбе (св. 1) – Новосел (други део) палчева позиција – Шторх - Храбе (св. 1) – Симандл 10 малих етида – Слама 66 етида – Либон 12 етида – Етиде по избору <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одговарајуће тежине по избору наставника <p>Дела велике форме</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сонате (Ђованино; Марчело; Феш; Корели; Телеман; и др.)
<p>Обавезни минимум програма</p>		

- а) Две дурске и две молске скале са трозвучцима, различитим потезима и ритмичким варијацијама, кроз две октаве;
- б) четири етиде;
- в) три комада;
- г) једна соната (два става)

Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа у току године

Програм испита:

Једна дурска скала кроз две октаве са потезима и трозвучцима.

Једна техничка вежба.

Једна етида са клавирском пратњом.

Два става сонате или комад.

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: тон, интонација, ритам, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

Назив предмета

КОНТРАБАС

Циљ

ЦИЉ учења предмета Контрабас је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално се штимује; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Слушање и интонација. Контрола ритма. Развијање музичке интерпретације различитих стилова. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање. Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – померање звучетачке и контрола квалитетатона. – расподела и брзина кретања гудала;

<ul style="list-style-type: none"> – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – користи предности дигитализације и 		<ul style="list-style-type: none"> – промена притиска гудала. – динамика и темпо..; – разноврсни потези и ритмичке фигуре: <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција; – промена позиција – вибрато. – Орнаменти - мелизми <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – дурске и молске кроз две октаве (основни и комбиновани потези) – Двозвуци: Разложене терце, квинте и октаве. – Трозвуци – Маденски (св. 1) – Тошев (св. 1) <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Штрајхер (св. 4) – Симандл – палчева позиција (св. 4, 5,) – Новосел – (други део) палчева поз. – Монтаг – палчева поз. <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Храбе (св. 1) – Новосел 15 етида – Шторх - Храбе (св. 1) – Симандл 9 великих етида – Слама 66 етида – Либон 12 етида – Етиде по избору <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одговарајуће тежине по избору наставника
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Дела велике форме</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сонате (Ђованино; Марчело; Феш; Корели; Телеман; и др.)
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) Две дурске и две молске скале са трозвучима, различитим потезима и ритмичким варијацијама, кроз две октаве;</p> <p>б) четири етиде;</p> <p>в) три комада;</p> <p>г) једна соната (два става).</p> <p>Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа у току године</p> <p>Програм испита:</p> <p>Једна дурска скала кроз две октаве са потезима и трозвучима.</p> <p>Једна техничка вежба.</p> <p>Једна етида са клавирском пратњом.</p> <p>Два става сонате или комад.</p> <p>Испитни програм се изводи напамет</p>		

Кључне речи: тон, интонација, ритам, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

Назив предмета

КОНТРАБАС

Циљ

ЦИЉ учења предмета Контрабас је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – самостално се штимује; – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Слушање и интонација.</p> <p>Контрола ритма.</p> <p>Развијање музичке интерпретације различитих стилова.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p>

<p>техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; 		<ul style="list-style-type: none"> – померање звучетачке и контрола квалитетатона. – расподела и брзина кретања гудала; – промена притиска гудала. – динамика и темпо..; – разноврсни потези и ритмичке фигуре: <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција; – промена позиција – вибрато. <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – дурске и молске кроз две октаве (основни и комбиновани потези) – Двозвуци: Разложене терце, квинте и октаве. – Трозвуци – Маденски (св. 1) <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Штрајхер (св. 4) – Симандл – палчева позиција (св. 4, 5,) – Новосел – (други део) палчева поз. <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Храбе (св. 1; 2;) – Новосел 15 етида – Шторх - Храбе (св. 2) – Симандл - Кројцер <p>18 етида</p> <ul style="list-style-type: none"> – Выбор етиде (св. 3) – Етиде по избору <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одговарајуће тежине по избору наставника <p>Дела велике форме</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – самостално посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; 		<ul style="list-style-type: none"> – Концерти (Капуци; Пихл; и други одговарајуће тежине.
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – две дурске и две молске скале са трозвучима, различитим потезима и ритмичким варијацијама, кроз две октаве; – четири етиде; – три комада; – концерт (први став). 		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа у току године</p>		
<p>Програм испита:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска скала кроз две октаве са потезима и трозвучима. – Једна техничка вежба. – Једна етида са клавирском пратњом. – Концерт (први став). <p>Испитни програм се изводи напамет</p>		

Кључне речи: тон, интонација, ритам, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

Назив предмета

КОНТРАБАС

Циљ

ЦИЉ учења предмета Контрабас је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – самостално се штимује; – систематски примењује одговарајуће процедуре у стицању технике леве и десне руке; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – истражује начине добијања чисте интонације; – контролише интонацију и квалитет тона при промени позиција и коригује се; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – користи знања из области сродних предмета приликом интерпретације музичког дела; – самостално свира задате композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Слушање и интонација. Контрола ритма. Развијање музичке интерпретације. Музичка меморија. Припрема за јавни наступ. Читање с листа и заједничко музицирање.</p> <p>Техника десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – померање звучнетачке и контрола квалитетатона. – расподела и брзина кретања гудала; – промена притиска гудала. – динамика и темпо..; <p>Техника леве руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – палац позиција; – промена позиција – вибрато. <p>Скале</p> <ul style="list-style-type: none"> – дурске и молске кроз две октаве (основни и комбиновани потези) – Двозвуци: Разложене терце, квинте и октаве. – Трозвуци <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Штрајхер (св. 4) <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Храбе (св. 1; 2;) – Новосел 6 етида каприса – Шторх - Храбе (св. 2) – Симандл - Кројцер <p>18 етида</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вибор етиде (св. 3; 4;)

<ul style="list-style-type: none"> – испољава креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – свирањем у ансамблу примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван школе; – самостално посећује концерте и друге музичке манифестације; – самостално користи предности дигитализације и поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу. 		<ul style="list-style-type: none"> – Етиде по избору <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Одговарајуће тежине по избору наставника <p>Дела велике форме</p> <ul style="list-style-type: none"> – Концерти (Капуци; Пихл; Драгонети; Дитерсдорф; и други одговарајуће тежине.
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – две дурске и две молске скале са трозвучима, различитим потезима и ритмичким варијацијама, кроз две октаве; – три етиде; – два комада; – концерт у целини 		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа у току године</p>		
<p>Матурски испит Испитни програм се изводи напамет</p>		

Кључне речи: тон, интонација, ритам, вибрато, слушање музике, музичка фраза.

Назив предмета	ЧИТАЊЕ С ЛИСТА (гудачки инструменти)
Циљ	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе
Разред	Први, други, трећи, четврти
Годишњи фонд часова	35/35/35/33

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; – препозна дела и деонице инструмента у камерним и оркестарским композицијама. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Упознавање са деоницама инструмента у камерној и оркестарској литератури.</p> <p>Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе.</p>

		ЛИТЕРАТУРА* је дата по инструментима и разредима испод табеле
--	--	--

Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање, примена

ЛИТЕРАТУРА*

Први разред – Оркестарска сола

ВИОЛИНА

Милорад Ђуричић: Оркестарске студије за виолину, I свеска (први и други разред)

- А. Корели: Кончерто гросо оп. 6 бр. 7
- Г. Торели: Симфонија це-мол оп. 6
- А. Вивалди: Кончерто гросо оп. 3; Симфонија
- Л. Соркочевевић: Симфонија бр. 6 Де-дур; Симфонија бр. 4 Еф-дур; Симфонија бр. 3 Де-дур
- К. Штамиц: Оркестарски квартет оп. 4
- Ј. С. Бах: Бранденбуршки концерт бр. 5 Де-дур; Бранденбуршки концерт бр. 1 Еф-дур; Бранденбуршки концерт бр. 3 Ге-дур
- Ј. Хајдн: Симфонија бр. 31 Де-дур

Други разред – Оркестарска сола

- Ј. Хајдн: Симфонијабр. 88, Симфонијабр. 94, Симфонијабр. 31 Де-дур, Симфонијабр. 101 Де-дур, Симфонијабр. 104 Де-дур, Симфонијабр. 94 Ге-дур, Симфонијабр. 103 Ес-дур.
- В. А. Моцарт: Симфонијабр. 35 Де-дур, Симфонијабр. 41 Це-дур, Симфонијабр. 39 Ес-дур, Фигароваженидба - увертира
- Ф. Шуберт: Симфонија бр. 8 ха-мол

Трећи разред – Оркестарска сола

Милорад Ђуричић: Оркестарске студије за виолину свеска I и II (трећи и четврти разред) и друга литература која одговара захтевима програма

- В. А. Моцарт: Чаробна фрула - увертира, Арија Морена, Отмица из Сараја – увертира, Симфонија бр. 38 Де-дур, Симфонија бр. 41 Це-дур, Симфонија бр. 40 ге-мол, Симфонија бр. 41 Це-дур, Симфонија бр. 40 ге-мол.
- Б. Сметана: Продана невеста - увертира
- Ј. Мајседер: Сцена из балета
- Ђ. Росини: Виљем Тел - увертира
- Л. Делиб: Копелија - свита из балета
- Б. Бритн: Једноставна симфонија II став, Једноставна симфонија IV став
- В. Мокрањац: Дивертименто за гудаче

Четврти разред – Оркестарска сола

- Л. ван Бетовен: III симфонија Ес-дур оп. 55, IV симфонија Бе-дур оп. 60,
- VI симфонија Еф-дур оп. 68, VII симфонија А-дур оп. 92, IX симфонија де-мол оп. 125, Леонора бр. 3 пр. 72а - увертира.
- Ј. Брамс: Концерт за клавир оп. 15, I симфонија це-мол оп. 68, II симфонија Де-дур оп. 73
- Ф. Шуберт: Симфонија ха-мол

- А. Адам: Жизела - свита из балета
- А. Дворжак: IX симфонија е-мол
- Б. Сметана: Влтава - симфонијска поема бр. 2
- П. И. Чајковски: Лабудово језеро - балетска свит, IV симфонија еф-мол оп. 36
- П. Коњовић: Велика чочечка игра - опера „Коштана“
- С. Рајичић: Симфонија ин Е

ВИОЛА

Први разред – Оркестарска сола

- Ј.С. Бах: Концерти: Бранденбуршки концерт бр. 1; Бранденбуршки концерт бр. 2 (први став), Концерт за виолину а-мол
- Ј. Хајдн: Симфоније: Симфонија бр.12.
- В. А. Моцарт: Увертира: „Чаробна фрула“
- Л. Керубини: Увертира: „Водоноша“
- Л. ван Бетовен: Увертира: „Леонора“ бр. 1 оп. 72а, Концерти: Концерт за клавир бр. 4 оп. 58; Концерт за виолину Де-дур оп. 61. Миса Солеmnис оп. 123
- Ф. Шуберт: Симфонија бр. 4 це-мол („Трагична“), Концерти: Концерт за клавир а-мол оп. 54
- Р. Шуман: Концерт: Концерт за клавир, а-мол, оп. 54
- Ф. Менделсон: Симфоније: Симфонија бр. 3 а-мол оп. 56 („Шкотска“), Увертире: „Сан летње ноћи“ оп. 21; „Сан летње ноћи“: Скерцо оп. 61
- Ђ. Верди: Опера: „Бал под маскама“

Други разред – Оркестарска сола

- Ј. С. Бах: Концерти: Бранденбуршки концерт бр. 3 Ге-дур. Концерт за виолу Е-дур.
- Ј. Хајдн: Симфоније: Симфонија: бр. 16
- В. А. Моцарт: Увертире: „Фигарова женидба“; „Идоменео“; „Дон Жуан“.
- Ђ. Росини: Увертира: „Севилски берберин“.
- Л. ван Бетовен: Увертире: „Леонора“ бр. 2 оп. 72а; „Леонора“ бр. 3 оп. 72а.
- Симфоније: Симфонија бр.7 А-дур оп. 92
- К. М. Вебер: Увертире: „Чаробни стрелац“; „Еуријанте“.
- Ф. Шуберт: Симфонија: Симфонија бр.7 Це-дур
- Р. Шуман: Симфоније: Симфонија бр. 2 оп. 61;
- Ф. Менделсон: Концерти: Концерт за виолину е-мол, оп. 64
- Ђ. Верди: Опере: „Аида“; „Отело“.

Трећи разред – Оркестарска сола

- Ј. С. Бах: Концерти: Бранденбуршки концерт бр. 4 Ге-дур; Бранденбуршки концерт бр. 5 Де-дур Концерт за флауту, виолину и клавир а-мол.
- Ј. Хајдн: Симфоније: Симфонија: бр. 99
- В. А. Моцарт: Увертире: „Кози Фан Туте“, Симфоније: Симфонија бр. 35 Де-дур („Хафнер“)
- Ђ. Росини: Увертира: „Сврака крадљивица“
- Л. ван Бетовен: Симфоније: Симфонија бр.3 Ес-дур, оп. 55 („Ероика“); Симфонија бр. 5 це-мол, оп. 67; Концерти: Концерт за клавир бр. 5, оп. 73
- К. М. Вебер: Увертире: „Прециоза“; „Оберон“.
- Р. Шуман: Симфоније: Симфонија бр. 1 Бе-дур, оп. 38; Симфонија бр. 3 Ес-дур, оп. 97.
- Ф. Менделсон: Симфоније: Симфонија бр. 5 де-мол, оп. 107 („Реформацијска“); Симфонија бр. 4 де-мол, оп.

- 90 („Италијанска“).
- Г. Мајербер: Увертира: „Хугеноти“
- Ђ.Верди: Опера: „Трубадур“

Четврти разред – Оркестарска сола

- Ј.С. Бах: Концерти: Бранденбуршки концерт бр. 6 Бе-дур, Концерт за клавир де-мол.
- В.А. Моцарт: Симфоније: Симфонија бр. 36 („Линцер“); Симфонија бр. 40 ге-мол; Симфонија бр. 41 („Јупитер“)
- Л. ван Бетовен: Увертира: „Криолан“ оп. 67; Симфоније: Симфонија бр. 6 Еф-дур оп. 68 („Пасторална“); Симфонија бр. 9 де-мол оп. 125
- К.М. Вебер: Увертире: „Јубиларна увертира“
- Ф. Шуберт: Симфонија бр. 2 Бе-дур
- Р. Шуман: Увертире: Увертира „Манфред“ оп. 115, Симфоније: Симфонија бр. 4 де-мол, оп. 120
- Ф. Менделсон: Увертире: Увертира „Фингалова пећина“ („Хербиди“) оп. 26
- Ж. Бизе: Опера: „Кармен“
- Ђ. Верди: Опера: „Риголето“

ВИОЛОНЧЕЛО

Реља Ђетковић, Оркестарске студије за виолончело, 1 свеска (“Нота”, Књажевац, 1979. први, други, трећи, четврти разред смш)

Први разред – Оркестарска сола

- Ј. Хајдн: Симфонија бр. 88; Симфонија бр. 94 Ге-дур; Симфонија бр. 101 Де-дур -*Часовник*; Симфонија бр. 103 Ес-дур; Симфонија бр. 104 Де-дур – *Лондонска*.
- В. А. Моцарт: *Чаробна фрула* - увертира; *Дон Жуан* - увертира; *Фигарова женидба* –увертира; Симфонија бр. 30 Де-дур - *Хафнерт*; Симфонија бр. 40 ге-мол; Симфонијабр. 41 Це-дур – *Јупитер*.
- Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 1 Це-дур оп. 21; Симфонија бр. 2 Де-дур оп. 36; Симфонија бр. 3 Ес-дур оп. 55 – *Ероика*; Симфонија бр. 5 це-мол оп. 67; Симфонија бр. 6 Еф-дур оп. 68 – *Пасторална*; Симфонија бр. 7 А-дур оп. 92; Симфонија бр. 9 де-мол оп. 125; Увертира *Леонора* бр. 3 оп. 72а.

Други разред – Оркестарска сола

- Л. ван Бетовен: Увертира „*Кориолан*“ оп. 62.
- Ф. Шуберт: Симфонија бр. 4 це-мол – *Трагична*; Симфонија бр. 2 Бе-дур; Симфонија бр. 7 Це-дур; Симфонија бр. 8 ха-мол –*Недовршена*.
- Р. Шуман: Симфонија бр. 1 Бе-дур оп. 38; Симфонија бр. 2 Це-дур оп. 61; Симфонија бр.4 де-мол оп. 120.
- Ф. Менделсон: Симфонија бр. 3 е-мол оп. 56 –*Шкотска*; Симфонија бр. 4 А-дур оп. 90 – *Италијанска*; Симфонија бр. 5 де- мол оп. 107 – *Реформациска*; Увертира *Фингалова пећина* оп. 26.
- К. М. Вебер: *Оберон*– увертира;*Чаробни стрелац*– увертира; *Еуријанте*–увертира.
- Вебер-Берлиоз: *Позив на игру* оп. 65
- Х, Берлиоз: *Фантастична симфонија* оп. 14, Симфонија са виолом облигато *Харолд у Италији* оп. 16; *Римски карневал* оп. 17.

Трећи разред – Оркестарска сола

- А. Понкиели: *Ђоконда–Игра сатова*.
- Ђ. Росини: *Севиљски берберин* - увертира; *Виљем Тел* – увертира

- М. И. Глинка: *Руслан и Лјудмила* – увертира.
- Ж. Бизе: *Арлезијанка* - Свита бр. 1
- Ј. Брамс: Симфонија бр. 1 це-мол оп. 68; Симфонија бр. 4 е- мол оп. 98; Симфонија бр. 2, Де-дур оп. 73; Симфонија бр. 3, Еф-дур оп. 90; Концерт за клавир бр. 2 Бе-дур оп. 83.
- Б. Сметана: *Продана невеста* – увертира.
- П. И. Чајковски: *Словенски марш* оп. 31; *Серенада за гудаче* Це-дур оп.48;*Лабудово језеро*– Свита из балета - оп. 20; Симфонија бр. 4 Ес-дур оп. 36; Симфонија бр. 5 е-мол оп. 64; Симфонија бр. 6 ха-мол оп.74 – *Патетична*;
- Концерт за клавир бр. 1 оп. 23; *Ромео и Јулија* - увертира-фантазија.

Четврти разред – Оркестарска сола

- Н. Р. Корсаков: *Шехерезада* оп. 25 – Симфонијска свита;*Шпанска капричо* оп. 34. А. Дворжак: Симфонија бр. 8 (4,) Ге-дур оп. 88; Симфонија бр. 9 (5) е-мол, оп. 95 - *Из новог света*
- Е. Елгар: *Енигма варијације* оп. 36.
- Ц. Франк: Симфонија де-мол
- А. Брукнер: Симфонија бр. 4 Ес-дур; Симфонија бр. 7 Е-дур.
- Г. Малер: Симфонија бр. 1, Де-дур; Симфонија бр. 4 Ге-дур
- П. Дика: *Чаробњаков ученик* - Симфонијска поема.
- Ј. Сибелијус: Симфонија бр. 2 Де-дур оп. 43.
- С. Прокофјев: Симфонија бр. 5 оп. 100; *Класична симфонија* оп. 25.
- Д. Шостакович: Симфонија бр. 1 еф-мол оп. 10; Симфонија бр. 5 де-мол оп. 47.

КОНТРАБАС

Војин Драшковиц и Јуриј Почевски: „Оркестарске студије за контрабас“ I део

Први разред

- Г. Ф. Хендл: Оркестарска свита *Музика на води*
- Ј. С. Бах: *Пасија по Матеју* - хор и речитатив; Концерт за виолину Е-дур, Концерт за клавир и оркестар еф-мол, Чакона де-мол; Бранденбуршки концерт Бе-дур, Еф-дур, Ге-дур
- К. В. Глук: *Ифигенија на Тауриди* - увертира

Други разред

- Ј. Хајдн: Симфоније бр. 99 Ес-дур; бр. 94 Ге-дур; бр. 101 Де- дур; бр. 104 Де-дур
- В. А. Моцарт: увертире из опра *Дон Жуан*, *Фигарова женидба*, *Чаробна фрула*, *Отмица из Сераја*; Симфоније Ес-дур КУ 543; бр. 40 ге-мол; бр. 41 - *Јупитер*; бр. 35 Де-дур - *Хафнер*; бр. 36 Це-дур - *Линцер*
- Л. ван Бетовен: Симфоније бр I, II, III, IV и V

Трећи разред

- Л. ван Бетовен: Симфонија VI, VII, VIII и IX; Увертире: *Кориолан*; *Леонора* бр. 3; *Освећење дома*
- К. М. ф Вебер: увертире *Оберон*; *Прециоза*; *Еуријанте*; *Чаробни стрелац*
- Ф. Шуберт: Симфоније бр. 7 Це-дур; бр. 8 ха-мол - *Недовршена*
- Ф. Менделсон: Симфоније бр. 3 а-мол; бр. 4 А-дур; Увертира *Фингалова пећина*
- Р. Шуман: Симфоније бр. 1 Бе-дур; бр. 1 Це-дур; бр. 4 де-мол
- Ф. Лист: Мазепа - симфонијска поема

- Ј. Брамс: Симфоније бр. 1 це-мол; бр. 2 Де-дур; бр. 3 Еф-дур; бр. 4 е-мол

Четврти разред

- Р. Штраус: Симфонија бр. 1 еф-мол; *Дон Жуан* - симфонијска поема; *Макбет*; *Смрт и преображење*; *Тил Ојленшпигел*; *Тако је говорио Заратустра*, *Дон Кихот*; *Живот јунака*; *Симфонија доместика*
- П. И. Чајковски: *Серенада за гудаче*; *Свита за оркестар бр. 3*; бр. 4; *Крцко Орашчић*; Симфонија бр. 1 ге-мол; бр. 2 це-мол; бр. 3; бр. 4; бр. 5; бр. 6; *Манфред*; *Италијански капричо*; *Увертира 1812*; *Ромео и Јулија*; *Франческа Римини*; *Успавана лепотица*; *Евгеније Оњегин*; *Мазела* - опера; *Пикова Дама*; *Чаробница* - опера
- Ђ. Верди: опере *Риголето*; *Трубадур*; *Травијата*; *Бал под маскама*; *Моћ судбине*; *Макбет*; *Дон Карлос*; *Аида*; *Отело*; *Фалстаф*; Реквијем.

Назив предмета

ГИТАРА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Гитара, је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање, градећи своју уметничку личност кроз соло и камерно музицирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105

230

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и примењује све музичке ознаке; – имплементира искуства у свирању стечена на осталим музичким предметима; – критички вреднује сопствену интерпретацију на основу нивоа стеченог знања; – примењује шири спектар боја на гитари (од 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	Техника леве и десне руке: апојандо, тирандо, легато (узлазни и силазни), арпеђа. Тремоло техника. Синхронизовање леве и десне руке. Рад на прстометирању леве и десне руке. Меморисање нотног текста. Динамичке и агогичке ознаке и начин интерпретације. Имплементирање одређеног тембра приликом

<p>„понтичела“ до „сул таста“) у зависности од карактера композиције;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи различите технике меморисања текста; – самостално решава лакше техничке проблеме у композицији; – јасно фразира и прецизно изражава музички ток; – примени технику тремоло свирања на гитари; – имплементира основне агогичке појмове; – самостално вежба поштујући одређене техничке процедуре; – самостално обликује нокте у функцији добијања квалитетног тона; – учествује у јавним наступима у школи и ван ње. 		<p>интерпретације.</p> <p>Циклична дела (соната или варијације) – приступ и реализација.</p> <p>Хармонска и музичка анализа дела.</p> <p>Музичко фразирање.</p> <p>Скале Дијатонске дурске и молске скале кроз триоктаве. Хроматска скала кроз три октаве. Терце, сексте, октаве, дециме, разлагање трозвука и четворозвука. Каденце у сва триполжаја.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом – Две етиде – Циклично дело 		

– Комад.
Јавни наступи: Најмање два јавна наступа у току школске године
Програм смотре: <ul style="list-style-type: none">– Етида– Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом;
Програм испита: <ul style="list-style-type: none">– Етида;– Циклично дело;– Комад
Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: агогика, фраза, музички израз

ЛИТЕРАТУРА*

Школе и етиде:

- Ј. Јовичић: Школа за гитару II, III, IV и V део
- Е. Пухол: Escuela rotonada
- А. Карлеваро: Cuadernos no. 1, 2, 3, 4
- М. Каркаси: Етиде оп. 60 - број 1, 2, 3, 6, 7, 11, 12, 14, 19
- Ф. Сор – А. Сеговиа: 20 етида - број 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 15
- Н. Косте: Етиде оп. 38
- М. Ђулијани: Етиде оп. 48
- Д. Агуадо: Етиде
- Л. Лењани: Каприча
- Е. Пухол: Grado superior - број 1, 2

Друге етиде по избору наставника.

Циклична дела

- М. Ђулијано: Сонатине оп. 71 - број 1, 2, 3
- Ф. Карули: Сонате
- Ф. Молино: Сонате
- А. Диабели: Соната Це-дур, А-дур
- Г. Ф. Хендл: Сарабанда и варијације
- М. Каркаси: Варијације Де-дур, А-дур
- Ј. А. Логи: Партите
а-мол, Це-дур
- С. Л. Вајс: Свита „L'Infidelle"
- Друга дела по избору наставника

Комади

- Избор комада од епохе ренесансе до XX века – Џ. Дауленд, Г. Санс,
А. Мудара, Р. де Визе, С. Л. Вајс, Д. Агуадо, Ф. Сор, М. Ђулијани, Ф.Тарега, Х. Вила-Лобос, Л. Броувер и др.
- Друга дела по избору наставника.

Назив предмета **ГИТАРА**

Циљ

ЦИЉ учења предмета Гитара, је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање, градећи своју уметничку личност кроз соло и камерно музицирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања

Разред **Други**

Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује све музичке ознаке; – имплементира искуства у свирању стечена на осталим музичким предметима; – самостално решава лакше техничке проблеме у композицији; – примењује шири спектар боја на гитари (од „понтичела“ до „сул таста“) у зависности од карактера композиције; – користи различите технике меморисања текста; – критички вреднује сопствену интерпретацију на основу нивоа стеченог знања; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Техника леве и десне руке: апојандо, тирандо, легато (узлазни и силазни), арпеђа. Синхронизовање леве и десне руке. Рад на прстометирању леве и десне руке. Меморисање нотног текста. Динамичке и агогичке ознаке и начин интерпретације. Имплементирање одређеног тембра приликом интерпретације. Циклична дела (соната или варијације) – приступ и реализација. Хармонска и музичка анализа дела. Музичко фразирање Дијатонске дурске и молске скале кроз три октаве; хроматска скала кроз три октаве; терце, сексте, октаве,

<ul style="list-style-type: none"> – јасно фразира и прецизно изражава музички ток; – имплементира основне агогичке појмове; – самостално вежба поштујући одређене техничке процедуре; – самостално обликује нокте у функцији добијања квалитетног тона; – учествује у јавним наступима у школи и ван ње. 		<p>дациме, разлагање трозвука и четворозвука; каденца у сва три положаја.</p> <p>Скале и све припадне вежбе треба вежбати и даље и легато и стакато, уз проширење употребе ритмичких варијанти; ученика оспособити да може да свира већ у брзом темпу - м. м. = 100-112.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА: Школе и етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару III, IV и V свеска – Е. Пухол: Escuela rotonada – А. Карлеваро: Cuadernos no. 1, 2, 3, 4 – М. Каркаси: Етиде оп. 60 – Ф. Сор-А. Сеговија: 20 етида – Косте: Етиде оп. 38 – М. Ђулијани: Етиде оп. 48 и оп. 100 – Д. Агуадо: Етиде – Л. Лењани: Каприча – Е. Пухол: Grado Superior <p>Друге етиде по избору наставника.</p> <p>Циклична дела Сонате, сонатине, свите или варијације из литературе а по избору наставника</p> <p>Комади Избор комада из литературе за гитару од ренесансе до XX века - избор може да садржи</p>
--	--	---

		и транскрипције (нпр дела Албениза, Гранадоса и др.).
Обавезни минимум програма:		
<ul style="list-style-type: none"> – Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом – Две етиде – Циклично дело – Комад. 		
Јавни наступи: Најмање два јавна наступа у току школске године		
Програм смотре:		
<ul style="list-style-type: none"> – Етида – Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом; 		
Програм испита:		
<ul style="list-style-type: none"> – Етида; – Циклично дело; – Комад – Комад. 		
Испитни програм се изводи напамет		

Кључне речи: агогика, фраза, музички израз

235

Назив предмета

ГИТАРА

Циљ

ЦИЉ учења предмета гитара, је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање, градећи своју уметничку личност кроз соло и камерно музицирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и примењује све музичке ознаке; – имплементира искуства у свирању стечена на 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Техника леве и десне руке: апојандо, тирандо, легато (узлазни и силазни), арпеђа. Синхронизовање леве и

<p>осталим музичким предметима;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички вреднује сопствену интерпретацију на основу нивоа стеченог знања; – примењује шири спектар боја на гитари (од „понтичела“ до „сул таста“) у зависности од карактера композиције; – користи различите технике меморисања текста; – самостално решава лакше техничке проблеме у композицији; – јасно фразира и прецизно изражава музички ток; – познаје барокне игре и њихове карактеристике – имплементира основне агогичке појмове; – самостално вежба поштујући одређене техничке процедуре; – самостално обликује нокте у функцији добијања квалитетног тона; 		<p>десне руке.</p> <p>Рад на прстометирању леве и десне руке.</p> <p>Меморисање нотног текста.</p> <p>Динамичке и агогичке ознаке и начин интерпретације.</p> <p>Имплементирање одређеног тембра приликом интерпретације.</p> <p>Циклична дела (соната или варијације) – приступ и реализација.</p> <p>Приступ барокној музици и полифонији.</p> <p>Хармонска и музичка анализа дела.</p> <p>Музичко фразирање</p> <p>Дијатонске дурске и молске скале кроз три октаве; хроматска скала; терце, сексте, октаве, дециме, разложени трозвуци и четворозвуци; каденце у сва три положаја.</p> <p>Наставити рад на скалама као једном од основних средстава техничког развоја применом различитих ритмичких комбинација.</p> <p>Тежити томе да се ученик сигурно креће кроз већ сасвим брза темпа (мм = 120).</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Школе и етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару III, IV и V део
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – учествује у јавним наступима у школи и ван ње. 		<ul style="list-style-type: none"> – Е. Пухол: Escuela ratonada – А. Карлеваро: Cuadernos 1, 2, 3, 4 – Ф. Сор-А. Сеговија: 20 етида – Косте: Етиде оп. 38 – Е. Пухол: Grado superior и етиде из Школе – Х. Вила-Лобос: Етиде Х. Сагрерас: Етиде Д. Агуадо: Етиде <p>Друге етиоде из литературе по избору наставника</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. БАХ – 2 става из неке свите <p>Циклична дела Сонате, варијације, свите из литературе а по избору наставника</p> <p>Комади Избор комада из литературе од ренесансе до XX века Друга дела по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом – Две етиде – Циклично дело – Комад. 		
<p>Јавни наступи: Најмање два јавна наступа у току школске године</p>		
<p>Програм смотре:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Етида – Једна трооктавна скала са интервалима, арпеђима и каденцом; <p>Програм испита:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Етида; – Циклично дело; – Комад – Два става из барокне свите (по могућству из неке од Бахових свита). <p>Испитни програм се изводи напамет</p>		

Кључне речи: агогика, фраза, музички израз

Назив предмета **ГИТАРА**

Циљ

ЦИЉ учења предмета гитара, је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање, градећи своју уметничку личност кроз соло и камерно музицирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препознаје и примењује све музичке ознаке; – имплементира искуства у свирању стечена на осталим музичким предметима; – критички вреднује сопствену интерпретацију на основу нивоа стеченог знања; – примењује шири спектар боја на гитари (од „понтичела“ до „сул таста“) у зависности од карактера композиције; – користи различите технике меморисања текста; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Техника леве и десне руке: апојандо, тирандо, легато (узлазни и силазни), арпеђа.</p> <p>Синхронизовање леве и десне руке.</p> <p>Рад на прстометирању леве и десне руке.</p> <p>Меморисање нотног текста.</p> <p>Динамичке и агогичке ознаке и начин интерпретације.</p> <p>Имплементирање одређеног тембра приликом интерпретације.</p> <p>Циклична дела (соната или варијације) – приступ и реализација.</p> <p>Приступ барокној музици и полифонији.</p> <p>Хармонска и музичка анализа дела.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – самостално решава лакше техничке проблеме у композицији; – јасно фразира и прецизно изражава музички ток; – познаје барокне игре и њихове карактеристике; – имплементира основне агогичке појмове; – самостално вежба поштујући одређене техничке процедуре; – самостално обликује нокте у функцији добијања квалитетног тона; – учествује у јавним наступима у школи и ван ње; – креира сопствени прсторед, прилагођен индивидуалним способностима и карактеру композиције; – субјективно интерпретира композиције уз слободу музичког доживљаја одређену правилима епохе и стила. 		<p>Музичко фразирање.</p> <p>Дијатонске дурске и молске скале кроз три октаве; хроматска скала; терце, сексте, октаве, дециме, разложени трозвуци и четворозвуци; каденце у сва три положаја.</p> <p>Наставити рад на скалама као једном од основних средстава техничког развоја применом различитих ритмичких комбинација. Тежити томе да се ученик сигурно креће кроз већ сасвим брза темпа (мм = 120).</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Школе и етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Јовичић: Школа за гитару III, IV и V свеска – Е. Пухол: Escuela rotonada – А. Карлеваро: Cuadernos 1, 2, 3, 4 – Х. Вила-Лобос: Етиде – Ф. Сор-А. Сеговија: 20 етида – Н. Косте: Етиде оп. 38 – Е. Пухол: Grado superior и етиде из Школе – Д. Агуадо: Етиде – Х. Сагрерас: Етиде <p>Друге етиде из литературе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. С. БАХ – Два става из неке Бахове свите или нека Бахова композиција сложенијег садржаја и форме (нпр. Чакона демол и сл)
---	--	--

		<p>Циклична дела</p> <p>Сонате из шире литературе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ф. Сор: Соната оп. 22, оп. 25, оп. 15 – М. Ђулијани: Соната оп. 15 – А. Диабели: Соната Еф-дур – М. М. Понсе: Сонатина меридионал, Соната класика – Ф.М. Тороба: Сонатина Х. Турина: СОНАТА <p>У обзир долазе и развијене једноставачне сонатне форме као што су: М. Ђулијани: Grande ouverte, Grand sonata Eroika</p> <p>Комади</p> <p>Избор комада од епохе ренесансе до XX века - потребно је у избор укључити бар једну композицију домаћег аутора: Д. Богдановића, В. Трајковића, Ј. Јовичића, В. Ивановића и др. Друга дела по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Концертна етида; – Први став сонате – Виртуозни комад – Једна композиција домаћег аутора. – Најмање један став Бахове партите, сонате или свите 		
<p>Јавни наступи: Најмање два јавна наступа у току школске године</p>		
<p>Матурски испит</p>		

Кључне речи: агогика, фраза, музички израз

Назив предмета	ЧИТАЊЕ С ЛИСТА – ГИТАРА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе
Разред	Први, други, трећи, четврти
Годишњи фонд часова	35/35/35/33

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; – познавање музичких и техничких ознака унутар текста; – познавање нота на 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких и техничких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе.</p>

различитим жицама и у оквиру различитих позиција.		
---	--	--

Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање, примена

ЛИТЕРАТУРА* – ГИТАРА

Први разред:

- Ј. Јовичић: Школа гитаре за младе почетнике Јован Јовичић: Школа за гитару I и II део
- С. Прек: Албум I, II, III
- В. Андре: Збирка композиција за класичну гитару.

Деонице камерне музике и друга дела по избору наставника.

Други разред:

- Ј. Јовичић: Школа за гитару II и III део
- В. Андре: Збирка композиција за класичну гитару
- Ф. Ноад: Ренесансна гитара; Барокна гитара; Класична гитара

Друга литература по избору наставника.

Трећи разред:

- Ф. Ноад: Ренесансна гитара; Барокна гитара; Класична гитара
- У. Петерс: Класици гитаре I - V

Лаки примери савремене музике и примери у којима постоји неправилан ритам и друга литература по избору наставника.

Четврти разред:

- Ф. Ноад: Ренесансна гитара; Барокна гитара; Класична гитару
- У. Петерс: Класици гитаре I - V

Примери савремене музике и примери у којима постоји неправилан ритам, и друга литература по избору наставника.

Називпредмета

ХАРФА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Харфа је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105 часова (3 часа недељно)

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – изведе лествице у различитим интервалима, супротном смеру и бржем темпу; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; – изведе динамички флажолете; – изведе етуфе и свира при табли; – изведе различите врсте арпеђа и задржи мелодичност у њима; – свира глисанда и изведе различите трилере и украсе; – изведе композиције са одговарајућим техничким захтевом, музикално и течно; – броји и обележава динамику и педале; – користи различите артикулације и изведе легато и стакато; – примени одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – препозна тему кроз дело и испољи креативност у 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Артикулација: дуга средња и кратка.</p> <p>Развијање распона руку.</p> <p>Исписивање педализације.</p> <p>Лествице кроз све октаве у различитим правцима.</p> <p>Разложени септакорди са комбиновањем различитих праваца прстију.</p> <p>Свирање акорада појединачно сваки прст, једне руке, док друга рука пригушује те исте жице.</p> <p>Све ритмичке комбинације²⁴³ трилера.</p> <p>Интервали –од секунде до децимале са различитом комбинацијом прстореда.</p> <p>Скале и трозвуци</p> <p>Све лествице у октави - паралелно и у супротном смеру; терци и сексти;</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак се налази испод табеле.</p>

<p>реализацији музичке фантазије и естетике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – свира дела барока и класицизма водећи рачуна о структури облика и одликама стила; – учествује у разговорима о извођењу на јавним наступу; – правилно вежба поштујући техничке процедуре; – користи информационе технологије у циљу стицања знања о стилу, композитору и извођачима. 		
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) 5 етида различитог карактера;</p> <p>б) 1 композиција старих мајстора;</p> <p>в) једна сонатина или соната;</p> <p>г) две композиције за извођење.</p>		244
<p>Јавни наступи : Обавезна 2 јавна наступа у току године</p>		
<p>Испитни програм</p> <ul style="list-style-type: none"> – Скале; – Једна етида ; – Једна сонатина; – Једна композиција за извођење. <p>Испитни програм се изводи напамет</p>		

Кључне речи: вештина извођења, музичка фантазија и естетика, епоха, стил

ЛИТЕРАТУРА*

- Ђ. Фројо: Техничке вежбе Комплетна метода;
- М.Гроси: Техничке вежбе;
- С. Мекдоналд и Л. В. Роло „Харфа за данас“;
- Ј. Кондонасис „Свирати харфу“;
- Е. Ларивиер, оп.9;
- Ф.Ј.Надерман: Етиде прелудијуми;
- Т.Лабаре:Тридесететида;
- Р. Н. Ч. Бокса: Етиде 1.део Оп.34;

- Е. Поцоли: Студије средњег нивоа;
- Б.Андре 12 етида;
- Ј. Ф. Рамо: *Тамбурин, Ригодон*;
- А. Кабезон: Италијанска павана, Павана са варијацијама;
- А. Корели: Жига, Гавот и Сарабанда.
- Г.Ф.Хендл: „Тема са варијацијама“;
- М. Глинка „Варијације на тему Моцарта“;
- Ф.Ј.Надерман: Седам прогресивних соната;
- Ј. Пари: Сонате;
- А.Росети: Сонате;
- Д.Ф. Кулхау „Тема са варијацијама“;
- М. Глинка: Ноктурно;
- Ј. Томас: *Поздрав родној земљи*;
- А. Аселман: Извор, Мали валцер;
- Ж. Ибер: Скерцето;
- Ф. Годфроа: Фантазија;
- Париш Алварс: Романсе, прва књига;
- Г. Ф. Хендл: Пасакаља;
- Е. Реније: *Код потока*;
- М. Турније: *Руска успаванка*;
- Д. Хенсон-Конан: Нови блуз“;
- К. Салцедо: *Песма у ноћи*;
- Г.Ф.Хендл : Чакона;
- А. Аселман: Ноктурно;
- А. Шалан: Валцер.
- В. Миланковић: Ноктурно;
- Д. Богдановић: Четири пролећна прелида.

Назив предмета **ХАРФА**

Циљ учења предмета Харфа је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– самостално наштимује инструмент и замени жицу;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Самостално штимовање инструмента.

<ul style="list-style-type: none"> – обликује тон, мотив и фразу; – обликује тон у складу са карактером и стилском одредницом композиције; – препозна и води полифоно гласове; – води мелодију у акордској поставци; – координира рад руку и ногу у задатом темпу; – меморише нотни текст различитим методама; – свесно исправља постојеће грешке истражујући нове начине вежбања; – изражајно свира и интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – користи знања из теоретских предмета у интерпретацији музичког дела; – најави себе на јавном наступу, као и дело које свира; – се самостално припреми за наступ; – користи информационе технологије у циљу стицања знања о стилу, композитору и извођачима. 		<p>Правилмо дисање током свирања.</p> <p>Све ритмичке комбинације пасажне технике у форте и пијано динамици.</p> <p>Све дурске и молске лествице у октавама, затим у размаку сексте и дециме у кретању кроз све октаве у осминама и шеснаестинама;</p> <p>Скале кроз све октаве у различитим прстним комбинацијама, као и укрштање руку;</p> <p>Разложени трозвуци, доминантни и умањени септакорди са комбиновањем различитих праваца прстију;</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак се налази испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) 5 етида различитог карактера;</p>		

- б) 1 композиција старих мајстора;
- в) једна сонатина или соната
- г) две композиције за извођење.

Јавни наступи: Обавезна 2 јавна наступа у току године

Програм испита:

- Скала;
- Једна етида ;
- Једна сонатина или соната;
- Једна композиција за извођење;

Испитни програм се изводи напамет

Кључне речи: штимовање инструмента, дисање, меморисање нотног текста

ЛИТЕРАТУРА*

- Т. Лабаре: Комплетна метода – по избору;
- Л.М.Магистрети: Техничке студије – по избору;
- Ј. Ф. Надерман: Тридесет етида – по избору;
- Р. Н. Ч. Бокса: I – Етиде- по избору;
- Ј. Ф. Надерман: Сонате–Сонатине;
- Џ. Пари: Сонате;
- Ф.А.Росети: Сонате;
- Ж-Б. Кардон: Соната у еф-молу и ес-дуру;
- Ј. Л. Дусек: Соната у це-молу;
- Ж-Б. Крумхолц: Соната;
- Ј. С.Бах-Гранђани: Етиде;
- А. Аселман: *Циганка*,
Молитва, *Мајска песма*;
- Ж. Ибер: Скерцето; Балада;
- К. Дебиси. *Девојка ланене косе; Месечина*;
- М. Турније: *Лолита*;
- Г. Ф. Хендл: Пасакаља;
- Ј. С. Бах-М. Гранжани: 12 етида за харфу оп. 45 број 6;
- М. Турније:*Јутро* (концертна етида)
- М. Глинка: Варијације на Моцартову тему;
- Е. Париш Алвар: 24 Романсе -по избору;
- С. Мекдоналд и Линда Вуд: Шпанска збирка за харфу;
- Тедески. Импромпти етида;
- К. Сен Санс: Фантазија

Назив предмета **ХАРФА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Харфа је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Трећи**
Годишњи фонд часова **105 часова (3 часа недељно)**

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> — самостално испише одговарајућу педализацију, прсторед и друге агогичке ознаке; — својим речима објасни и користи одговарајуће врстемеморије; — користи знања из теоретских предмета у интерпретацији музичког дела; — интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; — води тематски материјал у цикличним композицијама; — критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; — обликује тонску боју у складу са карактером и 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Штимовање инструмента и мењање жица.</p> <p>Уписивање педализације, прстореда, динамике.</p> <p>Пригушивање вибрације више жице.</p> <p>Све ритмичке комбинације пасажне технике у форте и пијано динамици;</p> <p>Техничке вежбе полиритмије.</p> <p>Све дурске и молске лествице у октавама, затим у размаку сексте и дециме у кретању кроз све октаве у осминама и шеснаестинама;</p> <p>Скале кроз све октаве у различитим прстним комбинацијама, као и укрштање руку;</p> <p>Разложени четворогласни трозвуци, доминантни и умањени септакорди са комбиновањем различитих праваца прстију;</p>

<p>стилском одредницом композиције;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – користи рачунарске технологије у употреби упознавања епохе, композитора и извођења дела. 		<p>ЛИТЕРАТУРА* списак се налази испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> а) 5 етида различитог карактера; б) 1 композиција старих мајстора; в) једна сонатина или соната г) две композиције за извођење. 		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа у току године</p>		
<p>Програм испита:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Скала; – Једна етида ; – Једна сонатина или соната; – Две композиције различитог карактера за извођење; <p>Испитни програм се изводи напамет</p>		

Кључне речи: вештина извођења, самосталност, цикличне композиције, епоха, стил

ЛИТЕРАТУРА*

- Т. Лабаре: Комплетна метода – по избору;
- Х.Реније: Техничка метода за харфу;
- К.Салцедо: Техничке вежбе 1;
- Ј. С. Бах-Гранђани: Етиде 3,4;
- Ј. Ф. Надерман: Тридесет етида – по избору;
- Ј. М. Дамаз: Етиде;
- Р. Н. Ч. Бокса: – Етиде- по избору;
- Ф. Ј. Дизи: 48 Етида
- Ј. Ф. Надерман: Сонате–Сонатине;
- Ф.А.Росети: Сонате;

- Ж-Б. Кардон: Сонате;
- Ј. Л. Дусек: Соната у це-молу, и Бе- Дуру
- Ж-Б. Крумхолц: Соната;
- А. Аселман: Балада, Извор,
- М. Турније: Три слике;
Четири прелида;
- К. Дебиси: Арабеска
- Г. Ф. Хендл: Чакона са варијацијама;
- М. Турније: Јутро;
- Д. Воткинс: Мала свита;
- Е. Париш Алвар: 24 Романсе -по избору;
- С. Мекдоналд и Линда Вуд: Шпанска збирка за харфу;
- Г. К. Вагензајл: Концерт за харфу и оркестар.
- Л. Фрајт: Прелиди;
- И. Маринковић Легенда.

Назив предмета **ХАРФА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Харфа је да ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99 часова**

250

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално штимује инструмент; – препозна и води теме у цикличним композицијама; – препозна и води полифоно гласове; – самостално исписује педализацију, прсторед, динамику и артикулацију; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Штимовање инструмента и мењање жица.</p> <p>Уписивање педализације, прсторед, динамике и артикулације.</p> <p>Пригушивање вибрације једне или више жице.</p> <p>Техничке вежбе полиритмије.</p> <p>Технике свирања у савременим композицијама на дасци и уз помоћ кључа и папира.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – повеже модулацију са одговарајућом педализацијом; – обликује боју тона при извођењу композиција различитих стилова; – пригуши вибрацију претходних тонова, као и акорада; – изведе технике свирања у савременим композицијама; – одсвира фразе у складу са правилима стила и епохе укључујући емоције, маштовитост и уметнички сензибилитет; – појасни музички облик дела; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – самостално се припрема за наступ; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – одсвира солистички и камерни концерт; – користи рачунарске технологије у употреби упознавања епохе, композитора и извођенја дела. 		<p>Све дурске и молске лествице у октавама, секстама и децимама у шеснаестинама.</p> <p>Скале кроз све октаве у различитим прстним комбинацијама, као и супротном смеру;</p> <p>Разложени четверогласни трозвуци, доминантни и умањени септакорди са комбиновањем различитих праваца прстију;</p> <p>Све ритмичке комбинације пасажне технике у форте и пијано динамици;</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак се литературе се налази испод табеле.</p>
---	--	---

<p>Обавезни минимум програма</p> <p>а) 5 етида различитог карактера;</p> <p>б) 1 композиција старих мајстора;</p> <p>в) једна сонатина или соната</p> <p>г) две композиције за извођење.</p>		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа у току године.</p>		
<p>Матурски испит</p> <p>Испитни програм се изводи напамет</p>		

Кључне речи: музика, развој, стил, полифонија, фраза, анализа, музичка фантазија и естетика

ЛИТЕРАТУРА*

- Т. Лабаре: Комплетна метода – поизбору;
- Л.М.Магистрети: Техничке студије – по избору;
- Х.Реније: Техничка метода за харфу;
- К.Салцедо: Модерна студија;
- Ј. С.Бах-Гранђани: Етиде -12 етида;
- Ј. М. Дамаз: Етиде;
- Р. Н. Ч. Бокса: – Етиде оп 34, други део- поизбору;
- Ф. Ј. Диззи: 48 Етида
- А. Цабел: Извор –концертна етида
- М. Турније: Према извору у шуми;
- Ф. Годафроа: Етида 3.и 4.;
- Г. Ф.Хендл:Варијације,
Жига, Прелудиј и токата;
- Ц. Франк: Свита;
- Д. Скарлати: Сонате;
- Ј. Ф. Надерман:Сонате–Сонатине;
- Ф.А.Росети: Сонате;
- Ж-Б. Кардон: Сонате;
- Ј.Л.Дусек: Соната Бе- Дуру;
- В. Мортари: Соната продиђо
- Ж-Б. Крумхолц: Сонате
- Г. Хикс: Соната;
- Г. Б. Пешети: Соната
- М. Гранђани: Фантазија на Хајднову тему;
- Г. Пјерне; Импромпти каприс;
- М. Турније: Тема са варијацијама;
- К. Дебиси: Арабеска
- М.Турније:Јутро;
- Х. Реније: *Размишљање*
- Е. Париш Алвар: 24 Романсе -по избору;

- Б. Андрес: 15 прелудијума;
- С. Мекдоналд и Линда Вуд: Шпанска збирка за харфу;
- Н.Рота: Сарабанда и токата;
- Мчеделов: Варијације на Паганинијеву тему;
- Г.ф.Хендл: Концерт за харфу Бе дур;
- И. Маринковић Легенда;
- Д. Јовановић: *Вајолет*.

Назив предмета **ЧИТАЊЕ С ЛИСТА – ХАРФА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе

Разред **Први, други, трећи, четврти**
Годишњи фонд часова **35/35/35/33**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Оспособљавање ученика за анализу текста. Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената. Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања. Упутства за отклањање грешака. Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета. Вежбе за развијање меморије; Сналажљивост и брзо реаговање; Упознавање са деоницама харфе у камерној и оркестарској литератури; Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе.

<p>самостално вежбање;</p> <ul style="list-style-type: none"> – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; – препозна дела и деонице харфе у камерним и оркестарским композицијама. 		<p>ЛИТЕРАТУРА*</p> <ul style="list-style-type: none"> – Хрестоматија за 1.,2.,3. и 4. Омш; – Б. Миланковић: Оркестарске студије за харфу, први део – Конхоусер/Сторк: Оркестарски штимови за харфу
---	--	--

Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање, примена

ЛИТЕРАТУРА* – ХАРФА

Први разред – Оркестарска сола

- Ш. В. Глук: Орфеј и Еуридика – Увертира; 22 Соло са хором; 24 Арија – транспозиција за тенор;
- М.И. Глинка: Иван Сусањин – арија;
- М.П. Мусоргски: Ноћ на голом брду;
- Ђ. Пучини: Боеми – предигра за 3. чин; Тоска – молитва из 2. чина;
- Ђ. Доницети: Љубавни напиток – арија-ромаса Неморина;
- Ж. Бизе: Кармен -3. чин, 2. чин;
- К. Сен-Санс: Самсон и Далила – арија Далиле из 2. Чина;
- Б. Сметана: Влтава – симфонијска поема из циклуса „Моја домовина“.

Други разред – Оркестарска сола

- Ђ. Верди: Аида – интродукција, хор, сцена и дует из 2. Чина;
- А. Томас: Мињон;
- Ц. Франк: Симфонија у де –молу – 2. Став;
- Ж. Бизе: Арлежанка – друга оркестарска свита – 1. Пасторала, 2. Интермецо, 3. Менует;
- П.И. Чајковски: Ромео и Јулија – увертира- фантазија; Италијански капричо;
- Ј. Славенски: Симфонија оријента-Јевреји; 2. Левант;
- А. Обрадовић: Скерцо – увертира;
- П. Маскањи: Кавалерија Рустикана;
- Б. Сметана: Вишеград.

Трећи разред – Оркестарска сола

- Р. Штраус: Дон Жуан;
- П. И. Чајковски: Лабудово језеро;
- Ђ. Верди: Маскенбал- 1. чин; Моћ судбине – Увертира; 4. чин бр. 17 Мелодија;
- Х. Берлиоз: Фантастична симфонија, 2. Став: Валцер;
- Б. Бритн: Водич за младе у оркестру – 1. Варијација;
- Р. Леонкавало: Пајаци – песма птица;
- К.М. Вебер/Берлиоз: Брз плес;
- Х. В. Хенце: Ондин -1. чин.

Четврти разред – Оркестарска сола

- Б. Барток: Концерт за оркестар – 4. став – Интермецо ;
- А. Брукнер: Симфонија бр.8 – 3. став-Адађо;
- Ђ. Доницети: Лучија ди Ламермур – 1. Чин, бр.2; Каденца у седмом такту;
- М. Равел: Alborada del Gracioso; Клавирски концерт Ге-Дур – ге-мол-1. став; Цигане;
- И. Стравински: Симфонија у три става – 2. став;
- П. Чајковски: Крцко Орашчић, балет – 2. чин-Валцер цвећа;
- Р. Вагнер: Валкире, 3. Чин-3. сцена.

Назив предмета **СОЛО ПЕВАЊЕ**

Циљ учења предмета Соло певање је да ученик кроз даље музичко сазревање, како у вокално-техничком, тако и у интерпретативном смислу, буде у стању да, кроз индивидуално искуство и ниво постигнућа на коме се налази, изведе композиције различитих стилова и епоха и повеже их са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу као великом инспирацијом вокалне и оперске музике.

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише правилан певачки став и држање тела у току извођења музике; – правилно користи певачки апарат у зависности од техничких и музичких захтева композиције која се изводи; – употребљава резонатор гласа и користи различита вибрантна места зависно од регистара гласа; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Правилно држање тела при певању. Анатомија и функција органа за певање. Припрема и почетак тона. Правилна продукција и емисија тона. Резонатор. Типови и вежбе дисања. Техничке вежбе мањих опсега и једноставнијих кретњи кроз легато, спецато, стакато, мартелато технику и рад на покретљивости гласа. Висока импостација. Артикулација и дикција кроз интерпретацију. Обрада вокалне литературе на страном језику – изговор и тумачење текста. Припрема за јавни наступ. Музички бонтон и хигијена гласа.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – разликује типове дисања и правилно од неправилног; – примењује различите вежбе дисања у циљу контроле положаја дијафрагме; – правилно формира високо импостиран тон и контролише интонацију при певању; – правилно артикулише, изговара и интерпретира текст композиције при певању; – контролише гестикацију тела и мимику лица; – комуницира са корепетитором у извођењу музичког дела; – самостално ради на припреми за јавни наступ у циљу стицања самопоуздања; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; 		<p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Вокализе Н. Вакаи, Ђ. Конконе, Б. Лутген, Ј. Цајдлер, С. Маркези, Х. Панофка и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Стари мајстори А. Скарлати, Ђ. Паизиело, Ф. Гаспарини, С. Роза, А. Калдара, Ђ. Б. Перголези, Х. Персел, Ђ. Ђордани и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме класичара и романтичара: В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ј. Хајдн, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, Ј. Брамс, А. Јенсен, Е. Григ, В. Белини, Г. Доницети, Ж. Масне, Ш. Гуно и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме српских композитора: С. Бинички, Д. Јенко, И. Бајић, С. Христић, Ј. Маринковић, З. Јовановић, М. Тајчевић, П. Коњовић и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме словенских композитора: М. И. Глинка, Ј. Хаце, М. Пребанда, П. И. Чајковски, И. Зајц, П. П. Булахов, А. Даргомижски, Р. М. Глиер, С. Тањејев, Н. Римски-Корсакови други</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – брине о гласу и примењује хигијену вокалног апарата (гласа); – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 		<p>композитори сличних извођачких захтева;</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири вокализе – три арије старих мајстора – две соло песме класичара или романтичара – две соло песме српских композитора – две соло песме словенских композитора 		
<p>Јавни наступи: Обавезна два јавна наступа у току школске године.</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Једна вокализа 2. Једна арија старог мајстора 3. Једна соло песма класичара или романтичара 4. Једна соло песма српског или словенског композитора <p>*Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику.</p>		

Кључне речи: певачки став, вокални апарат, основна својства гласа, дисање, дијафрагма, резонатор, висока импостација, певање, дикција, артикулација, јавни наступ, слушање музике, музички бонтон, хигијена гласа.

Назив предмета

СОЛО ПЕВАЊЕ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Соло певање је да ученик кроз даље музичко сазревање, како у вокално-техничком, тако и у интерпретативном смислу, буде у стању да, кроз индивидуално искуство и ниво постигнућа на коме се налази, изведе композиције различитих стилова и епоха и повеже их са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу као великом инспирацијом вокалне и оперске музике.

Разред

Други

Годишњи фонд часова **105 часова**

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – контролише правилан певачки став и држање тела у току извођења музике; – правилно користи певачки апарат у зависности од техничких и музичких захтева композиције која се изводи; – употребљава резонатор гласа и користи различита вибрантна места зависно од регистара гласа; – контролише изједначавање регистара гласа уз помоћ наставника; – разликује типове дисања и правилно од неправилног; – примењује различите вежбе дисања у циљу ефикасније контроле положаја дијафрагме и подршке тона при певању на даху; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Правилно држање тела при певању. Анатомија и функција органа за певање. Правилна продукција и емисија тона. Резонатор и вибрантна места. Регистри гласа. Типови и вежбе дисања. Певање на даху, апођо. Техничке вежбе различитих интервалских скокова и кретњи кроз легато, спецато, стакато, мартелато технику и рад на покретљивости гласа. Висока импостација и атака. Изједначавање вокала, артикулација и дикција кроз интерпретацију. Обрада вокалне литературе на страном језику – изговор и тумачење текста. Припрема за јавни наступ. Музички бонтон и хигијена гласа.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Вокализе Ђ. Конконе, Б. Лутген, Ј. Цајдлер, М. Мирзојева, М. Бордоњи, Г. Росини и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Стари мајстори А. Скарлати, Ђ. Паизиело, Ђ. Б. Перголези, Ф. Дуранте, Џ. Ф. Хендл, К. В. Глук, Ф. Кавали, Ј. А. Хасе, Д. Сари и други композитори сличних извођачких захтева;</p>

<ul style="list-style-type: none"> – разликује правилне, меке атаке од тврде и шуштаве; – правилно формира високо импостиран тон и контролише интонацију при певању; – артикулише и примењује јасну дикцију при певању, тумачењу и интерпретирању текста композиције; – контролише гестикулацију тела и мимику лица; – комуницира са корепетитором у извођењу музичког дела; – испољава марљивост, мотивацију и позитиван приступ у учењу и раду; – самостално ради на припреми за јавни наступ у циљу стицања самопоуздања; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; 		<p>Соло песме класичара и романтичара: В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ј. Хајдн, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, А. Јенсен, Ј. Брамс, Х. Волф, Е. Григ, В. Белини, Г. Доницети, Ж. Масне, Ш. Гуно, Е. Шабрије и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме српских композитора: С. Бинички, Д. Јенко, И. Бајић, С. Христић, Ј. Маринковић, З. Јовановић, М. Тајчевић, П. Коњовић, К. Бабић, Д. Големовић и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме словенских композитора: М. И. Глинка, Ј. Хаце, М. Пребанда, П. И. Чајковски, И. Зајц, Ј. Готовац, П. П. Булахов, А. Даргомижски, Р. М. Глиер, С. Тањејев, Н. Римски-Корсаков, А. Дворжак, С. Рахмањин и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Лакша оперска арија: К. В. Глук, В. А. Моцарт и други композитори сличних извођачких захтева прилагођених узрасту и нивоу постигнућа ученика.</p>
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – брине о гласу и примењује хигијену вокалног апарата (гласа); – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике; 		
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири вокализе – четири арије старих мајстора – две соло песме класичара или романтичара – две соло песме српских композитора – две соло песме словенских композитора – једна лакша оперска арија (од Глукове реформе) 		
<p>Јавни наступи: Обавезна два јавна наступа у току школске године.</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Једна арија старог мајстора 2. Једна соло песма класичара или романтичара 3. Једна соло песма српског композитора 4. Једна соло песма словенског композитора <p>*Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику.</p>		

Кључне речи: певачки став, вокални апарат, основна својства гласа, дисање, дијафрагма, резонатор, висока импостација, певање, дикција, артикулација, јавни наступ, слушање музике, музички бонтон, хигијена гласа.

Назив предмета

СОЛО ПЕВАЊЕ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Соло певање је да ученик кроз даље музичко сазревање, како у вокално-техничком, тако и у интерпретативном смислу, буде у стању да, кроз индивидуално искуство и ниво постигнућа на коме се налази, изведе композиције различитих стилова и епоха и повеже их са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу као великом инспирацијом вокалне и оперске музике.

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише правилан певачки став и држање тела у току извођења музике; – правилно користи певачки апарат у зависности од техничких и музичких захтева композиције која се изводи; – контролише положај меког непца, ларинкса, језика и доње вилице при певању уз помоћ наставника; – контролише употребу резонатора гласа у току певање; – континуирано ради на изједначавању регистара гласа и разликује вибрантна места зависно од регистара гласа; – разликује типове дисања и примењује правилно костоабдоминално дисање; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Овладавање функцијама органа за певање. Активатор и генератор гласа.</p> <p>Резонатор и артикулацијски простор. Вибрантна места.</p> <p>Регистри гласа.</p> <p>Контрола дијафрагме, певање на даху, апођо.</p> <p>Сложеније техничке вежбе различитих интервалских скокова и кретњи кроз легато, спецато, стакато, мартелато технику и рад на покретљивости гласа.</p> <p>Певање украса (апођатура, аћакатура, мордент, групето)и трилера.</p> <p>Висока импостација и мека атака.</p> <p>Изједначавање вокала, артикулација и дикција кроз интерпретацију.</p> <p>Обрада вокалне литературе на страном језику – изговор и тумачење текста.</p> <p>Динамичко нијансирање и фразирање.</p> <p>Тумачење стилских разлика при извођењу композиција различитих епоха.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Музички бонтон и хигијена гласа.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – успешно изводи различите вежбе дисања у циљу ефикасније контроле положаја 		<p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Стари мајстори: А. Скарлати, Ђ. Паизиело, Ђ. Б. Перголези, Ф. Дуранте, Б. Марчело, Т. Траета, Ђ. Санти, Џ.</p>

<p>дијафрагме и подршке тона при певању на даху;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи правилну припрему пред певање, формира правилну, меку атаку; – формира високо импостиран тон и контролише га при певању; – самостално обликује и динамички нијансира музичку фразу; – препознаје одређени захтев вокалне технике са којим се већ сусрео и примењује научене вештине у савладавању истог; – артикулише, примењује јасну дикцијуи самостално тумачи и интерпретира текст композиције при певању; – интерпретира композиције поштујући стилске карактеристике различитих епоха; – контролише гестикацију тела и мимику лица у циљу боље комуникације са публиком; – комуницира са корепетитором кроз 		<p>Ф. Хендл, К. В. Глук, А. Вивалди, Ф. Кавали, Ј. А. Хасе, Д. Сари и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Арија из ораторијума, мисе или кантате: А. Вивалди, Ђ. Б. Перголези, Ј. С. Бах, Џ. Ф. Хендл, Ј. Хајдн, Ф. Менделсон и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме композитора 19. века: Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, Ј. Брамс, Х. Волф, Е. Григ, Ф. Лист, В. Белини, Г. Доницети, Ђ. Росини, Ђ. Верди, Ж. Масне, Ш. Гуно, Е. Шабрије, Е. Шосон, Л. Делиб, Ж. Бизе, Г. Малер и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме композитора 20. И 21. века: К. Дебиси, Р. Штраус, Г. Форе, Х. Дипарк, Ф. Пуланк, М. Равел, Р. Ан, Е. Сати, Б. Бритн, В. Вилиамс, С. Барбер, С. Донауди, П. Тости, Е. Гранадос, Ф. Обрадорс, М. де Фаљаи други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме српских композитора: С. Бинички, И. Бајић, С. Христић, Ј. Маринковић, П. Коњовић, М. Милојевић, К. Бабић, Д. Големовић, С. Рајичић, Д. Деспић, М. А. Расински, Д. Радић, В. Миланковић, М. Мишевић, С. С. Ковачевић, М. Стојадиновић и други композитори сличних извођачких захтева;</p> <p>Соло песме словенских</p>
--	--	---

<p>интерпретацију музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – пева на страним језицима са којима се у вокалној литератури најчешће среће; – испољава систематичност у раду; – самостално ради на припреми за јавни наступ у циљу стицања самопоуздања; – поштује договорена правила понашања при извођењу и слушању музике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – брине о гласу и примењује хигијену вокалног апарата (гласа); – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 		<p>композитора Ј. Хаце, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Готовац, Л. М. Шкерјанц, М. Логар, П. И. Чајковски, Р. М. Глиер, С. Тањејев, Н. Римски-Корсаков, А. Дворжак, С. Рахмањин и други композитори сличних извођачких захтева; Арија из опере, оперете или концертна арија: К. В. Глук, В. А. Моцарт, Г. Доницети, Ђ. Росини, Ђ. Верди, В. Белини, Ђ. Пучини, Ш. Гуно, Ж. Масне, Ж. Бизе, П. И. Чајковски, Н. Римски-Корсаков, Б. Сметана, А. Дворжак, Ј. Штраус, Ф. Лехар, А. Саливан, Џ. Гершвин, И. Калман, П. Сорозабал, Ф. А. Барбиери, Р. Чапи, Г. Хименез и други композитори сличних извођачких захтева прилагођених узрасту и нивоу постигнућа ученика.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – три арије старих мајстора – једна арија из ораторијума, мисе или кантате – две соло песме композитора 19. века – једна соло песма композитора 20. или 21. века (осим српских и словенских композитора) – две соло песме српских композитора – две соло песме словенских композитора – једна арија из опере, оперете или концертна арија (од Глукове реформе) 		

<p>Јавни наступи: Обавезна четири јавна наступа у току школске године.</p>
<p>Испитни програм:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Једна арија старог мајстора 2. Једна соло песма композитора 19. века 3. Једна соло песма композитора 20. или 21. века (осим српских и словенских композитора) 4. Једна соло песма српског или словенског композитора 5. Једна арија из опере, оперете или концертна арија <p>*Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику.</p>

Кључне речи: певачки став, вокални апарат, основна својства гласа, дисање, дијафрагма, резонатор, регистри, висока импостација, певање, дикција, артикулација, јавни наступ, слушање музике, музички бонтон, хигијена гласа.

Назив предмета **СОЛО ПЕВАЊЕ**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Соло певање је да ученик кроз даље музичко сазревање, како у вокално-техничком, тако и у интерпретативном смислу, буде у стању да, кроз индивидуално искуство и ниво постигнућа на коме се налази, изведе композиције различитих стилова и епоха и повеже их са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу као великом инспирацијом вокалне и оперске музике.

264

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише певачки став и држање тела у току извођења музике; – контролише положај меког непца, ларинкса, језика и доње вилице при певању; – правилно користи певачки апарат у зависности од техничких и музичких захтева 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Осамостаљивање и овладавање функцијама органа за певање.</p> <p>Резонатор и артикулацијски простор. Вибрантна места.</p> <p>Регистри гласа.</p> <p>Контрола дијафрагме, певање на даху, апођо.</p> <p>Сложеније техничке вежбе различитих интервалских скокова и кретњи кроз легато, спецато, стакато, мартелато технику и рад на покретљивости гласа.</p>

<p>композиције која се изводи и успешно примењује технику костоабдоминалног дисања и пева тон на даху;</p> <ul style="list-style-type: none"> – контролише изједначеност регистара гласа; – богатим музичким језиком обликује и динамички нијансира музичке фразе; – повезује певање са другим уметностима, нарочито глумом, сценским покретом и књижевношћу; – процени, оцени и изрази мишљење како о свом тако и о туђем наступу; – брине о гласу и примењује хигијену вокалног апарата (гласа); – учествује на јавним наступима у школи и ван ње. 		<p>Певање украса (апођатура, аћакатура, мордент, групето) и трилера.</p> <p>Висока импостација и мека атака.</p> <p>Изједначавање вокала, артикулација и дикција кроз интерпретацију.</p> <p>Обрада вокалне литературе на страном језику – изговор и тумачење текста.</p> <p>Динамичко нијансирање и фразирање.</p> <p>Тумачење стилских разлика при извођењу композиција различитих епоха.</p> <p>Припрема за јавни наступ.</p> <p>Музички бонтон и хигијена гласа.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – две арије старих мајстора – једна арија из ораторијума, мисе или кантате – две соло песме композитора 19. века – једна соло песма композитора 20. или 21. века (осим српских и словенских композитора) – две соло песме српских композитора – две соло песме словенских композитора 		

– две арије из опере, оперете или концертне арије (од Глукове реформе)
Јавни наступи: Обавезна четири јавна наступа у току школске године.
Матурски испит Испитни програм се изводи напамет, на оригиналном језику.

Кључне речи: певачки став, вокални апарат, основна својства гласа, дисање, дијафрагма, резонатор, регистри, висока импостација, певање, дикција, артикулација, јавни наступ, слушање музике, музички бонтон, хигијена гласа.

ЛИТЕРАТУРА*:

Стари мајстори:

А. Скарлати, Ђ. Паизиело,
Ђ. Б. Перголези,
Н. Пичини, Н. Јомели,
А. Чести, Б. Марчело,
Т. Траета, Ђ. Сарти,
Џ. Ф. Хендл, К. В. Глук,
А. Вивалди, Ј. А. Хасе и други композитори сличних извођачких захтева;

Арија из ораторијума, мисе или кантате:

А. Вивалди, Ђ. Б. Перголези,
В. А. Моцарт, Ј. С. Бах,
Џ. Ф. Хендл, Ј. Хајдн,
Ф. Менделсон, Ђ. Росини,
Г. Форте и други композитори сличних извођачких захтева;

Соло песме композитора 19. века:

Ф. Шуберт, Р. Шуман,
Ф. Менделсон, Ј. Брамс,
Х. Волф, Е. Григ, Ф. Лист,
В. Белини, Г. Доницети,
Ђ. Росини, Ђ. Верди,
Ж. Масне, Ш. Гуно,
Е. Шабрије, Е. Шосон,
Л. Делиб, Ж. Бизе, Г. Малер и други композитори сличних извођачких захтева;

Соло песме композитора 20. и 21. века:

К. Дебиси, Р. Штраус, Г. Форте, Х. Дипарк, Ф. Пуланк,
М. Равел, Р. Ан, Е. Сати,
Б. Бритн, В. Вилиамс,
С. Барбер, С. Донауди,
П. Тости, Е. Гранадос,
Ф. Обрадорс, М. де Фаљаи и други композитори сличних извођачких захтева;

Соло песме српских композитора:

С. Бинички, И. Бајић,
С. Христић, Ј. Маринковић,
П. Коњовић, К. Бабић,
М. Милојевић, Д. Големовић, С. Рајичић, Д. Деспич,
М. А. Расински, Д. Радић,
В. Миланковић, М. Мишевић, С. С. Ковачевић,
М. Стојадиновић и други композитори сличних извођачких захтева;

Соло песме словенских композитора:

Ј. Хаце, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Готовац, Л. М. Шкерјанц,

М. Логар, П. И. Чајковски,
Р. М. Глиер, С. Тањејев,
Н. Римски-Корсаков, А. Дворжак, С. Рахмањин и други композитори сличних извођачких захтева;

Арија из опере, оперете или концертна арија:

К. В. Глук, В. А. Моцарт,
Г. Доницети, Ђ. Росини,
Ђ. Верди, В. Белини,
Ђ. Пучини, Ш. Гуно, Ж. Масне, Ж. Бизе, Л. Делиб,
Ж. Офенбах, П. И. Чајковски, Н. Римски-Корсаков,
Б. Сметана, А. Дворжак,
Ј. Штраус, Ф. Лехар,
А. Саливан, Џ. Гершвин,
И. Калман, П. Сорозабал,
Ф. А. Барбиери, Р. Чапи,
Г. Хименез и други композитори сличних извођачких захтева прилагођених узрасту и нивоу постигнућа ученика.

Назив предмета **ЧИТАЊЕ С ЛИСТА ЗА СОЛО ПЕВАЧЕ**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Читање са листа је да код ученика развије знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе.

Разред **Први/Други/Трећи/Четврти**

Годишњи фонд часова **35/35/35/33**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – отпева без прекида и задржавања задати нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – анализира, правилно чита и акцентује литерарни текст; – примењује добијена 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Оспособљавање ученика за анализу нотног и литерарног текста. Сагледавање текста у целини - опажање музичких елемената. Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања. Упутства за отклањање грешака. Развој унутрашњег слуха и

<p>упутства за решавање одређене текстуалне проблематике;</p> <ul style="list-style-type: none"> – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; – препознавокална дела и певачке деонице у камерним и хорским композицијама. 		<p>повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p> <p>Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе.</p> <p>Упознавање са вокалним деоницама у камерној и хорској литератури.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* налази се испод табеле по разредима</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <p>За први и други разред:</p> <p>а) 12 лакших вокализа без текста и са текстом на италијанском језику;</p> <p>б) 12 лакших композиција старих мајстора из периода ренесансе и барока.</p> <p>За трећи и четврти разред:</p> <p>а) 10 композиција из периода класицизма и романтизма;</p> <p>б) 10 лакших композиција српских и словенских композитора;</p> <p>в) две композиције предвиђене програмом за камерно музицирање;</p> <p>г) две композиције за хор.</p>		

Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање, примена.

ЛИТЕРАТУРА*

Први разред

- Лакше вокализе без текста и са текстом на италијанском језику: Ф. Абт, Ј. Цајдлер, Н. Вакаи и други композитори сличних извођачких захтева
- Лакше композиције старих мајстора из периода ренесансе и барока: А. Калдара, Ђ. Кађини, А. Фалкониери, П. П. Бенчини, А. Скарлати и други композитори сличних извођачких захтева.

Други разред

- Захтевније вокализе без текста и са текстом на италијанском језику: Ј. Цајдлер, Н. Вакаи, Ђ. Конконе: оп. 9, С. Маркези и други композитори сличних извођачких захтева;
- Захтевније композиције старих мајстора: А. Скарлати, Ђ. Карисими, Ђ. Качини, Ђ. Ђордани, Ђ. Бонончини, А. Фалкониери, Ђ. Б. Перголези, Г. Ф. Хендл, Х. Персел и други композитори сличних извођачких захтева.

Трећи разред

- Композиције из периода класицизма и романтизма: В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ј. Хајдн, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, Е. Григ, Ф. Лист, В. Белини, Г. Доницети, Ж. Маснеи други композитори сличних извођачких захтева;
- Лакше композиције српских и словенских композитора: И. Бајић, Д. Јенко, Ј. Маринковић, М. И. Глинкаи други композитори сличних извођачких захтева;
- Дуети из периода барока и романтизма;
- Лакше хорске композиције.

Четврти разред:

- Композиције српских и словенских композитора: И. Бајић, Д. Јенко, Ј. Маринковић, М. Милојевић, П. Коњовић, К. Бабић, Д. Големовић, С. Рајичић, Д. Деспић, М. А. Расински, Д. Радић, В. Миланковић, М. Мишевић, С. С. Ковачевић, М. Пребанда, И. Зајц, Ј. Хаце, М. И. Глинка, С. Рахмањин, П. И. Чајковски, Н. Римски-Корсаков, А. Дворжак и други композитори сличних извођачких захтева;
- Композиције 20. и 21. века са различитих говорних подручја: К. Дебиси, Р. Штраус, Г. Форе, Х. Дипарк, Ф. Пуланк, М. Равел, Р. Ан, Е. Сати, Б. Бритн, В. Вилиамс, С. Барбер, С. Донауди, П. Тости, Е. Гранадос, Ф. Обрадорс, М. де Фаља и други композитори сличних извођачких захтева
- Дуети из периода барока и романтизма;
- Хорске композиције.

Назив предмета

ФЛАУТА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Флаута је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– самостално вежба, поштујући одређене процедуре;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Изддржавање тонова, рад на уједначавању регистара. Флексибилност амбажуре

<ul style="list-style-type: none"> – истражује начине чистог свирања и свесно коригује интонацију; – контролише квалитет тона у свим регистрима; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – учествује на јавним наступима концертима, такмичењима; – изведе задате композиције напаметсоло и уз пратњу клавира; – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима примењује принцип узајамног слушања; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике; 		<p>илепота тона. Рад на аликвотним низовима као основа рада на проширеној техници . Вежбе за развој технике прстију,хроматика. Меморисање текста – врсте и начини. Артикулацијеи динамика. Музичка агогика,фразирање,инвенција. Различите музичке форме и интерпретација различитих стилова. Систематско и правилно вежбање.</p> <p>Скале Дурске и молске лесвице до пет предзнака. Темпо извођења $\theta = 88 - 112$. Поставка лесвице, велико разлагање /развијање, акорди (тонични книнтакорд и доминантни/умањени септакорд) са разлагањем у обиму две октаве, терце, у низу и дупле, хроматска лесвица. Хроматске лесвице у целом регистру инструмента, у различитим ритмичким моделима (триоле, шеснаестине, квинтоле и секстоле), са развијањем, са метрономом.</p> <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. Тафанел – Ф. Гобер: VIIдео Комплетне методе, вежбе: 1, 2, 5, 7; – Т. Вај: Техника
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – поштује музички бонтон. 		<ul style="list-style-type: none"> – Џ. Гилберт: Секвенце Тонске вежбе – Џ. Гилберт: Флексибилност – Т. Вај: Тон – М. Моиз: "О звучности" – К. Монтафија: Метода <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – дурске и молске скале до пет предзнака – две различите школе етида – четири композиције уз клавирску пратњу – најмање једна соната и један концерт 		
<p>Јавни наступи: Обавезна су четири јавна наступа у току школске године - по два у сваком полугодишту</p>		
<p>Програм испита</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида (изводи се из нота) – 1 мелодијска етида (изводи се из нота) – 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет) 		

Кључне речи: флексибилност амбажуре, техника прстију, уједначавање регистара, физичка и ментална издржљивост.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- М. Моиз: Мале мелодијске етиде
- Л. Друе: Етиде
- Е. Келер: Романтичне етиде, оп. 66
- Е. Келер: Етиде оп. 33, друга свеска

и друге етиде сличног садржаја и тежине, које обрађују све важнеаспекте свирања.

Сонате

- Г. Ф. Хендл: Сонате у е-молу (Хале), а-молу (Хале), Ге-дуру, Еф-дуру, а-молу
- Л. Винчи: Соната у Де-дуру
- Б. Марчело: Сонате, избор
- А. Вивалди: Верни пастир, избор
- Ж. Б. Леје: Соната у Еф-дуру

и друга циклична дела сличног садржаја и степена тежине.

Концерти

- Л. Бокерини: Концерт у Де-дуру

- К. Стамиц: Концерт у Де-дуру
- А. Вивалди: Избор концерата
- Л. Хофман - Ј. Хајдн: Концерт у Де-дуру
- П. Г. Буфардин: Концерт у е-молу
- М. Блаве: Концерт у а-молу

Комади

- В. А. Моцарт: Анданте у Це-дуру
- Ђ. Росини: Анданте и Алетро
- Ф. Шопен: Варијације на Росинијеву тему
- А. Ф. Доплер: Берсеза
- А. Ф. Доплер: Мазурка оп. 16
- В. Поп: Мађарска рапсодија
- Б. Годард Алетро. Идила
- Е. Келер: Северна звезда
- М. Бертомије: Романтична свита
- Ж. Мук: Пан
- В. Тобер: Берсеза
- Е. Боца: Вече у планини
- А. Грин: Мала прича: Алетро. Идила
- Е. Келер: Северна звезда
- М. Бертомије: Романтична свита
- Ж. Мук: Пан
- В. Тобер: Берсеза
- Е. Боца: Вече у планини
- А. Грин: Мала прича
- Д. Радић: Песма и игра

Назив предмета **ФЛАУТА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Флаута је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– континуирано бежба и свесно планира дневни рад који обухвата рад на тону, техници и репертоару;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Издржавање тонова, рад на уједначавању регистара. Рад на флексибилности амбажуре, лепоти тона.

<ul style="list-style-type: none"> – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева код самосталног вежбања; – примењује одређене процедуре у побољшању моторике; – контролише квалитет тона у свим регистрима; – свесно коригује интонацију, кроз примену аликвортних низова и истражује начине чистог свирања; – примењује различите артикулације у зависности од природе композиције – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – изведе задане композиције напамет, поштујући три елемента, аналитички, меморијски, визуелни; – учествује на јавним наступима концертима, такмичењима; 		<p>Рад на аликвотним низовима као основа рада на проширеној техници .</p> <p>Вежбе за развој технике прстију, хроматика.</p> <p>Вежбе за артикулације: нон-легато, стакато, тенуто, маркато, потрато;</p> <p>Вежбе за развој динамичког дијапазна инструмента; динамике.</p> <p>Свирање цикличних форми.</p> <p>Музичка агогика, фразирање, инвенција.</p> <p>Различите музичке форме , интерпретација различитих стилова.</p> <p>Просвиравање репертоара на преслушавањима, интерним и јавним часовима, као и концертима организованим у ту сврху.</p> <p>Скале:</p> <p>Све дурске и молске лесвице квинтног и квартног круга.</p> <p>Темпо извођења $\theta = 108-120$</p> <p>Поставка лествице, велико разлагање/развијање, акорди (тонични квинтакорд и доминантни/умањени септакорд) са разлагањем у обиму две октаве, терце, у низу и дупле, хроматска лествица.</p> <p>Хроматске лествице у целом регистру инструмента, у</p>
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима примењује принцип узајамног слушања; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике; – поштује музички бонтон. 		<p>различитим ритмичким моделима (триоле, шеснаестине, квинтоле и секстоле) са развијањем, са метрономом.</p> <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. Тафанел – Ф. Гобер: VIIдеоКомплетне методе, вежбе: 1, 2, 5, 7, 10; – М. Моиз: Дневне вежбе А, Б. – Т. Вај: Техника. – Џ. Гилберт: Секвенце – Рајхарт: 7 дневних вежби – П. Л. Граф: Check up - 20 основних студија <p>Тонске вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џ. Гилберт: Флексибилност – Т. Вај: Тон – М. Моиз: "О звучности" – К. Монтафија: Метода <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале – Избор техничких вежби – Две различите школе етида; – Четири композиције уз клавирску пратњу – Две сонате 		

– Један концерт (сва три става), са каденцом.
Јавни наступи: Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године. По два у сваком полугодишту.
Програм испита <ul style="list-style-type: none">– 1 дурска и 1 молска скала напамет– 1 техничка етида (из нота)– 1 мелодијска етида (из нота)– 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет)

Кључне речи: флексибилност амбажуре, техника прстију, уједначавање регистара, физичка и ментална издржљивост.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- Ђ. Гариболди: Велике етиде оп. 134.
- Л. Дрзе: 25 етида
- Е. Келер: оп. 33, свеска II, III избор
- Ј. Андерсен: 24 етида оп. 33.
- Ј. Хекер: 24 етиде оп. 6.

и друге етиде сличног садржаја и тежине, које обрађују све важне

Сонате

- Ј. С. Бах: Соната у Це-дуру
- В. А. Моцарт: Соната у Це-дуру
- Ј. Ј. Кванц: Сонате, избор
- Г. Ф. Хендл: Соната у е-молу, HWV 379;
- Г. Ф. Телеман: 12 фантазија за флауту соло (избор)
- Г. Ф. Телеман: Свита у а-молу
- Г. Доницети: Соната
- Ф. М. Верачини: Соната бр. 2.
- Л. Винци: Соната у Де-дуру
- А. Вивалди: Сонате из збирке "Верни пастир"

и друга циклична дела сличног садржаја и степена тежине.

Концерти

- К. Штамиц: Концерт у Це-дуру
- Ђ. Б. Перголези: Концерт у Ге-дуру
- К. В. Глук: Концерт у Ге-дуру
- А. Вивалди: Концерт оп. 10, бр. 6.
- Л. Бокерини: Концерт у Де-дуру
- Ф. А. Реслер-Росети: Концерт у Де-дуру

Комади

- Б. Мартину: Скерцо
- А. Русел: Анданте и Скерцо;
- Ф. Шопен: Варијације на Росинијеву тему
- М. Бертомије: Романтична свита

- Ж. Мукe: Пан
- В. Поп: Мађарска рапсодија
- Л. Ган: Анданте и Скерцо
- Џ. Рутер: Античка свита (Избор ставова)
- Г. Форе: Комад (Piесе)
- О. Маха: Варијације за флауту и клавир
- К. Штамиц: Осам каприча за флауту соло
- А. Онегер: Игра коза
- З. Вауда: Ноктурно
- З. Вауда: Естампа за флауту соло;
- З. Вауда: Снови за флауту соло.

Назив предмета **ФЛАУТА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Флаута је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред **Трећи**
Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – самостално вежба, поштујући одређене процедуре; – свесно коригује интонацију; – самостално примењује и бира различите начине решавања техничких и музичких захтева код самосталног вежбања; – контролише квалитет тона у свим регистрима; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Изддржавање тонова, рад на уједначавању регистара.</p> <p>Рад на флексибилности амбажуре, лепоти тона .</p> <p>Рад на аликвотним низовима као основа рада на проширеној техници .</p> <p>Вежбе за развој технике прстију, хроматика.</p> <p>Развијање дисциплине у поштовању артикулације и динамике.</p> <p>Свирање цикличних форми.</p> <p>Музичка агогика, фразирање, инвенција.</p> <p>Различите музичке форме,</p>

<ul style="list-style-type: none"> – користи динамичко нијансирање; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – аналитички приступа композицији, у смислу корелације са другим предметима; – јасно интерпретира композиције које су стилски различите; – учествује на јавним наступима; – изведе задане композиције напамет, поштујући три елемента, аналитички, меморијски, визуелни; – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима примењује принцип узајамног слушања; – користи предности дигитализације у 		<p>интерпретација различитих стилова.</p> <p>Просвиравање репертоара на преслушавањима, интерним и јавним часовима, као и концертима организованим у ту сврху.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске лесвице.</p> <p>Темпо извођења $\theta = 120-134$</p> <p>Поставка лествице, велико разлагање /развијање, акорди (тонични квинтакорд и доминантни/умањени септакорд) са разлагањем у целом регистру инструмента, терце, у низу и дупле, хроматска лествица.</p> <p>Хроматске лествице у целом регистру инструмента, у распону ц₁-ц₄, различитим ритмичким моделима (триоле, шеснаестине, квинтоле и секстоле), развијено, са метрономом.</p> <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. Тафанел – Ф. Гобер: VIIдеоКомплетне методе, – М.Мојс:Скале и арпеђа – М.Мојс:Механизам хроматике – М.Мојс:Дневне вежбе – Џ. Гилберт:Техника флексибилности <p>Тонске вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Мојс: О звучности
--	--	---

<p>слушању и извођењу музике.</p>		<ul style="list-style-type: none"> – Т. Вај: Тон – М. Моиз: Школа артикулације – П. Л. Граф: Флаута пева – Ф. Бернол: Техника амбажуре – Т. Вај: Вибрато – Џ. Галвеј: Усвиравање – П. Л. Граф: Check up, 20 основних студија <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале – Хроматске скале у пуном регистру инструмента – Техничке вежбе, обавезни минимум осам одабраних вежби – Две различите школе етида – Четири композиције уз клавирску пратњу – Две сонате – Један концерт – Један соло комад, изведен јавно, по избору 		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године. По два у сваком полугодишту.</p>		
<p>Програм испита</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала напамет – 1 техничка етида (из нота) – 1 мелодијска етида (из нота) – 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет) – Два става сонате или први став концерта (из нота) 		

Кључне речи: флексибилност амбажуре, техника прстију, уједначавање регистара, физичка и ментална издржљивост.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- Гариболди: Велике етиде оп.134.
- Е. Келер: 30 виртуозних етида, оп. 75, избор
- Е. Келер: Етиде, оп. 33, II, III свеска
- Т. Бем: 24 каприса оп. 26
- Б. Фирстенау: 24 етиде оп.125

- Ф. Шиндлер: 24 Бахове студије
- Ј. Андерсен: 24 етиде, оп. 63
- А. Пијацола: Танго етиде, избор

и друге етиде сличног садржаја и тежине, које обрађују све важне

Сонате

- Ј. С. Бах: Соната и Е-дуру, Ес-дуру
- К. Ф. Е. Бах: Соната у а-молу за флауту соло
- Г. Ф. Телеман: 12 фантазија за флауту соло (избор)
- Ј. С. Бах: Свита у ха-молу
- М. Блаве: Сонате оп. 2, бр. 4 и 6.

и друга циклична дела сличног садржаја и степена тежине.

Концерти

- В. А. Моцарт: Концерт у Це-дуру
- Г. Ф. Телеман: Концерт у Де-дуру
- В. Блодек: Концерт у Де-дур
- Ф. Девијен: Концерт у Ге-дуру
- Г. Албинони: Концерт у Ге-дур

Комади

- К. Сен-Санс: Оделет
- В. А. Моцарт: Рондо
- К. Дебиси: Сиринкс
- М. Арнолд: Фантазија за соло флауту
- А. Вебер: Скерцето
- А. Жоливе: Фантазија-каприс
- К. Рајнеке: Балада
- Ж. Бизе: Интермецо и Сегедиља
- Л. Ган: Анданте и скерцо
- С. Шаминад: Кончертино
- А. Ф. Доплер: Мађарска фантазија, оп. 26
- Г. Форе: Конкурсни комад
- Р. Шуман: Три романсе
- О. Маха: Варијације за флауту и клавир
- Ж. Ибер: Комад за флауту соло
- П. О. Феро: Три комада за флауту соло
- М. Мара: Шпанске фолије (флаута соло)
- А. Грин: Капричо за соло флауту

Назив предмета

ФЛАУТА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Флаута је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – самостално креира план вежбања, користећи познату литературу; – свесно коригује интонацију, истражује начине чистог свирања; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева код амосталног вежбања; – контролише квалитет тона у свим регистрима; – примењује динамички дијапазон инструмента у свим регистрима; – користи све врсте артикулисања тона; – у интерпретацији примењује стилска обележја; – учествује на јавним наступима; – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – свира задате композиције, напамет, 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Издржавање тонова, рад на уједначавању регистара.</p> <p>Даљи рад на флексибилности амбажуре, лепоти тона.</p> <p>Рад на аликвотним нивовима као основа рада на проширеној техници.</p> <p>Вежбе за развој технике прстију, хроматика.</p> <p>Артикулације и различити удари језика (дупли, троструки језик, лепршави језик).</p> <p>Поштовање динамичких ознака.</p> <p>Свирање цикличних форми.</p> <p>Музичка агогика, фразирање, инвенција.</p> <p>Аналитички, меморијски, визуелни елементи учења напамет.</p> <p>Различите музичке форме, интерпретација различитих стилова.</p> <p>Просвиравање репертоара на преслушавањима, интерним и јавним часовима, као и концертима организованим у ту сврху.</p> <p>Скале: Све дурске и молске лесвице, у пуном обиму инструмента, на што више</p>

<p>соло и уз пратњу клавира;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима примењује принцип узајамног слушања; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике. 		<p>начина.</p> <p>Темпо извођења $\theta = 120$ и више.</p> <p>Поставка лествице, велико разлагање /развијање, акорди (тонични квинтакорд и доминантни/умањени септакорд) са разлагањем у обиму две октаве, терце, у низу и дупле, хроматска лествица.</p> <p>Хроматске лествице у целом регистру инструмента, у распону ц₁-ц₄, различитим ритмичким моделима (триоле, шеснаестине, квинтоле и секстоле), развијено, са метрономом.</p> <p>Техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. Тафанел – Ф. Гобер: Комплетна метода – М.Моиз:Скале и арпеђа – М.Моиз:Механизам хроматике – М.Мојс:Дневне вежбе – Ј. Ердег: Техничке вежбе, IV свеска. <p>Тонске вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Моиз: О звучности – Т. Вај: Тон – М. Моиз: Школа артикулације – П.Л.Граф: Флаута пева – Ф. Бернолд: Техника амбажуре – Т. Вај:Вибрато – Џ. Гелвеј:Усвиравање – П. Л. Граф : Check up-20 основних студија
---	--	---

		ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле
Обавезни минимум програма		
<ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале – Хроматске скале у пуном опсегу инструмента – Осам техничких вежби – Две различите школе етида – Четири композиције уз клавирску пратњу – Један концерт – Једна соната по избору – Соло композиција, по избору 		
Јавни наступи: Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године. По два у сваком полугодишту.		
Матурски испит		

Кључне речи: флексибилност амбажуре, техника прстију, уједначавање регистара, физичка и ментална издржљивост.

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде

- В. де Микелис: 24 етиде оп. 25
- П. Тафанел-Ф. Гобер: 12 великих виртуозних етида
- Е. Келер: Етиде оп. 75, виртуозне етиде, избор
- Ј. Андерсен: 24 етиде техника други део, оп. 63
- Ф. Шиндлер: 24 Бахове студије

и друге етиде сличног садржаја и тежине, које обрађују све важне

Сонате

- Ј. С. Бах: Соната у е-молу
- Ј. С. Бах: Партита у а-молу за флауту соло (факултативно)
- Ј. С. Бах: Соната у ге-молу
- Г. Ф. Телеман: 12 фантазија за флауту соло (избор)
- В. А. Моцарт: Сонате
- Л. Либерман: Соната

и друга циклична дела сличног садржаја и степена тежине.

Концерти

- В. А. Моцарт: Концерт у Ге-дуру
- В. А. Моцарт: Концерт у Де-дуру (факултативно)
- В. Блодек: Концерт у Де-дуру
- Ј. Ј. Кванц: Концерт у Ге-дуру
- К. Рајнеке: Концерт у Де-дуру

– Ж. Ривије: Концерт

Комади

- С. Шаминад: Кончертино
 - А. Вебер: Скерцето
 - К. Рајнеке: Балада
 - А. Перилу: Балада
 - Г. Форе: Фантазија оп. 79
 - Ж. Хи: Фантазија
 - Ф. Гобер: Ноктурно и Алетро скерцандо
 - Ф. Борне: Кармен фантазија
 - А. Ф. Доплер: Мађарска фантазија, оп. 26
 - П. Озгијан: Концертантна свита,
 - Ф. Шуберт: Интродукција, тема и варијација оп. 1
 - Ф. Мартен: Балада
 - Д. Деспић: Партита оп. 60 за флауту соло
 - М. Штаткић: Скерцо
 - М. Штаткић: Имаж
 - Л. Лоренцо: Каденца за соло флауту
 - К. Зграја: Три виртуозне фламенко студије, избор
 - Е. Боца: Арабеске за соло флауту;
 - Ј. Ибер: Комад (Piese)
 - Н. Паганини: Каприси за соло флауту,
- и друга дела сличне садржине.

Назив предмета

ОБОА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Обоа је да код ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи тонски опсег бееф3; – изводи правилно тонске вежбе за развој и 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Вежбе за обликовање квалитетног тона и интонације у свим регистрима. Рад на звучности инструмента. Усавршавање технике језика. Вежбе за синхронизацију прстију и језика.

<p>обликовање тона;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи вибрато; – свира све лествице у различитим артикулацијама; – самостално се штимује и контролише интонацију у току свирања; – примењује знање из нотне писмености на композиције које изводи; – самостално организује своје дневно вежбање; – изражајно свира напамет соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – посећује концерте и друге музичке манифестације. 		<p>Рад на музичкој фрази. Тонски опсег бе-еф 3</p> <p>Скале Све дурске и молске скале са разложеним тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима у шеснаестинама. Хроматска скала бе-еф 3у шеснаестинама.</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Видеман:37 етида – Х. Брод:Етиде и сонате, први део – Л. Блезе: Техника обое – први део или етиде сличне тежине <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Корели-Барбироли-Концерт Еф -дур – Т. Албинони –Концерти Де-дур, Бе-дур, – Р. Шуман – Романса бр.1 – Р. Хофман – Мали комади за обоу и клавир. (арије, романсе, серенаде или композиције сличне тежине)
<p>Обавезни минимум програма две школе етида (по 10 из сваке школе етида),4-5 комада</p>		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа</p>		
<p>Програм испита: 1.Једна дурска и једна молска скала 2.Две етиде различитог карактера 3.Једна композиција са клавиром Композиција са клавиром изводи се НАПАМЕТ.</p>		

Кључне речи: тон, вибрато, техника, интонација, организација, наступи, слушање музике

Назив предмета **ОБОА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Обоа је да код ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи тонски опсег бе-еф3; – правилно изводи тонске вежбе; – користи вибрато; – изводи све лествице у различитим артикулацијама; – истражује начине чистог свирања и свесно коригује интонацију; – примени стечено знање на новом музичком материјалу – организује своје дневно вежбање – интерпретира композиције у стилу епохе и композитора; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Вежбе за обликовање квалитетног тона и интонације у свим регистрима.</p> <p>Рад на звучности инструмента.</p> <p>Усавршавање технике језика.</p> <p>Микродинамика.</p> <p>Рад на сложеним ритмичким и техничким елементима.</p> <p>Анализа стилских карактеристика дела која се изводе.</p> <p>Тонски опсег бе-еф 3.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске скале са разложеним тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима у шеснаестинама.</p> <p>Хроматска скала бе-еф 3у шеснаестинама.</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Блат-11 етида – Блат-25 етида – Л. Блезе – Техника обое, <p>друга дела или етиде сличне тежине</p>

<ul style="list-style-type: none"> – комуницира са корепетитором кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – коментарише дела која свира и слуша; – посећује концерте и друге музичке манифестације; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике; – поштује музички бонтон. 		<p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ж. Б. Леје – Соната Це-дур – Д. Чимароза – Концерт Це-дур – Г. Ф. Хендл – Соната це-мол – Ш. Колен – Соло за конкурс бр 2, бр. 3 – Р. Шуман: Романса бр.3 – Ф. Форе: Граве и алегро ђокозо <p>И друге композиције сличне тежине</p>
<p>Обавезни минимум програма две школе етида (по 10 из сваке школе етида),2 циклична дела,2 комада</p>		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа</p>		
<p>Програм испита: 1.Једна дурска и једна молска скала 2.Две етиде различитог карактера 3.Два става сонате или концерта, или комад уз клавирску пратњу Соната,концерт или комад изводи се НАПАМЕТ</p>		

Кључне речи: тон, вибрато, техника, интонација, организација, стил, интерпретација наступи, слушање музике

Назив предмета

ОБОА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Обоа је да код ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – користи тонски опсег бе-ге3; – правилно изводи вежбе за обликовање тона; – примењује различите начине решавања техничких и музичких захтева код самосталног вежбања; – интонативно чисто изводи композиције; – континуирано вежба и свесно планира дневни рад који обухвата рад на тону, техници и репертоару; – користи технике меморисања текста; – испољава самопоуздање и музикалност кроз интерпретацију; – критички вреднује изведене композиције; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње – посећује концерте и друге музичке манифестације. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Обликовање квалитетног тона и интонације у свим регистрима. Рад на звучности инструмента. Усавршавање технике језика. Уједначеност квалитета тона у свим регистрима. Тонски опсег бе-ге3.</p> <p>Скале Све дурске и молске скале са разложеним тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима у шеснаестинама. Хроматска скала бе-ге 3 у шеснаестинама.</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Шмит – први део – Шмит – други део – Ферлинг – 18 етида <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Г. Ф. Телеман: Соната а- мол – Б. Марчело: Концерт де -мол – Т. Албинони: Концерт де-мол – Р. Петровић: Сонатина – М. Дринг: <i>Италијански плес</i> – Ш. Колен: Соло за конкурс бр. 2, бр. 3 – Ж. Ибер: <i>Тунис Нефта</i> – Р. Шуман: Романса бр.2 <p>И друге композиције сличне тежине</p>
<p>Обавезни минимум програма</p>		

две школе етида (по 10 из сваке школе етида),два циклична дела и два комада
Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа
Програм испита: 1.Једна дурска и једна молска скала 2.Две етиде различитог карактера 3.Два става сонате или концерта или комад уз клавирску пратњу Соната,концерт или комад изводи се напамет.

Кључне речи: тон, вибрато, техника, интонација, наступи, слушање музике

Назив предмета **ОБОА**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Обоа је да код ученик кроз индивидуално и колективно музичко искуство усаврши вештине извођења дела различитих музичких стилова, развије своју креативност и инвентивност кроз свирање и импровизацију градећи своју уметничку личност кроз соло, камерно и оркестарско свирање, припремајући се тако за наставак уметничког образовања.

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира подједнако звучно и квалитетно у различитим регистрима; – користи одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – самостално анализира и интерпретира композиције у стилу епохе и композитора; – креативно се изражава кроз музику; – испољава самопоуздање и 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Вежбе за обликовање квалитетног тона и интонације у свим регистрима. Рад на звучности инструмента. Усавршавање технике језика. Рад на креативности и индивидуалности. Свирање у различитим ансамблима. Опсег бе-ге3.</p> <p>Скале Све дурске и молске скале са разложеним тоничним трозвуком,доминантним и умањеним септакордима у шеснаестинама. Хроматска скала бе-ге 3у шеснаестинама.</p> <p>Етиде – Луфт: Етиде за обоу</p>

<p>музикалност кроз интерпретацију;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички вреднује изведене композиције; – свирањем у различитим камерним ансамблима примењује принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – посећује концерте и друге музичке манифестације. 		<ul style="list-style-type: none"> – Ферлинг: 48 етида или друге етиде сличне тежине <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ј. Хајдн: Концерт <p>Це-дур</p> <ul style="list-style-type: none"> – Л. А . Лебрун: Концерт де-мол – Ф. Крамар: Концерт Еф-дур – В. А. Моцарт: Концерт Це-дур – Г. Ф. Телеман: Соната е-мол – Ј. Н. Хумл: Интродукција, тема и варијације оп.102 – А. Понкиели: Пиколо кончертино – Д. Деспић: Менует – И. Петрић: Сонатина – Е. Боца: <i>Конте пасторал</i> <p>и/или композиције сличне тежине</p>
<p>Обавезни минимум програма две школе етида (по 10 из сваке школе етида),један концерт и два комада</p>		
<p>Јавни наступи: Обавезна су 2 јавна наступа</p>		
<p>Матурски испит</p>		

Кључне речи: тон, вибрато, техника, интонација, уједначеност регистара, наступи, слушање музике

Назив предмета **КЛАРИНЕТ**

Циљ **Циљ**учења предмета**кларинет**је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитетакао и формирање музичке личности за самосталан јавни наступали и мотивисање за наставак уметничког школовања.

Разред **Први**

Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у опсегу од е мало до ге3; – контролише дисање, односно узимање ваздуха током свирања; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – контролише интонацију у току свирања; – користи технике меморисања текста; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Флексибилност амбажуре у свим регистрима.</p> <p>Контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу.</p> <p>Меморисање текста.</p> <p>Континуирано обликовање тона, интонација и стакато.</p> <p>Динамика. 290</p> <p>Самостално штимовање инструмента.</p> <p>Свирање соло и у ансамблу.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи:</p> <p>Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са трозвучима и четворозвучима свирати разложено у темпу</p> <p> = 70.</p> <p>Хроматска скала.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде:</p> <p>Ж. К.Лефевр:Метода за кларинет II А. Перие: 20 етида К. Баерман: 24 етиде оп. 63</p>

<ul style="list-style-type: none"> – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Комади: Ј. Е. Бара: <i>Комад у ге-молу</i> З. Фибих: <i>Селанка</i> М. Делжудис: <i>Егзотична песма</i></p> <p>Концерти: Штамиц: <i>Концерт бр. 3. Бе-дур</i> Л. А. Кожелух: <i>Концерт Ес-дур</i></p> <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 2 комада уз пратњу клавира – Један концерт (цео) 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току године</p>		
<p>Испитни програм</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска и једна молска скала са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима – 2 етиде различитог карактера – Комад уз пратњу клавира (изводи се напамет) 		

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета **КЛАРИНЕТ**

Циљ **Циљ**учења предмета**кларинет**је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитетакао и формирање музичке личности за самосталан јавни наступали и мотивисање за наставак уметничког школовања.

Разред **Други**

Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у опсегу од е мало до ге3; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Флексибилност амбажуре у свим регистрима.</p> <p>Контрола прстију и језика код свирања у брзом темпу.</p> <p>Меморисање текста.</p> <p>Континуирано обликовање тона, интонација и стакато.</p> <p>Динамика. 292</p> <p>Музичка фраза.</p> <p>Самостално штимовање инструмента.</p> <p>Свирање соло и у ансамблу.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци:</p> <p>Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са трозвучима и четворозвучима свирати разложено у темпу</p> <p> = 80.</p> <p>Хроматска скала од е–г3 .</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде: К. Баерман: 24 етиде оп.63</p>

<ul style="list-style-type: none"> – користи технике меморисања текста; – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>А. Клозе: Вежбе за сваки дан 1-60 Гамбаро: 21 капричо</p> <p>Комади: Е. Авон: <i>Идила</i> Е. Боца: <i>Ариа</i> Л. Блеман: <i>Болеро</i></p> <p>Циклично дело: Н. Р. Корсаков: <i>Концерт Ес-дур</i> Г. Ф. Хендл: <i>Соната</i></p> <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника.</p>
293		
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 2 комада уз пратњу клавира – један концерт (цео) или циклично дело 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току године</p>		
<p>Испитни програм</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска и једна молска скала са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 2 етиде различитог карактера – Комад уз прању клавира (изводи се напамет) 		

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета **КЛАРИНЕТ**

Циљ **Циљ**учења предмета**кларинет**је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитетакао и формирање музичке личности за самосталан јавни наступали и мотивисање за наставак уметничког школовања.

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **105**

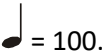
ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – – свира у опсегу од е мало до ге3; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – користи технике меморисања текста; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Флексибилност амбажуре у свим регистрима. Контрола прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Музичка фраза. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон. Скале и трозвучи: Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са трозвучима и четворозвучима свирати разложено у темпу = 90. Хроматску скалу свирати од е–а ₃ ЛИТЕРАТУРА Етиде: А. Клозе: 20 карактеристичних етида А. Перие: 331 етида

<ul style="list-style-type: none"> – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Ж. Лансло: 33 етиде</p> <p>Комади: Х. Баерман: <i>Адађо</i> Ж. Моке: <i>Конкурсни соло</i> Г. Доницети: <i>Кончертино</i></p> <p>Концерти: Ф. А. Хофмајстер: <i>Концерт Б-дур</i> К. Штамиц: <i>Концерт Ес-дур бр.11</i></p> <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 3 комада уз пратњу клавира 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току године</p>		
<p>Испитни програм</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска и једна молска скала са тоничним, доминантним и умањеним септакордима у распону три октаве – 2 етиде различитог карактера – Комад уз прању клавира (изводи се напамет) 		

295

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета	КЛАРИНЕТ
Циљ	Циљ учења предмета кларинет је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитетакао и формирање музичке личности за самосталан јавни наступали и мотивисање за наставак уметничког школовања.
Разред	Четврти
Годишњи фонд часова	99

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ / ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – – свира у опсегу од е мало до ге3; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – користи технике меморисања текста; – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Флексибилност амбажуре у свим регистрима.</p> <p>Контрола прстију и језика код свирања у брзом темпу.</p> <p>Меморисање текста.</p> <p>Континуирано обликовање тона, интонација и стакато.</p> <p>Динамика.</p> <p>Музичка фраза.</p> <p>Самостално штимовање инструмента.</p> <p>Свирање соло и у ансамблу.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвучи:</p> <p>Све дурске и молске скале кроз две и три октаве са трозвучима и четворозвучима свирати разложено у темпу</p> <p> = 100.</p> <p>Хроматску скалу свирати од е–а₃</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде:</p> <p>А. Клозе: 20 карактеристичних етида Е. Кавалини: 30 етида А. Перие: 331 етида К. Розе: 32 етиде</p> <p>Комади:</p> <p>А. Рабо: <i>Конкурски соло</i> Б. Брун: <i>4 Минијатуре</i> Л. Кајзак: <i>Кантилена</i> Д. Деспих: <i>9 комада</i></p> <p>Концерти:</p> <p>К. М. Вебер: <i>Концертино</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Ф. В. Крамарж: <i>Концерт оп. 36, Ес-дур</i></p> <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале разложено са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 2 комада уз пратњу клавира – концерт 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току године</p>		
<p>Матурски испит</p>		

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета

ФАГОТ

Циљ

Циљ учења предмета **фагот** је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и формирање музичке личности за самосталан јавни наступ али и мотивисање за наставак уметничког школовања.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105

297

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ / ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – свира у опсегу од б контра до ц два; – контролише дисање тј. узимање ваздуха током свирања; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Постизање флексибилности амбажуре у свим регистрима. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – контролише интонацију у току свирања; – користи технике меморисања текста; – свира у тенор кључу; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; 		<p>Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз цео опсег инструмента, разложена скала, терце, кварте, тонични трозвуци и доминантни/умањени четворозвуци, разложени трозвуци и четворозвуци у темпу ♩ = 70. Хроматска скала.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Етиде и техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – J.Weissenborn etide трећа свеска – Pivonka etide – P.Ristić dnevne i tehnicke vežbe – K.Dahl dnevne i tehnicke vežbe <p>Етиде и техничке вежбе по избору професора</p> <p>Комади:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J.Weissenborn – romansa – M. Stahuljak – рондо за фагот и клавир op.21 br.2 298 – M. Correte – соната – V. Trudić – скерцо – J. Weisendorf – тема са варијацијама – C. Stamitz – концерт за фагот и оркестар у F дуру <p>И композиције сличне тежине по избору и процени наставника.</p>
---	--	--

– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.		
Обавезни минимум програма		
<ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 15 етида – 3 комада уз пратњу клавира 		
Јавни наступи		
Обавезна су 4 јавна наступа у току године		
Обавезна смотра технике на полугодишту (дурске и молске скале до 4 предзнака и једна техничка етида).		
Испитни програм		
<ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска и једна молска скала са тоничним трозвуком, доминантним и умањеним септакордима, терцама, квартама и разложеном скалом. – 2 етиде различитог карактера – Комад или став цикличног дела уз пратњу клавира (изводи се напамет) 		

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета

ФАГОТ

Циљ

Циљ учења предмета **фагот** је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и формирање музичке личности за самосталан јавни наступ али и мотивисање за наставак уметничког школовања.

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у опсегу од б контра до ц2; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – свира у тенор кључу; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Постизање флексибилности амбажуре у свим регистрима. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон.

<ul style="list-style-type: none"> – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – користи технике меморисања текста; – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз цео опсег инструмента, разложена скала, терце, дупле терце, кварте, тонични трозвуци и доминантни/умањени четворозвуци, разложени трозвуци и четворозвуци у темпу. $\text{♩} = 80$. Хроматска скала од е–г3 .</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде и техничке вежбе</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Weissenborn – етиде – J. Neukirchner – етиде – K. Dahl – дневне и техничке вежбе – P. Ristić – техничке вежбе <p>Етиде других аутора по избору наставника</p> <p>Комади:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A. Vivaldi – соната у а молу – J. Weissenborn капричо – B. Bjelinski – две инвенције – M. Glinka – путникова срећа – L. Milde - анданте или романса ³⁰⁰ – C. Stamitz – концерт за фагот и оркестар у еф дуру – Logo – свита – Vivaldi – концерт у а молу – Lindpentner - концертино <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника.</p>
--	--	---

<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 15 етида – 3 комада уз пратњу клавира
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезна су 4 јавна наступа у току године</p> <p>Обавезна смотра технике на полугодишту (дурске и молске скале до 5 предзнака и једна техничка етида).</p>
<p>Испитни програм</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска и једна молска скала са свим наведеним елементима – 2 етиде различитог карактера – Комад или став цикличног дела уз пратњу клавира (изводи се напамет)

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета

ФАГОТ

Циљ

Циљ учења предмета **фагот** је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и формирање музичке личности за самосталан јавни наступ али и мотивисање за наставак уметничког школовања.

Разред

Трећи

301

Годишњи фонд часова

105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у опсегу од б контра до де2; – свира аликвоте – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Постизање флексибилности амбажуре у свим регистрима.</p> <p>Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу.</p> <p>Меморисање текста.</p> <p>Континуирано обликовање тона, интонација и стакато.</p> <p>Динамика.</p> <p>Самостално штимовање инструмента.</p> <p>Свирање соло и у ансамблу.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци:</p> <p>Све дурске и молске скале кроз цео опсег инструмента, разложена скала, терце, дупле терце, разложене терце, кварте, тонични трозвуци и доминантни/умањени четворозвуци ,</p>

<ul style="list-style-type: none"> – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – користи технике меморисања текста; – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>разложени трозвуци и четворозвуци у темпу $\text{♩} = 90$. Хроматску скалу свирати кроз цео опсег инструмента</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J.Weissenborn –свеска 2 од 8 од 25 до 40 – O. Burdo –белика комплетна метода – Корраш –етиде II део – Milde –etide од 24 од 1 о 10 – K. Dahl – дневне и техничке вежбе – Obrado – техничке вежбе <p>Комади, концерти, свите, сонате:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kolomic – скерцо – David –кончертино – Hilmera – кон уморо – C.Rene – соло де концерт 302 – G.P.Телеман – соната за фагот у еф молу – Voismortier – соната за фагот у г молу – F. Mendelson – песма без речи у е дуру – Reichenauer – концерт за фагот у це дуру – A.Vivaldi – један концерт по избору наставника – J.B. Vanhal – концерт у це дуру – O. Basza - багатела <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима 		

<ul style="list-style-type: none"> – 20 етида – 3 комада уз пратњу клавира
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току године Обавезна смотра технике на полугодишту (све дурске и молске скале , једна техничка етида и једна мелодијска етида).</p>
<p>Испитни програм</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна дурска и једна молска скала са свим елементима – 2 етиде различитог карактера – Комад или став цикличног дела уз пратњу клавира (изводи се напамет)

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

Назив предмета

ФАГОТ

Циљ

Циљ учења предмета **фагот** је да код ученика кроз индивидуално музичко искуство подржи развој моторичке синхронизације, флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета као и формирање музичке личности за самосталан јавни наступ али и мотивисање за наставак уметничког школовања.

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99

303

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ / ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира у опсегу од б мало до а3; – свира у комбинованим артикулацијама стаката и легата; – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Постизање флексибилности амбажуре у свим регистрима. Постизање контроле прстију и језика код свирања у брзом темпу. Меморисање текста. Континуирано обликовање тона, интонација и стакато. Динамика. Самостално штимовање инструмента. Свирање соло и у ансамблу. Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци: Све дурске и молске скале кроз цео опсег инструмента, разложена скала, терце, дупле терце, разложене терце, кварте, разложене кварте, тонични трозвуци и доминантни/умањени</p>

<ul style="list-style-type: none"> – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално уочава и решава музичке и техничке проблеме у вежбању; – користи технике меморисања текста; – контролише интонацију у току свирања; – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – покаже иницијативу у организацији заједничких проба; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>четворозвуци , разложени трозвуци и четворозвуци у темпу $\theta = 100$.</p> <p>Хроматску скалу свирати од е–а₃</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Milde –етиде оп 24 од 11 до 24 – Milde – етиде оп 25, 10 етида – Neukirchner – етиде уз пратњу клавира – K.Dahl – дневне и техничке вежбе <p>Комади, концерти, свите, сонате:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pierne – соло де конкурс – Grgin – мала свита – G. Grovlez – сичилијана и алегро – V. Mikalauskas – интродукција – O. Mirosnikov – скерцо – Hindemit –соната – Fasch – соната – Hummel – концерт за фагот – Mozart – концерт за фагот у бе дуру – Vivaldi – један концерт по избору наставника – C. M. Weber – концерт за фагот у еф дуру – Danzi – концерт за фагот – Ž. Smalys – фигаро варијације за соло фагот – Ž. Smalys – јутарња песма – E. Galliard - соната <p>Поред наведених збирки етида, школа, метода, комада, концерата користити и другу литературу адекватне тежине по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – Све дурске и молске скале са тоничним, доминантним и умањеним септакордима – 20 етида – 3 комада уз пратњу клавира 		
<p>Јавни наступи</p>		

Обавезна су 4 јавна наступа у току године
Смотра технике (све дурске и молске скале и један став концерта или цикличног дела)

Матурски испит

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон.

ЧИТАЊЕ С ЛИСТА ЗА ДРВЕНЕ ДУВАЧЕ

Назив предмета	ЧИТАЊЕ С ЛИСТА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Читање са листа је да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе
Разред	Први, други, трећи, четврти
Годишњи фонд часова	35/35/35/33

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – опажа релевантне музичке елементе у циљу интерпретације задате деонице; – проналази начине за 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Оспособљавање ученика за анализу текста.</p> <p>Сагледавање текста у целини – опажање музичких елемената.</p> <p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања.</p> <p>Упутства за отклањање грешака.</p> <p>Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета.</p> <p>Вежбе за развијање меморије.</p> <p>Сналажљивост и брзо реаговање.</p>

<p>самостално вежбање;</p> <ul style="list-style-type: none"> – покаже самопоуздање и сналажљивост у кретању кроз текст; – препозна дела и деонице инструмента у камерним и оркестарским композицијама. 		<p>Упознавање са деоницама инструмента у камерној и оркестарској литератури.</p> <p>Слушање музике у циљу упознавања музичке литературе.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* је дата по инструментима и разредима испод табеле</p>
---	--	--

Кључне речи: концентрација, опажање, анализа, континуирано кретање, примена.

ЛИТЕРАТУРА*

ФЛАУТА – Д. Мирковић: Флаута у симфонијском оркестру

Први разред – Оркестарска сола

- Ј. С. Бах: Пасија по Матеју; Бранденбуршки концерт II, IV и V, избор.
- Г. Ф. Хендл: Музика на води.
- Ј. Хајдн: Симфоније: бр.100 Ге-дур, Војничка; бр.101 Де-дур, Часовник; бр.103 Ес-дур; бр.104, Де-дур Лондонска.
- В.А. Моцарт: Концерт за клавир: Це-дур (467); Симфоније: бр.34 Це-дур (KV 338), бр.35 Хафнер, Де-дур (KV 385), бр.38 Прашка (KV 504), бр.40 ге-мол (KV 550), бр.41 Це-дур Јупитер (KV 551); Увертире: Отмица из Сараја; Фигарова женидба; Дон Жуан; Чаробна фрула.
- Л. ван Бетовен: Симфоније: бр.3, Ес-дур оп.55, Ероика; бр.4, Бе-дур оп.60; бр.5, це-мол оп.67; бр.6 Еф-дур оп.68 Пасторална; бр.7, А-дур оп.92; бр.8 Еф-дур оп.93; бр.9, де-мол оп.125; Концерт за клавир бр.1 Це-дур оп.15; Концерт за виолину Де-дур оп. 61.
Увертире: „Леонора“ бр. 3 оп. 72а; „Егмонт“ оп. 84.
- Ђ. Росини: Увертира Италијанка у Алжиру;
- Ф. Менделсон - Бартолди: Италијанска симфонија, бр. 4; Концерт за виолину е-мол.

Други разред – Оркестарска сола

- Ф. Шуберт: Симфонија бр.7, Це-дур; Симфонија бр.8 ха-мол, Неовршена; Увертира – Розамунда.
- Х. Берлиоз: Фантастична симфонија оп.14; Увертира „Римски карневал“ оп.9.
- Ж. Бизе: Арлезијанка - свита бр.1 и 2.
- Ј. Брамс: Симфонија бр.1, це-мол оп.68; Симфонија бр.2, Де-дур оп.73; Симфонија бр.3, Еф-дур оп.90; Симфонија бр.4, е-мол оп.98; Концерт за клавир бр.1, де-мол оп.15; Концерт за клавир бр.2, Бе-дур оп.83; Концерт за виолину Де-дур, оп.77.
- Р. Шуман: Симфоније: Симфонија бр.1, Бе-дур оп.38; Концерт за клавир а-мол оп.54.
- Б. Сметана: Продана невеста (Увертира).
- Ј. Штраус: Увертире: Слепи миш; Циганин барон.
- Ф. Менделсон Бартолди: Симфонија бр.3 а-мол оп.56 Шкотска; Увертире: Сан летње ноћи оп.21;
- Р. Леонкавало: Пајацо.
- М. Равел: Болеро

Трећи разред – Оркестарска сола

- Д. Чимароза: Увертира – Тајни брак.

- В. Белини: Норма
- Ђ. Пучини: Госка; Боеми; Мадам Батерфлај; Турандот.
- П.И. Чајковски: Симфонија бр.4, еф-мол оп. 36; Симфонија бр.5, е-мол оп.64; Симфонија бр.6, бе-мол, оп.74; Концерт за клавир бр.1, бе-мол оп.23; Концерт за виолину Де-дур оп.35; Балети: Лабудово језеро; Увертира-Фантазија Ромео и Јулија; Варијације на рококо тему, А -дур, оп. 33.
- Ђ. Верди: Травијата; Набуко; Аида; Реквијем.
- К. Дебиси: Поподне једног фауна
- А. Дворжак: Словенске игре (1, 2, 4, 5, 7, 8)
- Ђ. Росини: Вилијам Тел; Севиљски берберин; Сврака крадљивица.
- С. Прокофјев: Класична симфонија
- Н. Римски-Корсаков: Шпански капричо

Четврти разред – Оркестарска сола

- П. Маскањи: *Кавалерија рустикана*.
- Б. Барток: *Концерт за оркестар*.
- А.П. Бородин: *Половецке игре* из опере *Кнез Игор*.
- М. Равел: *Дафнис и Клое*
- М.П. Мусоргски: *Слике са изложбе*
- Ж. Бизе: *Кармен*
- С. Рахмањинов: Концерт за клавир бр.2, це-мол, оп.18; Концерт за клавир бр.3, де-мол, оп.30.
- Н.Р. Корсаков: *Шехерезада* оп.34.
- П.И. Чајковски: *Крчко орашћић, Успавана лепотица*;
- Р. Вагнер: *Зигфрид – Прстен Нибелунга* III; *Зигфридова идила*; Увертира *Фауст*.
- Ђ. Верди: *Риголето* (I, II, III чин); *Трубадур* (I, II, III, IV чин); *Сицилијанске вечери: Моћ судбине* (Увертира, I, II, III чин); *Бал под маскама* (прелудијум, I, III чин); *Дон Карлос* (I, II, III, IV чин); *Аида* (I, II, III, IV чин); *Фалстаф* (I, II, III чин),
- Б. Сметана: *Влтава*
- С. Прокофјев: *Пећа и вук*
- К. Сен-Санс: *Карневал животиња*.
- Р. Штраус: *Дон Жуан; Тил Ојленшпигел; Кавалер с ружом*;
- И. Стравински: *Петрушка*.

ОБОА – Љубиша Петрушевски: Оркестарске студије за обоу, I свеска (први и други разред) и II свеска (трећи и четврти разред)

Први разред – Оркестарска сола

- Ј. Хајдн: Симфоније: бр.100 Ге-дур, *Војничка*; бр.101 Де-дур, *Часовник*; бр. 103 Ес-дур; бр.104 Де-дур *Лондонска*.
- В.А. Моцарт: Концерт за виолину Ге-дур (KV 216), Концерт за виолину А-дур (KV 219), Концерти за клавир: Де-дур (KV 416), Бе-дур (KV 595), Концерт за обоу Це-дур (KV 314); Симфоније: бр.34 Це-дур (KV 338), бр.35 Де-дур (KV 385), бр.38 Де-дур *Прашка* (KV 504), бр.40 ге-мол (KV 550), бр.41 Це-дур, *Јупитер* (KV 551); Увертире: *Отмица из Сараја*; *Фигарова женидба*; *Дон Жуан*; *Тако чине све*.
- Л. ван Бетовен: Симфоније: бр.3 Ес-дур оп.55, *Ероика*; бр.4 Бе-дур оп.60, бр.5 це-мол оп.67, бр.6 Еф-дур оп.68, *Пасторална*; бр.7 А-дур оп.92, бр.8 Еф-дур оп.93, бр.9 де-мол оп.125. Концерт за клавир бр.1 Це-дур оп.15; Концерт за виолину Де-дур оп.61; Увертире: *Леонора* бр.3 оп.72а; *Егмонт* оп.84.
- Ђ. Росини: Увертире: *Севиљски берберин*; *Италијанка у Алжиру*; *Сврака крадљивица*.
- Г. Доницети – Увертира – *Дон Пасквале*

Други разред – Оркестарска сола

- Ф. Шуберт: Симфонија бр.7, Це-дур; Симфонија бр.8 ха-мол, *Недовршена*; Увертира – *Розамунда*.
- Х. Берлиоз: *Фантастична симфонија* оп.14; Увертира *Римски карневал* оп.9.
- Ж. Бизе: Симфонија Це-дур; *Арлезијанка* -свита бр.1 и 2.
- Ј. Брамс: Симфонија бр.1 це-мол оп.68; Симфонија бр.2 Де-дур оп.73; Симфонија бр.3 Еф-дур оп.90; Симфонија бр.4 е-мол оп.98; Концерт за клавир бр.1 де-мол оп.15; Концерт за клавир бр.2 Бе-дур оп.83; Концерт за виолину Де-дур оп.77.
- Р. Шуман: Симфонија бр.1 Бе-дур оп.38; Симфонија бр.2 Це-дур оп.61; Симфонија бр.3 Ес-дур оп.97; Симфонија бр.4 де-мол 120; Концерт за клавир а-мол оп.54.
- Б. Сметана – *Продана невеста* (Увертира).
- Ј. Штраус: Увертире: *Слепи миш*; *Циганин барон*.
- П. И. Чајковски: Симфоније: Симфонија бр.4 еф-мол оп. 36; Симфонија бр.5 е-мол оп.64; Симфонија бр.6 бе-мол оп.74; Концерт за клавир бр.1 бе-мол оп.23; Концерт за виолину Де-дур оп.35; Балети: *Шчелкуншич*; *Лабудово језеро*; *Балетска свита*; Увертира-Фантазија – *Ромео и Јулија*.
- Ф. Менделсон: Симфонија бр.3 а-мол оп.56 *Шкотска*; Симфонија бр.4 А-дур оп. 90 *Италијанска*; Концерт за виолину е-мол оп.64; Увертире: *Сан летње ноћи* оп.21; *Фингалова пећина* оп.26; *Сан летње ноћи*: Скерцо.
- Ђ.Верди: *Травијата*; *Набуко*.
- Р.Леонкавало – *Бајацо*.

Трећи разред – Оркестарска сола

- Д. Чимароза: Увертира, – *Тајни брак*.
- Ђ. Росини: Увертира – *Свилене лествице*.
- В. Белини – *Норма*
- Р. Вагнер: *Зигфрид-Прстен Нибелунга III*; *Зигфридова идила*; Увертира „*Фауст*“.
- Ђ.Верди: *Риголето* (I, II, III чин), *Трубадур* (I, II, III, IV чин); *Сицилијанске вечери: Мој судбине* (Увертира, I, II, III чин); *Бал под маскама* (прелудијум, I, III чин); *Дон Карлос* (I, II, III, IV чин); *Аида* (I, II, III, IV чин); *Фалстаф* (I, II, III чин),
- Ђ.Пучини: *Тоска* (I, II, III чин); *Бодеми* (I, II, III, IV чин), *Мадам Батерфлај* (I, II чин), *Турандот* (I, II, III чин).

Четврти разред – Оркестарска сола

- П. Маскањи: *Кавалерија рустикана*.
- У.Ђордано: *Андре Шеније* (I, II, III, IV чин).
- Б. Барток: Концерт за оркестар.
- А. П. Бородин: *Половецке игре* из опере „*Кнез Игор*“.
- Б. Бритн: *Ратни реквијем* оп.20; Питер Грајмс.
- М. П. Мусоргски: *Слике са изложбе*.
- С. Прокофјев: *Класична симфонија* оп.25.
- С. Рахмањинов: Концерт за клавир бр.2 це-мол оп.18; Концерт за клавир бр.3 де-мол оп.30.
- Н. Р. Корсаков. – *Шехерезада* оп.34.
- Р.Штраус: *Кавалер с ружом* оп.59 (I, II, III чин); *Игра Саломе* оп.54.
- И.Стравински: *Петрушка*; *Полчинела*; *Орфеј Посвећење пролећа*.

КЛАРИНЕТ – Миленко Стефановић- Оркестарске студије за кларинет, I свеска (први и други разред) и II свеска (трећи и четврти разред)

Први разред – Оркестарска сола

- В.А.Моцарт: *Фигарова женидба*; *Дон Жуан*; *Чаробна фрула* - увертира;
- Симфонија Ес-дур бр. 39; Симфонија ге-мол бр. 40

- Л.в.Бетовен: Концерт за виолину Де-дур;Увертира *Леонора I*;Увертира *Леонора II*;Увертира *Леонора III*;Увертира *Кориолан*;Увертира *Егмонт*;Симфонија бр. 1 Це-дур;Симфонија бр. 3 Ес-дур; Симфонија бр. 4 Бе-дур; Симфонија бр. 5 ц-мол; Симфонија бр. 7 А-дур; Симфонија бр. 8 Еф-дур (I став)
- Ђ.Росини: *Севилски берберин* - увертира
- Ф.Шуберт: Симфонија бр. 8 ха-мол
- Ф.Менделсон: *Фингалова пећина*,увертира;
- Р.Шуман: Симфонија бр. 1 Бе-дур; Симфонија бр. 3 Ес-дур
- Ф.Лист: *Прелиди*
- М.И.Глинка: *Иван Сусањин*
- П.И. Чајковски: *Шчелкунчик*
- М.П.Мусоргски: *Ноћ на голом брду*
- С. Христић: *Охридска легенда*
- О.Респиги: *Римске фонтане*
- А. Дворжак: *Словенска игра* бр. 8

Литература БАС КЛАРИНЕТА:

- С.Христић: *Охридска легенда*
- П.И.Чајковски: *Ромео и Јулија*; *Шчелкунчик*; *Лабудово језеро*

Други разред – Оркестарска сола

- Л.в. Бетовен: *Фиделио*;Симфонија бр. 2 Де-дур; Симфонија бр. 6 Еф-дур
- Г.Доницети: *Љубавни напиток*
- К.М.Вебер: *Позив на игру*
- Ф.Шуберт: *Розамунда*
- Ф.Менделсон: Симфонија бр. 3 а-мол; Симфонија бр. 4 А-дур
- Р.Шуман: Симфонија бр. 2 Це-дур; Симфонија бр. 4 д-мол;Концерт за клавир а-мол
- Ђ.Росини: *Италијанка у Алжиру* - увертира
- К.М.в Вебер: Чаробни стрелац
- Ф.Лист: *Мађарска рапсодија* бр. 2 - каденца
- Ј.Брамс: Симфонија бр. 1 це-мол; Симфонија бр. 2 Де-дур; *Академска увертира*; *Трагична увертира*
- Џ.Франк: Симфонијске варијације
 - Б.Сметана: *Продана невеста* I чин
 - Ж.Бизе: *Кармен* - увертира
 - Ђ. Пучини: *Мадам Батерфлај* II чин
 - Џ.Гершвин: *Американац у Паризу*
 - М.Равел: *Болеро*

Литература БАС КЛАРИНЕТА:

- Ђ. Верди: *Моћ судбине*, *Аида*, *Дон Карлос*, *Фалстаф*, *Отело*

Трећи разред – Оркестарска сола

- Л. ван Бетовен: Симфонија бр.8 Еф-дур III став;
- Ђ. Росини: *Италијанка у Алжиру*; *Семирамида*; *Севилски берберин* – I чин
- Ф. Шуберт: Симфонија бр.7 Це-дур
- Ф. Менделсон: Музика за *Сан летње ноћи*
- Х. Берлиоз: *Фаустово проклетство*;
- Ф.Лист: *Мађарска рапсодија* бр.1; *Мађарска рапсодија* бр.2; *Мађарска рапсодија* бр.3

- Ј. Брамс: Симфонија бр.3 Еф-дур
- Ц. Франк:Симфонија у де-молу
- М.И.Глинка:Камаринскаја
- П.И.Чајковски: *Ромео и Јулија*; *Моцартијана*;Симфонија бр.5 е-мол
- Ж. Бизе: *Кармен*
- Ђ. Верди: *Трубадур*; *Моћ судбине* - увертира; *Фалстаф*; *Аида*
- Р. Вагнер:*Танхојзер*; *Лоенгрин*; *Холанђанин луталица*;
- О. Респиги: *Римске пиније*
- Џ. Гершвин: *Рапсодија у плавом*

Литература БАС КЛАРИНЕТА:

- Ђ. Пучини:*Боеми*; *Тоска*; *Мадам Батерфлај*;
- О. Респиги: *Римске фонтане*; *Римске пиније*

Четврти разред – Оркестарска сола

- Г. Доницети: *Дон Пасквале*
- Ђ. Росини: *Виљем Тел*; *Сврака крадљивица* - увертира; *Севилски берберин*
- К. М. Вебер: *Оберон*
- Х. Берлиоз: *Фантастична симфонија*
- Ј. Брамс: Симфонија бр. 4 е-мол
- П.И.Чајковски: *Италијански капричо*;Симфонија бр. 4 еф- мол;Симфонија бр. 6 ха-мол
- А.П.Бородин: *Половецке игре* из опере*Кнез Игор*
- Н.Римски-Корсаков: *Шехерезада*
- Б.Сметана: *Продана невеста*
- М.П.Мусоргски: *Борис Годунов*
- Ђ.Верди: *Риголето*; *Травијата*; *Моћ судбине*; *Бал под маскама*; *Дон Карлос*; *Отело*
- Р.Вагнер: *Тристан и Изолда*; *Мајстори певачи*
- Ђ.Пучини: *Боеми*; *Тоска*; *Мадам Батерфлај*;
- О.Респиги: *Римске фонтане*
- Р.Штраус: *Тил Ојленшпигел*
- М.Равел: *Дафнес и Клое*
- И.Стравински: *Прича о војнику*; *Жар птица*
- С. Прокофјев: *Класична симфонија*

Литература БАС КЛАРИНЕТА:

- П.И.Чајковски:*Пикова дама*; *Евгеније Оњегин*
- П. Коњовић:*Коштана*
- Р.Вагнер:*Танхојзер*; *Лоенгрин*; *Тристан и Изолда*
- С. Прокофјев: *Ромео и Јулија*

ФАГОТ

Први разред – оркестарска сола и деонице

- Ј. С. Бах: *Пасија по Матеју*; *Бранденбуршки концерт II, IV и V*, избор.
- Г. Ф. Хендл:*Музика на води*.
- Ј.Хајдн: Симфоније: бр.100 Ге-дур, *Војничка*; бр.101 Де-дур, *Часовник*; бр.103 Ес-дур; бр.104, Де-дур *Лондонска*.
- В.А.Моцарт: Концерт за клавир: Це-дур (467); Симфоније:бр.34 Це-дур (KV 338),бр.35 *Хафнер*, Де-дур (KV 385),бр.38 Де-дур *Прашка* (KV 504),бр.40 ге-мол (KV 550),бр.41 Це-дур*Јупитер* (KV 551); Увертире:*Отмица из*

Сараја; Фигарова женидба; Дон Жуан; Чаробна фрула.

- Л.ван Бетовен: Симфоније:бр.3, Ес-дур оп.55, *Ероика*; бр.4, Бе-дур оп.60; бр.5, це-мол оп.67; бр.6 Еф-дур оп.68 *Пасторална*; бр.7, А-дур оп. 92; бр.8 Еф-дур оп.93; бр.9, де-мол оп.125; Концерти: Концерт за клавир бр.1 Це-дур оп.15; Концерт за виолину Де-дур оп.61; Увертире: *Леонора* бр.3 оп.72а; *Егмонт* оп.84.
- Ђ.Росини:Увертира*Италијанка у Алжиру*;
- Ф. Менделсон - Бартолди: Италијанска симфонија, бр. 4; Концерт за виолину е-мол.

Други разред – оркестарска сола и деонице

- Ф.Шуберт: Симфонија бр.7, Це-дур; Симфонија бр.8 ха-мол, *Недовршена*; Увертира – *Розамунда*.
- Х.Берлиоз:*Фантастична симфонија* оп.14; Увертира *Римски карневал* оп.9.
- Ж.Бизе:*Арлезијанка* -свита бр.1 и 2.
- Ј.Брамс: Симфонија бр.1, це-мол оп.68; Симфонија бр.2, Де-дур оп.73; Симфонија бр.3, Еф-дур оп.90; Симфонија бр.4, е-мол оп.98; Концерти:Концерт за клавир бр.1, де-мол оп.15; Концерт за клавир бр.2, Бе-дур оп.83; Концерт за виолину Де-дур, оп.77.
- Р.Шуман:Симфоније:Симфонија бр.1, Бе-дур оп.38; Концерт за клавир а-мол оп.54.
- Б.Сметана: *Продана невеста* (Увертира).
- Ј.Штраус:Увертире:*Слепи миш; Циганин барон*.
- Ф.Менделсон Бартолди:Симфонија бр.3 а-мол оп.56 *Шкотска*;Увертира:*Сан летње ноћи* оп.21;
- Р.Леонкавало: *Пајаци*.
- М. Равел:*Болеро*

Трећи разред – оркестарска сола и деонице

- Д.Чимароза:Увертира– *Тајни брак*.
- В.Белини: *Норма*
- Ђ.Пучини:*Тоска; Боеми;Мадам Батерфлај;Турандот*.
- П.И.Чајковски: Симфонија бр.4, еф-мол оп. 36; Симфонија бр.5, е-мол оп.64; Симфонија бр.6, бе-мол, оп.74; Концерт за клавир бр.1, бе-мол оп.23; Концерт за виолину Де-дур оп.35; Балет: *Лабудово језеро*; Увертира– *ФантазијаРомео и Јулија*; *Варијације на рококо тему*, А -дур, оп. 33.
- Ђ.Верди:*Травијата; Набуко; Аида; Реквијем*.
- К. Дебиси:*Поподне једног фауна*
- А. Дворжак:*Словенске игре (1, 2, 4, 5, 7, 8)*
- Ђ. Росини:*Вилијам Тел; Севилски берберин; Сврака крадљивица*.
- С. Прокофјев: Класична симфонија
- Н. Римски-Корсаков:*Шпански капричо*

Четврти разред – оркестарска сола и деонице

- П. Маскањи:*Кавалерија рустикана*.
- Б. Барток:Концерт за оркестар.
- А. П. Бородин:*Половецке игре* из опере „*Кнез Игор*“.
- М. Равел: *Дафнис и Клое*
- М. П. Мусоргски:*Слике са изложбе*.
- Ж. Бизе:*Кармен*.
- С. Рахмањин:Концерт за клавир бр.2, це-мол, оп.18; Концерт за клавир бр.3, де-мол, оп.30.
- Н.Р.Корсаков: *Шехерезада* оп.34.
- П.И.Чајковски: *Крцко орашћић, Успавана лепотица*;
- Р. Вагнер: *Зигфрид-Прстен Нибелунга III; Зигфридова идила*; Увертира „*Фауст*“.

- Ђ. Верди: *Риголето* (I,II,III чин); *Трубадур* (I,II,III,IV чин); *Сицилијанске вечери: Моћ судбине* (Увертира,I,II,III чин); *Бал под маскама* (прелудијум,I,III чин); *Дон Карлос* (I,II,III,IV чин); *Аида* (I,II,III,IV чин); *Фалстаф* (I,II,III чин),
- Б. Сметана: *Влтава*
- С. Прокофјев: *Пећа и вук*
- К. Сен-Санс: *Карневал животиња*.
- Р. Штраус: *Дон Жуан; Тил Ојленипигел; Кавалџер с ружом;*
- И. Стравински: *Петрушка*

Четврти разред – оркестарска сола и деонице

- В. Волтон: *Фасаде*
- И. Стравински: *Танго*
- Р. Штраус: Симфонија **Доместика**
- Е. Виља-Лобос: *Бахиана Брасилеира* бр.2
- А. Берг: Симфонијска свита из опере *Лулу*
- И. Бркљачић: *Кад се седам пута дигне завеса*
- А. Хачатуријан: *Четврта свита из балета Спартак*
- А. Берг: *Концерт за виолину*

Називпредмета	ТРУБА
Циљ	ЦИЉ учења предмета ТРУБА је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише технику прстију; – оплемени тон и ширењу горњег и доњег регистра; – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију; – контролише промену артикулације и динамике; – свира вентил трилере; – вежба самостално и свесно исправља постојеће грешке; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; – иницира организацију проба; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Интонирање интервала узлазно и силазно (хроматски).</p> <p>Рад на техници прстију.</p> <p>Флексибилност и функционалност амбажуре и рад на култури тона уз ширење и изједначеност регистара.</p> <p>Метода транспонованања.</p> <p>Промена артикулације и контрола динамике.</p> <p>Свирање трилера.</p> <p>Развијање физичке и менталне издржљивости.</p> <p>Развијање радне дисциплине која изискује систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>СКАЛЕ</p> <p>Све дурске и молске у обиму дуодециме или две октаве, са обртајима квинтакорада и доминантним и умањеним септакордима у темпу брзих четвртина.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p>

<ul style="list-style-type: none"> – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђивању сопствених естетских критеријума. 		<ul style="list-style-type: none"> – М.Шлосберг - Daily Drills – Р.Квинке:АСА Метода – Ј. Арбан:Развијене скале; Вежбе за хроматику; Разложенидур и мол тоналитети у триолама; Вежбе интервала у осминама – Е.Сачсе - 100 Studies – Ђ. Тошић: I свеска етида – А. Страд: II свеска за средњу школу - од бр. 1 - 15 – П. Клодонир: 20 малих етида – Зигмунд Херинг: 32 етиде – <i>Композиције:</i> – П. И. Чајковски: Наполитанска игра – С. Болотин: Лаке мелодије - избор – – Шварц: Романса – Г. Ф. Хендл: Соната у Еф-дур³¹⁴ (обрада Жан Тилде) – Ј. Ед. Бара: Оријентал – Ђ. Тошић: Обраде Мокрањца <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале – 2 различите школе етида – 4 композиције уз клавирску пратњу 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Програм испита</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – 1 композиција уз клавирску пратњу(напамет) 		

Кључне речи: труба, техника прстију, амбажура, ширење регистара, транспонованье, лип трилери, физичка и ментална издржљивост.

Назив предмета

ТРУБА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Труба је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – оплемени тон и примењује нон прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише технику дисања и јача физичку издржљивост; – покаже напредак у техници прстију; – свира све артикулације и примењује микро динамику; – свира усне трилере у лаганом темпу; – испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; – разликује одлике стилских епоха и 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Флексибилност и функционалност амбажуре.</p> <p>Дневне вежбе са хармонским вокализама различитих артикулација и динамике.</p> <p>Култура тона, ширење и изједначеност регистара.</p> <p>Развијање физичке и менталне издржљивости.</p> <p>Развијање контролисаних технике прстију.</p> <p>Метода транспонованья.</p> <p>Почетак свирања усних трилера.</p> <p>Интерпретације различитих стилова и развој сопствених критеријума.</p> <p>Развој ученика за солистичко, камерно и оркестарско свирање.</p> <p>Музички бонтон.</p>

<p>прилагођава сопствену индивидуалност;</p> <ul style="list-style-type: none"> – покаже самопоуздање у солистичким, камерним и оркестарским наступима; – користи предности дигитализације и критички коментарише своја и туђа извођења у смислу техничке припремљености и музичке изражајности. 		<p>Скале</p> <p>Све дурске и молске у обиму дуодециме или две октаве.</p> <p>Тонични, доминантни и умањени септакорди са обртајима у осминама и по могућству шеснаестинама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – М.Schlossberg - Daily Drills – Р.Квинке:АСА Метода – Ј. Арбан:Развијене скале; Вежбе за хроматику; Разложенидур и мол тоналитети у триолама; Вежбе интервала у осминама; Вежбе за дупли и трипли језика. – Е.Sachse - 100 Studies – Ђ. Тошић: I свеска етида – А. Стнад: II свеска за средњу школу – В. Вурм:Изабране етиде,свеска 1. <p>Композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Купрински: Каватина – К. Шван: Соната за трубу и клавир – Г. Бали: Анданте и Алегро –Г. Ф. Хендл: Арија и Варијација – М. Силвански: Концерт за трубу и клавир <p>И литературе сличних захтева по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале – 2 различите школе етида 		

– 4 композиције уз клавирску пратњу
Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)
Програм испита – 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет)

Кључне речи: амбажура, техника прстију, изједначеност регистара, транспонованье, усни трилери, артикулација, микродинамика.

Назив предмета **ТРУБА**
 Циљ **ЦИЉ** учења предмета Трубаје да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред **Трећи**
 Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – оплемени тон и примењује нон прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише технику дисања и стекне физичку издржљивост, – свира све артикулације и примени микродинамику; – примени технику свирања двоструког и троструког језика; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Усавршавање и развијање технике свирања дневних вежби уз контролу интонације, артикулације и динамике. Флексибилност и функционалност амбажуре. Култура тона и техника прстију. Метода транспонованья. Техника свирања двоструког и троструког језика Свирање усних трилера.

<ul style="list-style-type: none"> – свира усне трилере; – испољи емоционални сензибилитет, креативне способности и јача поверење у властите способности; – користи различите начине меморисања, текста; – испољи креативност, способност импровизације и проналази нове начине за комбиновање информација, знања и стечених вештина; – користи предности дигитализације и формира критеријуме за избор програма и репертоара. 		<p>Развој меморије, унутрашњег слуха и способност импровизације.</p> <p>Стилска интерпретација и развој сопствених критеријума.</p> <p>Јачање мотивације, воље и упорности у савладавању тешкоћа.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске у обиму две октаве; хроматске скале.</p> <p>Тоничне, доминантне и умањене септакорде са обртајима свирати у брзим осминама и шеснаестинама у различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – М.Schlossberg - Daily Drills – Р. Квинке: АСА Метода :Ч. Колин: Лип Флексибилити – Ј. Арбан:Развијене скале, Вежбе за хроматику, Разложенидур и мол тоналитети у триолама, Вежбе интервала у осминама. – Зигмунд Херинг: Књига III - прогресивни трубач – Ђ. Тошић: I свеска етида – А.Стрнад: II свеска за средњу школу – В.Вурм: Изабране етиде, свеска 1. – Е.Sachse: Етиде свеска 1.
---	--	--

		<p>Композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вејивановски: Соната ге-мол – Волф: „Ростокер свита“ – Т. Албинони: Концерти за трубу и клавир (транскрипције Т. Докшицера) – И. Бобровски: Скерцино – Е. Мартен: Концертни рондо – Е. Боца: Бадинач – А. Гедике: Концертна етида ор. 49 – Е. Бара: Фантазија – Балај : Prelude et ballad <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале – 2 различите школе етида – 4 композиције уз клавирску пратњу – тема са варијацијама 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Програм испита</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – циклично дело или тема са варијацијама (напамет) 		

Кључне речи: амбажура, дневне вежбе, транспонованье, двоструки језик, меморија, импровизација, критичко мишљење.

Назив предмета

ТРУБА

Циљ

ЦИЉ учења предмета Труба је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише амбажуру, дисање, интонацију, динамику, фразирање, и агогику; – примени технику свирања двоструког и троструког језика; – испољи креативност, сензибилитет и способност импровизације у свирању; – проналази нове начине за комбиновање информација, знања и стечених вештина у свирању; – развија самопоуздање и самопоштовање; – користи предности дигитализације и присуствује концертима класичне музике те формира сопствени 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Усавршавање и развијање технике свирања дневних вежби уз контролу интонације, артикулације и динамике.</p> <p>Култура тона и техника прстију.</p> <p>Метода транспонована.</p> <p>Техника свирања двоструког и троструког језика.</p> <p>Развој меморије, унутрашњег слуха и способност импровизације.</p> <p>Стилска интерпретација и развој сопствених критеријума.</p> <p>Градња поверења у властите способности и јачање самосталности.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске у обиму две октаве; хроматске скале.</p> <p>Тоничне, доминантне и умањене септакорде са обртајима свирати у</p>

<p>критеријум и упознаје репертоар.</p>		<p>шеснаестинама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – М.Schlossberg - Daily Drills – Р.Квинке:АСА Метода – Ч.Колин:Лип Флексибилити – Стамп:Загремање – Кларк – Техничке вежбе – Ј. Арбан: Развијене скале, Вежбе за хроматику, Разложенидур и мол тоналитети у шеснаестинама, Вежбе интервала у шеснаестинама – Ђ. Тошић: I свеска етида – А.Страд: II свеска за средњу школу – В.Вурм:Изабране етиде,свеска 1.2. – Ј.Арбан:Концертантне Етиде – Копраш-24 Етиде – Е.Sachse:Етиде свеска 1. <p>Композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Бутри: Тромпетунија – Ј. Неруда:Концерт – Арутуњан: Концерт – Хумел: Концерт Ес-дур – Ј. Хајдн: Концерт Ес-дур – Е. Порино: Кончертино – Ј. Ибо: Соната – Мартину:Соната – Арбан: Карневал у Венецији – А. Аратуњан: Концертни скерцо – Томе:Фантазија
---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – Балај – Contest Piece; Анданте Скерцо – Гедике: Концертна Етида <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 различите школе етид – 4 композиције уз клавирску пратњу – 1 троставачни концерт 		
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Матурски испит – програм је дат на почетку правилника</p>		

Кључне речи: амбатура, дневне вежбе, транспоноване, троструки језик, меморија, импровизација, критичко мишљење, самосталност.

Називпредмета	ХОРНА
Циљ	ЦИЉ учења предмета ХОРНА је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.
Разред	Први
Годишњи фонд часова	105

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи кварт вентил и савлада свирање на дуплој ЕФ/БЕ хорни; – контролише технику прстију; – оплемени тон и примењује нон-прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише амбажуру, дисање, атак и интонацију; – транспонује из ЕФ штима у ЕС и ДЕ; – контролише промену артикулације и динамике; – свира вентил трилере; – наштима самостално и прецизно дуплу ЕФ/БЕ хорну; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Свирање на дуплој ЕФ/БЕ хорни.</p> <p>Интонирање интервала узлазно и силазно (хроматски).</p> <p>Рад на техници прстију.</p> <p>Флексибилност и функционалност амбажуре и рад на култури тона уз ширење и изједначеност регистра.</p> <p>Метода транспонована.</p> <p>Промена артикулације и контрола динамике.</p> <p>Свирање вентил трилера.</p> <p>Развијање физичке и менталне издржљивости.</p> <p>Развијање радне дисциплине која изискује систематичност, студиозност и апсолутну посвећеност.</p> <p>Музичка форма и интерпретација различитих стилова.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске у обиму дуодециме или две октаве, са обртајима квинтакорада и доминантним и умањеним септакордима у темпу брзих четвртина.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – вежба самостално и свесно исправља постојеће грешке; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – испољи сопствене емоције кроз интерпретацију; – иницира организацију проба; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике и изграђује сопствене естетске критеријуме. 		<p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Д. Гиртл: <i>Школа за хорну друга свеска</i> – Г. Копраш: <i>60 изабраних етида</i> – М.Зимолуг: <i>Етиде друга свеска</i> – Б.Е.Милер: <i>Романса у БЕ дуру оп.69</i> – В.А.Моцарт: <i>Концерт у ДЕ дуру кв 412 (други став – Рондо)</i> – М. Букар: <i>Стара легенда</i> <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале – 2 различите школе етида – 4 композиције уз клавирску пратњу 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Програм испита</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – 1 композиција уз клавирску пратњу(напамет) 		

Кључне речи: дупла хорна, техника прстију, амбажура, ширење регистара, транспонованье, вентил трилери, физичка и ментална издржљивост.

Називпредмета **ХОРНА**
 Циљ **ЦИЉ** учења предмета Хорна је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред **Други**
 Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – оплемени тон и примењује нон прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише технику дисања и јача физичку издржљивост; – покаже напредак у техници прстију; – свира све артикулације и примењује микро динамику; – транспонује из ЕФ штима у Е и ЦЕ; – свира усне трилере у лаганом темпу; – контролише интонацију пригушених тонова, уз правилно и спретно коришћење десне шаке у корпусу; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Флексибилност и функционалност амбажуре. Дневне вежбе са хармонским вокализама различитих артикулација и динамике. Култура тона, ширење и изједначеност регистара. Развијање физичке и менталне издржљивости. Развијање контролисане технике прстију. Метода транспонована. Почетак свирања усних трилера. Усавшавање технике пригушеног тона. Интерпретације различитих стилова и развој сопствених критеријума. Музички бонтон. Скале Све дурске и молске у обиму дуодециме или две октаве.

<ul style="list-style-type: none"> – испољи креативност у реализацији музичке фантастике и естетике; – разликује одлике стилских епоха и прилагођава сопствену индивидуалност; – покаже самопоуздање у солистичким, камерним и оркестарским наступима; – користи предности дигитализације и критички коментарише своја и туђа извођења у смислу техничке припремљености и музичке изражајности. 		<p>Тонични, доминантни и умањени септакорди са обртајима у спорим осминама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – М.Зимолуг: <i>Етиде</i> друга свеска – Г.Копраш: <i>60 изабраних етида</i> – М.Алфонс: <i>200 мелодијских и прогресивних етида за хорну прва свеска</i> – К.Сен-Санс: <i>Концертни комад оп.94</i> – П.И.Чајковски: <i>Ариозо из кантате Москва</i> – Ј.Ц.Пепуш: <i>Соната IV, це мол</i> – Д.дела Бела: <i>Соната ЦЕ дур</i> – В.А. Моцарт: <i>Концерт ДЕ дур кв 412 (први став –Алегро)</i> <p>И литературе сличних захтева по избору наставника</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале – 2 различите школе етида – 4 композиције уз клавирску пратњу 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Програм испита</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – 1 композиција уз клавирску пратњу (напамет) 		

Кључне речи: амбажура, техника прстију, изједначеност регистара, транспонованье, усни трилери, техника пригушеног тона, артикулација, микродинамика.

Називпредмета **ХОРНА**
 Циљ **ЦИЉ** учења предмета Хорна је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред **Трећи**
 Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – оплемени тон и примењује нон прес у ширењу горњег и доњег регистра; – контролише технику дисања и стекне физичку издржљивост, – контролише моторику леве руке; – свира све артикулације и примени микродинамику; – транспонује из ЕФ штима у ГЕ и А; – примени технику свирања двоструког језика; – свира усне трилере; – испољи емоционални сензибилитет, креативне способности и јача 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Усавршавање и развијање технике свирања дневних вежби уз контролу интонације, артикулације и динамике. Флексибилност и функционалност амбажуре. Култура тона и техника прстију. Метода транспонована. Техника свирања двоструког језика. Свирање усних трилера. Развој меморије, унутрашњег слуха и способност импровизације. Стилска интерпретација и развој сопствених критеријума. Јачање мотивације, воље и упорности у савладавању тешкоћа. Скале

<p>поверење у властите способности;</p> <ul style="list-style-type: none"> – побољша краткорочну и дугорочну меморију, концентрацију и сценску самоконтролу отклањајући страх од неуспеха; – испољи виши ниво креативности, способност импровизације и проналази нове начине за комбиновање информација, знања и стечених вештина; – користи предности дигитализације и формира критеријуме за избор програма упознајући репертоар за хорну. 		<p>Све дурске и молске у обиму две октаве; хроматске скале.</p> <p>Тоничне, доминантне и умањене септакорде са обртајима свирати у брзим осминама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – М.Алфонс: <i>200 мелодијских и прогресивних етида за хорну друга свеска</i> – Г.Копраш: <i>60 изабраних етида</i> – А.Корели: <i>Соната ге- мол</i> – П.И.Чајковски: <i>Баркарола оп.37</i> – А.Дипи: <i>Тема са варијацијама</i> – Е.Боца: <i>У Ирској</i> – А.Александров: <i>Арија по.32</i> <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све дурске и молске скале – 2 различите школе етида – 4 композиције уз клавирску пратњу – тема са варијацијама 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Програм испита</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 дурска и 1 молска скала (напамет) – 1 техничка етида – 1 мелодијска етида – циклично дело или тема са варијацијама (напамет) 		

Кључне речи: амбажура, дневне вежбе, транспонованье, двоструки језик, меморија, импровизација, критичко мишљење.

Назив предмета	ХОРНА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Хорна је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и за наставак школовања на високообразовним установама.
Разред	Четврти
Годишњи фонд часова	99

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – контролише амбажуру, дисање, интонацију, динамику, фразирање, и агогику; – транспонује из ЕФ штима у БЕ бас и БЕ алт; – примени технику свирања троструког језика; – испољи висок ниво креативности, сензибилитета, способност импровизације у свирању; – проналази нове начине за комбиновање информација, знања и стечених вештина у свирању; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технике свирања дневних вежби уз контролу интонације, артикулације и динамике.</p> <p>Култура тона и техника прстију.</p> <p>Метода транспонованья.</p> <p>Техника свирања троструког језика.</p> <p>Развој меморије, унутрашњег слуха и способност импровизације.</p> <p>Стилска интерпретација и развој сопствених критеријума.</p> <p>Градња поверења у властите способности и јачање самосталности.</p> <p>Скале</p> <p>Све дурске и молске у обиму две октаве; хроматске скале.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – развија самопоуздање и самопоштовање; – користи предности дигитализације и присуствује концертима класичне музике те формира сопствени критеријум и упознаје репертоар. 		<p>Тоничне, доминантне и умањене септакорде са обртајима свирати у шеснаестинама и различитим артикулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – М. Алфонс: <i>200 мелодијских и прогресивних етида за хорну трећа свеска</i> – Ј. Галај: <i>Етиде оп.13</i> – В. А. Моцарт: <i>Концерт бр.3, ЕС дур, кв 447</i> – Ф. Штраус: <i>Тема са варијацијама</i> – Ж. Поре: <i>Кончертино бр. 5 и бр.6</i> – Ф. Штраус: <i>Ноктурно оп. 7</i> – П. Стојановић: <i>Анданте и Рондо</i> <p>Дозвољено је коришћење других школа етида и литературе сличних захтева по избору наставника.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – 2 различите школе етид – 4 композиције уз клавирску пратњу – 1 троставачни концерт 		
<p>Јавни наступи Обавезна су 4 јавна наступа у току школске године (2 у полугодишту)</p>		
<p>Матурски испит</p>		

Кључне речи: амбажура, дневне вежбе, транспонованье, троструки језик, меморија, импровизација, критичко мишљење, самосталност.

Назив предмета

ТРОМБОН

Циљ

ЦИЉ учења предмета Тромбон је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и мотивацију за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – шири регистар инструмента; – примењује кварт вентил; – отвара доњни регистар без и са кварт вентилом; – контролше интонацију; – користи помоћне позиције; – примењује стилска правила везана за епоху дела која свира; – изведе све динамичке и логичке захтеве у композицији; – самостално се припрема за наступ; – комуницира - "дише" заједно са корепетитором; – пренесе на публику свој доживљај кроз интерпретацију музичког дела; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Ширење горњег и доњег регистра.</p> <p>Коришћење кварт вентила кроз вежбе које отварају доњи регистар.</p> <p>Неговање лепог тона у свим динамикама.</p> <p>Свирање оркестарских деоница самостално или у оквиру секцијских проба.</p> <p>Скале и трозвучи.</p> <p>Све дурске и молске скале у оквиру дуодециме или две октаве (у зависности од способности ученика)</p> <p>Тонични и доминантни септакорд.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Дневне вежбе и етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – К. Копраш: Етиде I свеска – Џ. Борднер: Етиде II свеска – Б. Слокар: избор дневних вежби – Б. Слокар: Скале II свеска – Р. Милер: Техничке студије I

<ul style="list-style-type: none"> – повезано свира фразе у оквиру композиције и не ремети музички ток; 		<ul style="list-style-type: none"> – Арбан: Техничке вежбе. <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Р. Клерис: Конкурсни соло – Р. Клерис: Пријер – А. Крепин: Баладе Перигор – С. Гордон: Ледени брег. <p>Циклична дела:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џ. Е. Гаљар: Соната по избору.
<p>Обавезни минимум програма Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја и тежине.</p>		
<p>Јавни наступи Обавезна два јавна наступа у току школске године. Пожељно једно такмичење у току школске године.</p>		
<p>Програм смотре:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна смотра у току првог полугодишта – програм: – Две скале (дурска и молска) – Тонични трозвуци и доминантни септакорд напамет – Две етиде различитог карактера <p>Програм испита:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Две скале (дурска и молска) – Тонични трозвуци и доминантни септакорд напамет – Две етиде различитог карактера – Једна композиција са клавиром 		

Кључне речи: регистар, кварт вентил, стилске епохе, динамика, агогика.

Назив предмета

ТРОМБОН

Циљ

ЦИЉ учења предмета Тромбон је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и мотивацију за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – свира обликованим (лепим) тоном; – контолише амбажуру; – контролише дисање; – прецизно користи атак (вежбе за језик); – тачно интонира у проширеном регистру; – свесно исправља постојеће грешке истражујући нове начине свирања; – коригује интонацију у току свирања преко позиције или штим цуга; – свира у различитим камерним саставима поштујући принцип узајамног слушања; – учествује у раду дувачких и симфонијских оркестара у школи и ван ње; – поштује правила при слушању и ивођењу музике. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Амбажура, атак и дисање у проширеном регистру.</p> <p>Изједначен квалитет свих регистара.</p> <p>Обрада тонских и техничких вежби у циљу савладавања програма.</p> <p>Грешке у свирању – разлози и начини исправљања.</p> <p>Самостално штимовање.</p> <p>Заједничко свирање у различитим камерним саставима и оркестрима.</p> <p>Музички бонтон.</p> <p>Скале и трозвуци.</p> <p>Све дурске и молске скале у четвртинама и осминама, шеснаестинама у оквиру дуодециме или две октаве (у зависности од способности ученика)</p> <p>Разложени тонични трозвуци, доминантни и умањени четворозвуци у истим нотним вредностима у којима се свирају скале.</p> <p>Кључеви</p> <p>Читање литературе у тенор кључу.</p> <p>Дневне вежбе и етиде.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – Б. Слокар: Избор дневних вежби – Б. Слокар: Скале II свеска – Р. Милер: Техничке студије I и II – К. Копраш: Етиде I свеска – Арбан: Дневне вежбе. <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. М. Дибуа: Кортеж – Д. Деванжер: Хумореска – Д. Убер: Романса – К. Курипински: Каватина <p>Циклична дела:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џ. Е. Гаљар: Соната по избору. – А. Вивалди: Соната по избору.
<p>Обавезни минимум програма Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја и тежине.</p>		
<p>Јавни наступи Обавезна два јавна наступа у току школске године. Пожељно једно такмичење у току школске године.</p>		
<p>Програм смотре: Једна смотра у току првог полугодишта – програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Две скале (дурска и молска, пожељно кроз две октаве) – Тонични трозвуци и доминантни септакорд напамет – Две етиде различитог карактера (техничка и мелодијска) <p>Програм испита:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Две скале (дурска и молска) – Две етиде различитог карактера – Једна композиција са клавиром 		

Кључне речи: Проширени регистар, технике свирања, интонација, камерно свирање, муички бонтон.

Назив предмета
Циљ

ТРОМБОН

ЦИЉ учења предмета Тромбон је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком,

камерном и оркестарском свирању, као и мотивацију за наставак школовања на високообразовним установама.

Разред **Трећи**
Годишњи фонд часова **105**

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – критички вреднује лепоту свог тона; – активно учествује у коректури "назалних" тонова; – примени различите начине решавања техничких проблема; – користи сва своја претходна знања у обликовању дела која свира; – свира програм напамет; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољава самопоуздање у току јавног наступа; – иводи оркестарских сола; – поштује правила при слушању и ивођењу музике. 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Овладавање лепим тоном усвим регистрима. Техничко напредовање ученика Фразирањеи неговање лепог тона. Активно (вођено) слушање и анализа стилских одлика и интерпретације дела које свира.</p> <p>Скале и трозвуци.</p> <p>Изводи све дурске и молске скале у оквиру две октаве. Разложени тонични трозвуци, доминантни и умањени четворозвуци.</p> <p>Дневне вежбе и етиде</p> <ul style="list-style-type: none"> – Б. Слокар: Избор дневних вежби, Скале II свеска – Р. Милер: Свеска III – К. Копраш: Етиде II свеска – М. Шлозберг: Дневне вежбе <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џ. Кјурноу: Фантазија за тромбон – Е. Паудер: Позната арија – В. Блажевић: Концертни скеч бр. 5 <p>Циклична дела:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – Џ. Е. Гаљар: Соната по избору. – Џ. Ф. Телеман: Соната ф-мол – Б. Марчело: Соната е-мол – Н. Р. Корсаков: Концерт за тромбон у Б-дуру
Обавезни минимум програма Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја и тежине.		
Јавни наступи Обавезно 4 јавна наступа у току школске године. Пожељно једно такмичење у току школске године.		
Програм смотре: Једна смотра у току првог полугодишта – програм: <ul style="list-style-type: none"> – Две скале (дурска и молска, кроз две октаве) – Тонични трозвучи и доминантни и умањени четворозвук – Две етиде различитог карактера (техничка и мелодијска) 		
Програм испита: <ul style="list-style-type: none"> – Две скале (дурска и молска) – Две етиде различитог карактера – Једна композиција са клавиром – Једно циклично дело са клавиром 		

Кључне речи: тон, фраза, свирање напамет, јавни наступ.

Назив предмета	ТРОМБОН
Циљ	ЦИЉ учења предмета Тромбон је да код ученика развију знања и вештине неопходне за разумевање и извођење музике у солистичком, камерном и оркестарском свирању, као и мотивацију за наставак школовања на високообразовним установама.
Разред	ЧЕТВРТИ
Годишњи фонд часова	99 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> – свира све научене тоналитете са новим техничким захтевима; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Техничко напредовање ученика кроз дневне вежбе. Прецизно свирање скала у

<ul style="list-style-type: none"> – свира у свим регистрима; – самостално коригује грешке у свирању; – изражава став о изведеним композицијама у односу на техничку припремљеност и интерпретацију; – изводи дела у стилу композитора и епохе; – изводи окрестарска сола; – покаже иницијативу за јавно свирање. 		<p>целокупном регистру инструмента.</p> <p>Грешке у свирању – узрок и коректура истих.</p> <p>Фразирање кроз леп тон и микродинамику.</p> <p>Развијање мотивације за јавним наступима.</p> <p>Скале и трозвуци.</p> <p>Изводи све дурске и молске скале у оквиру две октаве.</p> <p>Разложени тонични трозвуци, доминантни и умањени четворозвуци</p> <p>Кључеви.</p> <p>Етиде у алт и тенор кључу.</p> <p>Дневне вежбе и етиде.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Б. Слокар: Избор дневних вежби Скале II свеска – Р. Милер: Свеска III – К. Копраш: Етиде II свеска – М. Шлозберг: Дневне вежбе – Ј. Рошу: Мелодијске етиде књига I – Ф. Вобарон: Етиде <p>Комади</p> <ul style="list-style-type: none"> – К. Сен-Санс: Каватина – К. М. Вебер: Романса – А. Жулиман: Морсо симфоник
---	--	--

		<p>Циклична дела:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џ. Е. Гаљар: Соната по избору. – А. Вивалди: Соната по избору – А. Вивалди: Концерт а-мол – Ф. Давид: Кончертино оп. 4 <p>Дело словенског или српског композитора по избору.</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <p>Техничке вежбе, етиде, комади и сонате сличног садржаја и тежине.</p>		
<p>Јавни наступи</p> <p>Обавезно 4 јавна наступа у току школске године.</p> <p>Пожељно што више јавних наступа и такмичења у току школске године, јер се ученик тако спрема за пријемни испит и пријемни на музичкој академији.</p>		
<p>Програм смотре:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна смотра у току првог полугодишта – програм: – Две скале (дурска и молска, кроз две октаве) – Тонични трозвуци и доминантни и умањени четворозвук – Две етиде различитог карактера (техничка и мелодијска) – Једна композиција уз пратњу клавира из програма за матурски испит. 		
<p>Матурски испит</p>		

Кључне речи: Јавни наступи, регистар инструмента, леп тон, микродинамика

ЧИТАЊЕ СА ЛИСТА – ЛИМЕНИ ДУВАЧИ

Називпредмета	ЧИТАЊЕ СА ЛИСТА
Циљ	ЦИЉ учења предмета Читање са листаје да код ученика развију знања и вештине неопходне за брзо и течно читање нотног текста и за разумевање и упознавање музичке литературе
Разред Годишњи фонд часова	Први/Други/Трећи/Четврти 35/35/35/33 часова годишње

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – одсвира без прекида и задржавања задани нотни текст једноставнијег садржаја; – анализира текст и унутрашњим слухом чује мелодијске и хармонске покрете; – примењује добијена упутства за решавање одређене текстуалне проблематике; – транспонује у предвиђене тоналитете; – оствари захтеве у читању нотног текста у вези са темпом, фразирањем, динамиком, артикулацијом, бојом...; – проналази начине за самостално вежбање; – покаже самопоуздање и сналажљивост; – препозна дела и деонице инструмента у камерним и оркестарским композицијама. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Континуирано кретање кроз текст без прекида или задржавања. Упутства за отклањање грешака. Развој унутрашњег слуха и повезивање стеченог знања из других предмета. Метода транспоновања. Вежбе за развијање меморије и брзо памћење. Сналажљивост и брзо реаговање. Упознавање са деоницама инструмента у камерној и оркестарској литератури. Слушање музике и остваривање напретка у познавању музичке литературе.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* је дата по инструментима и разредима испод табеле</p>
<p>Обавезни минимум програма -10 етида</p>		

-2 композиције за камерно музицирање -10 оркестарских сола
Програм смотре: -2 оркестарска сола -1 соло <i>прима виста</i> (по избору наставника)

Кључне речи: нотни текст, анализа, унутрашњи слух, транспонованье, камерна и оркестарска литература, слушање музике.

ЛИТЕРАТУРА*
ТРУБА

Први разред – Оркестарска сола

Марко Крањчевић: Оркестарске студије за трубу, I свеска

- Л. ван Бетовен: *Фиделио*
- Р. Вагнер: *Мајстори певачи*
- В. А. Моцарт: *Чаробна фрула*
- Г. Доницети: *Кћи пука*
- Г. Мајербер: *Хугеноти*
- В. А. Моцарт: *Фигарова женидба*, Симфонија Ес-дур
- Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 5 це-мол
- К. М. в Вебер: *Јубел– увертира, Оберон*
- Х. Марше: *Темплар и Јеврејка*
- Р. Вагнер: *Мајстори певачи*
- Х. Берлиоз: *Фаустово проклетство*
- Верди: *Трубадур; Бал под маскама*
- Р. Вагнер: *Лоенгрин, Парсифал, Валкире, Танхојзер*
- Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 1 Це-дур
- Б. Ф. Обе: *Нема из Портичија*
- Ј. Лахнер: *Ребџнег - Неагег*
- Х. Берлиоз: *Ослобођење од ропства*
- К. Голдмарк: Симфонија Ес-дур
- Л. Спор: Симфонија
- Ф. Менделсон: *Хебриди*
- Г. Мајербер: *Хугеноти*
- К. Кројцер: *Расипник*
- Ј. Халеви: *Јеврејин*

Други разред

Марко Крањчевић: Оркестарске студије за трубу, I свеска

- Р. Вагнер: *Прстен Нибелунга*
- Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 3 Ес-дур
- Р. Вагнер: *Лоенгрин; Тристан и Изолда; Сумрак богова*
- Ф. Менделсон: *Мирно море; Срећан пут*
- Ђ. Верди: *Аида*
- Ф. Супе: *Песник и сељак*
- Ж. Бизе: *Кармен*
- Е. Хампердинк: *Ивица и Марица*
- Ј. С. Бах: *Божјићи ораторијум - Арија*

- Г. Ф. Хендл: Арија
- Ј. С. Бах: Арија
- Ј. С. Бах: Кантата за сва времена
- Г. Ф. Хендл: Dettinger te Deum Анонимус: Концерт за 7 труба и тимпане
- Ј. С. Бах: *Бранденбуршки концерт* Еф-дур
- К. Монтеверди: *Орфеј*; Favola in musica Анонимус: *Две фанфаре*
- Л. Моцарт: Концерт за трубу

Трећи разред – Марко Крањчевић: Оркестарске студије за трубу, II свеска

- Л. ван Бетовен: Увертира „*Леонора*“ бр. 3 оп. 72а
- Ђ. Росини: *Виљем Тел* - увертира'; *Семирамида* - увертира
- Н. Римски-Корсаков: *Цар Салтан* - свита из опере
- Х. Берлиоз: *Римски карневал* - увертира оп. 9
- Х. Берлиоз: *Беатриса и Бенедикт* - увертира
- Ж. Бизе: *Арлезијанка* - Свита бр. 2
- Ј. Брамс: *Трагична увертира*
- Ф. Шуберт: Симфонија бр. 7 Е-дур
- П. И. Чајковски: Италијански капричо оп. 45; Симфонија бр. 4 оп. 36
- Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 9 де-мол оп. 125
- А. Дворжак: Симфонија бр. 9 (5) е-мол оп. 95; Концерт за виолончело ха-мол оп. 104
- Н. Римски-Корсаков: Шпански капричо оп. 34; *У степи*; Шехерезада оп. 35
- С. Рахмањинов: Рапсодија на Паганинијеву тему оп. 43
- Р. Штраус: Тил Ојленшпигел - симфонијска поема оп. 28
- Г. Ф. Хендл: Израел у Египту
- А. Тома: Мињон - увертира
- Ђ. Верди: Реквијем
- Р. Вагнер: Фауст - увертира
- М. Де Фаља: Тророги шешир
- З. Кодаљ: Мађарски псалм
- Г. Шарпанције: Импресије из Италије
- К. Дебиси: Море
- Е. Елгар: Енигма варијације оп. 36
- Брукнер: Симфонија бр. 4 И. Стравински: Ватромет оп. 4
- Ф. в Супе: *Песник и сељак* - увертира
- П. И. Чајковски: Словенски марш оп. 31
- Е. Алтонен: *Хирошима* - симфонија
- М. Равел: *Дафнис и Кло* - балетска свита

Четврти разред – Марко Крањчевић - Ђорђа Тошића: Оркестарске студије за трубу, II свеска

- М. Равел: *Болеро*; Концерт за клавир Ге-дур; *Шпанска рапсодија*
- С. Прокофјев: *Заљубљен у три наранџе* – марш; *Руска увертира*
- Ф. Лист: Рапсодија бр. 2
- М. П. Мусоргски: *Слике са изложбе*
- И. Стравински: *Жар птица* - свита
- О. Респиги: *Римске свечаности* - симфонијска поема; *Римске пиније* - симфонијска поема
- Л. Роцики: *Пан Твардовки* - балет
- З. Кодаљ: *Хари Јанош* - свита
- Д. Скарлати-А. Касела: Токата
- И. Стравински: *Петрушка* – балет; *Пулчинела* - свита

- С. Прокофјев: *Александар Невски* – кантата; Скитска свита
- Ц. Гершвин: *Американац у Паризу*; Концерт за клавир Еф-дур
- Б. Бритн: Варијације и fuga на Перслову тему
- Д. Шостакович: Концерт за трубу оп. 35
- Д. Шостакович: Симфонија бр. 5; Симфонија бр. 9
- Е. Лало: *Шпанска симфонија* - за виолину и оркестар
- С. Прокофјев: *Поручник Киже* оп. 60; *Ромео и Јулија* - Балетска свита бр. 1 оп. 64 бис; *Пећа и вук*
- Ј. Сибелијус: Концерт за виолину оп. 47
- А. Скрјабин: *Поема екстазе* оп. 54
- К. Дебиси: *Празник*
- Б. Барток: Концерт за виолу; Концер за клавир бр. 2

ТРОМБОН

Први разред – Оркестарска сола – Винко Валечић: Оркестарске студије за тромбон, I свеска

- Л. Керубини: *Водоноша* - увертира
- Ђ. Росини: *Сврака крадљивица* - увертира
- Ж. Офенбах: *Орфеј у подземљу* - увертита
- Келер-Бела: *Комична увертира*
- Ђ. Росини: *Севилски берберин* - увертира; *Вељем Тел* - увертира
- В. А. Моцарт: Реквијем - Тића ш1гиш
- Г. Доницети: *Лучија од Ламермура* - бинска музика
- Ж. Бизе: *Кармен* - бинска музика
- А. Моцарт: *Дон Жуан*; *Чаробна фрула*
- Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 5 це-мол
- Ф. Шуберт: Симфонија бр. 8 ха-мол („Недовршена“)
- Ђ. Верди: *Бал под маскама*; *Травијата*; *Трубадур*, *Аида*
- Прокофјев: *Пећа и вук* оп. 67
- Р. Вагнер: *Риенци* - увертира
- Дворжак: Симфонија бр. 9 (5) е-мол оп. 95 („Из новог света“)
- Л. Делиб: *Копелија* (Мазурка из балета)
- Г. Мајербер: *Игра бакљама* бр. 1 (Раске11апг)

Други разред – Винко Валечић: Оркестарске студије за тромбон, I свеска

- Ђ. Росини: *Сврака крадљивица* - увертира
- К. Орф: *Кармина бурана*
- Ф. Лист: Прелиди
- Л. Делиб: *Копелија* - музика из балета
- Р. Вагнер: *Танхојзер* - предигра за оперу
- Ј. Брамс: *Мађарска игра* бр. 5
- В. А. Моцарт: *Чаробна фрула* - увертира; *Дон Жуан* - II чин
- П. И. Чајковски: Клавирски концерт бр. 1 бе-мол
- Ф. Шуберт: Симфонија бр. 8 ха-мол - Недовршена
- Р. Шуман: Симфонија бр. 1 Бе-дур оп. 38; Симфонија бр. 2 Це-дур оп. 61
- А. Брукнер: Симфонија бр. 1 це-мол; Симфонија бр. 2 це-мол
- Ђ. Верди: *Риголето*
- Бородин: Половецке игре из опере „Кнез Игор“

- П. И. Чајковски: Увертира 1812
- П. И. Чајковски: Симфонија бр. 4 еф-мол оп. 36; Симфонија бр. 5 це-мол оп. 64; Симфонија бр. 6 ха-мол оп. 74
- Р. Вагнер: *Тристан и Изолда*
- Ж. Бизе: *Кармен*
- Ј. Брамс: *Трагична симфонија*
- Х. Берлиоз: *Мађарски марш из „Фаустовог проклетства“* оп. 24
- М. П. Мусоргски: *Наћ на голом брду*
- П. Маскањи: *Кавалерија рустикана*
- Р. Леонкавало: *Бајацо*
- М. П. Мусоргски: *Слике са изложбе*
- Б. Барток: Концерт за оркестар

Трећи разред – Винко Валечић: Оркестарске студије за трубу, II свеска

- Н. Римски-Корсаков: *Шехерезада*
- М. Мусоргски: *Ноћ на голом брду; Слике са изложбе*
- Ј. Брамс: Симфонија бр. 1 е-мол; Симфонија бр. 3 Еф-дур
- Л. ван Бетовен: Симфонија бр. 5 це-мол; Симфонија бр. 9 де- мол оп. 125
- Ђ. Верди: *Травијата; Трубадур; Риголето; Дон Карлос; Моћ судбине* - увертира; *Аида*
- Р. Вагнер: *Лоенгрин; Валкире - Јахање валкира*
- Ј. Брамс: Симфонија бр.1 це-мол оп. 68; Симфонија бр. 2 Де- дур оп. 73
- Х. Берлиоз: *Фантастична симфонија* оп. 14
- Н. Римски-Корсаков: *Шехерезада* - симфонијска свита
- Г. Малер: Симфонија бр. 3 де-мол
- Ф. Лист: *Прелиди* - симфонијска поема; *Мађарска рапсодија* бр. 2
- Х. Берлиоз: *Римски карневал* оп. 9 - увертира
- П. И. Чајковски: Концерт за клавир бр. 1 бе-мол оп. 23; *Франческа да Римини*

Четврти разред – Винко Валечић: Оркестарске студије за тромбон, II свеска

- Ђ. Росини: *Виљем Тел* - увертира
- А. Бородин: *Половецке игре* - из опере *Кнез Игор*
- П. И. Чајковски: *Увертира 1812; Франческа да Римини*; Симфонија бр. 4 еф-мол; Симфонија бр. 5 це-мол; Симфонија бр. 6 ха-мол
- А. Дворжак: Симфонија бр. 9 е-мол - *Из новог света*
- Г. Малер: Симфонија бр. 3 де-мол
- Б. Сметана: *Продана невеста* - увертира
- Ј. Брамс: Симфонија бр. 3 Еф-дур оп. 90; Симфонија бр. 4 е-мол оп. 98
- А. Брукнер: Симфонија бр. 9 де-мол
- А. Тома: *Хамлет*
- Р. Вагнер: *Лоенгрин* - уводна музика за II чин; *Холанђанин луталица* - увертира
- К. Орф: *Кармина бурана* - ораторијум
- М. Равел: - Га уа18 - кореографска поема; *Дафнес и Клое*– балет; *Болеро*
- И. Стравински: *Пулчинела*– балет; Симфонија псалама; *Жар птица* - балетска свита
- П. Хиндемит: Концертна музика - за гудаче и лимене дуваче
- И. Стравински: Симфонија 1п С
- Р. Штраус: *Тил Ојленшпигел* - симфонијска поема; *Тако је говорио Заратустра* - симфонијска поема

ХОРНА

Први разред – Оркестарска сола

- В.А.Моцарт:Увертира *Чаробна фрула*
- Л.в.Бетовен: Увертира *Кориолан*, оп.62
- Л.в.Бетовен: *Концерт за клавира и оркестар бр 5*, Ес дур, оп.73
- А.Дворжак: *Словенска игра број 8*, ге мол
- Е. Григ: *Пер Гинт* свита број 1 оп. 46
- Ј.Штраус: *Трич- трач* полка , оп. 214
- Ј. Брамс: *Мађарске игре* број 5, ге мол и 6, Де дур
- К.М.Вебер: *Оберон* финале
- П.И.Чајковски: *Концерт за клавира и оркестар*, бе мол
- Д. Јенко: Концертна увертира *Косово*
- С.Христић: *Охридска легенда*

Други разред – Оркестарска сола

- В.А.Моцарт: Увертира *Фигарова женидба*
- В.А.Моцарт: *Концерт за клавира*, це мол, оп.24
- Л.в.Бетовен: Увертира *Егмонт*, оп. 84
- Л.в.Бетовен: *Симфонија бр.5*, це мол, оп 67
- Е.Григ: *Концерт за клавира*, а мол, оп 16
- Ж.Бизе: Увертира *Кармен*
- К.М.Вебер: Увертира *Оберон*
- А. Хачатурјан: *Маскарада*, валцер
- К.Сен Санс: *Интродукција и рондо капричозо*, а мол, оп.28

344

Трећи разред – Оркестарска сола

- Л.в.Бетовен: *Симфонија бр .3*, Ес дур, оп.55
- Л.в.Бетовен: *Симфонија бр.6*, Еф дур, оп. 68
- Ф. Менделсон: *Симфонија бр. 3*, а мол, оп.56
- Ф. Лист: *Прелиди*, оп. 3
- Ј.Брамс: *Симфонија бр.1*, це мол, оп.68
- К.М.Вебер: *Чаробни стрелац*, оп.77
- А.Хачатурјан: *Игра сабљама*
- Ж. Бизе: *Арлезијанка*, оркестарскесвите бр.1 и 2
- П.И.Чајковски: Увертира фантазија *Ромео и Јулија*
- Џ.Гершвин: *Американац у Паризу*

Четврти разред – Оркестарска сола

- Ђ.Росини: Увертира *Сврака крадљивица*
- Ђ.Росини: Увертира *Севилски берберин*
- К.М.Вебер: *Еуријанте*, оп.81 (квартет)
- Ф. Менделсон: Увертира *Сан летње ноћи*
- М.П.Мусорски: *Ноћ на голом брду*
- Ј.Брамс: *Симфонија бр.3*, Еф дур, оп.90
- А.Дворжак: *Симфонија бр 9*, е мол, оп. 95
- Ц.Франк: *Симфонија*, де мол

- Р.Штраус: *Тил Ојленшпигел*, оп. 28
- П.И.Чајковски: *Симфонија бр. 5*, е мол, оп.64

Називпредмета **КАМЕРНА МУЗИКА**

Циљ **Циљ** учења предмета Камерна музика је да код ученика развије способност за постизање звучног склада и заједничку интерпретацију дела у стилу епохе и композитора кроз свирање/певање у различитим ансамблима као и оспособљавање за јавне наступе и наставак професионалног школовања

Разред **ПРВИ/ДРУГИ/ТРЕЋИ/ЧЕТВРТИ**
Годишњи фонд часова **35/35/70/66**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – усагласи индивидуално свирање или певање са групним свирањем; – усклади интонацију, артикулацију и динамичке ознаке са осталим члановима камерног састава; – дефинише своју улогу у камерном саставу и перципира улогу осталих чланова камерног састава; – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Специфичности свирања или певања у камерном саставу.</p> <p>Усаглашавање свирања или певања са различитим групама инструмената.</p> <p>Слушање, интонација, агогика, артикулација, темпо, карактер, стил, динамика, квалитет тона.</p> <p>Развијање заједничке интерпретације.</p> <p>Музичка фраза, стил и уједначеност звука.</p> <p>Припремање ученика за јавне наступе.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p>

<ul style="list-style-type: none"> – комуницира са осталим члановима камерног састава кроз музику; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – покаже спремност за тимски рад; – користи доступне носиоце звука у истраживању и слушању музике; – поштује договорена правила понашања у оквиру ансамбла. 		<p>Избор композиција за различите камерне саставе писане у оригиналу за одређени састав или транскрипције дела из музичке литературе које одговарају техничким и музичким способностима свих чланова камерног састава*.</p>
<p>Обавезни минимум програма: три композиције различитих стилских епоха или различитог карактера</p>		
<p>Јавни наступи: Јавни наступи у оквиру и ван школе, наступи на такмичењима и фестивалима.</p>		
<p>Програм смотре: Минимум једна композиција писана за дуо, трио, квартет или већи ансамбл.</p>		

Кључне речи: тон, интонација, слушање музике, свирање, групно музицирање, музичка фраза,

ПРЕДЛОГ ЛИТЕРАТУРЕ*:

Први разред

Дуо и трио сонате:

А. Корели, Ж. М. Леклер, Ђ. Тартини, А. Вивалди, П. А. Локатели,
Г. Ф. Хендл, Ђ. Самартини, Б. Марчело, Ф. М. Верачини, Г. Ф. Телеман, Т. Албиниони и др.

Дуа:

Ј. Ф. Мазас, И. Плејел, Б. Барток (виолине), Ј. Б. Грос, Д. Попер (виолончела), Ф. Карули, Ф. Сор (гитаре), К. Ф. Е. Бах, Ж. Б. де Боамортје, Л. ван Бетовен (флауте), А. Габучи,
Л. Кираљи (кларинети), В. А. Моцарт (хорне), Ф. Шуберт, М. Равел, К. Дебиси (флаута или виолина и харфа), Ђ. Качини, М. Ђулијани, енглеске, француске, шпанске песме (глас и гитара), В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, А. Дијабели, Ј. К. Бах, М. Клементи (клавирски дуо) и др.

Трија без клавира:

Ј. Ј. Кванц, Ж. Б. де Боамортје, М. фон Вебер, П. Хофер, В. А. Моцарт и др.

Клавирска трија:

Ј. Кленгел, А. Роули, К. Бом, Ј. Хајдн, К. Рајнеке и др.

Два гласа и клавир:

Б. Марчело, Л. ван Бетовен, Р. Шуман, М. Глинка, Ф. Менделсон и др.

Гудачки квартети:

И. Плејел, К. Штамиц, В. А. Моцарт, Ј. Хајдн, Ф. Менделсон, Ф. Шуберт и др.

Други разред

Дуо и трио сонате:

Ј. С. Бах, Ј. Ј. Кванц, А. Корели, Ж. М. Леклер, Ђ. Тартини, А. Вивалди, П. А. Локатели, Г. Ф. Хендл, Ђ. Самартини, Б. Марчело, Ф. М. Верачини, Г. Ф. Телеман, Т. Албиниони и др.

Дуа:

Л. Бокерини, Ш. Данкла, И. Плејел, Б. Барток (виолине), Ј. Ј. Кванц, Г. Ф. Телеман, Г. Ф. Хендл, Ж. Б. де Боамортје (флауте), Ж. Лефевр (два кларинета), Ђ. Росини, В. А. Моцарт (хорне), В. А. Моцарт, Ј. Хајдн, Ф. Шуберт (виолина и клавир), В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ф. Пуланк, Ј. Брамс, Е. Григ, К. Дебиси (клавирски дуо) и др.

Две виолине и клавир:

Комади Д. Шостаковича, Б. Годара, Ј. Сука и др.

Трија без клавира:

В. Диверноа, К. Кројцер, Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Ј. Ј. Кванц, Ж. Б. де Боамортје и др.

Клавирска трија:

Ј. Хајдн, Л. ван Бетовен, В. А. Моцарт, Х. Сит и др.

Два гласа и клавир:

Л. ван Бетовен, Р. Шуман, А. Дворжак, А. Рубинштајн, Ф. Менделсон и др.

Гудачки квартети:

В. А. Моцарт, Ј. Хајдн, Ф. Менделсон, Ф. Шуберти др.

Трећи разред

Дуо и трио сонате:

Ј. С. Бах, Ј. Ј. Кванц, А. Корели, Ж. М. Леклер, Ђ. Тартини, А. Вивалди, П. А. Локатели, Г. Ф. Хендл, Ф. М. Верачини, Г. Ф. Телеман, Т. Албиниони и др.

Дуа:

Ж. Ибер, М. Ђулијани, Ф. Карули, А. Пјацола (флаута и гитара), М. де Фаља, И. Албениз, Е. Гранадос (гитаре), Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Ф. Шуберт, Л. Шпор (виолина и виола), Б. Мартину, М. Равел (виолина и чело), Х. Вијењавски (виолине), С. Рахмањинов, К. Дебиси, Е. Сати, Ј. Брамс, А. Дворжак, М. Равел, (клавирски дуо) и др.

Два инструмента и клавир:

М. Брух, М. Глинка, К. Рајнеке, Ж. Ибер, Б. Мартину, А. Хачатурјан, Ф. Пуланк, Ф. Менделсон, Д. Мијо и др.

Трија без клавира:

Л. ван Бетовен, Ј. Ј. Кванц, Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Ж. Ибер и др.

Клавирска трија:

Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ф. Шуберт, А. Дворжак, А. Аренски, Ф. Менделсон, С. Рахмањинов и др.

Гудачки квартети:

Л. Бокерини, Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, А. Бородин, А. Дворжак, П. И. Чајковски и др.

Квинтети: Л. Бокерини, В. А. Моцарт, Ф. Шуберт, А. Дворжак и др.

Четврти разред

Дуо и трио сонате:

Ј. С. Бах, Ј. Ј. Кванц, А. Корели, Ж. М. Леклер, Ђ. Тартини, А. Вивалди, П. А. Локатели, Г. Ф. Хендл, Ф. М. Верачини, Г. Ф. Телеман, Т. Албиниони и др.

Дуа:

Ж. Ибер, М. Ђулијани, А. Пјацола (флаута и гитара), Л. ван Бетовен, Ф. Пуланк (кларинет и фагот), М. де Фаља, И. Албениз, Е. Гранадос (гитаре), Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Б. Мартину, Ф. Шуберт, Л. Шпор (виолина и виола), Б. Мартину, М. Равел (виолина и чело), Х. Вијењавски (виолине), С. Рахмањинов, К. Дебиси, Е. Сати, Ј. Брамс, А. Дворжак, М. Равел, Д. Шостакович, В. Лутославски (клавирски дуо) и др.

Два инструмента и клавир:

М. Брух, М. Глинка, К. Рајнеке, Ж. Ибер, Б. Мартину, А. Хачатурјан, Ф. Пуланк, Ф. Менделсон, Д. Мијо и др.

Трија без клавира:

Л. ван Бетовен, Ј. Ј. Кванц, Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Ж. Ибер и др.

Клавирска трија:

Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ф. Шуберт, Р. Шуман, К. Шуман, А. Дворжак, Д. Шостакович, А. Арени, Ф. Менделсон, М. Равел, Г. Форте, С. Рахмањин и др.

Гудачки квартети:

Л. Бокерини, Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Менделсон, А. Бородин, А. Дворжак, П. И. Чајковски, Б. Бритн, Л. Јаначек, Д. Шостакович, М. Равел, К. Дебиси, С. Прокофјев, Ф. Глас, Б. Барток, Е. Виља-Лобос, А. Веберн и др.

Квинтети: Ф. Данци, Л. Бокерини, В. А. Моцарт, Ф. Шуберт, А. Дворжак, Д. Шостакович..

Дувачки секстети: Ј. Хајдн, В. А. Моцарт, Л. ван Бетовен, К. Рајнеке ...

Јавни наступи:

– обавезна два јавна наступа током школске године

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

УПОРЕДНИ КЛАВИР за ученике ОДСЕКА ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ, главни предмет СОЛО ПЕВАЊЕ

Назив предмета

УПОРЕДНИ КЛАВИР

Циљ

Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

348

Разред

Први

Годишњи фонд часова

35 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Технички захтеви: скокови, октаве, тремоло – решавање и усавршавање. Полиритмија – решавање основних проблема.

<ul style="list-style-type: none"> – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује лоше извођење у току свирања; – примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – самостално напише и примени прсторед; – јасно разликује и свира различите врсте украса – учествује на јавним наступима у школи; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – критички прати сопствени развој; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; – користи носиоце звука за слушање музике; – препознаје музичке елементе у свирању других; 		<p>Елементи полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Скале и трозвучи: 4 дурске и 4 молске скале (Це-дур, Ге-дур, Де-дур, А-дур, а-мол, е-мол, ха-мол, фис-мол) у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p> <p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*– списак литературе налази се испод табеле.</p>
--	--	---

– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике.		
Обавезни минимум програма: <ul style="list-style-type: none">– лествице и акорди по програму;– 3 композиције по слободном избору од чега обавезно 1 виртуозног карактера (етиде);– две полифоне композиције;– два става из различитих сонатина, или циклус варијација– једна композиција домаћег аутора.		
Јавни наступ- два у току године		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Херман Беренс: етиде оп. 61,
- Карл Черни: етиде оп. 299, I свеска,
- Алберт Лешхорн: етиде оп. 381,

И друге етиде одговарајуће тежине

Композиције полифоног стила:

- Јохан Себастијан Бах: Мали прелудијуми,
- Георг Фридрих Хендл: избор композиција, редакција Јела Кршић

И друге полифоне композиције одговарајуће тежине

Сонатине и сонате:

- Јозеф Хајдн: Сонатине и сонате
- Волфганг Амадеус Моцарт: Бечке сонатине
- Фридрих Кулау: Сонатине

И друге сонатине и сонате одговарајуће тежине

Композиције по слободном избору:

- Станојло Рајичић: Свита де-мол, Мала клавирска свита
- Јован Бандур: Успаванка
- Марко Тајчевић: Дјеци, Мала свита
- Наши композитори за младе пијанисте.
- Петар Стојановић: Дечји кутак
- Јаков Готовац: Минијатуре

- Едвард Григ: Лирски комади,
- Дмитриј Кабалеvски: Дечје композиције,
- Николај Черепњин: Десет веселих комада,
- Александар Гречанинов: комади оп. 99
- Роберт Шуман: Албум за младе, Сонатина Ге-дур
- Сергеј Прокофјев: Музика за децу
- Антоњин Дворжак: Два бисера
- Модест Мусоргски: Суза
- Дмитриј Шостакович: Игра лутака,
- Генади Карганов: Албум за младе оп. 21,
- Хенрик Пахуљски: Прелудијум це-мол
- Раинхолд Глијер: Дванаест лаких комада оп. 31
- Доменико Скарлати: Пет лаких комада
- Золтан Кодаљ: Дечје игре
- Лудвиг ван Бетовен: За Елизу

И друге композиције одговарајуће тежине

Назив предмета

УПОРЕДНИ КЛАВИР

Циљ

Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Други

Годишњи фонд часова

35 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		

<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – примени знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – учествује на јавним наступима у школи; – вежба самостално на начин који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Технички захтеви:</p> <ul style="list-style-type: none"> – издржљивости прстију, – ритмичка стабилност, – рад на кантилени, хармонизацији, – течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара. <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Једноставније импровизације пратње, свирање каденци.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Скале и трозвуци:</p> <p>4 дурске и 4 молске скале (Еф-дур, Бе-дур, Ес-дур, Ас-дур, де-мол, ге-мол, це-мол, еф-мол) у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p> <p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Дупле терце кроз једну октаву, паралелно.</p>
---	-----------------------------------	--

		ЛИТЕРАТУРА* – списак литературе налази се испод табеле.
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и акорди по програму; – 3 композиције по слободном избору, од чега обавезно 1 виртуозног карактера (етиде); – две полифоне композиције; – два става из различитих сонатина, или циклус варијација – једна композиција домаћег аутора 		
<p>Јавни наступ- два у току године</p>		
<p>Смотра:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна скала; – Једна етида; – Једна полифона композиција; – 1 став сонатине или варијације – Једна композиција по слободном избору. 		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Карл Черни: етиде оп. 299,
 - Јохан Баптист-Крамер и Ханс фон Билов: етиде
 - Алберт Лешхорн: Етиде оп. 66
 - Херман Беренс: етиде оп. 61
- И друге етиде одговарајуће тежине.

Композиције полифоног стила:

- Јохан Себастијан Бах: Мали прелудијуми
 - Јохан Себастијан Бах: Двогласне инвенције
 - Георг Фридрих Хендл: Избор композиција за клавир
- И друге полифоне композиције одговарајуће тежине

Сонатине, сонате, варијације:

- Јозеф Хајдн: сонате Еф-дур, Де-дур, е-мол, Де-дур, цис-мол (редакција Раух)

- Волфганг Амадеус Моцарт: сонате Еф-дур KV 280, Це-дур KV 330, Це-дур KV 309, Еф-дур KV 332, Бе-дур KV 333, Де-дур KV 311, Бе-дур KV 570, А-дур KV 331, Ес-дур KV 282, Ге-дур KV 283
 - Лудвиг ван Бетовен: Соната ге-мол оп. 49 и друге сонате
 - Лудвиг ван Бетовен: Шест варијација Ге-дур „Нел кор пју нон ми сенто”
 - Јозеф Хајдн: Избор оригиналних композиција
 - Карл Марија фон Вебер: Анданте с варијацијама оп.3
 - Дмитриј Кабалевски: Лаке варијације, оп. 51
 - Константин Сорокин: Песма са варијацијама
 - Исак Беркович: Варијације
- И друге варијације и сонате одговарајуће тежине.

Композиције по слободном избору:

- Феликс Менделсон: Песме без речи,
- Едвард Григ: Лирски комади,
- Франц Шуберт: Два скерца
- Сергеј Прокофјев: Музика за децу
- Клод Дебиси: Мали црнац
- Јан Дусик: Матине
- Бохуслав Мартину: Лутке,
- Доменико Чимароза: Сонате,
- Дмитриј Кабалевски: Дечји комади Оп. 27
- Витолд Лутославски: Народне мелодије
- Бела Барток: За децу, Микрокосмос III и IV свеска
- Станојло Рајичић: Мала свита
- Јосип Славенски: Игре и песме са Балкана,
- Василије Мокрањац: Мала свита,
- Петар Стојановић: Дечји кутак,
- Јела Кршић и Шишмановић: Наши композитори за младе пијанисте,
- Миховил Логар: Два менуета

И друге композиције одговарајуће тежине

Композиције за четвороручно свирање:

- Карл Рајнеке: Оп. 24, Варијације на Бахову сарабанду
- Волфганг Амадеус Моцарт: Оригиналне четвороручне композиције – сонате Де-дур, Бе-дур, Еф-дур, Це-дур, Фантазија еф-мол
- Франц Шуберт: Оригиналне четвороручне композиције – соната це-мол
- Адолф Јенсен: 4 комада Оп. 45
- Антоњин Дворжак: Багателе оп. 47
- Јохан Кристијан Бах: Соната Еф-дур
- Јохан Кристијан Бах: Мали комади
- Роберт Шуман: 12 комада за клавир оп. 85

И друге композиције одговарајуће тежине

Назив предмета **УПОРЕДНИ КЛАВИР**

Циљ Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **35 часова**

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – примени знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Технички захтеви: Читање с листа.</p> <p>Унапређивање технике: у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације. Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Врсте меморије – фотографска, аудитивна, меморија прстију, ради сигурнијег учења напамет.</p> <p>Једноставније импровизације пратње, свирање каденци.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – схвата конструкцију дела и уме да објасни значења термина музичке форме; – наведе и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – обликује тон у складу са захтевима композиције; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 		<p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ..</p> <p>Свирање у клавијирском дуу.</p> <p>Скале и трозвуци: 4 дурске и 4 молске скале (Е-дур, Ха-дур, Фис-дур, Цис-дур, фис-мол, цис-мол, гис-мол, дис-мол, аис-мол), у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно. Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Дупле терце кроз једну октаву, паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*– списак литературе налази се испод табеле.</p>
---	--	--

Обавезни минимум програма:

- лествице и акорди по програму;
- 3 композиције по слободном избору од чега обавезно 1 виртуозног карактера;
- две полифоне композиције;
- два става из различитих сонатина, или један циклус варијација;
- једна композиција домаћег аутора.

Јавни наступ- два у току године

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Карл Черни: Етиде Оп. 299,
- Јохан Баптист-Крамер и Ханс фон Билон : Етиде

И друге етиде одговарајуће тежине.

Композиције полифоног стила:

- Јохан Себастијан Бах: Француске свите – поједини ставови
- Георг Фридрих Хендл: Избор композиција за клавир

И друге полифоне композиције одговарајуће тежине

Сонате и варијације:

- Јозеф Хајдн: сонате Еф-дур, Де-дур, е-мол, Де-дур, цис-мол (редакција Раух)
 - Волфганг Амадеус Моцарт: сонате Еф-дур KV 280, Це-дур KV 330, Це-дур KV 309, Еф-дур KV 332, Бе-дур KV 333, Де-дур KV 311, Бе-дур KV 570, А-дур KV 331, Ес-дур KV 282, Ге-дур KV 283.
 - Лудвиг ван Бетовен: Варијације Ге-дур на оригиналну тему
 - Исак Беркович: Варијације на тему Паганинија, Варијације на руску тему
 - Дмитриј Кабалеvски: Лаке варијације Бе-дур оп. 40
 - Лудвиг ван Бетовен: Рондо Це-дур, Багателе оп. 33, Екосезе
 - Волфганг Амадеус Моцарт: Рондо Де-дур, Фантазија де-мол
 - Георг Фридрих Хендл: Концерт Еф-дур,
 - Јохан Кристијан Бах: Концерт Де-дур, Бе-дур
- Друге варијације и сонате одговарајуће тежине

Композиције по слободном избору:

- Марко Тајчевић: Српске игре
- Петар Стојановић : Дечји албум
- Миховил Логар: Композиције за клавир
- Дејан Деспић: Сонатина in F
- Наши композитори за младе пијанисте,
- Јосип Славенски: Игре и песме са Балкана
- Зоран Јовановић: Минијатуре за клавир I и II свеска, Бела сонатина, Црна сонатина, Мини кончертино, Дечји кончертино
- Клод Дакен: Кукавица, Ласт

- Жан Филип Рамо: Тамбурен, Два ригодона
 - Феликс Менделсон: Песме без речи
 - Роберт Шуман: Албум за младе,
 - Едвард Григ: Лирски комади III и IV свеска,
 - Франц Шуберт: Два скерца, Музички тренуци еф-мол и цис-мол
 - Хоакин Турина: Минијатуре
 - Александар Гречанинов: Пастели оп. 3
 - Михаил Иванович Глинка: Тарантела
 - Жак Ибер: Истуар,
 - Алфредо Казела: 11 дечјих комада,
 - Балдасаре Галупи: Сонате,
 - Доменико Чимароза: Сонате,
 - Јохан Кристијан Бах: Сонате,
 - Макс Регер: 10 малих комада оп. 44
 - Арам Хачатуријан: Дечји албум,
 - Петар Илич Чајковски: Годишња доба,
 - Александар Бородин: Мала свита
 - Антоњин Дворжак: Силуете оп. 8, Валцери оп. 54,
 - Збирка клавирских композиција од XI века до данас: I, II и III свеска (редакција Ружице Ранковић),
 - Музика преткласичара, Музика класичара, Музика за клавир, (редакција Вере Богдановић),
 - 100 година музике за клавир: I, II, III и IV свеска (редакција Миланке Мишевић)
 - Лутке у клавирској музици XX века (редакција Миланке Мишевић)
- И друге композиције одговарајуће тежине

Композиције за четвороручно свирање:

- Франц Шуберт: Оригиначне четвороручне композиције
- Роберт Шуман: Слике са истока Оп. 66
- Игор Стравински: Три лака комада
- Волфганг Амадеус Моцарт: Оригиначне четвороручне композиције
- Лудвиг ван Бетовен: Пет лаких комада за четири руке
- Морис Равел: Моја мајка гуска
- Оторино Респиги: Шест малих комада
- Алфредо Казела: Пупацети
- Беджих Сметана: Рондо за два клавира – осморушно (избор)

И друге композиције одговарајуће тежине

Назив предмета **УПОРЕДНИ КЛАВИР**

Циљ Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **33 часова**

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа са обе руке; – повеже знање из теорије музике са елементима интерпретације; – препозна период настанка одређене композиције; – спретно изведе технички захтевније композиције; – самостално хармонизује једноставни тематски материјал; – појасни конструкцију дела и објасни значења 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Технички захтеви: Читање с листа.</p> <p>Унапређивање технике у смислу хитрине прстију и издржљивост, ритмичке стабилности, кантилене, јасне хармонизације.</p> <p>Течно извођење технички сложенијих композиција са поштовањем свих задатих параметара.</p> <p>Вођење техничког и музичког развоја ученика као нераздвојне целине.</p> <p>Технике свирања удвојених интервала: терце, октаве.</p> <p>Једноставније импровизације пратње, свирање каденци.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p>

<p>термина музичке форме;</p> <ul style="list-style-type: none"> – својим речима објасни и користи одговарајуће врсте меморије; – учествује на јавним наступима у школи – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – критички прати сопствени развој и самостално опредељује средства за његово побољшање; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи носиоце звука за слушање музике. 		<p>Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Скале и трозвучи: 3 дурске и 3 молске скале: (Дес-дур, Гес-дур, Цес-дур, бе-мол, ес-мол, ас-мол) у паралелном кретању, у шеснаестинама, кроз четири октаве.</p> <p>Хроматске скале у паралелном кретању кроз четири октаве, у шеснаестинама.</p> <p>Велико разлагање трозвука (арпеђо) кроз четири октаве, паралелно.</p> <p>Велико разлагање доминантног и умањеног септакорда (арпеђо), кроз четири октаве у осминама.</p> <p>Дупле терце кроз једну октаву, паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*– списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и акорди по програму; – 3 композиције по слободном избору од чега обавезно 1 виртуозног карактера; – две полифоне композиције; – два става из различитих сонатина, или варијације – 1 композиција домаћег аутора. 		

- 4 лаке клавирске пратње вокалне деонице, соло песме или вокализе

Јавни наступ- два у току године

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Карл Черни: Етиде Оп. 299, III и IV свеска,
- Јохан Баптист-Крамер и Ханс фон Билов : Етиде

Друге етиде одговарајуће тежине.

Композиције полифоног стила:

- Јохан Себастијан Бах: Француске свите – поједини ставови
- Георг Фридрих Хендл: Избор композиција
- Јохан Себастијан Бах: Енглеске свите – поједини ставови

Друге полифоне композиције одговарајуће тежине

Сонате и варијације:

- Јозеф Хајдн: сонате Еф-дур, Де-дур, е-мол, Де-дур, цис-мол (редакција Раух)
- Волфганг Амадеус Моцарт: сонате Еф-дур KV 280, Це-дур KV 330, Це-дур KV 309, Еф-дур KV 332, Бе-дур KV 333, Де-дур KV 311, Бе-дур KV 570, А-дур KV 331, Ес-дур KV 282, Ге-дур KV 283.
- Лудвиг ван Бетовен: Сонате; Варијације Ге-дур на оригиналну тему
- Исак Беркович: Варијације на тему Паганинија, Варијације на руску тему
- Дмитриј Кабалевски: Лаке варијације Бе-дур оп. 40
- Лудвиг ван Бетовен: Рондо Це-дур, Багателе оп. 33, Екосезе
- Волфганг Амадеус Моцарт: Рондо Де-дур, Фантазија де-мол
- Георг Фридрих Хендл: Концерт Еф-дур,
- Јохан Кристијан Бах: Концерт Де-дур, Бе-дур

Друге варијације и сонате одговарајуће тежине.

Композиције по слободном избору:

- Марко Тајчевић: Српске игре
- Миховил Логар: Композиције за клавир
- Дејан Деспић: Сонатина in F
- Наши композитори за младе пијанисте,
- Јосип Славенски: Игре и песме са Балкана
- Петар Стојановић: Дечји кутак
- Клод Дакен: Кукавица, Ласта
- Жан Филип Рамо: Тамбурен, Два ригодона

- Феликс Менделсон: Песме без речи
- Роберт Шуман: Албум за младе,
- Едвард Григ: Лирски комади III и IV свеска
- Франц Шуберт: Два скерца, Музички тренуци еф-мол и цис-мол
- Јоаким Турина: Минијатуре
- Александар Гречанинов: Пастели оп. 3
- Михаил Иванович Глинка: Тарантела
- Жак Ибер: Истуар,
- Алфред Казела: 11 дечјих комада,
- Балдасаре Галупи: Сонате,
- Доменико Чимароза: Сонате,
- Јохан Кристијан Бах: Сонате
- Макс Регер: 10 малих комада оп. 44
- Арам Хачатуријан: Дечји албум,
- Петар Илич Чајковски: Годишња доба
- Александар Бородин: Мала свита
- Антоњин Дворжак: Силуете оп. 8, Валцери оп. 54
- Лутке у клавирској музици XX
- века (редакција Миланке Мишевић)

И друге композиције одговарајуће тежине

Композиције за Четвороручно свирање:

- Франц Шуберт: Оригиналне четвороручне композиције
- Роберт Шуман: Слике са истока, Оп. 66
- Игор Стравински: Три лака комада
- Волфганг Амадеус Моцарт: Оригиналне четвороручне композиције
- Лудвиг ван Бетовен: Пет лаких комада зачетири руке
- Морис Равел: Моја мајка гуска
- Оторино Респиги: Шест малих комада
- Алфредо Казела: Пупацети
- Беджих Сметана: Рондо за два клавира – осморучно

И друге композиције одговарајуће тежине

УПОРЕДНИ КЛАВИР за ученике **ОДСЕКА ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ** (осим за соло певаче) **И ОДСЕКА ЗА ЦЕЗ**

Назив предмета **УПОРЕДНИ КЛАВИР**

Циљ Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Први**

Годишњи фонд часова **35 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – именује делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру; – се оријентише на клавијатури; – правилно седи за клавиром; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; – препозна и користи основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију; – примени различита музичка изражајна средства у складу 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p>МУЗИКЕ</p>	<p>Технички и музички захтеви: Положај за клавиром и поставка руку и прстију. Вежбе за опуштање. Вежбе за правилно ритмизирање. Основне врсте удара: портато, легато, стакато. Динамичке ознаке: пиано, мецофорте, форте, крешендо и диминуендо. Ознаке за темпо: аданте, модерато, алегро и друге.. Појам лука. Појам фразе. Појам такта, двотакта, тротакта са одговарајућим нагласцима. Упознавање вредности ноте и паузе као и триоле, синкопе и пунктиране ноте.</p>

<p>са карактером музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – свира кратке композиције напамет; – самостално и/или уз помоћ наставника контролише квалитет звука. 		<p>Увођење ученика у начине вежбања.</p> <p>Читање нота, знаци за октаве, знаци за интервале.</p> <p>Остали знаци на које се наилази у литератури предвиђеној програмом.</p> <p>Контрола тона.</p> <p>Музичка меморија.</p> <p>Скале и трозвуци:</p> <p>Дурске скале са белих дирки (Це, Ге, Де, А, Е, Ха, Еф) у осминама у обиму две октаве, са аутентичном каденцом на крају (I, IV, V, I - уски слог).</p> <p>Трозвуци (истих тоналитета) симултано и разложено трогласно, кроз две октаве паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Школе за клавир:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: Клавирска читанка за I и II разред – Александар Николајев: Почетна школа – Фердинанд Бајер: Почетна школа – Жан Баптист-Диверноа: етиде оп. 176 – Хенри Лемоан: етиде оп. 37 <p>И друге почетне школе</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и трозвуци по програму – 25 композиција – вежбе, етиде и разни комади 		
<p>Јавни наступи:</p>		

– обавезна два јавна наступа током школске године

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

Назив предмета

УПОРЕДНИ КЛАВИР

Циљ

Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Други

Годишњи фонд часова

35 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; – одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; – препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; – користи педал у делима; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p>МУЗИКЕ</p>	<p>Технички и музички захтеви: Повезивање прсторедних група навише и наниже, Развијање спретности прстију кроз активно осмишљавање, Слушање и свирање техничких вежби, лествица и етида. Увођење у основне елементе форме – мотив, реченица, облик песме, сонатина. Упознавање са законима метрике – разне врсте тактова, слаб и јак део такта, акценти. Динамичко нијансирање лествица – пиано, пианисимо и мецопиано. Диференцирање мелодије од пратње, рад на полифонији. Увођење у педализацију – вежбе.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; – чује и примени више динамичких нивоа: пијанисимо, мецопијано, фортисимо, мецофорте; – јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; – осмисли уз помоћ наставника и примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела; – самостално и/или по потреби, уз помоћ наставника, контролише квалитет звука; – повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу – прати развој сопствене моторике; – самостално и изражајно свира композиције напамет; 		<p>Скале и трозвучи:</p> <p>Све дурске скале у осминским триолама у обиму три октаве паралелно.</p> <p>Молске скале са белих дирки (а, ха, це, де, е, еф) у осминама, кроз две октаве паралелно, са аутентичном каденцом на крају (I, IV, V, I - уски слог).</p> <p>Сви дурски и молски трозвучи наведених тоналитета симултано и разложено четворогласно, кроз две октаве паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>ЕТИДЕ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Жан Баптист-Диверноа: етиде оп. 176, – Хенри Лемоан: етиде оп. 37, – Стефан Хелер: етиде, избор – Хенри Бертини: етиде оп. 100 <p>И друге етиде сличне тежине</p> <p>Композиције полифоног стила:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Мале композиције, – Георг Фридрих Хендл: Избор композиција <p>И друге полифоне композиције сличне тежине</p> <p>Сонатине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Избор сонатина: Јохан Баптист Ванхал, Тобиас Хаслингер, Игнац Плејел,
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Лудвиг ван Бетовен, Карл Рајнеке, Фридрих Кулау, Муцио Клементи.</p> <p>Сонатине домаћих аутора и других композитора одговарајуће тежине</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за II разред – Збирка „Наши композитори за младе пијанисте” – Зоран Христић: Тачкице – Срђан Хофман: Две басне – Марко Тајчевић: Две мале свите – Вера Миланковић: Дечје приче, 25 мијатура за I и II разред – Роберт Шуман: Дечји албум Оп. 68 – Александар Гречанинов: 10 комада Оп. 99 – Александар Гедике: 60 лаких комада Оп. 36 – Корнелиус Гурлит: Први кораци младог пијанисте Оп. 82 – Бела Барток: За децу – Самуил Мајкапар: 24 лаке композиције оп. 16 – Дмитриј Кабалевски: Комади за децу Оп. 30 <p>И друге композиције сличне тежине.</p>
<p>Обавезни минимум градива:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 4 етиде са различитим техничким захтевима; – Једна сонатина – 4 композиције по слободном избору различитог карактера и стила (од старих мајстора до савременог стваралаштва) 		

– лествице и акорди по програму
Јавни наступи: – обавезна два јавна наступа током школске године
Смотра: – Једна етида; – Један став сонатине; – Један комад

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

Назив предмета

УПОРЕДНИ КЛАВИР

Циљ

Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

35 часова

58

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; – јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Технички и музички захтеви: Читање с листа. Унапређивање основних врста удара – легато, стакато из подлактице, из прста, нон легато, портато, репетиција. Техничке вежбе са ритмичким варијантама. Анализа музичких облика уз тумачење значења и конструкције</p>

<ul style="list-style-type: none"> – транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; – примени више динамичких нијанси у свирању; – обликује тон у складу са музичким и техничким захтевима дела; – појасни конструкцију дела и својим речима објасни значења термина музичке форме; – свира двозвуке са јасним диференцирањем мелодијске линије; – свесно користи директан и синкопирани педал; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; – свира једноставну пратњу на задату мелодију. 		<p>дела која се обрађују – сонатина, менует, гавота, марш ...</p> <p>Упознавање са елементима полифоније – држани тонови, свирање двозвука, истицање гласова, динамизирање деоница. Употреба истовременог и синкопираног педала.</p> <p>Упознавање са украсима и припремне вежбе: дуги и кратки предудар, пралтрилер и краћи трилер.</p> <p>Скале и трозвуци:</p> <p>Дурске скале кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама. Молске скале у триолама паралелно кроз три октаве. Трозвуци дурски и молски симултано.</p> <p>Велико разлагање дур и мол трозвука у осминама кроз две октаве.</p> <p>Доминантни и умањени септакорди симултано и разложено четворогласно кроз две октаве.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Карл Черни: етиде оп. 849 – Хенри Бертини: етиде оп. 100 – Херман Беренс: етиде оп. 88 – Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савлађивање техничких проблема
---	--	--

		<p>И други аутори виртуозних комада или етида одговарајуће тежине.</p> <p>Композиције полифоног стила:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Мале композиције за клавир <p>И друге полифоне композиције из разних епоха одговарајуће тежине</p> <p>Сонатине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Баптист Ванхал, Јохан Антон Андре, Лудвиг ван Бетовен, Муцио Клементи, Тобиас Хаслингер <p>И друге сонатине сличне тежине</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <p>Обухватити композиције различитог карактера и стила - бар једна да буде за четири руке и савладати две клавирске пратње за инструмент који ученик учи на вокално-инструменталном одсеку</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за III разред – Збирка Наши композитори за младе пијанисте – Миховил Логар и Станојло Рајичић: За мале клавиристе – Станојло Рајичић: Дечја збирка – Марко Тајчевић: Дјеци и I мала свита – Душан Радић: Рондино – Петар Илич Чајковски: Албум за младе, оп. 39
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – Шуман: Албум за младе, оп. 68 – Бела Барток: Деци, Микрокосос II – Александар Гречанинов: Дечја књига оп. 98 – Лудвиг Шите: Из веселог дечјег доба – Јозеф Хајдн: Мале игре – Волфганг Амадеус Моцарт: 14 дечјих композиција – Арам Хачатуријан: Андантино – Витолд Лутославски: 12 малих комада – Самјуел Мајкапар оп. 33: Минијатуре – Хеитор Вила-Лобос: Изабрани лаки комади – Јела Кршић: Клавирска вежбанка – Еторе Поцоли: Мали комади
<p>Обавезни минимум градива:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 4 етиде са различитим техничким захтевима; – 2 композиције полифоног стила; – 4 композиције по слободном избору. – 1 став сонатине – лествице и акорди по програму 		
<p>Јавни наступи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обавезна два јавна наступа током школске године 		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

Назив предмета

УПОРЕДНИ КЛАВИР

Циљ

Циљ учења предмета Упоредни клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског

сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

33 часова

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – чита и свира течно с листа вежбе са обе руке или одвојено; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – коригује лоше извођење у току свирања; – у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – појасни конструкцију дела и својим речима објасни значења термина музичке форме; 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Скале и трозвуци: Дурске и молске скале кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама. Трозвуци симултано и разложено, четворогласно кроз четири октаве. Велико разлагање трозвука кроз две октаве паралелно. Доминантни и умањени септакорд симултано и разложено четворогласно, велико разлагање кроз две октаве паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Карл Черни: етиде оп. 849, – Карл Черни: етиде оп. 299, – Херман Беренс: етиде оп. 88 и оп. 61, – Јела Кршић-Ранковић: Избор етида, – Стефан Хелер: етиде оп. 100 <p>И други аутори етида или виртуозних комада одговарајуће тежине.</p> <p>Композиције полифоног стила:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Мале композиције за клавир,

<ul style="list-style-type: none"> – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – негује културу тона; – критички прати сопствени развој; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: 12 малих прелудијума, – Јохан Себастијан Бах: 6 малих прелудијума <p>Полифоне композиције из различитих епоха одговарајуће тежине.</p> <p>Сонатине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Муцио Клементи, Фридрих Кулау, Јозеф Хајдн, Доменико Чимароза, Доменико Скарлати, Волфганг Амадеус Моцарт, Лудвиг ван Бетовен <p>И друге сонатине сличне тежине</p> <p>Композиције по слободном избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Феликс Менделсон: Песме без речи – Едвард Григ: Лирски комади – Сергеј Прокофјев: Музика за децу – Клод Дебиси: Мали црнац – Јан Ладислав Дусик: Матине – Бохуслав Мартину: Лутке – Доменико Чимароза: Сонате, избор – Дмитриј Кабалевски: Дечји албум Оп. 27 – Витолд Лутославски: Народне мелодије – Бела Барток: За децу, Микрокосмос III и IV свеска – Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за IV разред – Аранжмани и обраде разних познатих мелодија за клавир
--	--	--

		– Две композиције клавирске пратње одговарајућег инструмента.
Обавезни минимум програма: <ul style="list-style-type: none">– лествице и акорди по програму– три композиције по слободном избору– једна полифоне композиција– један став сонатине или варијације варијација– једна композиција домаћег аутора и један комад		
Јавни наступи: <ul style="list-style-type: none">– обавезна два јавна наступа током школске године		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ – намењен ученицима ОДСЕКА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ који су завршили основну музичку школу, главни предмет Клавир

Назив предмета **КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ**

Циљ Циљ учења предмета **клавир „А“ програм** је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Први**

Годишњи фонд часова **70 часова**

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује извођење у току свирања; – примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p>МУЗИКЕ</p>	<p>Технички захтеви:</p> <p>Техника скокова, припрема за свирање октава, тремола...</p> <p>Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Примена прсторедa и процедуре у вежбању.</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Техничке дисциплине:</p>

<p>украса и може да их одсвира;</p> <ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – самостално вежба по плану који је утврдио санаставником; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; – присуствује часу других ученика и користи искуства стечена на тај начин; – поштује договорена правила понашања прислушању и извођењу музике. 		<p>Дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве, у шеснаестинама, у паралелном кретању, у размаку октаве.</p> <p>Квинтакорди и септакорди у малом и великом разлагању, кроз четири октаве паралелно.</p> <p>Аутентична каденца – уски слог.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*– списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири етиде са различитим техничким проблемима; – две полифоне композиције; – једна соната; – два комада разних епоха и карактера – лествице и трозвучи по програму 		
<p>Јавни наступи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обавезна два јавна наступа током школске године 		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Карл Черни: етиде оп. 299,
- Херман Беренс: етиде оп. 61, оп. 88,
- Јохан Баптист-Крамер: етиде,
- Алберт Лешхорн: етиде оп. 66
- Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савладавање техничких проблема

И друге етиде одговарајуће тежине.

Композиције полифоног стила:

- Јохан Себастијан Бах: Двогласне инвенције, Мали прелудијуми, Француске свите - поједини ставови
 - Георг Фридрих Хендл - поједини ставови из свита
- И друге полифоне композиције одговарајуће тежине

Сонате и варијације:

- Јозеф Хајдн: Сонате Е-дур и Ге-дур, А-дур, Де-дур
 - Волфганг Амадеус Моцарт: сонате KV 545 Це-дур „Фасил“, KV 283 Ге-дур,
 - Лудвиг ван Бетовен: Сонате оп. 49, број 1 и 2; 6 лаких варијација на швајцарску тему,
 - Роберт Шуман: Сонате за младе оп.118,
 - Исак Беркович: Варијације на тему руске народне песме,
 - Дмитриј Кабалевски: Варијације оп. 51, на тему украјинске песаме,
 - Муцио Клементи: Варијације на тему шпанске игре
- И друге сонате и варијације сличне тежине

Композиције по слободном избору:

- Роберт Шуман: избор из Споменара оп. 68
- Фредерик Шопен: За најмлађе (Лорковић)
- Лудвиг ван Бетовен: Багателе, 6 Екосеза (оп. 119)
- Бела Барток: На селу, Микрокосмос
- Дмитриј Кабалевски: Варијације а-мол
- Феликс Менделсон: Песме без речи
- Модест Мусоргски: Гопак, Суза
- Сергеј Прокофјев: Музика уа децу оп. 65
- Едвард Григ: Лирски комади
- Марко Тајчевић: Српске игре
- Станојло Рајичић: Свита
- Вера Богдановић: Музика предкласичара
- Петар Стојановић: „Дечји кутак“

Композиције за четвороручно свирање:

- Јела Кршић: Збирка - избор

Друге композиције сличне тежине за свирање у 4 руке

Назив предмета	КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ
Циљ	Циљ учења предмета Клавир „А“ програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Други
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – у свирању примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – учествује на јавним наступима у школи; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Техничке дисциплине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве, у шеснаестинама, у размаку октаве, паралелно и супротно кретање. – квинтакорди и септакорди у малом и великом разлагању, кроз четири октаве паралелно, у шеснаестинама. Симултано, четворогласно, кроз четири октаве. – аутентична каденца, уски слог, уз сваку дијатонску скалу <p>ЛИТЕРАТУРА*– списак литературе налази се испод табеле.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; 		
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – четири етиде са различитим техничким проблемима; – две полифоне композиције; – једна соната; – два комада разних епоха и карактера – лествице и трозвучи по програму 		
<p>Јавни наступи: обавезна два јавна наступа током школске године</p>		
<p>Смотра:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна етида; – Једна полифона композиција; – Став сонате или концерта, или варијације или ронда; – Композиција по избору. 		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Херман Беренс: етиде оп. 61
 - Алберт Лешхорн: етиде оп. 66
 - Карл Черни: етиде ор. 299,
 - Јохан Баптист-Крамер: етиде
 - Морис Мошковски: етиде ор. 18
- Етиде других аутора сличне тежине и обима

Полифоне композиције:

- Јохан Себастијан Бах: Двогласне инвенције, Трогласне инвенције; појединачни ставови из Француских свита
- Георг Фридрих Хендл: појединачни ставови из Свита

И друге полифоне композиције сличне тежине

Сонатна форма и варијације:

- Лудвиг ван Бетовен: Варијације Ге-дур на оригиналну тему; Варијације Ге-дур на тему Паисиела; Рондо Це-дур, Багателе ор. 33 Ес-дур, А-дур
- Волфганг Амадеус Моцарт: Рондо Де-дур, Фантазија де-мол
- Георг Фридрих Хендл: Концерт Еф-дур
- Јохан Себастијан Бах: Концерти- еф-мол, Де-дур, Ге-дур, Бе-дур
- Исак Беркович: Варијације на тему Паганинија а-мол
- Јозеф Хајдн: Сонате (редакција Раукс)
- Волфганг Амадеус Моцарт: Концерт Де-дур
- Миланка Мишевић: 11 соната Јозефа Хајдна, Волфганга Амадеуса Моцарта
- Арам Хачатурјан: Сонатина Це-дур

И друге сонате и варијације сличне тежине

Композиције по слободном избору:

- Марко Тајчевић: Српске игре
- Наши композитори за младе пијанисте (Милошевић, Трајковић, Бабић....)
- Јосип Славенски: Песме и игре са Балкана, Из Југославије
- Петар Стојановић: Дечји кутак
- Феликс Менделсон: Песме без речи
- Беджих Сметана: 3 Поетичне полке оп. 8
- Ф. Шуберт: Емпромпта оп. 90, оп. 142
- Едвард Григ: Ноктурно
- Доменико Скарлати: Сонате
- Дмитриј Шостакович: Прелудијуми оп. 34
- Бела Барток: 6 румунских игара
- Сергеј Прокофјев: ор. 25 Гавота из Класичне симфоније оп. 25, Пролазне визије оп. 22,
- Клод Дебиси: Арабеска Е-дур, Девојка са косом боје лана
- Петар Илић Чајковски: Годишња доба
- Роберт Шуман: Дечје сцене оп. 15
- Фредерик Шопен: Мазурке, Валцери, Ноктурна

Комади за четвороручно свирање:

- Франц Шуберт: Оригинадне четвороручне композиције (Варијације, Соната Бе-дур)
- Роберт Шуман: Слике са истока оп. 66,
- Игор Стравински: Три лака комада
- Морис Равел: Моја мајка гуска и други комади сличне тежине

Назив предмета **КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ**

Циљ Циљ учења предмета **Клавир „А“** програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **70 часова**

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује лоше извођење у току свирања; – примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – учествује на јавним наступима у школи; – пренесе на публику 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ</p> <p style="text-align: center;">МУЗИКЕ</p>	<p>Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола...</p> <p>Ознаке за динамику са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Увођење ученика у самосталност у погледу примене прсторета и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши.</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Техничке дисциплине:</p>

<p>сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – критички вреднује своје извођење у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном и супротном кретању у размаку октаве..</p> <p>Квинтакорд и септакорд у малом разлагању, разломљено и симултано кроз четири октаве.</p> <p>Каденца</p> <p>ЛИТЕРАТУРА*– списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <p>а) четири етиде са различитим техничким проблемима;</p> <p>б) две полифоне композиције;</p> <p>в) једна соната/концерт</p> <p>г) два комада разних епоха и карактера</p> <p>д) лествице и трозвучи по програму</p>		
<p>Јавни наступи: обавезна два јавна наступа током школске године</p>		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Карл Черни: етиде оп. 299, оп. 636, оп. 365, оп. 740
- Јохан Баптист-Крамер: етиде
- И друге етиде сличне тежине

Полифоне композиције:

- Јохан Себастијан Бах: Трогласне инвенције, Француске свите – појединачни ставови
- Георг Фридрих Хендл: Свите - избор
- Друге полифоне композиције сличне тежине

Сонатне форме и варијације:

- Муцио Клементи: Сонате
- Јозеф Хајдн: Концерт Де-дур, Концерт Ге-дур

- Јохан Себастијан Бах: Концерти еф-мол, А-дур, Е-дур
- Георг Фридрих Хендл: Концерт Еф-дур; Варијације из свите Ге-дур; Чакона Ге-дур; Варијације Бе-дур,
- Волфганг Амадеус Моцарт: Концерт А-дур, КВ 488, Концерт Еф-дур КВ 413
- Лудвиг ван Бетовен: концерт Це-дур
- Јозеф Хајдн: Сонате
- Волфганг Амадеус Моцарт: Сонате
- Лудвиг ван Бетовен: Соната оп. 79 Ге-дур; ор.14 Е-дур; ор. 2 еф-мол
- Волфганг Амадеус Моцарт: Варијације Це-дур
- Георг Фридрих Хендл: Варијације Е-дур
- Лудвиг ван Бетовен: 9 варијација А-дур, Варијације Бе-дур

Композиције по слободном избору:

- Едвард Григ: Песме оп. 52, Лирски комади оп. 43, Хумореске оп.6
- Феликс Менделсон: Песме без речи
- Франсис Пуланк: Два ноктурна
- Фредерик Шопен: Ноктурна
- Франц Шуберт: Емпromptиа,
- Роберт Шуман: Романсе оп. 28, Албумблатер оп. 124; Дечји албум оп. 15,
- Франц Лист: Утехе
- Бела Барток: „Микрокосмос“
- Дмитриј Шостакович: Три фантастичне игре оп.1; Прелудијуми оп.34
- Сергеј Прокофјев: Приче старе баке оп.31
- Клод Дебиси: Дечји кутак
- Стеван Стојановић Мокрањац: Игре; Етида бе-мол
- Станојло Рајичић: Етида; Хумореска; Игра
- Вера Богдановић: Музика предкласичара
- Лутке у клавирској музици XX века (избор и редакција Миланка Мишевић)
- Петар Стојановић: Дечји кутак
- Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савлађивање техничких проблема

Комади за четвороручно свирање или два клавира:

- Јела Кршић: Збирка за четири руке Брадач-Храшовец
- Георг Фридрих Хендл: Соната ге-мол,
- Волфганг Амадеус Моцарт: Соната Де-дур; Соната Еф-дур
- Kamiј Сен-Санс: избор из „Карневала животиња“
- Сергеј Прокофјев: избор из Свите „Петар и вук“
- Лудвиг ван Бетовен: Соната Де-дур,
- Јоханес Брамс: Мађарске игре
- Клод Дебиси: Валцер; У броду
- Волфганг Амадеус Моцарт: Соната Бе-дур

Назив предмета

КЛАВИР „А“ ПРОГРАМ

Циљ

Циљ учења предмета **Клавир „А“** програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

66 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања; – самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; – коригује лоше извођење у току свирања; – примени динамичке нијансе и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – учествује на јавним наступима у школи; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Решавање и усавршавање сложених техничких захтева (техника скокова), припрема за свирање октава, тремола...</p> <p>Ознаке за динамику, са свим ступњевима у диференцирању јачине свирања, употреба више термина за брзину.</p> <p>Полиритмија – решавање основних проблема.</p> <p>Детаљнији рад на елементима полифоније – глас, тема, имитација, одговор, инверзија, инвенција ...</p> <p>Увођење ученика у самосталност у погледу примене прстореда и других дисциплина, као и оспособљавање ученика да</p>

<ul style="list-style-type: none"> – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и музичку освешћеност; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – свирањем у клавирском дуу примени принцип узајамног слушања и сарадње; – препознаје музичке елементе у свирању других; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>сагледа тешкоће и сам нађе средства и начин да их реши.</p> <p>Свирање у клавирском дуу.</p> <p>Техничке дисциплине: Дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве у шеснаестинама, у паралелном и супротном кретању у размаку октаве. Размак терце, сексте и дециме паралелно.</p> <p>Квинтакорди и септакорди у великом разлагању кроз четири октаве, паралелно.</p> <p>Скале у дуплим октавама кроз три октаве, паралелно.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* – списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <p>а) четири етиде са различитим техничким проблемима;</p> <p>б) две полифоне композиције;</p> <p>в) једна соната/концерт</p> <p>г) два комада разних епоха и карактера</p> <p>д) лествице и трозвуци по програму</p>		
<p>Јавни наступи:</p> <p>– обавезна два јавна наступа током школске године</p>		
<p>Смотра:</p> <p>Једна етида - напамет;</p> <p>Једна полифона композиција - напамет;</p> <p>Један комад XIX или XX века - напамет;</p> <p>Једна соната или концерт - може и из нота.</p>		

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Јохан Баптист-Крамер: етиде оп. 60
- Херман Беренс: етиде оп. 61
- Алберт Лешхорн: етиде оп. 136 Игњац Мошелес: етиде оп. 70
- Карл Черни: етиде оп. 740
- Виртуозне композиције од старих мајстора до данас (избор Миланке Мишевић)
- Друге етиде сличне тежине по избору наставника.

Полифоне композиције:

- Георг Фридрих Хендл: Свите
- Јохан Себастијан Бах: Трогласне инвенције; Француске свите - појединачни ставови;
- Енглеске свите - појединачни ставови;
- Мали прелудијуми и фуге и фугета

Друге композиције сличне тежине

Сонатна форма:

- Јозеф Хајдн: 11 соната (редакција М. Мишевић)
- Волфганг Амадеус Моцарт: Сонате
- Лудвиг ван Бетовен: сонате ор. 14 бр. 1 Е-дур, бр. 2 Ге-дур; ор. 2 бр. 1 еф-мол,

Друге сонате сличне тежине

Композиције по слободном избору:

- Клод Дебиси: Арабеске Е-дур и Ге-дур; Дечји кутак
- Франсоа Купрен: Сестра Моник,
- Жан Филип Рамо: Гавота и Варијације
- Роберт Шуман: Арабеска оп. 18; Дечје сцене оп. 15; Новелете
- Фредерик Шопен: Ноктурна, Полонезе, Мазурке
- Франц Шуберт: Емпромпти оп. 142 Бе-дур
- Александар Скрјабин: Прелудијуми оп. 11 и други опуси; Мазурке
- Сергеј Прокофјев: Пролазне визије оп. 22
- Бела Барток: Сонатина; Багателе оп. 6,
- Лутке у класичној музици XX века (избор и редакција Миланка Мишевић),
- Франц Лист: Ноктурно Ас-дур
- Макс Регер: Гавота Е-дур
- Василије Мокрањац: Етида бе-мол
- Владимир Милошевић: Мала свита,
- Јосип Славенски: Из Југославије
- Константин Бабић: Прелиди ђокози
- Иван Јевтић: 6 прелудијума,
- Станојло Рајичић: Скице; Игра де-мол
- Петар Стојановић „Дечји кутак“
- Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савлађивање техничких

проблема

Клавирске композиције за читање са листа и четвороручно свирање:

- 100 година музике за клавир (редакција М. Мишевић)

КЛАВИР - „Б” ПРОГРАМ – намењен ученицима ОДСЕКА ЗА МУЗИЧКУ ТЕОРИЈУ који су завршили основну музичку школу, Одсек за класичну музику, главни предмет гудачки и дувачки инструменти

Назив предмета **КЛАВИР „Б” ПРОГРАМ**

Циљ Циљ учења предмета Клавир „Б” програм је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Први**

Годишњи фонд часова **70 часова**

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – препозна делове клавира и разликује различите начине добијања тона на клавиру; – да се оријентише на клавијатури; – правилно седи за клавиром; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и чита нотни текст у виолинском и бас кључу; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Скале: Це-дур, Ге-дур, Де-дур, а-мол, е-мол и ха-мол Дијатонске и хроматске скале паралелно кроз две октаве, квинтакорд разложено и симултано кроз две октаве.</p> <p>Почетне школе:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Николајев: Школа за клавир – Јела Кршић: Школа за клавир <p>Друге школе сличне тежине</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Жан Баптист Дивернуа: Етиде – Хенри Лемоан: Етиде – Александар Николајев: Школа за клавир – Етиде <p>Полифоне композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јела Кршић: Клавирска читанка - вежбе за полифонију – Јохан Себастијан Бах: Мале композиције

<ul style="list-style-type: none"> – препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање, артикулацију и опише их својим речима; – примени различита музичка изражајна средства у складу са карактером музичког дела; – самостално свира кратке композиције напамет; – самостално и уз помоћ наставника контролише квалитет звука. 		<p>И друге полифоне композиције сличне тежине</p> <p>Сонатине:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Избор сонатина, I свеска <p>Композиције различитих стилова:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Александар Гедике: 60 лаких композиција, ор. 36 – Корнелиус Гурлит: Први кораци младог пијанисте ор. 82 – Бела Барток: За децу; Клавирска музика за почетнике; Микрокосмос, – Дмитриј Кабалевски: 24 лаке композиције ор. 39 – Албум југословенских клавирских композиција – Вера Богдановић: Музика предкласичара – Петар Стојановић: „Дечји кутак“ <p>Друге композиције сличне тежине</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и трозвуци по програму – 25 вежби – 4 етиде – 2 полифоне композиције – једна сонатина – 3 композиције различитих стилова 		
<p>Јавни наступи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обавезна два јавна наступа током школске године 		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

Назив предмета	КЛАВИР „Б” ПРОГРАМ
Циљ	Циљ учења предмета Клавир „Б” програм је да код учени развије интересовање и љубав према инструменту и музици кр индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијај моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетс сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Други
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – чита течно нотни текст у виолинском и бас кључу; – одсвира основне елементе музичке форме: мотив, реченица, облик песме, облик сонатине; – препозна и примени основне законе метрике, слаб и јак део такта; – користи педал у делима; – уочи у нотном тексту и примени у извођењу акценте; – чује и примени више динамичких нивоа пиајанисимо, мецопиано, фортисимо, мецофорте; – јасно дистанцира у свом извођењу мелодијску линију од пратње; – осмисли уз помоћ наставника и примени 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Скале: А-дур, Еф-дур, Бе-дур, фис-мол, де-мол, ге-мол Обрадити све дурске и хроматске скале паралелно. Квинтакорди и септакорди четворогласно разложено и симултано кроз две октаве. Аутентична каденца.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА Етиде:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Хенри Лемоан: етиде оп. 37 – Јела Кршић: Музичка читанка за III разред-етиде – Карл Черни: етиде оп. 849 <p>И друге етиде сличне тежине</p> <p>Полифоне композиције:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Јохан Себастијан Бах: Мале композиције, 12 малих прелудијума <p>Друге полифоне композиције сличне тежине</p> <p>Сонатине:</p>

<p>различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког дела;</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостално и/или по потреби уз помоћ наставника контролише квалитет звука; – повезује прсторедне групе подметањем и пребацивањем палца уз слушну контролу самостално и уз помоћ наставника; – развија спретност целокупног апарата уз помоћ наставника; – самостално, изражајно свира композиције напамет; – развија и испољи самопоуздање у току јавног наступа; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<ul style="list-style-type: none"> – Лудвиг ван Бетовен, Муцио Клементи, Антон Дијабели и друге сонатине сличне тежине <p>Композиције различитих стилова:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Александар Гречанинов: Дечји албум оп. 98 – Роберт Шуман: Албум за младеж – Петар Илић Чајковски: Албум за младеж – Марко Тајчевић: Деци – Петар Стојановић: „Дечји кутак“ – Албум југословенских клавирских композиција – Вера Богдановић: Музика Предкласичара <p>Друге композиције сличне тежине</p>
<p>Обавезни минимум градива:</p> <p>а) четири етиде са различитим техничким захтевима;</p> <p>б) једна сонатина</p> <p>в) четири композиције по слободном избору различитог карактера и стила (од старих мајстора до савременог стваралаштва)</p> <p>г) лествице и акорди по програму</p>		
<p>Јавни наступи: обавезна два јавна наступа током школске године</p>		
<p>Смотра:</p> <ul style="list-style-type: none"> - једна скала - једна етида - једна полифона композиција - једна композиција по слободном избору 		

- један став сонате

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

Назив предмета **КЛАВИР „Б” ПРОГРАМ**

Циљ **Циљ** учења предмета Клавир „Б” програм је да код учени развије интересовање и љубав према инструменту и музици кр индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторич флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитет као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наст и наставак уметничког школовања

Разред **Трећи**

Годишњи фонд часова **70 часова**

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – свира с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено уз помоћ наставника; – јасно разликује и доследно изводи различите врсте удара; – транспонује хроматски лакше мотиве или реченице; – примени више динамичких нијанси у свирању; – појасни конструкцију дела и да својим речима 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Техничке дисциплине - скале: Е-дур, Ха-дур, Ес-дур, Ас-дур, цис-мол, гис-мол, це-мол, еф-мол</p> <p>Дијатонске и хроматске скале кроз четири октаве паралелно. Квинтакорди и септакорди четворогласно разложено и симултано кроз две октаве.</p> <p>Аутентична каденца.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>

<p>објасни значења термина музичке форме;</p> <ul style="list-style-type: none"> – свира двохвате са јасним диференцирањем мелодијске линије; – свесно користи директан и синкопирани педал; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира краћи трилер; – свира једноставну пратњу на задату мелодију. 		
<p>Обавезни минимум градива:</p> <p>а) четири етиде са различитим техничким захтевима;</p> <p>б) две композиције полифоног стила;</p> <p>в) четири композиције по слободном избору.</p> <p>г) један став сонатине</p> <p>д) лествице и акорди по програму</p>		
<p>Јавни наступи – обавезна два јавна наступа током школске године</p>		

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Карл Черни: етиде оп. 849
- Хенри Бертини: етиде оп. 100
- Херман Беренс: етиде оп. 88
- Алберт Лешхорн: етиде оп. 66
- Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савлађивање техничких проблема

И други аутори виртуозних комада или етида одговарајуће тежине.

Композиције полифоног стила:

- Јохан Себастијан Бах: 12 и 6 малих прелудијума

Полифоне композиције из разних епоха одговарајуће тежине

Сонатине и сонате:

- Јозеф Хајдн: Сонатине и сонате (Јела Кршић-Шишмановић)
- Волфганг Амадеус Моцарт: Бечке сонатине
- Дмитриј Кабалевски: Варијације на словачку тему
- Самјуел Мајкапар: Варијације на руску тему

Композиције других аутора сличне тежине

Композиције по слободном избору:

Обухватити композиције различитог карактера и стила - бар једна да буде за четири руке

- Роберт Шуман: Албум за младеж
- Сергеј Прокофјев: Музика за децу
- Дмитриј Шостакович: Луткине игре
- Доменико Скарлати: Лаки комади
- Лудвиг ван Бетовен: За Елизу
- Марко Тајчевић: Деци
- Станојло Рајичић: Мала свита
- Петар Стојановић: „Дечји кутак“
- Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за IV разред
- Вера Богдановић: Музика предкласичара
- Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савлађивање техничких проблема

Назив предмета **КЛАВИР „Б” ПРОГРАМ**

Циљ Циљ учења предмета Клавир „Б” програм је да код ученик развије интересовање и љубав према инструменту и музици кро индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијањ моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетск сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика з самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Четврти**

Годишњи фонд часова **66 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - чита и свира течно с листа лакше вежбе са обе руке или одвојено; - самостално изведе различите врсте артикулације које се захтевају у музичком делу; - примени различите начине решавања техничких и 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Скале: Фис-дур, Цис-дур, Дес-дур, Гес-дур, Цес-дур, ес-мол, бе-мол, ес-мол Дурске и молске скале кроз четири октаве паралелно у шеснаестинама. Трозвуци симултано и разложено, четворогласно кроз четири октаве. Велико разлагање трозвука кроз две октаве паралелно.</p>

<p>музичких захтева приликом свирања;</p> <ul style="list-style-type: none"> – коригује лоше извођење у току свирања; – у свирању примени више динамичких нијанси и јасно диференцира мелодијску линију од пратње; – појасни конструкцију дела и својим речима објасни значења термина музичке форме; – јасно разликује врсте украса и може да одсвира различите врсте трилера; – критички прати сопствени развој; – самостално вежба по плану који је утврдио са наставником; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике. 		<p>Доминантни и умањени септакорд симултано и разложено четворогласно, а велико разлагање кроз две октаве паралелно. Аутентична каденца.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА* списак литературе налази се испод табеле.</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – лествице и акорди по програму – три композиције по слободном избору – једна полифоне композиција – један став сонатине или варијације варијација – једна композиција домаћег аутора и један комад 		
<p>Јавни наступи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обавезна два јавна наступа током школске године 		
<p>Смотра:</p>		

- Једна скала
- Једна етида
- Једна полифона композиција
- Први став сонате
- Једна композиција по слободном избору

Кључне речи: клавир, слушање, опажање, тон

ЛИТЕРАТУРА*

Етиде:

- Карл Черни: етиде оп. 299
- Јохан Баптист-Крамер: етиде
- Алберт Лешхорн: етиде оп. 66
- Виртуозне композиције од старих мајстора до данас (избор Миланка Мишевић)

Друге етиде сличне тежине

Полифоне композиције:

- Јохан Себастијан Бах: Двогласне инвенције, Француске свите – поједини ставови

Друге композиције сличне тежине

Сонате и варијације:

- Јозеф Хајдн: Соната Е-дур, Ге-дур, А-дур
- Лудвиг ван Бетовен: сонате оп. 49 бр. 1 и 2
- Волфганг Амадеус Моцарт: Сонате КВ 545 Це-дур и КВ 286 Ге-дур
- Лудвиг ван Бетовен: Варијације на швајцарску тему

Друге сонате сличне тежине

Композиције различитих стилова:

- Лудвиг ван Бетовен: Екосезе; Багателе
- Феликс Менделсон: Песме без речи
- Роберт Шуман: Споменар
- Фредерик Шопен (За најмлађе): Валцери, ноктурна
- Едвард Григ: Лирски комади
- Марко Тајчевић: Српске игре
- Петар Стојановић. „Дечји кутак“
- Јела Кршић: Клавирска хрестоматија за V разред
- Вера Богдановић: Музика предкласичара
- Јела Кршић-Ранковић: Збирка клавирских композиција за савлађивање техничких проблема

И друге композиције сличне тежине

МУЗИЧКО ТЕОРИЈСКИ ПРЕДМЕТИ

-Солфеђо – Одсек за класичну музику-

I разред

Предмет: Солфеђо

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 90 часова

Циљ: Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.

Исходи:

- изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне композиције;
- препозна и пева старо- градске песме и народне мелодије у мерама 5/8, 7/8 и 9/8;
- пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета;
- запише и пева хармонске везе;
- запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;
- запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целости;
- опажа, пева и записује интервале и акорде;
- импровизује мелодију на задати ритам;
- препозна и изводи ритмичке фигуре троделног ритма и четвороделне поделе јединице бројања;
- препозна и изводи промену метра;
- својим речима објасни музичке појмове;
- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;
- користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мелодика	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Извођење мелодијске и парлато вежбе Усмено излагање Писано излагање

			Практично извођење Опажање
Опажање и интонирање: Диктати:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка	Слушни тест Диктат Извођење вишегласних мелодијских примера Певање висегласних примера из литературе
Музичко стваралаштво	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Записивање диктата Извођење
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка	Слушни тест Диктат
Ритам	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Парлато примери Равномерно читање Читање примера из литературе
Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Усмено излагање Писано излагање Практично извођење

II разред

Предмет: Солфеђо

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.

Исходи:

- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;
- изражајно пева тоналне и модалне једногласне и вишегласне композиције са алтерацијама;
- препозна и пева старе градске песме и народне мелодије у мерама 5/8, 7/8, 8/8 и 9/8;
- пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета;
- запише и пева хармонске везе;
- запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;
- запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целисти;
- опажа, пева и записује интервале и акорде;
- импровизује мелодију или хармонију на задати ритам;
- препозна и изводи ритмичке фигуре троделног ритма, четвороделне и осмоделне поделе јединице бројања;
- препозна и изводи промену метра;
- користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике.

398

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мелодика	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Извођење мелодијске и парлато вежбе Усмено излагање Писано излагање Практично извођење Опажање
Опажање и интонирање:	Фронтални облик	Монолошка Дијалошка	Слушни тест Диктат

Диктати:	Индивидуални Групни Рад у пару		Извођење вишегласних мелодијских примера Певање висегласних примера из литературе
Музичко стваралаштво	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Записивање диктата Извођење
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат
Ритам	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Парлато примери Равномерно читање Читање примера из литературе
Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмено излагање Писано излагање Практично извођење

III разред

Предмет: Солфеђо

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.

Исходи:

- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;
- изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне инструктивне композиције и инсерте из литературе;
- препозна и пева староградске песме и народне мелодије;
- пева и препозна штимове дурских и молских тоналитета;
- запише и пева хармонске везе;
- запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;
- запише мелодијске диктате по двотактима, фразама, у целисти и вергл форми;
- опажа, пева и записује интервале и акорде;
- импровизује мелодију, ритам или хармонију на задати ритам;
- препозна и изводи ритмичке фигуре из садржаја;
- препозна и изводи промену метра;
- користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике.

400

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мелодика	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Извођење мелодијске и парлато вежбе Усмено излагање Писано излагање Практично извођење Опажање
Опажање и интонирање: Диктати:	Фронтални облик Индивидуални	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат

	Групни Рад у пару		Извођење вишегласних мелодијских примера Певање висегласних примера из литературе
Музичко стваралаштво	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Записивање диктата Извођење
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат
Ритам	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Парлато примери Равномерно читање Читање примера из литературе
Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмено излагање Писано излагање Практично извођење

IV разред

Предмет: Солфеђо

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 66 часова

Циљ: Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.

Исходи:

- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;
- изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне инструктивне композиције и инсерте из литературе;
- пева штимове дурских и молских тоналитета;
- препозна и пева алтерације, алтероване акорде и њихова разрешења;
- препозна и пева модулацију;
- препозна и пева старо- градске песме и народне мелодије;
- пева композиције са клавирском пратњом;
- опажа све врсте лествице;
- запише и пева трогласне и четворогласне хармонске везе;
- запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;
- запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целисти;
- запише двогласни диктат;
- опажа, пева и запише интервале и акорде;
- импровизује мелодију, ритам или хармонију научених композиција;
- користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука;
- препозна и изводи промену метра или темпа;
- равномерно и ритмички чита у виолинском, бас, алт и тенор кључу;
- изводи и запише неправилне ритмичке групе;
- изводи композиције са полиритмијом;
- разуме и објасни својим речима музичке појмове.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мелодика	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Извођење мелодијске и парлато вежбе Усмено излагање Писано излагање

			Практично извођење Опажање
Опажање и интонирање: Диктати:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат Извођење вишегласних мелодијских примера Певање висегласних примера из литературе
Музичко стваралаштво	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Записивање диктата Извођење
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат
Ритам	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Парлато примери Равномерно читање Читање примера из литературе
Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмено излагање Писано излагање Практично извођење

Корелација: Корелација предмета (инструмент, хармонија, контрапункт, музички облици, историја музике, етномузикологија, национална историја музике) је неопходна и треба да буде полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи.

Праћене и вредновање насатаве и учења: Наведене области су међусобно повезане иако се посебно савладавају чине нераскидиву, свеобухватну целину. Савладавање нових садржаја темељи се на усвојеном градиву из претходних разреда.

Праћење и вредновање наставе и учења почиње иницијалном провером знања, наставља се током целе школске године и завршава годишњом оценом. Резултати смотри, учешће на јавним наступима и такмичењима употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању.

-Солфеђо – Одсек музичке теорије-

I разред

Предмет: Солфеђо

Недељни и годишњи фонд: 3 часа / 105 часова

Циљ: Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.

Исходи:

- изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне композиције;
- препозна и пева старо- градске песме и народне мелодије у мерама 5/8, 7/8 и 9/8;
- пева штимове обрађених дурских и молских тоналитета;
- запише и пева хармонске везе;
- запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;
- запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целости;
- опажа, пева и записује интервале и акорде;
- импровизује мелодију на задати ритам;
- препозна и изводи ритмичке фигуре троделног ритма и четвороделне поделе јединице бројања;
- препозна и изводи промену метра;
- својим речима објасни музичке појмове;
- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;
- користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мелодика	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Извођење мелодијске и парлато вежбе Усмено излагање Писано излагање Практично извођење Опажање
Опажање и интонирање Диктати	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка	Слушни тест Диктат Извођење вишегласних мелодијских примера Певање висегласних примера из литературе
Музичко стваралаштво	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Записивање диктата Извођење
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка	Слушни тест Диктат
Ритам	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Парлато примери Равномерно читање Читање примера из литературе

Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмено излагање Писано излагање Практично извођење
----------------	--	---	---

II разред

Предмет: Солфеђо

Недељни и годишњи фонд: 3 часа / 105 часова

Циљ: Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.

Исходи:

- изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне композиције
- запише и пева хармонске везе;
- запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;
- запише мелодијске диктате, једногласне и двогласне, по двотактима, фразама и у целисти;
- опажа, пева и записује интервале и акорде;
- импровизује мелодију на задати ритам;
- препозна и изводи ритмичке фигуре троделног ритма и четвороделне поделе, осмоделне поделе јединице бројања;
- препозна и изводи промену метра;
- својим речима објасни музичке појмове;
- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;
- користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мелодика	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Извођење мелодијске и парлато вежбе Усмено излагање

			Писано излагање Практично извођење Опажање
Опажање и интонирање: Диктати:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка	Слушни тест Диктат Извођење вишегласних мелодијских примера Певање висегласних примера из литературе
Музичко стваралаштво	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Записивање диктата Извођење
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка	Слушни тест Диктат
Ритам	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Парлато примери Равномерно читање Читање примера из литературе
Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Усмено излагање Писано излагање Практично извођење

III разред

Предмет: Солфеђо

Недељни и годишњи фонд: 3 часа / 105 часова

Циљ: Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.

Исходи:

- изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне инструктивне композиције и инсерте из литературе са елементима из сардјаја;
- препозна и пева староградске песме и народне мелодије;
- пева и препозна штимове дурских и молских тоналитета;
- запише и пева хармонске везе са елементима из садржаја;
- запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;
- запише мелодијске диктате по двотактима, фразама, у целисти и вергл;
- опажа, пева и записује интервале и акорде;
- импровизује мелодију или хармонију на задати ритам;
- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна музичке елементе из садржаја кроз примере за слушање музике;
- препозна и изводи ритмичке фигуре без и са датим кључем из садржаја;
- препозна и изводи промену метра;
- користи доступне носиоце звука у циљу слушања, опажања и разумевања музике.

408

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мелодика	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Извођење мелодијске и парлато вежбе Усмено излагање Писано излагање Практично извођење Опажање
Опажање и интонирање: Диктати:	Фронтални облик Индивидуални	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат

	Групни Рад у пару		Извођење вишегласних мелодијских примера Певање висегласних примера из литературе
Музичко стваралаштво	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Записивање диктата Извођење
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат
Ритам	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Парлато примери Равномерно читање Читање примера из литературе
Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмено излагање Писано излагање Практично извођење

IV разред

Предмет: Солфеђо

Недељни и годишњи фонд: 3 часа / 99 часова

Циљ: Циљ учења предмета Солфеђо је да код ученика развије музикалност, креативност и естетске критеријуме кроз примену знања и вештина ради ефикаснијег разумевања и извођења нотног текста у свим његовим аспектима што доприноси успешној међупредметној корелацији.

Исходи:

- изражајно пева тоналне једногласне и вишегласне инструктивне композиције и инсерте из литературе са елементима из сардјаја;
- пева штимове дурских и молских тоналитета;
- препозна и пева алтерације, алтероване акорде и њихова разрешења;
- препозна и пева модулацију;
- препозна и пева старо- градске песме и народне мелодије;
- пева композиције са клавирском пратњом;
- опажа све врсте лествице;
- запише и пева трогласне и четворогласне хармонске везе ;
- запише ритмичке мотиве и ритмичку окосницу;
- запише мелодијске диктате по двотактима, фразама и у целости;
- запише двосласни диктат;
- опажа, пева и запише интервале и акорде;
- импровизује мелодију, ритам или хармонију научених композиција;
- користи самостално или уз помоћ одраслих доступне носиоце звука;
- својим речима изражава утиске о слушаном делу;
- препозна музичке елементе кроз примере за слушање музике;
- препозна и изводи промену метра или темпа;
- равномерно и ритмички чита у виолинском, бас, алт и тенор кључу;
- изводи и запише неправилне ритмичке групе;
- изводи композиције са полиритмијом;
- разуме и објасни својим речима музичке појмове.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мелодика	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Извођење мелодијске и парлато вежбе Усмено излагање Писано излагање

			Практично извођење Опажање
Опажање и интонирање: Диктати:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат Извођење вишегласних мелодијских примера Певање висегласних примера из литературе
Музичко стваралаштво	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Записивање диктата Извођење
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна	Слушни тест Диктат
Ритам	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Парлато примери Равномерно читање Читање примера из литературе
Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмено излагање Писано излагање Практично извођење

Корелација: Корелација са предметима Хармонија, Хармонска пратња, Хор, Историја музике

Праћење и вредновање наставе и учења: Праћење и вредновање наставе и учења почиње иницијалном провером знања, наставља се током целе школске године и завршава годишњим испитом.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању.

Резултати годишњих испита и смотри, учешће на такмичењима, употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

-Хармонска пратња-

I разред

Предмет: Хармонска пратња

Недељни и годишњи фонд: 2 часа /70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хармонска пратња је да код ученика развију знања и вештине везане за извођење, интерпретацију и импровизацију музике у зависности од музичких захтева.

Исходи:

- слушно и аналитички препозна музичке компоненте и објасни њихов утицај на карактер мелодије;
- слушно препозна, изгради и одсвира акорде, врсте каденци и хармонске везе;
- дефинише функционалну карактеристику акорада и разликује њихову хармонску улогу;
- опажа функције, ступњеве, положај и облик акорда у кратким заокруженим примерима;
- анализира мелодију и изврши адекватан избор акорада;
- интерпретира различите хармонске обрасце у хармонској пратњи;
- анализира и тумачи акорде примера из литературе различитих жанрова;
- својим речима изрази утиске о слушаном делу;
- критички просуди своје и извођење музике другова из групе;
- примени потребна знања и вештине на инструменту.

Област/тема	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Теорија музике	Фронтални облик Индивидуални Рад у пару Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на нотном тексту	Усмено Писано Практично Опажање

Хармонски ритам и хармонизација мелодије	Фронтални облик Индивидуални Рад у пару Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на нотном тексту	Усмено Писано Практично Опажање
Хармонска пратња	Фронтални облик Индивидуални Рад у пару Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на нотном тексту	Усмено Писано Практично Опажање
Слушање музике	Фронтални облик Индивидуални Рад у пару Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на нотном тексту	Усмено излагање Писано Практично Опажање
Стил и жанр	Фронтални облик Индивидуални Рад у пару Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на нотном тексту	Усмено излагање Писано Практично Опажање

Корелација: Корелација предмета (солфеђо, инструмент, хор, хармонија, историја музике) је неопходна и треба да буде полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи.

Праћене и вредновање насатаве и учења: Наведене области су међусобно повезане и иако се посебно савладавају чине нераскидиву, свеобухватну целину. Савладавање нових садржаја темељи се на усвојеном градиву из претходних разреда.

Утврђивање и проверу знања из предмета Хармонска пратња треба спроводити усменим, писаним и практичним путем, на разнолик и интересантан начин. У процесу вредновања резултата учења наставник треба да буде фокусиран на ученичке ставове и мотивацију за

учествовање у музичким активностима кроз слушање, извођење и стваралаштво. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију у изражавању ученика кроз музику и у контакту са музиком. Сумативно вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања. У смислу активности, постигнућа ученика се могу проценити на основу доприноса ученика кроз индивидуалан и групни рад, израду креативних задатака на одређену тему, као и у односу на специфичне вештине.

Праћење и вредновање наставе и учења почиње иницијалном провером знања, наставља се током целе школске године и завршава годишњом оценом. Учешће на јавном наступу употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању.

-Хармонија – Одсек за класичну музику-

I разред

Предмет: Хармонија

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хармонија је овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.

414

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- користи стечена знања из теорије музике у решавању хармонских проблема;
- препозна консонантне и дисонантне акорде;
- запише квинтакорде и обртаје главних ступњева;
- одреди многостраност квинтакорада у тоналитетима;
- дефинише сродство и функције акорада;
- слушно разликује хомофони и полифони став;
- класификује и слушно препозна врсте каденци;
- примени поставку квинтакорада главних ступњева у строгом хармонском ставу;
- примени правила у везивању квинтакорада главних ступњева и њихових обртаја;
- слушно идентификује хармонске везе квинтакорада главних и споредних ступњева и њихових обртаја;
- одсвира хармонске везе квинтакорада главних и споредних ступњева и њихових обртаја на клавиру;
- примени везивање и направи разлику у везивању акорада споредних квинтакорада и њихових обртаја;
- препозна тоналитете и акордске односе на примерима из музичке литературе;
- повеже хармонизацију задатка са његовом формалном структуром;
- коментарише квалитет хармонског задатка.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере остварености исхода
Уводу хармонију	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Анализа урађених задатака
Акорди	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Анализа урађених задатака Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
Строги хармонски став	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
Трозвучи главних ступења	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Израда хармонских задатака Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа

Трозвуци споредних ступњева	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Израда хармонских задатака Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
-----------------------------	--	---	---

II разред

Предмет: Хармонија

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хармонија је овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- препозна и изгради главне четворозвуке;
- препозна и разреши критичне тонове у главним четворозвучима;
- наведе начине увођења и разрешења главних четворозвука;
- примени правила у везивању главних четворозвука;
- слушно препозна хармонске везе главних четворозвука;
- демонстрира написане хармонске везе главних четворозвука на клавиру;
- препозна и примени ванакордске тонове у хармонизацији задатака и примерима из литературе;
- аналитички распозна и тумачи тоналитете и акордске односе на примерима из музичке литературе;
- препозна и направи разлику између видова промене тоналитета у примерима из музичке литературе;
- презначи акорде у дијатонској модулацији;
- свира дијатонску модулацију на клавиру;
- повеже хармонизацију задатка са његовом формалном структуром;
- изрази мишљење о квалитету креираног хармонског задатка.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере остварености исхода
Главни четворозвучи	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Израда хармонских задатака Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза
Ванакордски тонови	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Анализа урађених задатака Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
Видови промене тоналитета	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
Дијатонска модулација	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Израда хармонских задатака

			Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
--	--	--	--

-Хармонија – Одсек музичке теорије-

I разред

Предмет: Хармонија

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хармонија је овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.

418

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- препозна и изгради главне четворозвуке;
- препозна и разреши критичне тонове у главним четворозвучцима;
- наведе начине увођења и разрешења главних четворозвука;
- примени правила у везивању главних четворозвука;
- слушно препозна хармонске везе главних четворозвука;
- демонстрира написане хармонске везе главних четворозвука на клавиру;
- препозна и примени ванакордске тонове у хармонизацији задатака и примерима из литературе;
- аналитички распозна и тумачи тоналитете и акордске односе на примерима из музичке литературе;
- препозна и направи разлику између видова промене тоналитета у примерима из музичке литературе;
- презначи акорде у дијатонској модулацији;
- свира дијатонску модулацију на клавиру;
- повеже хармонизацију задатка са његовом формалном структуром;
- изрази мишљење о квалитету креираног хармонског задатка.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере остварености исхода
Главни четворозвучи	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Израда хармонских задатака Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза
Ванакордски тонови	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Израда хармонских задатака Анализа урађених задатака Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
Видови промене тоналитета	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Израда хармонских задатака Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа

Дијатонска модулација	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Изrada хармонских задатака Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
-----------------------	--	---	---

II разред

Предмет: Хармонија

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хармонија је овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.

420

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- користи стечена знања из теорије музике у решавању хармонских проблема;
- препозна консонантне и дисонантне акорде;
- запише квинтакорде и обртаје главних ступњева;
- одреди многостраност квинтакорада у тоналитетима;
- дефинише сродство и функције акорада;
- слушно разликује хомофони и полифони став;
- класификује и слушно препозна врсте каденци;
- примени поставку квинтакорада главних ступњева у строгом хармонском ставу;
- примени правила у везивању квинтакорада главних ступњева и њихових обртаја;
- слушно идентификује хармонске везе квинтакорада главних и споредних ступњева и њихових обртаја;
- одсвира хармонске везе квинтакорада главних и споредних ступњева и њихових обртаја на клавиру;
- примени везивање и направи разлику у везивању акорада споредних квинтакорада и њихових обртаја;
- препозна тоналитете и акордске односе на примерима из музичке литературе;
- повеже хармонизацију задатка са његовом формалном структуром;
- коментарише квалитет хармонског задатка.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере остварености исхода
Уводу хармонију	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Анализа урађених задатака
Акорди	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Анализа урађених задатака Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
Строги хармонски став	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа
Трозвучи главних ступења	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Израда хармонских задатака Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза

			Хармонска анализа
Трозвучи споредних ступења	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Израда хармонских задатака Анализа урађених задатака Хармонија на клавиру Слушање и записивање хармонских веза Хармонска анализа

III разред

Предмет: Хармонија

Недељни и годишњи фонд: 1 час / 35 часова

422

Циљ: Циљ учења предмета Хармонија је овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- наведе сличности и разлике у акордском фонду барока и класицизма;
- самостално одсвира краће осмишљене фразе са одликама хармоније барока и класицизма;
- објасни својим речима врсте и примену алтерација у дуру и молу;
- разликује дијатонске и алтероване тонове и акорде у лествицама;
- самостално осмисли и одсвира алтероване акорде (доминантина доминанта и њен заменик) на клавиру;
- слушно препознаје алтероване акорде њихова разрешења;
- слушно препознаје и примењује типове хроматске модулације дијатонског типа;
- одсвира задате хармонске везе;
- самостално анализира хармонски план у нотним примерима из музичке литературе у којима се налазе алтеровани акорди;
- направи разлику између средстава дијатонске и хроматске модулације дијатонског типа у хармонској анализи на примерима из литературе;
- повеже хармонску анализу примера из литературе са његовом формалном структуром;

- дискутује о формалној и стилској одредници композиције на основу хармонске анализе.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере остварености исхода
Споредни четворозвучи	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Анализа примера из литературе Хармонија на клавиру Слушање примера
Алтерована хармонија	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Хармонска анализа Хармонија на клавиру
Хроматска модулација дијатонског типа	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Хармонија на клавиру Хармонска анализа

III разред

Предмет: Хармонија

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хармонија је овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- наведе сличности и разлике у акордском фонду барока и класицизма;
- самостално одсвира краће осмишљене фразе са одликама хармоније барока и класицизма;
- објасни својим речима врсте и примену алтерација у дуру и молу;
- разликује дијатонске и алтероване тонове и акорде у лествицама;
- самостално осмисли и одсвира алтероване акорде (доминантна доминанта и њен заменик) на клавиру;
- слушно препознаје алтероване акорде њихова разрешења;
- слушно препознаје и примењује типове хроматске модулације дијатонског типа;
- одсвира задате хармонске везе;

- самостално анализира хармонски план у нотним примерима из музичке литературе у којима се налазе алтеровани акорди;
- направи разлику између средстава дијатонске и хроматске модулације дијатонског типа у хармонској анализи на примерима из литературе;
- повеже хармонску анализу примера из литературе са његовом формалном структуром;
- дискутује о формалној и стилској одредници композиције на основу хармонске анализе;

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере остварености исхода
Споредни четворозвучи	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Израда задатака Анализа примера из литературе Хармонија на клавиру Слушање примера
Алтерована хармонија	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Израда задатака Хармонска анализа Хармонија на клавиру
Хроматска модулација дијатонског типа	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Израда задатака Хармонија на клавиру Хармонска анализа

IV разред

Предмет: Хармонија

Недељни и годишњи фонд: 1 час / 33 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хармонија је овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- својих речима објасни средства хроматске модулације;
- препозна све врсте хроматских модулација у примеру из музичке литературе;
- слушно препозна хроматске модулације;
- усмено изради и одсвира краће фразе користећи хроматску модулацију;
- анализира примере из литературе епохе барока, класицизма и романтизма, који садрже хроматску модулацију;
- усмено изради и одсвира краће фразе користећи енхармонску модулацију;
- анализира примере из литературе епохе барока, класицизма и романтизма, који садрже енхармонску модулацију;
- повеже хармонску анализу примера из литературе са његовом формалном структуром;
- дискутује о формалној и стилској одредници композиције на основу хармонске анализе.

425

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере остварености исхода
Хроматска модулација	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Израда и свирање краћих фраза са употребом хроматске модулација Анализа примера из литературе
Енхармонска модулација	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Израда и свирање краћих фраза са употребом хроматске модулација

			Анализа примера из литературе
--	--	--	-------------------------------

IV разред

Предмет: Хармонија

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 66 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хармонија је овладавање хармонским законитостима и музичком логиком при изради хомофоне хорске фактуре, звучном хармонском праксом и аналитичким тумачењем примера из литературе.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- преобликује структуру задатих акорада и одреди њихову многостраност;
- примени све врсте терцне сродности
- разликује и примени средства хроматске модулације;
- слушно препозна средства хроматске модулације;
- свира хроматске модулације на клавиру;
- преобликује акорд енхармонском заменом појединих тонова и изведе њихову многостраност;
- разликује и примени средства енхармонск модулације;
- енхармонске модулације;
- препозна средства енхармонске модулације у хармонској анализи на примерима из литературе;
- свира енхармонске модулације на клавиру;
- повеже хармонску анализу примера из литературе са његовом формалном структуром
- дискутује о формалној и хармонској анализи.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере остварености исхода
Хроматска модулација	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалoшка Рад на тексту	Израда задатака Анализа примера из литературе Хармонија на клавиру

			Слушање примера
Енхармонска модулација	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Израда задатака Хармонска анализа Хармонија на клавиру

Корелација: Настава хармоније у корелацији је са наставом солфеђа, музичких облика, историје музике, упоредног клавира...

Праћене и вредновање наставе и учења: Утврђивање и проверу знања из хармоније треба спроводити усменим, писменим и практичним путем, на разнолик и интересантан начин. Резултати годишњих смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

На часовима хармоније најбитније је да ученик препозна и јасно дефинише законитости и логику хармонског језика и развије хармонски слух. Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању.

-Музички облици-

II разред

427

Предмет: Музички облици

Недељни и годишњи фонд: 1 часа / 35 часова

Циљ: Циљ учења предмета Музички облици је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају разликовање и анализу елемената музичких облика као и целовитих формалних образаца, у циљу разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом на смеровима који негују инструменталну или вокалну праксу.

Исходи:

- препозна и издвоји мотив у музичком делу;
- разликује мотивске радове упоређујући два мотива;
- издвоји музичку реченицу као интегрални део музичког тока.
- развије вештину читања акорада у клавирској партитури;
- користи знања стечена на хармонији при анализи структуралног нивоа;
- прати активност различитих музичких компонената у току композиције;
- активно учествује у слушању музике, пратећи уређеност различитих фаза музичког тока;
- слуша музику на принципу понаваљања и промене музичких сегмената;
- разликује и препозна три типа песама;
- аргументује своје мишљење у анализи двосмислених структуралних или формалних решења;

- примени стечена знања на програм који изводи на главном предмету.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Елементи музичког облика	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Облик песме и примена	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Свита	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Контрапунктске варијације	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања

III разред

Предмет: Музички облици

Недељни и годишњи фонд: 1 часа / 35 часова

Циљ: Циљ учења предмета Музички облици је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају разликовање и анализу елемената музичких облика као и целовитих формалних образаца, у циљу разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом на смеровима који негују инструменталну или вокалну праксу.

Исходи:

- препозна сложену троделну песму, као формално решење самосталне композиције или једног од ставова сонатног циклуса;
- звучно препознаје принцип варирања у музици;
- разликује три типа класичног ронда;
- препозна елементе сонатног облика у композицијама;
- коментарише појаву различитих музичких компонената у току композиције;
- активно учествује у слушању музике, пратећи уређеност различитих фаза музичког тока;
- слуша музику на принципу понаваљања и промене музичких сегмената;
- аргументује своје мишљење у анализи двосмислених структуралних или формалних решења;
- повеже своја извођачка искуства са усвојеним формалним обрасцима;
- примени стечена аналитичка знања на програм који изводи на главном предмету.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Облик сложене песме	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Практичан рад Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Соната	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Практичан рад Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Рондо	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Практичан рад Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања

IV разред

Предмет: Музички облици

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 66 часова

Циљ: учења предмета Музички облици је да код ученика развију знања и вештине које подразумевају разликовање и анализу елемената музичких облика као и целовитих формалних образаца, у циљу разумевања нотног текста у свим његовим аспектима, што доприноси успешној корелацији са наставом на смеровима који негују инструменталну или вокалну праксу.

Исходи:

- установи елементе који повезују различите ставове сонатног циклуса;
- чита партитуре писане за више инструмената;
- користи знања стечена на хармонији при анализи структуралног нивоа;
- упореди хармонска средства музичког језика класицизма и романтизма;
- активно учествује у слушању музике, пратећи уређеност различитих фаза музичког тока;
- слуша музику на принципу понављања и промене музичких сегмената;
- идентификује формални образац на основу истовременог слушања композиције и праћења партитуре;
- аргументује своје мишљење у анализи двосмислених структуралних или формалних решења;
- повеже своја извођачка искуства са усвојеним формалним обрасцима;
- примени стечена аналитичка знања на програм који изводи на главном предмету.

430

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Изузеци у сонатном облику	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Практичан рад Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Сонатни рондо	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Практичан рад	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Сонатни циклус у класицизму	Фронтални облик	Монолошка Дијалозна	Слушна анализа

	Индивидуални Групни	Рад на тексту Практичан рад Демонстративна	Формална анализа Тест провере знања
Инструментални концерт	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Практичан рад Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Сонатни облик и сонатни циклус у романтизму	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Практичан рад Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања
Слободнији инструментални, вокални и музичко-сценски облици	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту Практичан рад Демонстративна	Слушна анализа Формална анализа Тест провере знања

Корелација: Корелација са предметима Историја музике, Хармонија, Контрапункт

Праћене и вредновање наставе и учења: На часовима музичких облика, кључно је унапређивање музичке меморије и оспособљавање за што прецизнију интерпретацију аналитичких решења. Критеријум за оцењивање је присуство и уложен лични ангажман ученика и напредовање у складу са његовим перцептивним и музичким могућностима, као и квалитет и ниво у тумачењу анализираних композиција.

-Инструментални контрапункт-

**IV разред
(одсек музичке теорије)**

Предмет: Инструментални контрапункт
Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 66 часова

Циљ: циљ учења предмета Контрапункт је да код ученика развије знања у области историјског развоја и техничких својстава барокног контрапункта, вештину израде имитационог двогласног и трогласног става као и препознавања барокних музичких облика.

Исходи: (по завршеној теми/области, ученик ће бити у стању да):

- објасни основне карактеристике барока и разлике у односу на период ренесансе;
- наведе, анализира и слушно препознаје инструменталне и вокално-инструменталне облике барока;
- препозна различите извођачке саставе барокних композиција на основу записа или звука;
- објасни развој тоналне хармоније;
- анализира мелодијско-ритмичке карактеристике барокних композиција; трогласни инструментални став;
- компонује први део двогласне инвенције и експозицију трогласне фуге;
- препозна композиционе поступке барока у одабраним делима;
- коментарише композиционе поступке након изведених или одслушаних делова композиције;
- објасни историјски развој инструменталних облика барока, њихове главне карактеристике и наведе најзначајнија дела и композиторе;
- анализира и слушно препознаје инструменталне облике барока;
- компонује једногласне мелодије у стилу барока;
- примени у задацима композиционе поступке ренесансе кроз двогласни и трогласни инструментални став;
- компонује први део двогласне инвенције и експозицију трогласне фуге;
- препозна композиционе поступке барока у одабраним делима;
- коментарише композиционе поступке након изведених или одслушаних делова композиције;
- објасни историјски развој инструменталних облика барока, њихове главне карактеристике и наведе најзначајнија дела и композиторе;
- анализира и слушно препознаје инструменталне облике барока.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Основи барокног контрапункта	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом
Двогласни и трогласни полифони став	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом
Инструментални облици барока	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом

Корелација: Хармонија, Музички облици, Историја музике, Увод у компоновање

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима контрапункта битно је да ученици препознају барокни звук, полифонију, извођачке саставе из тог периода, изуче специфичности

контрапунктских поступака и упознају се са различитим музичким облицима карактеристичним за период Барока.

Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу контрапунктских садржаја. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и извођењу, као и развоју креативности ученика кроз различите музичке дисциплине. Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању.

У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. Потребно је отклонити све могуће разлоге за потенцијалне страхове, несигурност и трему који могу бити проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Резултати годишњих испита и смотри, учешће на јавним наступима употпуњују слику о постигнућима наставе и учења. У четвртој разреду одсека за музичку теорију предвиђена су четири писмена задатка, по два у сваком полугодишту, у трајању од два школска часа.

IV разред (одсек за класичну музику)

Предмет: Инструментални контрапункт

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 66 часова

Циљ: Циљ учења предмета Контрапункт је да код ученика развије знања у области историјског развоја и техничких својстава барокног контрапункта, као и вештину препознавања барокних музичких облика и композиционих поступака.

434

Исходи: (по завршеној теми/области, ученик ће бити у стању да):

- објасни разлике између ренесансног и барокног контрапункта;
- слушно препозна и анализира инструменталне и вокално – инструменталне облике барока;
- препозна различите инструменталне групе барокних композиција на основу звука или записа;
- анализира мелодијско – ритмичке карактеристике барокних композиција;
- објасни развој тоналне хармоније;
- осмисли самостално или уз помоћ наставника краћу барокну мелодију;
- препозна и коментарише композиционе полифоне поступке након одслушаних или изведених делова композиције;
- наведе врсте и основне карактеристике барокних облика;
- слушно препозна и анализира барокне облике.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Основи барокног контрапункта	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом
Композициони поступци у музици барока	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом
Инструментални и вокално-инструментални облици барока	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом

Корелација: Хармонија, Музички облици, Историја музике, Увод у компоновање

Праћење и вредновање наставе и учења: Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. У зависности од нивоа знања и интересовања ученичке групе, као и доступног времена, могуће је укључити разне занимљиве музичке дисциплине и игре (извођење анализираних вишегласних примера, тако што ће поједине деонице бити свирани на различитим доступним инструментима, а поједине отпеване, разне врсте игара и квизова у зависности од маште ученика и наставника), што доприноси развијању креативности, појачава динамичност наставе и одржава мотивисаност ученика. У IV разреду предвиђена је смотра пред крај школске године, која употпуњује слику о постигнућима наставе и учења.

-Вокални контрапункт-

III разред (одсек музичке теорије)

Предмет: Вокални контрапункт

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

Циљ: Циљ учења предмета Контрапункт је да код ученика развију знања у области историјског развоја и техничких својстава ренесансног контрапункта, вештину израде имитационог двогласног и трогласног става са текстом и препознавање ренесансних музичких облика.

436

Исходи: (по завршеној теми/области, ученик ће бити у стању да):

- препозна облике раног вишегласја на основу записа или звука;
- пева у групи или уз инструменталну пратњу композиције раног вишегласја;
- компонује краће примере по угледу на анализирани облике раног вишегласја;
- именује различите извођачке саставе ренесансних композиција на основу записа или звука;
- препозна врсте старих нотација на основу записа;
- запише и препозна све врсте модуса;
- анализира мелодијско-ритмичке карактеристике у примерима из литературе;
- компонује кантус фирмус и флоридус;
- примени у задацима композиционе поступке ренесансе кроз двогласни и трогласни хорски став;
- компонује један одсек имитационог двогласног и трогласног мотета са текстом;
- препозна композиционе поступке ренесансе у одабраним делима;
- коментарише композиционе поступке након изведених или одслушаних делова композиције;
- објасни историјски развој духовних и световних облика ренесансе, њихове врсте и наведе најзначајнија дела и композиторе;
- анализира и слушно препознаје духовне и световне облике ренесансе.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Основи вокалног контрапункта	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом.
Двогласни и трогласни полифони став	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом.
Световни и духовни облици ренесансе	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалошка Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом.

Корелација: Хармонија, Музички облици, Историја музике

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима контрапункта битно је да ученици препознају ренесансни звук, полифонију, извођачке саставе из тог периода, упознају стару нотацију, изуче специфичности контрапунктских поступака и упознају се са различитим музичким облицима карактеристичним за период Ренесансе. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу контрапунктских садржаја. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању и извођењу, као и развоју креативности ученика кроз различите музичке дисциплине. Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. Потребно је отклонити све могуће разлоге за потенцијалне страхове, несигурност и трему који могу бити проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Резултати годишњих испита и смотре, учешће на јавним наступима употпуњују слику о постигнућима наставе и учења. У трећем разреду одсека за музичку теорију предвиђена су четири писмена задатка, по два у сваком полугодишту, у трајању од два школска часа.

III разред (одсек за класичну музику)

Предмет: Вокални контрапункт

Недељни и годишњи фонд: 1 час / 35 часова

Циљ: Циљ учења предмета Контрапункт је да код ученика развије знања у области историјског развоја и техничких својстава ренесансног контрапункта, као и вештину препознавања ренесансних музичких облика и композиционих поступака.

438

Исходи: (по завршеној теми/области, ученик ће бити у стању да):

- именује облике раног вишегласја на основу записа или звука;
- пева у групи или уз инструменталну пратњу композиције раног вишегласја;
- препозна различите извођачке саставе ренесансних композиција на основу звука или записа;
- именује врсте старих нотација на основу записа;
- опажа, препозна и запише све врсте модуса;
- анализира мелодијско– ритмичке карактеристике у ренесансним композицијама;
- препозна и коментарише композиционе полифоне поступке након одслушаних или изведених делова композиције;
- објасни историјски развој духовних и световних облика ренесансе, њихове врсте и наведе најзначајнија дела и композиторе;
- слушно препозна и анализира духовне и световне облике ренесансе.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Основи Вокалног контрапункта	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом
Композициони поступци у Музици Ренесансе	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом
Духовни и Световни облици ренесансе	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Рад на тексту	Усмена и писмена провера пређених тема/садржаја; Анализа слушних примера; Извођење и записивање краћих примера у складу са пређеним садржајем/темом

Корелација: Хармонија, Музички облици, Историја музике

Праћење и вредновање наставе и учења: Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. У зависности од нивоа знања и интересовања ученичке групе, као и доступног времена, могуће је укључити разне занимљиве музичке дисциплине и игре (извођење анализираних вишегласних примера, тако што ће поједине деонице бити свирани на различитим доступним инструментима, а поједине отпеване, разне врсте игара и квизова у зависности од маште ученика и наставника), што доприноси развијању креативности, појачава динамичност наставе и одржава мотивисаност ученика. У III разреду предвиђена је смотра пред крај школске године, која употпуњује слику о постигнућима наставе и учења.

- Хорске партитуре -

II, III разред

Предмет: Хорске партитуре

Недељни и годишњи фонд: 1 часа / 35 / 35 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хорске партитуре је оспособљавање ученика да правилно прочитају, протумаче и изведу на клавиру хорску партитуру.

440

Исходи:

- користи стечена теоретска знања из других предмета у читању и свирању партитуре;
- анализира и свира на клавиру двогласне, трогласне и четворогласне хорске партитуре;
- препозна проблеме и технички прилагоди начин свирања различитим захтевима у партитури;
- чита транспоноване тенорске деонице;
- чита старе кључеве и примени их у пракси;
- чита с листа лакше хорске партитуре;
- користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Анализа партитуре	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Демонстративна Рад на тексту	Формалан анализа телста и нотног записа

Свирање хорских партитура	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Демонстративна Практичан рад	Непосредни увид у рад ученика и извођење партитура
----------------------------------	--	---	--

Корелација: Клавир, Музички облици, Хармонија, Српски језик и књижевност, страни језици.

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима хорских партитура, кључно је унапређивање музичких способности и оспособљавање за правилну интерпретацију хорских композиција.

Критеријум за оцењивање је присуство и уложен лични ангажман ученика и напредовање у складу са његовим музичким могућностима, као и квалитет свирања и ниво научених композиција.

-Дириговање-

III разред

Предмет: Дириговање

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 часова

441

Циљ: Циљ учења предмета Дириговање је да ученик овлада мануелном техником и основним диригентским вештинама и да се оспособи за анализу музичког дела и практичан рад са ансамблом.

Исходи:

- опише развој дириговања и улогу и значај диригента у ансамблу;
- чита партитуру кроз анализу и свирање;
- примењује мануелну технику у зависности од музичких и техничких захтева партитуре;
- диригује ансамблом или уз пратњу на клавиру одређену хорску партитуру;
- користи знања стечена из сродних предмета;
- заузме критички став према сопственом и туђем дириговању;
- користи предности дигитализације у слушању, анализирању и извођењу музике.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мануелна техника:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рада у пару	Монолошка Дијалошка Практичан рад Демонстративна	Непосредан увид у практичан рад ученика
Анализа партитуре:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рада у пару	Дијалошка Демонстративна Рада на тексту	Формална анализа
Дириговање:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рада у пару	Дијалошка Демонстративна Практични рад	Непосредан увид у практичан рад ученика Извођење композиција

Корелација: Свирање хорских партитура, Музички облици, Хармонија, Солфеђо, Хор, Српски језик и књижевност, страни језици.

Праћење и вредновање наставе и учења: Кроз праћење развоја музичких способности ученика, правилног разумевања партитуре и интерпретације хорских композиција. Критеријуми оцењивања укључује лични ангажман ученика и напредовање у складу са његовим могућностима и постигнутим резултатима.

IV разред

Предмет: Дириговање

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 66 часова

Циљ: Циљ учења предмета Дириговање је да ученик овлада основним диригентским вештинама и мануелном техником, примени знања стечена у другим предметима и да се оспособи за анализу музичког дела и практичан рад са ансамблом.

Исходи:

- чита партитуру кроз анализу;
- примењује мануелну технику у зависности од музичких и техничких захтева партитуре;
- диригује уз клавирску пратњу одређену оркестарску партитуру;

- користи знања стечена из сродних предмета;
- заузме критички став према сопственом и туђем дириговању;
- користи предности дигитализације у слушању, анализирању и извођењу музике.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Мануелна техника:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Практичан рад Демонстративна	Непосредан увид у практичан рад ученика
Анализа партитуре:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалозна Демонстративна Рад на тексту	Формална анализа
Дириговање:	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалозна Демонстративна Практични рад	Непосредан увид у практичан рад ученика Извођење композиција

Корелација: Музички облици, Хармонија, Музички инструменти, Српски језик и књижевност.

Праћење и вредновање наставе и учења: Праћење развоја музичких способности ученика, правилног разумевања партитуре и интерпретације оркестарских композиција. Критеријуми оцењивања укључује лични ангажман ученика и напредовање у складу са његовим могућностима и постигнутим резултатима.

-Хор-

I, II, III, IV разред

Предмет: Хор

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 / 70 / 70 / 66 часова

Циљ: Циљ учења предмета Хор је да код ученика развије знања и вештине потребне за извођење дела хорске литературе и да кроз музичко искуство подстиче оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ, развијање креативности и формирање стваралачког и критичког мишљења.

Исходи:

- користи стечена теоретска знања приликом читања и интерпретације музичког дела;
- примењује правилну вокалну технику и јасну дикцију;
- комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику;
- прати диригента;
- интонира чисто у току извођења;
- активно учествује у уобличавању уметничког дела кроз интерпретацију;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- поштује договорена правила понашања у ансамблу;
- користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Извођење музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Демонстративна Практичан рад	Непосредан увид у рад ученика Извођење деоница

Корелација: Солфеђо, Српски језик и књижевност, страни језици,

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима хора, кључно је унапређивање музичких способности и стварање жеље за радом и успехом у групном музицирању. Јавне наступе користити као подстицајни и мотивишући елемент за развој самопоуздања, сигурности и задовољства кроз заједничко музицирање. Сценским наступом овај предмет добија потпуни смисао.

Критеријум за оцењивање је присуство и уложен лични ангажман ученика, напредовање у складу са његовим музичким могућностима, квалитет певања и ниво научених композиција, као и учествовање на јавним наступима.

-Оркестар-

I, II, III, IV разред

Предмет: Оркестар

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 70 / 70 / 70 / 66 часова

Циљ: Циљ учења предмета Оркестар је да код ученика развије знања и вештине потребне за извођење оркестарске литературе и да кроз музичко искуство подстиче оспособљавање и мотивисање ученика за јавни наступ, свирање у већим и мањим оркестарским ансамблима, развијање креативности и формирање стваралачког и критичког мишљења.

Исходи:

- користи стечена теоретска знања приликом читања и интерпретације музичког дела;
- изведе одговарајуће технике свирања на инструменту;
- комуницира са члановима своје деонице и са осталим члановима ансамбла кроз музику;
- прати диригента;
- коригује интонацију у току извођења;
- активно учествује у уобличавању уметничког дела кроз интерпретацију;
- учествује на јавним наступима у школи и ван ње;
- поштује договорена правила понашања у ансамблу;
- користи предности дигитализације у слушању и извођењу музике.

445

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Извођење музике	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Демонстративна Практучан рад	Непосредан увид у рад ученика Извођење деоница

Корелација: Инструментални предмети, Музички облици, Српски језик и књижевност

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима оркестра, кључно је унапређивање музичких способности и стварање жеље за радом и успехом у групном музицирању. Јавне наступе користити као подстицајни и мотивишући елемент за развој самопоуздања, сигурности и задовољства кроз заједничко музицирање. Сценским наступом овај предмет добија потпуни смисао.

Критеријум за оцењивање је присуство и уложен лични ангажман ученика, напредовање у складу са његовим музичким могућностима, квалитет свирања (развој извођачке технике) и ниво научених композиција, као и учествовање на јавним наступима.

-Аранжирање-

II разред

Предмет: Аранжирање

Недељни и годишњи фонд: 1 часа / 35 часова

Циљ: Циљ учења предмета Аранжирање је да код ученика развије вештине аранжирања примера из литературе за одговарајући ансамбл или солисту.

Исходи:

- дефинише појам и улогу аранжирања;
- направи разлику у хармонским слоговима и музичкој фактури;
- наведе и препозна и одсвира типове пратње;
- самостално осмисли и одсвира пратњу на задату мелодију;
- осмисли латентну хармонију на задату мелодију;
- користи орфов инструментариј и тело у импровизацији;
- аранжира задате мелодије;
- направи поређење и коментарише аранжмане оригиналних композиција из литературе.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Увод у импровизацију	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Демонстративна Рад на тексту Практичан рад	Непосредан увид у рад ученика Задаци
Импровизација	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалозна Демонстративна Практичан рад	Непосредан увид у рад ученика
Слушање музике	Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалозна Демонстративна	Анализа
Аранжирање	Фронтални облик Индивидуални Групни	Монолошка Дијалозна Демонстративна Рад на тексту	Непосредан увид у рад ученика Задаци

	Рад у пару	Практичан рад	
--	------------	---------------	--

III разред

Предмет: Аранжирање

Недељни и годишњи фонд: 1 часа / 35 часова

Циљ: Циљ учења предмета Аранжирање је да код ученика развије вештине аранжирања примера из литературе за одговарајући ансамбл или солисту.

Исходи:

- користи дигиталне музичке програме у изради аранжмана;
- примени сложенију фактуру у поставци аранжмана;
- самостално осмисли пратњу у деоници мелодијског инструмента на задату мелодију;
- самостално хармонизује коралну мелодију;
- аранжира за дечји хор;
- аранжира за различите ансамбле;
- направи поређење и коментарише аранжмане оригиналних композиција из литературе.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Дигитално музичко описмењавање	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Демонстративна Практичан рад	Непосредан увид у рад ученика Задаци
Пратња и мелодија	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалозна Дијалозна Демонстративна Практичан рад	Непосредан увид у рад ученика Задаци
Аранжирање	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалозна Демонстративна Рад на тексту Практичан рад	Непосредан увид у рад ученика Задаци

IV разред

Предмет: Аранжирање

Недељни и годишњи фонд: 1 часа / 33 часова

Циљ: Циљ учења предмета Аранжирање је да код ученика развије вештине аранжирања примера из литературе за одговарајући ансамбл или солисту.

Исходи:

- аранжира композиције за гудачки квартет;
- аранжира композиције за гудачки оркестар;
- користи дигиталне музичке програме у изради аранжмана;
- направи поређење и коментарише аранжмане оригиналних композиција из литературе.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Аранжирање за гудачки квартет	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалoшка Демонстративна Практичан рад	Непосредан увид у рад ученика Задаци
Аранжирање за гудачки оркестар	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалoшка Дијалoшка Демонстративна Практичан рад	Непосредан увид у рад ученика Задаци
Слушање музике	Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалoшка	Анализа

448

Корелација: Клавир, Музички облици, Хармонија, Српски језик и књижевност, страни језици.

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима Аранжирања, најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, као и на развијању музичке мисли кроз функционалне задатке, који воде ка развијању креативности ученика. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити стимулативну, радну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Утврђивање и проверу знања из Аранжирања треба спроводити усменим, писаним и практичним путем, на разнолик и интересантан начин.

-Увод у компоновање-

IV разред

Предмет: Увод у компоновање

Недељни и годишњи фонд: 2 часа / 66 часова

Циљ: Циљ учења предмета Увод у компоновање јесте стицање основних знања о уметничкој музици 20. века, развијање вештине компоновања и тумачења савремене нотографије.

Исходи:

- слушно и аналитички препознаје разлике између тоналне, модалне и атоналне музике;
- самостално води свој *Дневник савремене музике*;
- разликује и објасни нова нотна обележја у нотографији;
- разликује акорде нетерцног типа и употребљава их у својим задацима-композицијама;
- наведе композиционе технике и користи их у својим задацима-композицијама;
- компонује минијатуре у задатом или слободнијем облику уз помоћ наставника;
- компонује вокално-инструментални комад (соло песму) уз помоћ наставника;
- компонује на одабрану филмску/позоришну тему или на појединачне сцене уз помоћ наставника.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оставрености исхода
Музика 20. века	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалошка Демонстративна Рад на тексту	Анализа и израда задатака
Нотографија	Фронтални облик Индивидуални Групни Рад у пару	Монолошка Дијалошка Демонстративна Рад на тексту	Анализа
Композиционе технике	Фронтални облик Индивидуални	Монолошка Дијалошка Демонстративна	Анализа и израда задатака

	Групни Рад у пару	Практични рад	
Компоновање	Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалошка Демонстративна Практични рад	Анализа и израда задатака
Примењена музика	Индивидуални Групни Рад у пару	Дијалошка Демонстративна Практични рад	Анализа и израда задатака

Корелација: Историја музике, Хармонија, Музички облици.

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима увода у компоновање, најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, као и на развијању музичке мисли кроз функционалне задатке, који воде ка развијању креативности ученика. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу.

Уложен труд ученика и његово лично ангажовање и напредовање у складу са личним и музичким способностима је један од врло битних критеријума у оцењивању. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити стимулативну, радну атмосферу, и код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.

Утврђивање и проверу знања из увода у компоновање треба спроводити усменим, писаним и практичним путем, на разнолик и интересантан начин.

-Етномузикологија-

I разред

Предмет: Етномузикологија

Недељни и годишњи фонд часова: 1 час / 35

Циљ: Циљ учења предмета Етномузикологија је да код ученика развије знања и вештине које доприносе разумевању основних појмова етномузикологије, да их упозна са карактеристикама вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне традиционалне музике као и да формира однос према музичком наслеђу.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме су се стекли услови за развој етномузикологије у свету,
- издвоји значајна открића која су утицала на развој етномузикологије,
- наведе сличности и разлике између етномузикологије и сродних дисциплина.
- објасни различите теоријске оријентације у етномузикологији,
- објасни допринос српских композитора 19. и 20.в. за развој етномузикологије у Србији,
- звучно разликује различите облике певања,

- покаже на карти територијалне целине у Србији у којима је заступљена једногласна и вишегласна вокална пракса,
- наведе разлике по којима је извршена општа класификација традиционалних музичких инструмената,
- звучно разликује народне инструменте

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оствареност исхода
Развој етномузиколошке дисциплине	Групни, индивидуали, рад у пару	Монолошка, дијалoшка анализирање примера	Усмено излагање
Вокална традиција Србије	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалoшка, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Идиофони традиционални инструменти	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалoшка, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Мембранофони традиционални инструменти	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалoшка, анализиранје нотног текста	Усмено излагање, слушни тест, квиз

Корелација: Програма са предметом Национална историја музике и Музички инструменти.

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима Етномузикологије најбитније је развијање функционалног размишљања о музици као и савладавање вештина и метода у етномузикологији. Смер наставе је такав да се увек креће од конкретног музичког примера ка његовом тумачењу уз примену одговарајућих поступака. У томе нам помаже секција традиционалног певања која практично повезује теоретска знања са бољим разумевањем и неговањем народне традиције.

-Музички инструменти-

II разред

Предмет: Музички инструменти

Недељни и годишњи фонд часова: 1 час / 35

Циљ: Циљ учења предмета Музички инструменти је стицање знања о инструментима и развијање вештина у препознавање звучних карактеристика и солистичке и оркестарске употребе.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- самостално напише аликвотни низ,
- својим речима објасни разлике између природног и темперованог штимовања,
- разликује групе инструмената и њихове главне представник,
- опише основну грађу сваког инструмента, извођачке технике и заступљеност у литератури,
- у слушном примеру препозна инструменте, ансамбле према звучним карактеристикама,
- повеже развој инструмената са заступљеношћу у врстама оркестара у историјском контексту,
- наведе инструментални поредак у оркестарској партитури,
- користи предности дигитализације у слушању и анализирању музике.

452

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оствареност исхода
Акустичке особине звука	Групни, индивидуали, рад у пару	Монолошка, дијалозна	Усмено излагање
Музички инструменти	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалозна, анализирање партитура	Усмено излагање
Слушање музике	Групни	Анализирање музичких примера	Слушни тест

Корелација: Програма са предметом Историја музике.

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима музичких инструмената вредновање наставе се може вршити уз помоћ усменог одговарања, контролних задатака, као и у степену успешности у игрању квиза знања.

II разред

Предмет: Етномузикологија

Недељни и годишњи фонд часова: 1 час / 35

Циљ: Циљ учења предмета Етномузикологија је да код ученика развије знања и вештине које доприносе разумевању основних појмова етномузикологије, да их упозна са карактеристикама вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне традиционалне музике као и да формира однос према музичком наслеђу.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- разликује обредну и обичајну вокалну праксу и наведе различите музичке жанрове,
- звучно разликује песме календарског циклуса,
- наброји територијалне целине у Србији у којима је заступљена обредна и обичајна вокална пракса,
- наведе елементе потребне за анализу мелопоетских облика,
- разликује према грађи аерофоне музичке инструменте и наведе њихов репертоар,
- покаже на карти територијалне целине у којима су заступљени аерофони инструменти,
- објасни теоретски и слушно кордофоне инструменте и објасни на карти територијалне целине распрострања,
- звучно препозна музичке ансамбле,
- објасни мотиве и друштвено-историјски оквир за појаву новокомпоноване музике,
- објасни феномен World music у Србији.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оствареност исхода
Обредна и обичајна вокална пракса	Групни, индивидуали, рад у пару	Монолошка, дијалoшка анализирање примера	Усмено излагање Слушни тест
Аерофони традиционални инструменти	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалoшка, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест

Кордофони традиционални инструменти	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалозна, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Инструментални ансамбли	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалозна, анализирање нотног текста	Усмено излагање, слушни тест, квиз
Новокомпонована и популарна музика	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалозна	Усмено излагање, слушни тест

Корелација: програма са предметом Национална историја музике и Музички инструменти.

Праћење и вредновање наставе и учења: На часовима Етномузикологије најбитније је развијање функционалног размишљања о музици као и савладавање вештина и метода у етномузикологији. Смер наставе је такав да се увек креће од конкретног музичког примера ка његовом тумачењу уз примену одговарајућих поступака. У томе нам помаже секција традиционалног певања која практично повезује теоретска знања са бољим разумевањем и неговањем народне традиције.

-Историја музике-

II разред

Предмет: Историја музике

Недељни и годишњи фонд часова: 2 часа / 70

Циљ: Циљ учења Историје музике је да код ученика развије свест о значају и улози музике кроз развој цивилизације и друштва, да на основу стечених знања подстакне ученике на стваралачко и критичко мишљење, развије естетске критеријуме у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја.

Исходи: (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања,
- демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема,
- препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама,
- препозна музику различитих народа Старог века,

- уочи сличности и разлике између ранохришћанске, православне и римокатоличке духовне музике,
- разликује музичке облике ренесансе,
- разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике до краја барока,
- објасни настанак и развој опере,
- објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (политика /друштво, технологија записивања и штампања нота),
- користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво,
- дискутује о томе како уметничка баштина доприноси стварању културног идентитета и развоју друштва.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оствареност исхода
Музика предкласног друштва и старог века	Групни, индивидуали, рад у пару	Монолошка, дијалогска анализирање примера	Усмено излагање, слушни тест
Музика средњег века	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалогска, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Музика ренесансе	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалогска, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Музика барока	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалогска, анализирање нотног текста	Усмено излагање, слушни тест, квиз

III разред

Предмет: Историја музике

Недељни и годишњи фонд часова: 2 часа / 70

Циљ: Циљ учења Историје музике је да код ученика развије свест о значају и улози музике кроз развој цивилизације и друштва, да на основу стечених знања подстакне ученике на стваралачко и критичко мишљење, развије естетске критеријуме у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања,
- демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема,
- препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама
- објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (политика /друштво, технологија записивања и штампања нота),
- користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво,
- дискутује о томе како уметничка баштина доприноси стварању културног идентитета и развоју друштва,
- препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника класицизма (18.в.) и романтизма (19.в.),
- објасни развој сонате, концерта и симфоније,
- установи сличности и разлике у развоју класичних вишеставачних облика у класицизму и романтизму,
- разликује вокално-инструменталне и инструменталне облике у класицизму и романтизму,
- објасни развој опере током класицизма и романтизма.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оствареност исхода
Музика 18.в. на прелазу између барока и класицизма	Групни, индивидуали, рад у пару	Монолошка, дијалогска анализирање примера	Усмено излагање, слушни тест
Музика класицизма	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалогска, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Музика 19.в. рани романтизам	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалогска, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Зрели романтизам	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалогска, анализирање нотног текста	Усмено излагање, слушни тест, квиз

IV разред

Предмет: Историја музике

Недељни и годишњи фонд часова: 2 часа / 66

Циљ: Циљ учења Историје музике је да код ученика развије свест о значају и улози музике кроз развој цивилизације и друштва, да на основу стечених знања подстакне ученике на стваралачко и критичко мишљење, развије естетске критеријуме у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања,
- демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема,
- препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама
- објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (политика /друштво, технологија записивања и штампања нота),
- користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво,
- дискутује о томе како уметничка баштина доприноси стварању културног идентитета и развоју друштва,
- препозна репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника романтизма 19.в. и музике 20.в.
- објасни даљи развој облика и карактеристике праваца у 20.в.
- упореди и опише даљи развој опере и балета као музичко-сценске форме 20.в.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оствареност исхода
Позни романтизам	Групни, индивидуали, рад у пару	Монолошка, дијалогска анализирање примера	Усмено излагање, слушни тест
Националне школе у 19.в.	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалогска анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Музика прве половине 20.в. импресионизам и експресионизам	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалогска,	Усмено излагање, слушни тест

		анализирање нота	
Музика друге половине 20.в.	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалoшка, анализиранје нотног текста	Усмено излагање, слушни тест, квиз

Корелација: Програма са предметом Хармонија, Музички облици, Контрапункт.

Праћење и вредновање наставе и учења: Наставник треба да буде фокусиран на ученичке ставове и мотивацију за учествовање у музичким активностима кроз слушање, извођење и стваралаштво. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију и изражавању ученика кроз музику и у контакту са музиком. Вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања.

Постигнућа ученика се могу проценити на основу доприноса ученика кроз индивидуални и групни рад, израду креативних задатака на одређену тему, рад на пројекту, кроз начин размишљања у анализи музичких дела, као и у односу на специфичне вештине.

-Национална историја музике-

IV разред

458

Предмет: Национална историја музике

Недељни и годишњи фонд часова: 1 час / 33

Циљ: Циљ учења Националне историје музике је да код ученика развије свест о значају и улози музике у развоју српске државе и друштва, да укаже на специфичности њеног идентитета и припадности европској музици, да на основу стечених знања подстакне ученике на стваралачко и критичко мишљење, развије естетске критеријуме у циљу формирања одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа и даљег професионалног и личног развоја.

Исходи (По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да):

- препозна друштвено-историјски и културолошки амбијент у коме се развијају различити видови музичког изражавања,
- демонстрира познавање музичке терминологије и изражајних средстава музичке уметности у склопу предложених тема,
- препозна обрађене музичке стилове и жанрове према основним карактеристикама
- објасни како је музика повезана са дисциплинама ван уметности (политика /друштво, технологија записивања и штампања нота),
- користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво,

- дискутује о томе како уметничка баштина доприноси стварању културног идентитета и разводруштва,
- препозна музичке примере средњовековне музике и најзначајнијих представника музике у Србији у 19. и 20.в.
- упореди развој музике у Србији са развојем музике у Европи,
- објасни типичне жанрове српске музике 19.в.
- објасни карактеристике нових праваца 20.в.
- уочи присуство авангардних и постмодернистичких елемената светске музике у српској музици друге половине 20.в.

Наставна тема/садржај	Облици рада	Методе рада	Начин провере оствареност исхода
Средњовековна музика у Србији	Групни, индивидуали, рад у пару	Монолошка, дијалозна, анализирање примера	Усмено излагање, слушни тест
Музика 19.в. предромантизам	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалозна, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Романтизам- Мокрањчево доба	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалозна, анализирање нота	Усмено излагање, слушни тест
Музика у Србији прве половине 20.в.	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалозна, анализирање нотног текста	Усмено излагање, слушни тест, квиз
Музика у Србији друге половине 20.в.	Групни, индивидуални, рад у пару	Монолошка, дијалозна, анализирање нотног текста	Усмено излагање, слушни тест, квиз

Корелација: програма са предметом Хармонија, Музички облици, Контрапункт.

Праћење и вредновање наставе и учења: Наставник треба да буде фокусиран на ученичке ставове и мотивацију за учествовање у музичким активностима кроз слушање, извођење и стваралаштво. Теоретско знање треба да има своју примену и функцију и изражавању ученика

кроз музику и у контакту са музиком. Вредновање треба да буде осмишљено кроз задатке и активности које захтевају креативну примену знања.

Постигнућа ученика се могу проценити на основу доприноса ученика кроз индивидуални и групни рад, израду креативних задатака на одређену тему, рад на пројекту, кроз начин размишљања у анализи музичких дела, као и у односу на специфичне вештине.

ОДСЕК ЗА ЦЕЗ МУЗИКУ

ЦЕЗ ПЕВАЊЕ

Назив предмета **ЦЕЗ ПЕВАЊЕ**

Циљ **Циљ** учења предмета Цез певање је развијање гласовних вештина за интерпретацију и фразирање у различитим стилевима цеза кроз индивидуално и групно музичко искуство којим се подстиче развијање музичке и техничке осетљивости и флексибилности, креативност, естетска сензибилност, а ученик се мотивише и оспособљава за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање) током певања цез композиције; – правилно нотира партитуру цез композиције у задатом тоналитету; – правилно интерпретира задату цез мелодију; – користи свинг ритам у извођењу цез композиције; – разликује и може да одпева различите врсте блуза ; – разликује и може да одпева различите форме једноставних цез стандарда (композиције од 32 такта у форми ААБА; А1А2, дурске и молске прогресије); – разликује бар два типа интра и кода при извођењу цез песама; – изводи једноставне цез етиде; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техника дисања, импостација гласа, развијање опсега и покретљивости гласа кроз једноставније техничке вежбе. Правилно писање нотног текста транспонованог у тоналитет у којем ученик изводи цезкомпозицију.</p> <p>Павилно извођење мелодије на задати нотни текст уз кориштење изражајних средстава.</p> <p>Препознавање блуз форме и форме једноставних цез стандарда кроз слушањем музичких примера и извођење истих.</p> <p>Усвајање одлика свинг ритма.</p> <p>Ритмичко парафразирање мелодије преко форме блуза и једноставнијих цез стандарда.</p> <p>Правилна артикулација и изражајност текста.</p> <p>Блуз скала.</p> <p>Трозвучи и четворозвучи.</p> <p>Једноставне цез етиде са применом одговарајуће</p>

<ul style="list-style-type: none"> – изводи једноставне џез стандарде у различитим темпима; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа – вокално изведе једноставне џез композиције напамет; – користи доступне носиоце звука у циљу истраживања и слушања музике. 		<p>артикулације. Једноставни џез стандарди – вежбање у различитим темпима.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Seth Riggs: "Speech level singing". – Bob Stoloff : "Blues scatitudes" – Angelomusic: 440 jazz standards – Sher: Real Book 1-4 <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Беси Смит- избор – Луис Армстронг – избор – Били Холидеј, Ела Фитцџералд, Сара Вон – избор – Дајна Вашингтон– избор – Џо Вилиамс, Френк Синатра, Литл Џими Скот – избор – Дјук Елингтонов и Каунт Бејсијев велики оркестар – избор – Хелен Хјумс– избор – Џими Рашинг, Блајнд Лемон Џеферсон– избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Задате вокализе. – Блуз скала из више тоналитета. – Блуз уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong). – Џез стандард-свинг (у једном тоналном центру) с ритмичком парафразом. – Џез балада. – Џез етида. 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Техничке вежбе, блуз скала из више тоналитета. – Блуз уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong). – Џез стандард-свинг (у једном тоналном центру) с ритмичком парафразом. – Џез балада. – Џез етида. <p>Програм се изводи напамет.</p>		

Назив предмета **ЏЕЗ ПЕВАЊЕ**

Циљ учења предмета Џез певање је развијање гласовних вештина за интерпретацију и фразирање у различитим стилевима џеза кроз индивидуално и групном музичко искуство којим се подстиче развијање музичке и техничке флексибилности и осетљивости, креативност, естетска сензибилност, а ученик се мотивише и оспособљава за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства током певања џез композиције; – изведе ритмичку парафразу задатог нотног текста користећи свинг ритам; – изводи једноставне бродвејске стандарде у једном тоналном центру; – изведе једноставну импровизацију у оквиру више врста „rhythm changes“ форме а уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – изводи једноставне џез етиде; – користи једноставне фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – изведе џезкомпозиције напамет; – користи доступне носиоце звука у циљу истраживања и слушања џез музике. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техника дисања, импостација гласа, развијање опсега и покретљивости гласа кроз техничке вежбе.</p> <p>Једноставни бродвејски стандарди у једном тоналном центру, правилна артикулација, изражајност текста, динамичке вредности. Ритмичко и мелодијско парафразирање задатог нотног текста кроз одлике свинг ритма.</p> <p>Фразирање кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: блуз скала, јонски, дорски и миксолидијски модус из различитих тоналитета.</p> <p>Препознавања „rhythm changes“ форме кроз слушање џез композиција.</p> <p>Вежбање једноставних фразе преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Певање једноставног импровизованог сола преко „rhythm changes“ форме</p>

		<p>(дурска, молска, са измењеним Бе делом) у умерато темпима, користећи одговарајуће скале и модусе, уз одговарајућу артикулацију. Певање једноставних џез етида уз примену одговарајуће артикулације.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сет Ригс: "Speech level singing". – Боб Столоф: Блуз скетитјудс – Боб Столоф: Рецепт за солиранје преко џез стандарда – Ангеломјузик: 440 џез стандарда – Шер: Реал бук 1-4 – Ангело мјузик: реал бук 444 <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Луис Армстронг – избор – Били Холидеј, Ела Фитцџералд, Сара Вон – избор – Дајна Вашингтон – избор – Нет Кинг Кол, Џо Вилиамс, Френк Синатра, Литл Џими Скот – избор – Чет Бејкер – избор – Чарли Паркер- избор – Мајлс Дејвис – избор – Декстер Гордон- избор – Кавртет Предрага Ивановића- избор – Домаћи аутори- избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Задате вокализе. – Блуз скала, јонски, дорски и миксолидијски модуси. – „Rhythm changes“ уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом. – Џез стандард-свинг (у једном тоналном центру) с ритмичком парафразом и једноставним соло деоницама. 		

<ul style="list-style-type: none"> – Џез балада. – Џез етида у формату „Rhythm changes“.
Јавни наступи: два у току школске године
<p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Техничке вежбе, блуз скала, јонски, дорски и миксолидијски модуси из по једног различитог тоналитета. – „Rhythm changes“ уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом. – Џез стандард-свинг (у једном тоналном центру) с ритмичком парафразом и једноставним соло деоницама. – Џез балада. – Џез етида у формату „Rhythm changes“. <p>Програм се изводи напамет.</p>

Назив предмета

ЏЕЗ ПЕВАЊЕ

Циљ

Циљ учења предмета Џез певање је развијање гласовних вештина за интерпретацију и фразирање у различитим стилевима џеза кроз индивидуално и групном музичко искуство којим се подстиче развијање музичке и техничке флексибилности и осетљивости, креативност, естетска сензибилност, а ученик се мотивише и оспособљава за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

465

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства током певања џез композиције; – ритмички и мелодијски парафразира задати нотни текст користећи различите ритмичке моделе; – изведе једноставну импровизацију у оквиру бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајућескале уз пратњу наставника на 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техника дисања, импостација гласа, развијање опсега и покретљивости гласа. Фразирање кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне; Правилна артикулација, изражајност текста и динамичке вредности. Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модус. Препознавање различитих бродвејских и џез стандарда</p>

<p>клавиру или „плејалонг“(play along) трака;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи џез етиде и транскрибује једноставније џез солистичке импровизације. – изводи џез стандарде различитог ритма и метра користећи одговарајуће скале и артикулацију уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – користи фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“ кроз извођење џез музике; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – изводи џез композиције напамет; – користи доступне носиоце звука у циљу истраживања и слушања музике. 		<p>кроз слушање, као и композиција бразилских композитора.</p> <p>Одлике боса нова ритма. Вежбање фраза преко каденци II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Импровизовање једноставних сола преко бродвејских стандарда кор у разнородним темпима уз примену одговарајућих скала, модуса и патерна.</p> <p>Певање џез етида-транскрипција уз примену одговарајуће артикулације</p> <p>Извођење џез и бразилских стандарда различитих ритмова (свинг, боса нова, самба) и метра (четворчетвртински и трочетвртински).</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сет Ригс: Speech level singing – Ангело мјузик: Нон стоп ту Бразил – Ангело Мјузик: 444 џез стандарда – Боб Столоф:Рецепти за солирање преко џез стандарда – Шер: Реал бук <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Антонио Карлос Жобим– избор – Елис Режина – избор – Сара Вон – избор – Ела Фитцџералд – избор – Ненси Вилсон – избор – Курт Елинг- избор – Џон Хендрикс- избор – Енди Беј- избор – Чарли Паркер- избор
---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – Чет Бејкер – избор – Квартет Предрага Ивановића- избор – Домаћи аутори- избор
Обавезни минимум програма: <ul style="list-style-type: none"> – Техничке вежбе, умањена скала, мелодијски мол и еолски модус. – Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са једноставном импровизацијом. – Џез стандард и композиције из репертоара бразилских композитора у боса нова/ самба и трочетвртинском ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са једноставном импровизацијом. – Џез балада. – Џез етида. 		
Јавни наступи: два у току школске године		
Испитни програм: <ul style="list-style-type: none"> – Џез етида. – Техничке вежбе, умањена скала, мелодијски мол и еолски модус. – Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са једноставном импровизацијом. – Џез стандард или композиције из репертоара бразилских композитора у боса нова/самба или трочетвртинском ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са једноставном импровизацијом. – Комад. 		
Програм се изводи напамет.		

Назив предмета

ЏЕЗ ПЕВАЊЕ

Циљ

Циљ учења предмета Џез певање је развијање гласовних вештина за интерпретацију и фразирање у различитим стилевима џеза кроз индивидуално и групно музичко искуство којим се подстиче развијање музичке и техничке флексибилности и осетљивости, креативност, естетска сензибилност, а ученик се мотивише и оспособљава за самостални јавни наступ и наставак уметничког школовања.

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства током певања џез композиција; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Техника дисања, импостација гласа, развијање опсега и покретљивости гласа. Фразирање кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде</p>

<ul style="list-style-type: none"> – ритмички и мелодијски парафрази задати нотни текст бродвејских и џез стандарда користећи различите ритмичке моделе; – правилно изведе мелодију би бап и хард бап стандарда користећи правилну артикулацију; – смостално осмисли и запише аранжмаски формат џез композиције коју изводи; – изводи џез етиде; – импровизује у оквиру бродвејског, џез, би бап и хард бап стандарда у различитим темпима, користећи одговарајућескале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – Изведе импровизовани соло у дабл тајму при извођењу баладе. – користи фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – свира џез композиције напамет; – користи доступне носиоце звука у циљу истраживања и слушања музике. 		<p>и једноставне џез шаблоне. Осмишљавање и записивање једноставних аранжмаских решења џез композиција које се изводе.</p> <p>Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси.</p> <p>Препознавање различитих би бап и хард бап стандарда кроз слушање џез музике.</p> <p>Различитости боса нова и свинг ритма и њихова имплементација.</p> <p>Примена дабл тајм темпа у импровизацији баладе.</p> <p>Вежбање фраза преко каденци II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Правилно певање тема би бап и хард бап стандарда, као једноставног импровизованог сола у различитим темпима, користећи одговарајуће скале, модусе и правилну артикулацију.</p> <p>Певање џез етида-транскрипција користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сет Ригс: Speech level singing – Ангело мјузик: Нон стоп ту Бразил – Ангело Мјузик: 444 џез стандарда – Боб Столоф:Рецепти за солирање преко џез стандарда – Шер: Реал бук <p>Аудио/видео примери:</p>
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – Хендрикс, Ламберт & Рос-избор – Ени Рос- избор – Ела Фитцџералд- избор – Сара Вон- избор – Курт Елинг- избор – Анита О Деј- избор – Енди Беј- избор – Квартет Предрага Ивановића- избор – Домаћи аутори- избор – Џез Месинџерс – избор – Клифорд Браун – избор – Ли Морган – избор – Мајлс Дејвис – избор – Сони Ролинс – избор – Чарли Паркер – избор – Бад Пауел – избор – Телониус Монк – избор – Винтон Кели – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Техничке вежбе. – Умањена скала, мелодијски мол и еолски модус, фразе преко каденце II-V-I. – Би бап стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Хард бап стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Бродвејске и џез композиције. – Композиције босанова и самба ритмике. – Џез етида. 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Матурски испит Програм се изводи напамет.</p>		

ЏЕЗ КЛАВИР

Назив предмета **ЏЕЗ КЛАВИР**

Циљ **Циљ** учења предмета Џез клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и яез музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени основе клавирске технике у свирању техничких вежби, етида и яез стандарда; – разликује и технички слободно изводи ритмичке начине свирања карактеристичне за яез стилу дурским и доминантним "бибап" скалама; – примени основе клавирске технике у свирању техничких вежби, етида и яез стандарда; – демонстрира врсте четворозвука – септакорда и сектакорда и идентификује их на свим ступњевима стандардних и "би бап" скала; – дефинише хармонски систем септакорада и тензија и примењује га у интерпретацији; – дефинише "6th/diminished" хармонски систем (блок акорди) и примењује га у интерпретацији; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Клавирска техника - принцип активних врхова прстију, преноса тежине, улоге палца, зглоба руке и основе прсторета</p> <p>Дурске "би бап" и доминантне "би бап" скале.</p> <p>Пентанонске и блуз скале.</p> <p>Хармонски систем септакорада и тензија.</p> <p>"6th/diminished" хармонски систем.</p> <p>Једноставнији яез стандарди и блуз песме.</p> <p>Свирање у ансамблу.</p> <p>Стрејт (straight) и свинг/шафл (swing/shuffle) начини свирања</p> <p>Основно вођење гласова ("voicelading").</p> <p>Трогласни, четворогласни и петогласни сазвучје - воисинг са основним тоном у хармонском систему септакорада и тензија.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – дефинише дурску и молску пентатонску као и дурску и молску блуз скалу и употребљава их у импровизацији; – разликује основне поделе метричке јединице у џезу; – препозна шифре акорада са или без алтерација и педалне "слеш" акорде; – изведе хармонску везу 2-5-1 трогласно са основним тоном примењујући принципе основног кретања гласова ("voiceleading") у дванаест тоналитета; – препозна једноставне џез форме попут 12-тактне блуз форме и 16-тактне AA или AA1 форме; – импровизује на блуз форму уз пратњу другог инструмента користећи блуз скале, доминанту "би бап" скалу и тонове септакорада као и четворогласни слог без основног тона у левој руци; – изводи џез стандарде у једном тоналном центру уз пратњу другог инструмента. 		<p>"Downbeat" и "Upbeat" ("Ofbeat").</p> <p>Стандардне шифре акорада са и без тензија и акордске "слеш" шифре.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Оскар Питерсон:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џез етиде и комади 1 – Џез етиде и комади 2 <p>Драгиша Буха – 557 Џез Стандарада</p> <p>Mark Levine – Jazz Piano Book</p> <p>Аудио визуелни примери извођача</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pete Johnson – Memphis Slim – Phill Moore – Count Basie – Duke Ellington – Barry Harris – Oscar Peterson
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Две етиде или комада Оскара Питерсона – Две вежбе или менуета Оскара Питерсона – Три једноставна блуз стандарда – Три једноставна џез стандарда у једном тоналном центру 		
<p>Јавни наступи: 2 утоку школске године</p>		
<p>Програм испитана крају школске године (изводи се напамет):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Скале или техничке вежбе 2) Класична или џез етида 3) Једна блуз песма 4) Један џез стандард 5) Комад по избору (џез стандард) 		

Кључне речи: тон, слушање музике, свирање, музичка фраза, стил, импровизација.

Назив предмета **ЏЕЗ КЛАВИР**

Циљ **Циљ** учења предмета Џез клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и џез музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени основе клавирске технике у свирању техничких вежби, етида и џез стандарда; – интерпретира молске "би бап" скале у свим тоналитетима; – интерпретира хармонску везу 2 5 1 у молу петогласно са основним тоном у 12 тоналитета; – прочита са листа акорде петогласно са основним тоном у песми по избору; – дефинише модусе дурске скале и припадајуће акорде са шифрама (акорд-скала теорија); – конструише и интерпретира једноставан увод (intro) у песму по избору; – интерпретира "walkingbas" свирање на клавиру са пратњом у десној руци; – примењује хармонски систем "bth/diminished" у молу; – примени концепт "thickenedlines" у извођењу џез стандарда; – дефинише функцију "turnaround" хармонске везе и примењује је у џез песмама; – интерпретира "rhythm change" стандард; – интерпретира молски блуз стандард; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Клавирска техника</p> <ul style="list-style-type: none"> – принцип активних врхова прстију, преноса тежине, улоге палца, зглоба руке и основе прсторедра – видео примери Марте Аргерич и Иве Погорелића <p>Хармонија и хармонски слогови</p> <ul style="list-style-type: none"> – "turnaround" – педална функција басовог тона у хармонским везама – "thickenedlines" ("handful" chords) концепт хармонизовања мелодије и примена у пратњи – "walkingbas" и четворогласни слог без основног тона – "Chain of dominants" – ланац доминантних акорада <p>Chord/Scale theory – Теорија акорада и припадајућих скала – Модуси дурске лествице са припадајућим акордима.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – импровизује на хармоније задате песме користећи основне мелодијске елементе; – транскрибује, анализира и интерпретира задати соло одређеног извођача са аудио примера. 		<p>Основи импровизације, мелодијски елементи и фразирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – арпеђа, тетракорди и скале – "approachnote" (дијатонске и хроматске пролазнице), – "enclosure" употреба пролазница, – примена триоле, – интерпретација дурске, молске и доминанте "би бап" скале и арпеђа на "offbeat" легато и стакато артикулацијом користећи метроном, – вежбе свирања једног или више мелодијских елемената кроз "би бап" скалу по избору кроз четири октаве у обе руке, – вежбе пратње четворогласно левом руком на "downbeat" и "upbeat", – вежбе пратње петогласно у обе руке на "downbeat" и "upbeat", – анализа транскрибованих сола. <p>Транскрипције сола извођача:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Horace Silver – Les McCan – Boby Timons – Nat "King" Cole – Teddy Wilson – Oscar Peterson – Sonny Clark <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Драгиша Буха – 557 Џез Стандарада – Mark Levine – Jazz Piano Book – Bert Ligon – Comprehensive technique for jazz musician
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – Bill Dobbins – The Contemporary Jazz Pianist vol. 1-4 – Jerry Bergonzi – Inside Improvisation serie vol. 1-5 – David Bakker – Jazz Improvisation – Jerry Cocker – Elements of the jazz language for the developing improviser
Обавезни минимум програма: Две "rhythmchanges" песме Два Бродвејска стандарда Два стандарда по избору Две транскрипције једноставнијих сола		
Јавни наступи: 2 у току школске године		
Програм испита на крају школске године (изводи се напамет): <ol style="list-style-type: none"> 1) Класична или џез етида 2) Скале или техничке вежбе 3) "Rhythm changes" стандард 4) Бродвејски џез стандард 5) Комад (џез стандард по избору) 		

Назив предмета

ЏЕЗ КЛАВИР

Циљ

Циљ учења предмета Џез клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и џез музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени елементе клавирске технике; – интерпретира хармонску везу 2 5 1 у дуру и молу петогласном слогу без основног тона, са могућим алтерацијама у 12 тоналитетима; – дефинише алтеровану 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Клавирска техника <ul style="list-style-type: none"> – принцип свирања репетиције појединачних тонова, октава и акорада. – принципистовременог и разложеног свирања секвентних интервала и прстореди. Chord/Scale theory – Теорија акорада

<p>скалу и употребљава је функционално;</p> <ul style="list-style-type: none"> – дефинише једну од основних техника рехармонизације "triton substitution" и примењује их у извођењу џез стандарда; – интерпретира педалну функцију басовог тона са заменицима доминанте у хармонској прогресији 1 6 2 5; – дефинише основе "upper structure triad" хармонске технике и примењује је у интерпретацији џез стандарда; – примењује "drop 2" технику "6th/diminished" хармонског система у интерпретацији џез стандарда; – чита са листа шифре задате песме петогласно са основним тоном и са могућим алтерацијама; – примењује мелодијске елементе у импровизацији у џез стандардима; – дефинише основни латино џез ритмички патерн ("clave") и примењује га у интерпретацији; – интерпретира напреднију "rhythm change" стандард песму; – интерпретира Латин/стрејт џез стандард; – изводи џез стандард у $\frac{3}{4}$ такту; – транскрибује, анализира и интерпретира једноставнија сола одређених џез интерпретатора. 		<p>и припадајућих скала</p> <ul style="list-style-type: none"> – алтерована скала и доминантни алтеровани акорд – "6th/diminished" хармонски систем – хармонски систем септакорада и тензија. <p>Основи импровизације, мелодијски елементи и фразирање</p> <ul style="list-style-type: none"> – "delayed resolution"- одложено мелодијско разрешење – скале кроз хармонску везу 2 5 1 – мелодијски елемент или комбинације неколико елемената кроз хармонску везу 2 5 1 – патерн – дефиниција и конструкција једноставних. <p>Ритам – "Clave" ритмички патерн.</p> <p>Хармонија и хармонски слогови:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи рехармонизације <ul style="list-style-type: none"> – "triton substitution" – тритон замена – терцно сродни акорди – хармонска веза 2 5 1 у функцији рехармонизације 2. Шифре "слеш" акорада 3. "Upper structure triad" концепт хармонског сазвучја 4. "drop 2" техника 6th/diminished" хармонског система. <p>Транскрипције сола извођача по избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bill Evans – Oscar Peterson – Phineas Newborn – Sonny Clark – Ahmad Jamal – George Shearing <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Драгиша Буха – 557 џез
--	--	---

		<p>Стандарада</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mark Levine – Jazz Piano Book – Bert Ligon – Comprehensive technique for jazz musician – Bill Dobbins – The Contemporary Jazz Pianist vol. 1-4 – Jerry Bergonzi – Inside Improvisation serie vol. 1-5 – David Bakker – Jazz Improvisation – Jerry Cocker – Elements of the jazz language for the developing improviser.
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Два Босанова стандарда – Два стандарда у $\frac{3}{4}$ такту – Два Бродвејска стандарда – Три транскрипције 		
<p>Јавни наступи: 2 у току школске године</p>		
<p>Програм испита на крају школске године (изводи се напамет):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Џез или класична етида 2) Скале или техничке вежбе 3) Боса нова стандард 4) Џез стандард у $\frac{3}{4}$ такту 5) Бродвејски стандард 6) Комад (џез стандард по избору) 		

Назив предмета **ЏЕЗ КЛАВИР**

Циљ **Циљ** учења предмета Џез клавир је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и џез музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке способности, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примени принципе напредне клавирске технике у интерпретацији; – употребљава пентатонски хармонски систем са сазвучјима у интерпретацији џез стандарда; – разликује принципе лествичне (“Same distance”) и паралелне (“Constant Structure”) употребе сазвучја у интерпретацији; – употребљава симетричне октатонске скале и сазвучја у интерпретацији џез стандарда; – интерпретира сложеније уводе (intro) у џез стандарде; – препознаје шифре свих “слеш” акорада; – изводи читање са листа задате песме и хармонизује их савладаним хармонским концептима сазвучја; – употребљава самостално изграђене патерне у импровизацији; – интерпретира “хард бап” стандард; – интерпретира “би бап” џез стандард; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Клавирска техника – динамичко издвајање гласова у сазвучју.</p> <p>Chord/Scale theory – Теорија акорада и припадајућих скала:</p> <ul style="list-style-type: none"> – пентатонска скала и пентатонски хармонско сазвучје – “So What” акорд, – симетричне октатонске скале и припадајући акорди. <p>Хармонија и хармонски слогови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Паралелна “Constant Structure” и лествична “Same distance” техника употребе сазвучја 2) Шифре “слеш” акорада 3) “Bird Changes” <p>Основи импровизације, мелодијски елементи и фразирање:</p> <ul style="list-style-type: none"> – конструкција једноставних патерна – екстраковање патерна из транскрипција – писање сола. <p>Клавирске соло џез интерпретације различитих извођача – анализе.</p> <p>Транскрипције сола извођача по</p>

<ul style="list-style-type: none"> – интерпретира џез баладу; – транскрибује, анализира и изводи сола одређених џез интерпретатора; – употребљава различите хармонске концепте и сазвучја у соло интерпретацији и свирању у ансамблу. 		<p>избору:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bud Powell – Lennie Tristano – Winton Kelly – Bill Evans – Herbie Hancock – Cedar Walton – Hank Jones <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Драгиша Буха – 557 Џез Стандарда – Bert Ligon – Comprehensive technique for jazz musician – Bill Dobbins – The Contemporary Jazz Pianist vol. 1-4 – Jerry Bergonzi – Inside Improvisation serie vol. 1-5 – David Bakker – Jazz Improvisation – Jerry Cocker – Elements of the jazz language for the developing improviser
<p>Обавезни минимум програма: Два "би бап" стандарда Два "хард бап" стандарда Две џез баладе Три транскрипције</p>		
<p>Јавни наступи: минимум 4 у току школске године</p>		
<p>Матурски испит</p>		

ЏЕЗ ГИТАРА

Назив предмета

ЏЕЗ ГИТАРА

Циљ

Циљ учења предмета Џез гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – користи свинг ритам у извођењу џез композиција; – изводи блуз теме и мелодије једноставних џез стандарда у једном тоналном центру; – импровизује у оквиру блуз форме користећи одговарајућу блуз скалу или миксолидијски модус; – изводи једноставне класичне етиде; – самостално свира џез композије напамет; – испољи самопоуздање у току јавног наступа. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Техничке вежбе (лествице, интервали, трозвуци, четворозвуци, џез или класичне етиде). Прстореди за дурске и молске лествице. Блуз скала. Модуси у дурском тоналном центру. Септакорди: Терминологија и свирање шифри. Свинг осмине и артикулација. Блуз импровизација.</p> <p>Свирање једноставних џез стандарда без модулација. Хармонска веза II-V-I у дуру и молу (у свим тоналитетима).</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – В.Г.Левит: Модерни гитариста – Џо Пас: Гитарски стил – Д.Буха: Џез стандарди 557 – В.Г.Левит: Класичне етиде за свирање трзалицом
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Две лествице (дурска, природни мол, блуз скала, миксолидијски модус) 		

<ul style="list-style-type: none"> – Блуз уз пратњу једног инструмента или ансамбла – Џез стандард у једном тоналном центру
Јавни наступи: два у току школске године
Испитни програм: <ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Лествице (дурска, природни мол, блуз скала, миксолидијски модус) – Блуз – Џез стандард у једном тоналном центру – Комад
Програм се изводи напамет уз пратњу једног инструмента или ансамбла

Кључне речи: Тон, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон, стил, импровизација.

Назив предмета

ЏЕЗ ГИТАРА

Циљ

Циљ учења предмета Џез гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105 часова

480

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – користи свинг ритам у извођењу композиција; – изводи једноставне класичне и џез етиде; – импровизује у оквиру „Rhythm Changes” форме, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника или ансамбла; – изводи једноставне бродвејске стандарде у једном тоналном центру; – користи одговарајуће скале у оквиру импровизације преко хармонске везе II-V-I; – свира композије напамет; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техничке вежбе (лествице, интервали, трозвуци, четворозвуци, класичне или џез етиде).</p> <p>Модуси из хармонског и мелодијског мола.</p> <p>Препознавање „Rhythm Changes” форме кроз слушање.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко „Rhythm Changes” форме.</p> <p>Вантоналне доминанте.</p> <p>Ланац доминанти.</p> <p>„Walking bass” пратња.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – В.Г.Левит: Модерни гитариста – Џо Пас: Гитарски стил

– испољи самопоуздање у току јавног наступа.		– Д.Буха: Џез стандарди 557 – В.Г.Левит: Класичне етиде за свирање трзалицом.
Обавезни минимум програма:		
<ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Две лествице (хармонски и мелодијски мол) – „Rhythm Changes” уз пратњу једног инструмента или ансамбла – Бродвејски стандард (са једним тоналним центром) 		
Јавни наступи: два у току школске године		
Испитни програм:		
<ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Лествице (хармонски и мелодијски мол) – „Rhythm Changes” – Бродвејски стандард (са једним тоналним центром) – Комад (џез стандард по избору) 		
Програм се изводи напамет уз пратњу једног инструмента или ансамбла		

Назив предмета

ЏЕЗ ГИТАРА

Циљ

Циљ учења предмета Џез гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

481

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у свирању композиција и импровизацији; – изводи класичне и џез етиде; – импровизује у оквиру бродвејских стандарда (са модулацијом) у различитим 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Техничке вежбе (лествице, интервали, трозвуци, четворозвуци, класичне или џез етиде).</p> <p>Умањена и целостепена скала.</p> <p>Тритонусна субституција.</p> <p>Дроп 2 и Дроп 3 обртаји четворозвука и употреба у пратњи.</p> <p>Боса нова ритам и варијације.</p> <p>Транскрипције сола гитариста и дувача.</p> <p>Импровизација у оквиру стандарда различитих ритмова</p>

темпима, користећи одговарајуће скале; – изводи композиције у метру $\frac{3}{4}$; – изводи боса нова композиције; – свира композиције напамет; – испољи самопоуздање у току јавног наступа.		(свинг, боса нова) и метра (четворочетвртински и трочетвртински) ЛИТЕРАТУРА: – М.Гудрик: Напредни гитариста – Џо Пас: Гитарски стил – Д.Буха: Џез стандарди 557 – В.Г.Левит: Класичне етиде за свирање трзалицом – Џ.Рејни: 10 џез сола
Обавезни минимум програма: – Класична или џез етида – Лествице (3 умањене и 2 целостепене) – Боса нова – Џез стандард у 3/4		
Јавни наступи: два у току школске године		
Испитни програм: – Џез или класична етида – Лествице (3 умањене) – Боса нова – Џез стандард у $\frac{3}{4}$ – Бродвејски стандард (са модулацијом) – Комад (џез стандард по избору)		
Програм се изводи напамет уз пратњу једног инструмента или ансамбла		

Назив предмета

ЏЕЗ ГИТАРА

Циљ

Циљ учења предмета Џез гитара је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примењује специфична стилска музичка средства (артикулација и фразирање);	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Техничке вежбе (лествице, интервали, трозвуци, четворозвуци, класичне или џез етиде). Би бап лествице.

<ul style="list-style-type: none"> – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у свирању композиција и импровизацији; – изводи класичне и џез етиде; – импровизује у оквиру би бап стандарда у различитим темпима, користећи одговарајуће скале; – импровизује у оквиру хард бап стандарда у различитим темпима, користећи одговарајуће скале; – учествује на јавним наступима у оквиру школе и ван ње; – изводи џез баладе; – свира композије напамет; – испољи креативност и самопоуздање у току јавног наступа; – коментарише свој и наступ других ученика соло и у ансамблу. 		<p>Пентатонске лествице у џез импровизацији. Квартни слог. Свирање џез балада рубато. Креирање увода и каденци за џез баладе. “Bird” блуз. Свирање импровизованог сола преко би бап и хард бап стандарда уз употребу одговарајућих скала.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – М.Гудрик: Напредни гитариста – Џо Пас: Гитарски стил – Д.Буха: Џез стандарди 557 – В.Г.Левит: Класичне етиде за свирање трзалицом – Џ.Рејни: 10 џез сола – Џ.Бергонзи: Пентатоника
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Лествице (би бап скале) – Би бап стандард – Џез балада 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Матурски испит Програм се изводи напамет уз пратњу једног инструмента или ансамбла</p>		

ЏЕЗ БАС ГИТАРА

Назив предмета **ЏЕЗ БАС ГИТАРА**

Циљ **Циљ** наставе Бас гитаре је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> — примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); — користи свинг ритам у извођењу нотног текста; — разликује различите врсте блуз форме (дурски блуз, молски блуз); — свира више врста блуз форме користећи одговарајуће бас линије; — изводи једноставне класичне и џез етиде; — изводи једноставне џез стандарде; — учествује на јавним наступима у школи и ван ње; — испољи самопоуздање у току јавног наступа; — свира једноставне композиције напамет — користи доступне носиоце звука; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Поставка руке за пицкато свирање, вежбање скала са метрономом.</p> <p>Упознавање са функцијом бас инструмента у оркестру, хармонском структуром блуза као и са његовом рехармонизацијом.</p> <p>Упознавање са појмовима бас линија и тзв. 'шетајући бас' (walking bass) и вежбање са метрономом.</p> <p>Вежбање једноставнијих класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Свирање блуза (дурски блуз, молски блуз),у разним тоналитетима, вежбање са метрономом.</p> <p>Свирање једноставнијих џез стандарда нпр.(Autumn Leaves"“Beautiful Love”)</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – Р. Браун Бас метод – Д. Буха: 557 џез стандарда <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Оскар Питерсон трио – избор – Ахмад Џамал трио – избор – Лирој Винигар – избор – Џими Блантон – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Три дурске и три молске скале – Блуз (по избору) уз пратњу једног инструмента или плејалонга (playalong) 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Три дурске и три молске скале – Класична или џез етида – Блуз (по избору) уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Комад (џез стандард по избору) <p>Програм се изводи напамет.</p>		

Назив предмета **ЏЕЗ БАС ГИТАРА**

Циљ **Циљ** наставе бас гитаре је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – користи свинг ритам у извођењу нотног текста; – свира импровизоване бас 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Упознавање са хармонским везама I-V-I као и појмом 'turnaround' и њихова практична примена.</p> <p>Скале: умањена скала (3), прекомерна скала (2).</p>

<p>линије као ритмичку и хармонску подршку солистима у оркестру;</p> <ul style="list-style-type: none"> — импровизује у оквиру више врста „rhythm changes“ форме у различитим темпима, уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; — изводи једноставне класичне и џез етиде; — изводи једноставне бродвејске стандарде , уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; — користи једноставне фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“; — свира композиције напамет и учествује на јавним наступима у школи и ван ње; — испољи самопоуздање у току јавног наступа — користи доступне носиоце звука. 		<p>Вежбе препознавања ‘rhythm changes’ форме кроз слушање и примена исте у пракси, вежбање са метрономом.</p> <p>Вежбање фраза преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованих бас линија у оквиру пратње солиста у оркестру.</p> <p>Свирање једноставнијих сола у блузу и ‘rhythm changes’ користећи скале, разложене акорде и сл.</p> <p>Вежбе препознавања једноставнијих бродвејских стандарда и њихово свирање у једном тоналном центру у различитим темпима.</p> <p>Упознавање са молским блузом и његовом хармонском структуром, вежбање са метрономом.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> — Реј Браун Бас метод — Д. Буха: 557 џез стандарда — Аудио/видео примери: — Оскар Питерсон трио – избор — Ахмад Џамал трио – избор — Оскар Петифорд – избор — Нет Кинг Кол трио – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Умањена скала, прекомерна скала и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета — Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		

— ‘Rhythm Changes’ уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом
Јавни наступи: два у току школске године
Испитни програм:
<ul style="list-style-type: none"> — Умањена скала, прекомерна скала и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета — Класична или џез етида — Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом — ‘Rhythm Changes’ уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом — Комад (џез стандард по избору)
Програм се изводи напамет.

Кључне речи: Тон, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон, стил, импровизација.

Назив предмета

ЏЕЗ БАС ГИТАРА

Циљ

Циљ наставе Бас гитаре је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

487

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> — примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); — разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању нотног записа и импровизацији; — свира импровизоване бас линије као ритмичку и хармонску подршку солистима у оркестру; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Вежбе фразирања кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси из свих тоналитета.</p> <p>Вежбе препознавања различитих бродвејских стандарда кроз слушање.</p>

<ul style="list-style-type: none"> — импровизује у оквиру бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; — изводи класичне и џез етиде; — изводи џез стандарде различитог ритма (свинг, боса нова) и метра (4/4 и 3/4) уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; — користи фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“; — учествује на јавним наступима у школи и ван ње; — испољи самопоуздање у току јавног наступа; — свира композиције напамет; — користи доступне носиоце звука. 		<p>Одлике боса нова ритма.</p> <p>Вежбање фраза преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованих бас линија у оквиру пратње солиста у оркестру.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Вежбање класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Вежбање џез стандарда различитих ритмова (свинг, боса нова) и метра (4/4 и 3/4).</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> — Реј Браун Бас метод — Д. Буха: 557 џез стандарда <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Џез Месинџерс – избор — Клифорд Браун – избор — Ли Морган – избор — Мајлс Дејвис – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета — Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом — Џез стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета 		

- Класична или џез етида
- Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом
- Џез стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом
- Џез стандард у 3/4 такту уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом
- Комад (џез стандард по избору)

Програм се изводи напамет.

Назив предмета **ЏЕЗ БАС ГИТАРА**

Циљ **Циљ** наставе Бас гитаре је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99 часова**

489

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању нотног записа и импровизацији; – свира импровизоване бас линије као ритмичку и хармонску подршку солистима у оркестру; – импровизује у оквиру би бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Вежбе фразирања кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси из свих тоналитета.</p> <p>Одлике стилова би-бап и хард-бап.</p> <p>Свирање импровизованих бас линија у оквиру пратње солиста у оркестру.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко би-бап и хард-бап стандарда у различитим</p>

<ul style="list-style-type: none"> — изводи класичне и џез етиде; — импровизује у оквиру хард бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; — свира џез баладе као пратећи и солистички инструмент; — користи фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“; — учествује на јавним наступима у школи и ван ње; — испољи самопоуздање у току јавног наступа; — свира композиције; напамет; — користи доступне носиоце звука. 		<p>темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе као и хармонске везе II-V-I и „turnaround“.</p> <p>Вежбање класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Свирање и импровизација џез балада са нагласком на лирско изражавање у темама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> — Реј Браун Бас метод — Д. Буха: 557 џез стандарда — Аудио/видео примери: — Џез Месинџерс – избор — Клифорд Браун – избор — Ли Морган – избор — Мајлс Дејвис – избор — Сони Ролинс – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета — Би-бап стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом — Хард-бап стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Матурски испит</p>		

ЏЕЗ КОНТРАБАС

Назив предмета **ЏЕЗ КОНТРАБАС**

Циљ **Циљ** наставе Џез контрабаса је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **105 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> — примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); — користи свинг ритам у извођењу нотног текста; — разликује различите врсте блуз форме (дурски блуз, молски блуз); — свира више врста блуз форме користећи одговарајуће бас линије; — изводи једноставне класичне и џез етиде; — изводи једноставне џез стандарде; — учествује на јавним наступима у школи и ван ње; — испољи самопоуздање у току јавног наступа; — свира једноставне композиције напамет — користи доступне носиоце звука; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Поставка руке за пицкато свирање, вежбање скала са метрономом.</p> <p>Упознавање са функцијом бас инструмента у оркестру, хармонском структуром блуза као и са његовом рехармонизацијом.</p> <p>Упознавање са појмовима бас линија и тзв. 'шетајући бас' (walking bass) и вежбање са метрономом.</p> <p>Вежбање једноставнијих класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Свирање блуза (дурски блуз, молски блуз),у разним тоналитетима, вежбање са метрономом.</p> <p>Свирање једноставнијих џез стандарда нпр.(Autumn Leaves"“Beautiful Love”).</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>— Р. Браун Бас метод</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – Д. Буха: 557 џез стандарда <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Оскар Питерсон трио – избор – Ахмад Џамал трио – избор – Лирој Винигар – избор – Џими Блантон – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Три дурске и три молске скале – Блуз (по избору) уз пратњу једног инструмента или плејалонга (playalong) 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Три дурске и три молске скале – Класична или џез етида – Блуз (по избору) уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Комад (џез стандард по избору) <p>Програм се изводи напамет.</p>		

Кључне речи: Тон, слушање музике, свирање, музичка фраза, музички бонтон, стил, импровизација.

Назив предмета

ЏЕЗ КОНТРАБАС

Циљ

Циљ наставе Џез контрабаса је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – користи свинг ритам у извођењу нотног текста; – свира импровизоване бас линије као ритмичку и хармонску подршку 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Упознавање са хармонским везама I-V-I као и појмом 'turnaround' и њихова практична примена.</p> <p>Скале: умањена скала (3), прекомерна скала (2).</p> <p>Вежбе препознавања 'rhythm</p>

<p>солистима у оркестру;</p> <ul style="list-style-type: none"> – импровизује у оквиру више врста „rhythm changes“ форме у различитим темпима, уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; – изводи једноставне класичне и џез етиде; – изводи једноставне бродвејске стандарде, уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; – користи једноставне фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа – свира композиције напамет; – користи доступне носиоце звука. 		<p>changes’ форме кроз слушање и примена исте у пракси, вежбање са метрономом.</p> <p>Вежбање фраза преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованих бас линија у оквиру пратње солиста у оркестру.</p> <p>Свирање једноставнијих сола у блузу и ‘rhythm changes’ користећи скале, разложене акорде и сл.</p> <p>Вежбе препознавања једноставнијих бродвејских стандарда и њихово свирање у једном тоналном центру у различитим темпима.</p> <p>Упознавање са молским блузом и његовом хармонском структуром, вежбање са метрономом.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Реј Браун Бас метод – Д. Буха: 557 џез стандарда <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Оскар Питерсон трио – избор – Ахмад Џамал трио – избор – Оскар Петифорд – избор – Нет Кинг Кол трио – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Умањена скала, прекомерна скала и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета – Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – ‘Rhythm Changes’ уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		

<p>Јавни наступи: два у току школске године</p> <p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Умањена скала, прекомерна скала и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета – Класична или џез етида – Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – ‘Rhythm Changes’ уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Комад (џез стандард по избору) <p>Програм се изводи напамет.</p>
--

Назив предмета

ЏЕЗ КОНТРАБАС

Циљ

Циљ наставе Џез контрабаса је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

494

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању нотног записа и импровизацији; – свира импровизоване бас линије као ритмичку и хармонску подршку солистима у оркестру; – импровизује у оквиру бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, уз пратњу наставника на клавиру или 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Вежбе фразирања кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси из свих тоналитета.</p> <p>Вежбе препознавања различитих бродвејских стандарда кроз слушање.</p> <p>Одлике боса нова ритма.</p> <p>Вежбање фраза преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом</p>

<p>„плејалонг“ (play along) трака;</p> <ul style="list-style-type: none"> — изводи класичне и џез етиде; — изводи џез стандарде различитог ритма (свинг, боса нова) и метра (4/4 и 3/4) уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; — користи фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“; — учествује на јавним наступима у школи и ван ње; — свира композиције напамети испољи самопоуздање у току јавног наступа; — користи доступне носиоце звука у слушању и истраживању џез музике. 		<p>артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованих бас линија у оквиру пратње солиста у оркестру.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Вежбање класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Вежбање џез стандарда различитих ритмова (свинг, боса нова) и метра (4/4 и 3/4).</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Реј Браун Бас метод – Д. Буха: 557 џез стандарда <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џез Месинџерс – избор – Клифорд Браун – избор – Ли Морган – избор – Мајлс Дејвис – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета – Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Џез стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета – Класична или џез етида – Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Џез стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Џез стандард у 3/4 такту уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са 		

импровизацијом – Комад (џез стандард по избору) Програм се изводи напамет.

Назив предмета **ЏЕЗ КОНТРАБАС**

Циљ **Циљ** наставе Џез контрабаса је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Четврти**
 Годишњи фонд часова **99 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> — примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); — разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању нотног записа и импровизацији; — свира импровизоване бас линије као ритмичку и хармонску подршку солистима у оркестру; — импровизује у оквиру би бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; — изводи класичне и џез етиде; — импровизује у оквиру хард бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Вежбе фразирања кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси из свих тоналитета.</p> <p>Одлике стилова би-бап и хард-бап.</p> <p>Свирање импровизованих бас линија у оквиру пратње солиса у оркестру.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко би-бап и хард-бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе као и хармонске везе II-V-I и „turnaround“.</p> <p>Вежбање класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p>

<p>трака;</p> <ul style="list-style-type: none"> — свира џез баладе као пратећи и солистички инструмент; — користи фразе и одговарајуће скале преко хармонске везе II-V-I и „turnaround“; — учествује на јавним наступима у школи и ван ње; — свира композиције напамети испољи самопоуздање у току јавног наступа; — користи доступне носиоце звука приликом слушања џез музике; 		<p>Свирање и импровизација џез балада са нагласком на лирско изражавање у темама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> — Реј Браун Бас метод — Д. Буха: 557 џез стандарда <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Џез Месинџерс – избор — Клифорд Браун – избор — Ли Морган – избор — Мајлс Дејвис – избор — Сони Ролинс – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета — Би-бап стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом — Хард-бап стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Матурски испит</p>		

ЏЕЗ САКСОФОН

Назив предмета

ЏЕЗ САКСОФОН

Циљ

Циљ наставе Џез саксофон је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – користи свинг ритам у извођењу; – разликује различите врсте блуз форме кроз слушање; – импровизује у оквиру више врста блуз форме у различитим темпима, користећи одговарајућу блуз скалу уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; – изводи једноставне класичне и џез етиде; – изводи једноставне џез стандарде; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – самостално свира једноставне композиције напамет; – самостално користи доступне носиоце звука у 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Вежбе фразирања кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Блуз скале: Це, Де, Е, Еф, Ге и А</p> <p>Блуз форма: дурски блуз, молски блуз, блуз са Бе делом</p> <p>Одлике свинг ритма</p> <p>Свирање импровизованог сола преко више форма блуза користећи одговарајућу блуз скалу у различитим темпима</p> <p>Вежбање једноставних класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију</p> <p>Вежбање једноставних џез стандарда</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Нелсон: Патерни за импровизацију – Д. Буха: 557 џез стандарда – Г. Лакур: 28 етида – Џ. Кокер: Џез шаблони

истраживању и слушању џез музике.		Аудио/видео примери: – Каунт Бејзијев велики оркестар – избор – Луис Армстронг – избор – Колман Хоукинс – избор – Лестер Јанг – избор – Рој Елдриџ – избор – Дјук Елингтонов велики оркестар – избор – Чет Бејкер – избор – Мајлс Дејвис – избор
Обавезни минимум програма: – Три од шест блуз скала – Блуз уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Џез стандард (у једном тоналном центру)		
Јавни наступи: два у току школске године		
Испитни програм: – Класична или џез етида – Три од шест блуз скала – Блуз уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Џез стандард (у једном тоналном центру) – Комад Програм се изводи напамет.		

Назив предмета

ЏЕЗ САКСОФОН

Циљ

Циљ наставе Џез саксофон је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – користи свинг ритам у извођењу нотног текста;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Вежбе фразирања кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне. Скале и модуси: блуз скала из Це, Де, Еф, Ге, А, Бе и Ха; јонски, дорски и

<ul style="list-style-type: none"> – импровизује у оквиру више врста „rhythm changes“ форме (дурска, молска, са измењеним Бе делом) у различитим темпима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – изводи једноставне класичне и џез етиде; – изводи једноставне бродвејске стандарде у једном тоналном центруу различитим темпима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – користи једноставне фразе и одговарајуће скале преко каденци II-V-I и „turnaround“; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – самостално свира композиције напамет; – самостално користи доступне носиоце звука у истраживању и слушању џез музике. 		<p>миксолидијски модус из свих тоналитета.</p> <p>Вежбе препознавања „rhythm changes“ форме кроз слушање.</p> <p>Одлике свинг ритма.</p> <p>Вежбање једноставних фраза преко каденци II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко „rhythm changes“ форме (дурска, молска, са измењеним Бе делом) у различитим темпима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Вежбање једноставних класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Вежбање једноставних бродвејских стандарда у једном тоналном центру.</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Нелсон: Патерни за импровизацију – Д. Буха: 557 џез стандарда – Г. Лакур: 28 етида – Џ. Кокер: Џез шаблони <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Колман Хоукинс – избор – Клифорд Браун – избор – Чет Бејкер – избор – Мајлс Дејвис – избор – Сара Вон – избор – Били Холидеј – избор
<p>Обавезни минимум програма: Блуз скала, јонски, дорски и миксолидијски модуси из по једног различитог тоналитета</p>		

„rhythm changes“ уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом
Бродвејски стандард (у једном тоналном центру) уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом
Јавни наступи: два у току школске године
Испитни програм:
<ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Блуз скала, јонски, дорски и миксолидијски модуси из по једног различитог тоналитета – „Rhythm changes“ уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Бродвејски стандард (у једном тоналном центру) уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Комад
Програм се изводи напамет.

Назив предмета

ЏЕЗ САКСОФОН

Циљ

Циљ наставе Џез саксофон је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију; – импровизује у оквиру бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; – изводи класичне и џез етиде; – изводи џез стандарде различитог ритма (свинг, боса нова) и метра 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Вежбе фразирања кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси из свих тоналитета.</p> <p>Вежбе препознавања различитих бродвејских стандарда кроз слушање.</p> <p>Одлике боса нова ритма.</p> <p>Вежбање фраза преко каденци</p>

<p>(четворочетвртински, трочетвртински) уз одговарајуће скале и артикулацију уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи фразе и одговарајуће скале преко каденци II-V-I и „turnaround“; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа – самостално свира композиције напамет; – самостално користи доступне носиоце звука у истраживању и слушању џез музике. 		<p>II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Вежбање класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Вежбање џез стандарда различитих ритмова (свинг, боса нова) и метра (четворочетвртински и трочетвртински).</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Нелсон: Патерни за импровизацију – Д. Буха: 557 џез стандарда – Г. Лакур: 28 етида – Џ. Кокер: Џез шаблони <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џез Месинџерс – избор – Клифорд Браун – избор – Ли Морган – избор – Мајлс Дејвис – избор – Сони Ролинс – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета – Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Џез стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Класична или џез етида – Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета – Бродвејски стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		

- Џез стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом
- Комад

Програм се изводи напамет.

Назив предмета

ЏЕЗ САКСОФОН

Циљ

Циљ наставе Џез саксофон је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

99 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању нотног записа и импровизацији; – импровизује у оквиру би бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – изводи класичне и џез етиде; – импровизује у оквиру хард бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Вежбе фразирања кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси из свих тоналитета.</p> <p>Вежбе препознавања различитих би бап и хард бап стандарда кроз слушање.</p> <p>Одлике боса нова и свинг ритма.</p> <p>Вежбање фраза преко каденци II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко би бап и хард бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале</p>

<ul style="list-style-type: none"> – користи фразе и одговарајуће скале преко каденци II-V-I и „turnaround“; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – самостално свира композиције напамет; – самостално користи доступне носиоце звукаистраживању и слушању џез музике. 		<p>и модусе.</p> <p>Вежбање класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – О. Нелсон: Патерни за импровизацију – Д. Буха: 557 џез стандарда – Г. Лакур: 28 етида – Џ. Кокер: Џез шаблони <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џез Месинџерс – избор – Клифорд Браун – избор – Ли Морган – избор – Мајлс Дејвис – избор – Сони Ролинс – избор – Чарли Паркер – избор – Бад Пауел – избор – Телониус Монк – избор – Винтон Кели – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета – Би бап стандард уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом – Хард бап стандард у боса нова ритму уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Матурски испит Изводи се напамет.</p>		

ЏЕЗ ТРУБА

Назив предмета

ЏЕЗ ТРУБА

Циљ

Циљ наставе Џез труба је да код ученика развије интересовање и љубав према яез инструменту и яез музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105 часова

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – користи свинг ритам у извођењу композиције; – разликује различите врсте блуз форме кроз слушање; – импровизује у оквиру блуз форме у различитим темпима, користећи одговарајућу блуз скалу уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – изводи једноставне класичне и яез етиде; – изводи једноставне яез стандарде; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – самостално свира композиције напамет; – самостално користи доступне носиоце звука у истраживању и слушању яез музике. 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Фразирање кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне яез шаблоне.</p> <p>Блуз скале: Це, Де, Е, Еф, Ге и А.</p> <p>Блуз форма: дурски блуз, молски блуз.</p> <p>Одлике свинг ритма.</p> <p>Импровизовани соло преко блуз форме користећи одговарајућу блуз скалу у различитим темпима.</p> <p>Свирање једноставних класичних и яез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Једноставни яез стандарди, нпр: “Autumn Leaves”, “Beautiful Love” .</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ж. Б. Арбан:Метод за корнет

		<ul style="list-style-type: none"> – Д. Буха: 557 џез стандарда – Џ. МекНил: Уметност џез трубе – Џ. Кокер: Џез шаблони <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Каунт Беџијев велики оркестар – избор – Луис Армстронг – избор – Колман Хокинс – избор – Лестер Јанг – избор – Рој Елдриџ – избор – Дјук Елингтонов велики оркестар – избор – Чет Бејкер – избор – Мајлс Дејвис – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Три блуз скале; – Блуз; – Џез стандард (у једном тоналном центру). 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Испитни програм:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Три блуз скале; – Класична или џез етида; – Блуз уз пратњу једног инструмента или „плејалонга“ (playalong) са импровизацијом; – Џез стандард (у једном тоналном центру); – Комад(џез стандард по избору). <p>Испитни програм се изводи напамет, уз пратњу малог ансамбла од два до квартета, осим скала или техничких вежби и џез или класичне етиде коју кандидат изводи соло.</p>		

Назив предмета
Циљ

ЏЕЗ ТРУБА

Циљ наставе Џез труба је да код ученика развије интересовање и љубав према џез инструменту и џез музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Други

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
		Фразирање кроз скале,

<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – користи свинг ритам у извођењу композиције; – импровизује у оквиру више врста „rhythm changes“ форме у различитим темпима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – изводи једноставне класичне и џез етиде; – изводи једноставне бродвејске стандарде у једном тоналном центруу различитим темпима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – користи једноставне фразе и одговарајуће скале преко хармонских веза II-V-I и „turnaround“; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – самостално свира композиције напамет; – самостално користи доступне носиоце звука у истраживању и слушању џез музике. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>трозвучке и четворозвучке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: блуз скала из Це, Де, Еф, Ге, А, Бе и Ха; јонски, дорски и миксолидијски модус из свих тоналитета.</p> <p>Препознавање „rhythm changes“ форме кроз слушање.</p> <p>Одлике свинг ритма.</p> <p>Једноставне фразе преко хармонских веза II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко „rhythm changes“ форме (стандардна, са фригијским спустом, са измењеним Бе делом) у различитим темпима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Свирање једноставних класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Једноставни бродвејски стандарди у једном тоналном центру.</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ж. Б. Арбан:Метод за корнет – Д. Буха: 557 џез стандарда – Џ. МекНил: Уметност џез трубе – Џ. Кокер: Џез шаблони <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Колман Хокинс – избор
---	-------------------------------	--

		<ul style="list-style-type: none"> – Клифорд Браун – избор – Чет Бејкер – избор – Мајлс Дејвис – избор – Сара Вон – избор – Били Холидеј – избор
Обавезни минимум програма: <ul style="list-style-type: none"> – Блуз скала, јонски, дорски и миксолидијски модуси из по једног различитог тоналитета; – „Rhythm changes“; – Бродвејски стандард (у једном тоналном центру). 		
Јавни наступи: два у току школске године		
Испитни програм: <ul style="list-style-type: none"> – Блуз скала, јонски, дорски и миксолидијски модуси из по једног различитог тоналитета; – Класична или џез етида; – „Rhythm changes“ стандард; – Бродвејски стандард (у једном тоналном центру); – Комад (џез стандард по избору). <p>Испитни програм се изводи напамет, уз пратњу малог ансамбла од два до квартета, осим скала или техничких вежби и џез или класичне етиде коју кандидат изводи соло.</p>		

Назив предмета

ЏЕЗ ТРУБА

Циљ

Циљ наставе Џез труба је да код ученика развије интересовање и љубав према џез инструменту и џез музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

508

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању композиције и импровизацији; – импровизује у оквиру бродвејских стандарда у различитим темпима и 		Фразирање кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне. Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси из свих тоналитета. Препознавање различитих

<p>тоналитетима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи класичне и џез етиде; – изводи џез стандарде латино џез ритмова и трочетвртинског метра уз одговарајуће скале и артикулацију уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; – користи једноставне фразе и одговарајуће скале преко хармонских веза II-V-I и „turnaround“; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – самостално свира композиције напамет; – самостално користи доступне носиоце звука у истраживању и слушању џез музике. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>бродвејских стандарда кроз слушање.</p> <p>Одлике латино џез ритмова.</p> <p>Фразе преко хармонских веза II-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Импровизовани соло преко бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Вежбање класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>Џез стандарди латино џез ритмова и трочетвртинског метра.</p> <p style="text-align: center;">ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ж. Б. Арбан: Метод за корнет – Д. Буха: 557 џез стандарда – Џ. МекНил: Уметност џез трубе – Џ. Кокер: Џез шаблони <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џез Месинџерс – избор – Клифорд Браун – избор – Ли Морган – избор – Мајлс Дејвис – избор – Сони Ролинс – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета; – Бродвејски стандард са модулацијом; – Џез стандард у латино џез ритму; – Џез стандард у трочетвртинском метру. 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Испитни програм:</p>		

- Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета;
- Класична или џез етида;
- Бродвејски стандард (са модулацијом);
- Џез стандард у латино џез ритму;
- Џез стандард у трочетвртинском метру;
- Комад (џез стандард по избору).

Испитни програм се изводи напамет, уз пратњу малог ансамбла од два до квартета, осим скала или техничких вежби и џез или класичне етиде коју кандидат изводи соло.

Назив предмета **ЏЕЗ ТРУБА**

Циљ **Циљ** наставе Џез труба је да код ученика развије интересовање и љубав према џез инструменту и џез музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању композиције и импровизацији; – импровизује у оквиру би бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“ (play along) трака; – изводи класичне и џез етиде; – импровизује у оквиру хард бап стандарда у различитим темпима и 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Фразирање кроз скале, трозвуке и четворозвуке, етиде и једноставне џез шаблоне.</p> <p>Скале и модуси: умањена скала, мелодијски мол из свих тоналитета; јонски, дорски, миксолидијски и еолски модуси из свих тоналитета.</p> <p>Препознавање различитих би бап и хард бап стандарда кроз слушање.</p> <p>Одлике латино џез ритмова и свинг ритма.</p> <p>Фразе преко хармонских везалл-V-I и „turnaround“ са одговарајућом артикулацијом и скалама.</p> <p>Свирање импровизованог сола</p>

<p>тоналитетима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака;</p> <ul style="list-style-type: none"> – импровизује у оквиру џез баладе у различитим тоналитетима, користећи одговарајуће скале уз пратњу наставника на клавиру или „плејалонг“(play along) трака; – користи фразе и одговарајуће скале преко хармонских веза II-V-I и „turnaround“; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – самостално свира композиције напамет; – самостално користи доступне носиоце звука у истраживању и слушању џез музике. 		<p>преко би бап и хард бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко џез баладе у различитим тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Вежбање класичних и џез етида користећи одговарајућу артикулацију.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ж. Б. Арбан:Метод за корнет – Д. Буха: 557 џез стандарда – Џ. МекНил: Уметност џез трубе – Џ. Кокер: Џез шаблони <p>Аудио/видео примери:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џез Месинџерс – избор – Клифорд Браун – избор – Ли Морган – избор – Мајлс Дејвис – избор – Сони Ролинс – избор – Чарли Паркер – избор – Бад Пауел – избор – Телониус Монк – избор – Винтон Кели – избор
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Умањена скала, мелодијски мол и један од модуса (јонски, дорски, миксолидијски, еолски) из по једног различитог тоналитета; – Би бап стандард; – Хард бап стандард; – Џез балада. 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		
<p>Матурски испит Испитни програм се изводи напамет, уз пратњу малог ансамбла од два до квартета осим скала или техничких вежби и џез етиде коју кандидат изводи соло.</p>		

ЏЕЗ БУБЊЕВИ

Назив предмета

ЏЕЗ БУБЊЕВИ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Џез Бубњеви је да код ученика кроз индивидуално и групно музичко искуство развије моторичку флексибилност и индивидуалну креативност и способност за професионално свирање соло и/или у групи и наставак школовања на високим школама за яез музику.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

105

<p>ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – правилно седи за инструментом, поставља гард и држи палице на начин који је адекватан за постизање тона у датој ситуацији; – свира основне осминске и триолске ритмове на сету бубњева; – препозна ударачки инструмент и понови фразу коју је професор по свом избору одсвирао, тј. задао; – препозна “korus”, тј. круг од 12 тактова који представља форму блуз композиције; – чита са листа и свира једноставније етиде за добош које садрже украсе као што су једноструки и двоструки предудар; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	<p style="text-align: center;">ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Поставка тела, руку и ногу на сету бубњева са посебним освртом на координацију горњих и доњих екстремитета.</p> <p>Добијање квалитетног тона свих основних елемената сета бубњева у зависности од техничких захтева.</p> <p>Техника ногу на сету бубњева.</p> <p>Техничке вежбе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – акцентовање осмина, триола и шеснаестина; – извођење предудара и њихова примена; <p>Упознавање са основним рудиментима који садрже обрађену тематику.</p> <p>Осмински и триолски систем фразирања.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. и Ј. Шпрунк: Етидезадобош – Х. Кнауер: Практична школа за добош Џ. Шапин „Advanced modern drummer“ – R. Latam: „Advanced funk studies“

Обавезни минимум програма: Триолска џез етида из књиге „Advanced modernnd drummer“, етида на добошу, свирање једног џез стандарда у малом саставу
Јавни наступи: Интерни час одсека и наступ на дану школе
Програм испита: 1. У малом саставу одсвирати две композиције; један Блуз и један Џез стандард 2. Техничке вежбе; координација горњих и доњих екстремитета. 3. Класична етида на добошу 4. Џез етида на сету бубњева из током године пређене литературе

Назив предмета **ЏЕЗ БУБЊЕВИ**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Џез Бубњеви је да код ученика кроз индивидуално и групно музичко искуство развије моторичку флексибилност и индивидуалну креативност и способност за професионално свирање соло и/или у групи и наставак школовања на високим школама за џез музику.

Разред **Други**
Годишњи фонд часова **105**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – правилно користи технику десне и леве ноге на сету бубњева; – свира сложеније ритмичке фигуре које укључују претходно савладане нотне вредности и лигатуре на сету бубњева; – свира стилски различите триолске и осминске ритмове (рок, боса нова, ...) и прелазе (филове) на сету бубњева; – свира основни свинг ритам и компинг на сету бубњев; – свира основни шеснаестински ритам на сету бубњева; – примени различите начине решавања 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Свирање свинг ритма на чинели са триолским варијацијама на добошу и бас бубњу.</p> <p>Коришћење леве ноге (хај хет) у четвртинским и осминским вредностима док се фанк ритмови свирају са десном руком на чинели.</p> <p>Записивање двогласног ритмичког диктата.</p> <p>Употреба транскрипција у грађењу сопственог сола.</p> <p>Овладавање са обе врсте вирбл; прес и дабл.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. и Ј. Шпрунк: Етидезадобош – Х. Кнауер: Практична школа за добош

<p>техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања;</p> <p>- прочита са листа једнотактни ритам који има заступљено најмање 3 различита елемента од сета бубњева.</p>		<p>Џ. Шапин „Advanced modernd drummer“</p> <ul style="list-style-type: none"> – R. Latam: „Advanced funk studies“ – Тед Рид „Sincopation“ – Џон Рајли „The art of Bee Bop Drumming“
<p>Обавезни минимум програма:</p> <p>Триолска џез етида из књиге „Advanced modernd drummer“, шеснаестинска етида из књиге „Advanced funk studies“ етида на добошу са предударима ,свирање два џез стандарда у малом саставу</p>		
<p>Јавни наступи: Интерни час одсека и наступ на дану школе</p>		
<p>Програм испита:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У малом саставу одсвирати две композиције;један Ритам чејнџис и један бродвејски џез стандард 2. Техничке вежбе;координација горњих и доњих екстремитета. 3. Класична етида на добошу 4. Џез етида на сету бубњева из током године пређене литературе 		

Назив предмета

ЏЕЗ БУБЊЕВИ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Џез Бубњеви је да код ученика кроз индивидуално и групно музичко искуство развије моторичку флексибилност и индивидуалну креативност и способност за професионално свирање соло и/или у групи и наставак школовања на високим школама за џез музику.

514

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

105

<p>ИСХОДИ</p> <p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<ul style="list-style-type: none"> – свира сложеније ритмичке фигуре које укључују претходно савладане нотне вредности и лигатуре; – изводи динамичко нијансирање; – свира једноставније аранжмане у малом саставу са импроилованим кратким соло деоницама- 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Стилско свирање џез стандарда од периода Диксиленда преко Би Бапа, Хард Бапа све до почетака модерног џеза. Свирање са метлицама. Трочетвртински ритам са остинато фигуром на контра чинели, као и соло у поменутом ритму. Препознавање и свирање различитих подврста латино</p>

<p>„филиновима“;</p> <ul style="list-style-type: none"> – прати (свира) форму песме без бројања тактова, тј. препознаје веће тактовне структуре, као и делове песама, 8-16-32, ААБА... – са листа прочита акценте у једноставнијем биг бенд аранжману; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом самосталног вежбања и свирања; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – користи медије који су на располагању у сврху свог музичког развоја (за слушање музике, гледање концерата итд.). 		<p>ритмова, као и њихово записивање. Диктат са три ударачка инструмента. Основе брзог свинга. Соло у форми од 32 такта. Динамичко нијансирање - мецофорте, фортисимо, крешендо, декрешендо.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – П. и Ј. Шпрунк: Етидезадобош – Х. Кнауер: Практична школа за добош Џ. Шапин „Advanced modernd drummer“ – R. Latam: „Advanced funk studies“ – Тед Рид „Sincopation“ – Џон Рајли „The art of Bee Bop Drumming“ – Гари Честер „The New Breed“ – Марвин Далгрин, Елиот Фајн „4 Way Coordination“
<p>Обавезни минимум програма : Триолска џез етида из књиге „Advanced modernd drummer“, шеснаестинска етида из књиге „Advanced funk studies“ етида на добошу са вирблом, свирање три џез стандарда у малом и биг бенд саставу са соллом у 4/4 и ¾ такту.</p>		
<p>Јавни наступи : Интерни час одсека, наступ на дану школе и наступи са малим ансамблом џез одсека на џез фестивалима у Србији</p>		
<p>Програм испита:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У малом саставу одсвирати три композиције; једну у ¾ ритму и једну Боса Нову 2. Техничке вежбе; координација горњих и доњих екстремитета 3. Класична етида на добошу 4. Џез етида на сету Бубњева из током године пређене литературе 		

Назив предмета

ЏЕЗ БУБЊЕВИ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Џез Бубњеви је да код ученика кроз индивидуално и групно музичко искуство развије моторичку флексибилност и индивидуалну креативност и способност за професионално свирање соло и/или у групи и наставак школовања на високим школама за џез музику.

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **99**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – аргументовано, стилски упореди свирање најзначајнијих џез бубњара и препозна њихов утицај на млађе бубњаре; – примењује ознаке за динамичко нијансирање; – свира композиције у парном и непарном метру уз пратњу оркестра; – разуме математичку формулу полиритмије и примени је до вредности квинтоле; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; – напише соло за бубњеве од 32 такта у духу модерног џеза, користећи нотне вредности од целе ноте до тридесетдвојки; – палицама и метлицама свира џез стандарде у темпима: “Slow”, “Medium”, “Fast”; – са Биг Бендом одсвира композицију са ритмичком и метричком модулацијом; – користи медије који су на располагању у сврху свог музичког развоја (за слушање музике, гледање концерата..). 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Транскрипције пратње и сола најзначајнијих џез бубњара (десетак).</p> <p>Свирање исте композиције у различитим формацијама од трија до Биг Бенда, користећи цео динамички опсег метлица, палица и палицама са филц главом – малетс.</p> <p>Препознавање метричких подела на парне и непарне у непарном ритму и њихова примена на инструменту.</p> <p>Остинато на једном елементу и свирање сола на осталим елементима бубњева.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Џек Де Жонет „The art of modern jazz“ – Џак Кериген “12 etudes for a snare drum“ – Гери Џејфи „Poliritmija“ – Гари Честер „The New Breed“ – Марвин Далгрин, Елиот Фајн „4 Way Coordination“
<p>Обавезни минимум програма: Координацијски примери из књиге „The New Breed“, етида на добошу из књиге “12 etudes for a snare drum“, свирање три џез стандарда у малом и биг бенд саставу са солем у форми у непарном ритму</p>		
<p>Јавни наступи : Интерни час одсека, наступ на дану школе и наступи са малим ансамблом џез одсека на џез фестивалима у Србији</p>		
<p>Матурски испит</p>		

МАЛИ АНСАМБЛИ

Назив предмета

МАЛИ АНСАМБЛИ

Циљ

Циљ наставе предмета Мали ансамбли је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту, музици и заједничком извођењу музике кроз групно музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности и комуникације, естетског сензибилитета, ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад као и оспособљавање и мотивисање ученика за групни јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Први

Годишњи фонд часова

70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – користи свинг ритам у извођењу композиција и импровизацији; – импровизује у оквиру више врста блуз форме у различитим темпима, користећи одговарајућу блуз скалу, у оквиру малог ансамбла различитог формата; – препозна улогу сваког инструмента у малом џез ансамблу; – изводи задате композиције у тачном штиму са осталим извођачима; – комуницира са извођачима у групи кроз извођење композиција и импровизацију користећи ритам; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Одлике свинг ритма.</p> <p>Изразикојисекористе у џезмузици, нпр: „chorus“, „walk“, „trading“...</p> <p>Упознавање са инструментима типичним за мали џез ансамбл и њиховим улогама у џезмузици.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко више врста блуз форме (дурски блуз, молски блуз) у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Комуницирање са члановима малог ансамбла користећи ритам.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Д. Буха: <i>557 џез стандарда</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – изводи композиције напамет. 		
Обавезни минимум програма: <ul style="list-style-type: none"> – Извођење четири композиције и импровизовање у оквиру више врста блуз форме (дурски блуз, молски блуз, блуз са Бе делом) у различитим темпима, користећи одговарајућу блуз скалу, у оквиру малог ансамбла различитог формата. 		
Јавни наступи: два у току школске године		

Назив предмета

МАЛИ АНСАМБЛИ

Циљ

Циљ наставе предмета Мали ансамбли је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту, музици и заједничком извођењу музике кроз групно музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности и комуникације, естетског сензибилитета, ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад као и оспособљавање и мотивисање ученика за групни јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред

Други

Годишњи фонд часова

70 часова

518

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – користи свингритам у извођењу композиција и импровизацији; – импровизује у оквиру више врста „rhythm changes“ форме у различитим темпима, користећи одговарајуће скале, у оквиру малог ансамбла различитог формата; – изводи једноставне бродвејске стандарде у једном тоналном центру различитим темпима, 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Одлике свинг ритма.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко „rhythm changes“ форме (стандардна, са фригијским спустом, са измењеним Бе делом) у различитим темпима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Свирање једноставних бродвејских стандарда у једном тоналном центру.</p> <p>Вежбање “trading” комуницирања са члановима малог ансамбла.</p>

<p>користећи одговарајуће скале, у оквиру малог ансамбла различитог формата;</p> <ul style="list-style-type: none"> – изводи задате композиције у тачном штиму са осталим извођачима; – користи “trading” начин комуницирања са члановима малог ансамбла; – комуницира са извођачима у групи кроз извођење композиција и импровизацију користећи ритам; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – изводи композиције напамет. 		<p>Комуницирање са члановима малог ансамбла користећи ритам.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Д. Буха: 557 џез стандарда</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – извођење две композиције и импровизовање у оквиру „rhythm changes“ у различитим темпима, користећи одговарајуће скале и модусе, у оквиру малог ансамбла различитог формата; – извођење два једноставна бродвејска стандарда у једном тоналном центруу различитим темпима, користећи одговарајуће скале и модусе, у оквиру малог ансамбла различитог формата. 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		

Назив предмета **МАЛИ АНСАМБЛИ**

Циљ **Циљ** наставе предмета Мали ансамбли је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту, музици и заједничком извођењу музике кроз групно музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности и комуникације, естетског сензибилитета, ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад као и оспособљавање и мотивисање ученика за групни јавни наступи наставак уметничког школовања

Разред **Трећи**
Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању композиција и импровизацији; – изводи џез стандарде латино џез ритмова и трочетвртинског метра уз одговарајуће скале и артикулацију у оквиру малог ансамбларазличитог формата; – импровизује у оквиру бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале у оквиру малог ансамбларазличитог формата; – изводи задате композиције у тачном штиму са осталим извођачима; – користи “trading” начин комуницирања са члановима малог ансамбла; – комуницира са извођачима у групи кроз извођење 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Одлике свинг ритма и латино џез ритмова.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко бродвејских стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Свирање џез стандарда у латино џез ритмовима и трочетвртинском метру.</p> <p>Вежбање “trading” комуницирања са члановима малог ансамбла.</p> <p>Комуницирање са члановима малог ансамбла користећи ритам и мелодију.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Д. Буха: 557 џез стандарда</p>

<p>композиција и импровизацију користећи ритам и мелодију;</p> <ul style="list-style-type: none"> – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа и изводи композиције напамет. 		
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – извођење две композиције и импровизовање у оквиру бродвејских стандарда у различитим темпима, користећи одговарајуће скале и модусе, у оквиру малог ансамбла различитог формата; – извођење стандарда у латино џез ритму, користећи одговарајуће скале и модусе, у оквиру малог ансамбла различитог формата; – извођење стандарда у трочетвртинском метру, користећи одговарајуће скале и модусе, у оквиру малог ансамбла различитог формата. 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		

Назив предмета

МАЛИ АНСАМБЛИ

Циљ

Циљ наставе предмета Мали ансамбли је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту, музици изаједничком извођењу музике кроз групно музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности и комуникације, естетског сензибилитета, ефикасне сарадње са другима и способности за тимски рад као и оспособљавање и мотивисање ученика за групни јавни наступи наставак уметничког школовања

521

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

66 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању нотног записа и импровизацији; – импровизује у оквиру би бап стандарда у различитим темпима и 		<p>Одликесвинг ритма и латино џез ритмова.</p> <p>Свирање импровизованог сола преко би бап и хард бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Свирање импровизованог сола</p>

<p>тоналитетима, користећи одговарајуће скале, уз малисаставразличитог формата;</p> <ul style="list-style-type: none"> – импровизује у оквиру хард бап стандарда у различитим темпима и тоналитетима, користећи одговарајуће скале, уз малисаставразличитог формата; – импровизује у оквиру џез баладе у различитим тоналитетима, користећи одговарајуће скале уз малисаставразличитог формата; – изводи задате композиције у тачном штиму са осталим извођачима; – користи “trading” начин комуницирања са члановима малог ансамбла; – комуницира са извођачима у групи кроз извођење композиција и импровизацију користећи ритам и мелодију; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа и изводи композиције напамет. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>преко џез баладе у различитим тоналитетима, користећи одговарајуће скале и модусе.</p> <p>Вежбање “trading” комуницирања са члановима малог ансамбла.</p> <p>Комуницирање са члановима малог ансамбла користећи ритам и мелодију.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Д. Буха: 557 џез стандарда</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – извођење три композиције и импровизовање у оквиру би бап и хард бап стандарда у различитим темпима, користећи одговарајуће скале и модусе, уз мали састав различитог формата. – извођење једне џез баладе, користећи одговарајуће скале и модусе, уз мали састав различитог формата. 		
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		

ТЕОРИЈА ЏЕЗ МУЗИКЕ

Назив предмета **ТЕОРИЈА ЦЕЗ МУЗИКЕ**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Теорија цез музике је да ученике кроз музичко описмењавање и упознавање са елементима цез музике, оспособе за разумевања нотног текста у свим његовим аспектима и опажање елемената цез музике у циљу корелације са наставом инструмента, малих ансамбала и солфеђа.

Разред **Први**
Годишњи фонд часова **70 часова**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна и запише тетраорде, лествице и модусе који су основа за развијање способности цез импровизације; – препозна и запише све врсте квинтакорада са обртајима и њихове шифре и симболе; – препозна и запише све врсте четворозвука са обртајима и њихове симболе и шифре; – препозна и запише каденце – аутентичну, плагалну, полукаденцу и варљиву; 	УВОД У ТЕОРИЈУ ЦЕЗ МУЗИКЕ	<p>Лествице(обнављање):</p> <ul style="list-style-type: none"> – дијатонски систем, конструкција дурске скале, конструкција молске скале, ступњеви у лествици. – Конструкција тетраорада. – Карактеристични лествични интервали, квинтакорди, доминантни септакорди, квинтног (квартног) круга. <p>Интервали (обнављање):</p> <ul style="list-style-type: none"> – класификација – мелодијски и хармонски, прости и сложени (по величини), чисти, мали, велики, умањени и прекомерни (по врсти), – шифре, – инверзије интервала, – метод учења и опажања интервала до октаве.
<ul style="list-style-type: none"> – препозна и запише основне функције лествичних трозвука и четворозвука; функције алтерованих трозвука и четворозвука у акордској прогресији; 	ЦЕЗ МУЗИКА	Цез музика, импровизација, разлике између импровизације и неимпровизације.
<ul style="list-style-type: none"> – препозна и запише вантоналне доминанте 	МОДУСИ	Модуси дурске лествице и тетраорди. Метод учења и опажања модуса и тетраорада.

<p>у акордским прогресијама;</p> <p>– препозна и запише тритонусне супституције у акордској прогресији;</p> <p>– препозна и рехармонизује блуз форму;</p> <p>– правилно пише ноте, паузе и нотне вредности у различитим тактовима.</p>	<p>ТРОЗВУЦИ</p>	<p>Конструкција квинтакорада: дурског (Δ), молског (-), умањеног (o), прекомерног (+) и задржичног (sus 4). Однострозвука и скале, обртајитрозвука, називи, шифре и симболи.</p>
	<p>ЧЕТВОРОЗВУЦИ</p>	<p>Конструкцијасептакорада: великогдурског (Δ7), великогмолског (-Δ7), полуумањеног (Ø7), умањеног (o7), доминантног (7), малогмолског (-7), прекомерногдурског (Δ7+), прекомерногдоминантног (7+), доминантногсасниженомквинтом (7b5) и доминантногзадржичног (7sus4). Конструкцијачетворозвукаса секстомуместосептима: 6 и -6. Односчетворозвука и скале, обртајичетворозвука. Методучења и опажањачетворозвука и њиховихобртаја.</p>
	<p>ФУНКЦИОНАЛНА ХАРМОНИЈА</p>	<p>Основне функције лествичних трозвука и четворозвука. Функције алтерованих трозвука и четворозвука у акордској прогресији.</p>
	<p>АКОРДСКА ПРОГРЕСИЈА</p>	<p>Акордскапрогресија - дефиниција и типови. Функционалнаанализаакордскихпрогресија у дуру и у молу.</p>
	<p>КАДЕНЦЕ</p>	<p>Каденце – аутентична, плагална, полукаденца и варљива.</p>

	ВАНТОНАЛНЕ ДОМИНАНТЕ	Вантоналне доминанте – дефиниција и примена у акордским прогресијама.
	ТРИТОНУСНА СУПСТИТУЦИЈА	Тритонусна супституција – дефиниција и примена у акордским прогресијама.
	ФОРМА У ЏЕЗ МУЗИЦИ	Блуз форма и рехармонизација блуз форме.
	ОРТОГРАФИЈА	Правилно писање.

Назив предмета

ТЕОРИЈА ЏЕЗ МУЗИКЕ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Теорија џез музике је да ученике кроз музичко описмењавање и упознавање са елементима џез музике, оспособе за разумевања нотног текста у свим његовим аспектима и опажање елемената џез музике у циљу корелације са наставом инструмента, малих ансамбала и солфеђа.

525

Разред

Други

Годишњи фонд часова

70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна, конструише и запише сложене интервале: нону, ундециму и терцдециму и њихове шифре; 	СЛОЖЕНИ ИНТЕРВАЛИ	Конструкција сложених интервала: нона, ундецима и терцдецима, шифре. Метод учења и опажања интервала преко октаве.
<ul style="list-style-type: none"> – препозна, конструише и запише акорде са екстензијама и њихове симболе и шифре; 	ПЕТОЗВУЦИ, ШЕСТОЗВУЦИ, СЕДМОЗВУЦИ	Конструкција акорада са екстензијама: 9, ^b 9и #9, 11 и #11, 13 и ^b 13, називи, шифре и симболи, употреба и функције у акордској прогресији и редукција тонова акорада са

<ul style="list-style-type: none"> – препозна функције акорада са екстензијама у акордској прогресији као и акорде са екстензијама у четворогласном хармонском ставу; 		<p>екстензијама у четворогласном хармонском ставу.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – препозна и запише каденце: аутентичну, плагалну и молску плагалну као и ређе пример плагалне и молске плагалне каденце, користећи акорде са екстензијама; – препозна, конструише и запише модусе узлазног мелодијског мола, симетричне и синтетичке скале; 	<p>ПРИНЦИПИ САВРЕМЕНЕ ХАРМОНИЈЕ</p>	<p>Акордина I, II и V ступњу: акорди који претходе и акорди који следе. Употреба акорда на III (мали молски септакорд) ступњу уместо акорда IΔ7. Употреба акорда на ^bVII ступњу уместо молског акорда на IV ступњу. Употреба акорда ^bII7 уместо акорда V7. Варијације основног акордског обрасца I – VI – II – V. Каденце. Репетиција секвенце II-7 – V7. Пролазни умањени септакорди. Прелази из дура у паралелни мол. Вођице у акордским прогресијама II – V – I.</p>
<ul style="list-style-type: none"> – визуелно сагледава и изводи као целину: везане триоле, џез осмине, синкопе. 	<p>МОДУСИ МЕЛОДИЈСКОГ МОЛА И СИМЕТРИЧНЕ И СИНТЕТИЧКЕ СКАЛЕ</p>	<p>Модуси узлазног мелодијског мола. Симетричне скале: хроматска, целостепена, умањена (1 – ½ степена и ½ - 1 степен) и прекомерна. Однос симетричних скала и акорада. Синтетичке скале: Би-бап скале, блуз скала, пентатонске скале и хармонски дур (молдур). Однос симетричних и синтетичких скала и акорада.</p>

	РИТАМ У ЏЕЗ МУЗИЦИ	Везане триоле, џез осмине, нотирање џез осмина, полиритмија. Осећање свинга, артикулација и фразирање. Синкопе. Ритам секција: бубњеви, бас, клавир и гитара.
	МЕЛОДИЈА У ЏЕЗ МУЗИЦИ	Основни принципи стварања мелодије. Елементи мелодије.
	ФОРМА У ЏЕЗ МУЗИЦИ	Најчешће форме. Ритам чејнџиз (rhythm changes).

ИСТОРИЈА ЏЕЗ МУЗИКЕ

Назив предмета

ИСТОРИЈА ЏЕЗ МУЗИКЕ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Историја џез музике је да ученике кроз слушање и упознавање са епохама, правцима, стилским карактеристикама, музичким саставима, солистима и елементима џез музике оспособе за разумевање џез музике у свим њеним аспектима, те развијање музичког укуса и корелације са наставом инструмента (певања) и малих ансамбала.

Разред

Први

Годишњи фонд часова

35

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– активно слуша џез музику и примере из литературе и установи сличности и разлике међу епохама и	УВОДНИ ДЕО	Џез као језик, музичка филозофија – дефиниције.
	РАНИ ЏЕЗ	Афрички и европски корени, претече џеза, фолклор, блуз, Њу Орлеанс, Сторивил, сеоба

стилским правцима у џез музици; – препозна епоху, стилски правац, музичке саставе и солисте; – класификује стилске правце и епохе у џез музици; – објасни стилске карактеристике праваца у џез музици; – дефинише блуз форму; – разликује боје и врсте музичких инструмената приликом слушања џез музике; – упореди одређене стилове и извођаче.		на север, звучни записи, Харлем.
	СВИНГ	Историјски период, „краљеви џеза“, велики оркестри, реномирани солисти, криза великих оркестара.
	ЏЕЗ МАНУШ	Џез у Европи – развој џеза после Првог светског рата.
	МОДЕРНО ДОБА ЏЕЗА 1	Би-бап, револуција, клубови, неразумевање би-бапа, стилске одреднице, реномирани солисти.
	МОДЕРНО ДОБА ЏЕЗА 2	Пост бап, мејн стрим, хард бап, кул џез, Калифорнија, стилске карактеристике, велики солисти.
	НОВО ДОБА ЏЕЗА	Модални џез, боса нова, афро-кубан, фри џез, фанки џез, соул џез, фузија.

Кључне речи: рани џез, блуз, свинг, џез мануш, модерно доба, би-бап, хард бап, кул џез, ново доба џеза, боса нова, афро-кубан, фри џез, фанки џез, соул џез, фузија.

Назив предмета

ИСТОРИЈА ЏЕЗ МУЗИКЕ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Историја џез музике је да ученике кроз слушање и упознавање са епохама, правцима, стилским карактеристикама, музичким саставима, солистима и елементима џез музике оспособе за разумевање џез музике у свим њеним аспектима, те развијање музичког укуса и корелације са наставом инструмента (певања) и малих ансамбала.

Разред

Други

Годишњи фонд часова

35

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – активно слуша џез музику и примере из литературе; – препозна претече џеза, рани џез, класични џез и свинг; – класификује стилске правце од претеча џеза до ере свинга и објасни стилске карактеристике претеча џеза, раног џеза, класичног џеза и свинга; – упореди претече џеза, рани џез, класичан стил и свинг; – препозна композиције Скота Џоплина; – препозна композиције и извођаче регтајма, блуза, клавиристе Харлама; – препозна композиције и извођаче класичног стила; – препозна композиције, оркестре и извођаче свинга. 	ПРЕТЕЧЕ ЏЕЗА	Стапањеафричке и европскемузичке традиције на тлу САД, песме за рад, блуз, спиритуали, кадрил, војна музика, полка, марш, афро-кубанска музика, кантри.
	РАНИ ЏЕЗ	Регтајм, Скот Џоплин, фолк блуз, Вилијем Си Хенди, Њу Орлеанс, Сторивил, Ди Ди Чендлер, Бади Болден.
	ДОБА КЛАСИЧНОГ СТИЛА	Њу Орлеанс, Џели Рол Мортон, Сидни Беше, Кид Ори, Кинг Оливер, Луј Армстронг, хот џез, Чикаго стил, Беси Смит, клавиристи Харлама, Џејмс Пи Џонсон, Фетс Волер, Ерл Хајнс.
	ЕРА СВИНГА	Велики џез оркестри: Флечер Хендерсон, Дјук Елингтон, Бени Гудман, Каунт Бејси, Глен Милер. Велики солисти: Колмен Хокинс, Лестер Јанг, Рој Елдриџ, Арт Тејтум. Иноватори: Чарлс Кришчен, Џими Блентон, Биг Сид Кетлет. Певачи: Били Холидеј, Нет Кинг Кол.
	ЏЕЗ МАНУШ	Џез у Европи (Француска) – мануш („џипси џез“) – Ђанго Рајнхарт и Стефан Грапели

Кључне речи: претече џеза, рани џез, Њу Орлеанс, блуз, клавиристи Харлама, свинг, велики оркестри, велики солисти, иноватори, велики певачи, џез мануш.

Назив предмета **ИСТОРИЈА ЦЕЗ МУЗИКЕ**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Историја џез музике је да ученике кроз слушање и упознавање са епохама, правцима, стилским карактеристикама, музичким саставима, солистима и елементима џез музике оспособе за разумевање џез музике у свим њеним аспектима, те развијање музичког укуса и корелације са наставом инструмента (певања), малих ансамбала, биг бенда и ударачких инструмената.

Разред **ТРЕЋИ**

Годишњи фонд часова **35**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – активно слуша џез музику и примере из литературе и установи сличности и разлике међу стилским правцима, извођачима и делима у модерном џезу; – опише развојне карактеристике модерног џеза; – препозна и именује композиције и извођаче пост бапа, мејнстрима, „треће струје“, кул џеза и Вест коуста. 	МОДЕРНИ ЦЕЗ 1	<p>Би-бап: револуција, клубови, неразумевanje би-бапа, стилске одреднице. Утемељивачи би-бапа: Диззи Гилеспи, Телониас Монк, Чарли Паркер. Значајни извођачи: Бад Пауел, Тед Дамерон, Фетс Наваро, Кени Кларк, Оскар Петифорд.</p>
	МОДЕРНИ ЦЕЗ 2	<p>Пост бап: Мејнстрим – Ерол Гарнер, Оскар Питерсон, Вуди Херман, Стен Геџ. Кул џез и Вест коуст: Џери Малиген, Дејв Брубек, Чет Бејкер. Модерн џез квартет. Хард бап: Хорас Силвер, Арт Блејки, Клифорд Браун, Ли Морган, Декстер Гордон, Сони Ролинс. „Трећа струја“: Чарлс Мингас, Џон Луис.</p>

Назив предмета

ИСТОРИЈА ЦЕЗ МУЗИКЕ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Историја цез музике је да ученике кроз слушање и упознавање са епохама, правцима, стилским карактеристикама, музичким саставима, солистима и елементима цез музике оспособе за разумевање цез музике у свим њеним аспектима, те развијање музичког укуса и корелације са наставом инструмента (певања), малих ансамбала, биг бенда и ударачких инструмената.

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

33

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – препозна и класификује стилске правце новог доба цеза; – објасни стилске карактеристике праваца и извођача у новом добу цеза; – активно слуша цез музику и примере из литературе; – разликује дела различитих праваца новог доба цеза и именује извођаче; – упоредистилске правце у новом добу цеза; – класификује фазе развоја цеза у Србији; – именује значајне извођаче цеза у Србији. 	НОВО ДОБА	Модални цез: Мајлс Дејвис, Бил Еванс Фри цез: Орнет Колмен, Сесил Тејлор. Џон Колтрејн. Ахмад Џамал. Џими Смит. Кенонбол Едерли. Вес Монтгомери. Фанки цез, соул цез. Фузија. Херби Хенкок, Чик Кориа, Мекој Тајнер.
	РАЗВОЈ ЦЕЗА У СРБИЈИ	Период до 1945. Период од 1945 –1990. Трубачи: Предраг Ивановић, Душко Гојковић, Предраг Крстић, Стјепко Гут Саксофонисти: Едуард Сађил, Драгољуб Давидовић, Миливој Марковић Гитаристи: Војкан Ђоновић, Зоран Јовановић Клавиристи: Бора Роковић, Владимир Витас, Милош Крстић Басисти: Бранко Пејаковић, Војин Драшкоци, Михаило Блам Бубњари: Раде Миливојевић, Бранислав Ковачев, Лазар

		Тошић; Мали састави; Биг бенд.
--	--	--------------------------------------

БИГ БЕНД

Назив предмета **БИГ БЕНД**

Циљ **Циљ** наставе предмета Биг бенд је да код ученика кроз групно музичко искуство развије способност узајамног слушања и усаглашавања индивидуалног извођења са потребама заједничког, развијељубав према џез музици мотивише га за јавни наступ и наставак уметничког школовања

Разред **Трећи и четврти разред**
Годишњи фонд часова **70/66часова**

ИСХОДИ По завршенојтеми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – примењује специфична стилска музичка изражајна средства (артикулација и фразирање); – разликује и користи свинг и стрејт артикулацију у читању композиције и импровизацији; – изводи биг бенд аранжмане џез стандарда у великом саставу; – изводи задате композиције у тачном штиму са осталим извођачима; – изводи и артикулише композиције према стилу аранжмана; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи слободу у извођењу и самопоуздање у току јавног наступа. 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Типови нотних артикулација у биг бенд аранжманима: стакато, тенуто, акценат, капа, „fall“, глисандо, бендинг...</p> <p>Штим.</p> <p>Импровизација у биг бенд саставу.</p> <p>Свирање биг бенд аранжмана у великом саставу.</p>
<p>Јавни наступи: два у току школске године</p>		

ЏЕЗ АРАНЖИРАЊЕ

Назив предмета

ЏЕЗ АРАНЖИРАЊЕ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Џез аранжирање је оспособљаван ученика за писање партитура и аранжмана за яез састае коришћењем елемената яез музике, нотације и транспозициј појединих инструмената и анализирањем партитур инструменталних деоница.

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

70 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – конструише акорде у уском, полушироком и широком слогу; – конструише слеш акорде; – примени разрешења тензија; – конструише и примени акордске супституције; – конструише и примени тритонусне замене; – анализира мелодију ради њеног парафразирања и варирања; – примени блок хармонизацију; – примени правилна разрешења тензија и алтерованих тензија у акордској прогресији; – препозна и примени варијације тензија; – примени транспозицију дрвених и лимених дувачких инструмената у писању штимова; – напише деонице инструмената ритам секције; – начини скицу и организује форму, 	ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ ЏЕЗ АРАНЖИРАЊА	Нотација. Ортографија. Калиграфија. Музичка яез терминологија.
	АКОРДИ	Конструкција акорада у уском слогу, терминологија. Породице акорада. Конструкција акорада у полушироком и широком слогу, дроп 2 и дроп 2 и 4. Слеш акорди.
	ХАРМОНИЗАЦИЈА	Анализа мелодије и блок хармонизација. Развој мелодије и третман ванакордских тонова.
	ТЕНЗИЈЕ	Тензије – разрешење и њихова блок хармонизација. Варијације тензија– разрешења и њихова блок хармонизација. Алтероване тензије и њихова блок хармонизација. Употреба тензија у унутрашњим гласовима полушироког и широког слога.
	СУПСТИТУЦИЈЕ	Акордске супституције. Тритонусне супституције.
	РИТАМ СЕКЦИЈА	Ритам секција: упознавање, састав, карактеристике, улога, писање.

трајање, партитуру и штимове; – напише џез аранжман за клавирски трио, џез квартет – један дувач, џез квинтет – два дувача, џез секстет – три дувача.		Ритам секција: писање за клавир, гитару, контрабас, бас гитару и бубње. Артикулација по хијерархији.
	ТРАНСПОЗИЦИЈА	Транспозиција лимених дувачких инструмената. Транспозиција дрвених дувачких инструмената.
	ОРГАНИЗАЦИЈА АРАНЖМАНА	Форма, трајање, партитура, штимови.
	ПИСАЊЕ ЗА МАЛЕ АНСАМБЛЕ	Клавирски трио; Џез квартет – један дувач; Џез квинтет – два дувача; Џез секстет – три дувача.
	ОРТОГРАФИЈА	Правилно писање.

Назив предмета

ЏЕЗ АРАНЖИРАЊЕ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Џез аранжирање је оспособљавање ученика : писање партитура и аранжмана за џез саставе коришћење елемената џез музике, нотације и транспозиције поједини инструмената и анализирањем партитура инструменталних деоница

Разред

Четврти

Годишњи фонд часова

66 часова

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
– примени формуле акордских образаца у писању и хармонизацији мелодије; – примени формуле ритмичких образаца у	АКОРДСКИ ОБРАСЦИ	Акордски обрасци– формуле.
	РИТМИЧКИ ОБРАСЦИ	Ритмички обрасци – формуле.

<p>парафразирању и варирању мелодије;</p> <ul style="list-style-type: none"> – именује и класификује врсте саксофона и лимених дувача; – примени унутрашње тензије у полушироком и широком слогу; – рехармонизује задату хармонизовану мелодију; – начини скицу и организује уводе, прелазе, модулације и крајеве у џез аранжману; – примени фактуру, динамику, хармонију и регистре у развоју џез аранжмана; – напише аранжман за џез септет – четири дувача. 	ДРВЕНИ ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Саксофони:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опсег, – слогови, – артикулација, – транспозиција.
	ЛИМЕНИ ДУВАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Труба и тромбон:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опсег, – слогови, – артикулација, – транспозиција.
	ТЕНЗИЈЕ	Употреба унутрашњих тензија у полушироком и широком слогу.
	РЕХАРМОНИЗАЦИЈА	Рехармонизација у писању џез аранжмана.
	ФОРМА	<p>Џез аранжман:</p> <ul style="list-style-type: none"> – увод, – модулације, – прелаз и – крајеви.
	ПИСАЊЕ ЗА МАЛЕ АНСАМБЛЕ	Џез септет - четири дувача.
	РАЗВОЈ ЏЕЗ АРАНЖМАНА	<p>Фактура. Динамика. Хармонија. Регистри.</p>

УДАРАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Назив предмета

УДАРАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ

Циљ

ЦИЉ учења предмета Ударачки инструменти је да код ученика ослободи креативни потенцијал који ће му омогућити да учествује као солиста или пратећи инструменталиста у музичкој импровизацији која је примарни чинилац у извођењу џез композиције.

Разред

Трећи

Годишњи фонд часова

35

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изводи ритмове и патерна на свим ударачким инструментима; – координира извођачким апаратом за два различита ударачка инструмента; – препозна звук одређеног ударачког инструмента, понови патерн и запише га; – стилски се прилагоди задатој композицији. – дефинише и објасни ситуације где је засупљена ритмичка и метричка модулација. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Поставка извођачког апарата на ударачким инструментима са посебним освртом на координацију горњих и доњих екстремитета. Обликовање тона на ударачким инструментима у зависности од техничких захтева.</p> <p>Техничке вежбе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – акцентовање осмина, триола и шеснаестина; – извођење предудара и њихова примена. <p>Упознавање са основним рудиментима који садрже обрађену тематику. Осмински и триолски систем фразирања. Ритмичко читање вежби са променом такта са 2 на 3 четвртине, 4 на 7,5 на 2...</p> <p>Преузимање вредности четвртине са тачком као вредност нове четвртине.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Ед Урибе: "The Essence of Afro-Cuban Percussion & Drum Set"</p> <p>Ерих Бахтрел: "Modern Rhythm and Reading Script"</p>

Кључне речи: тон, ритам, слушање музике, свирање, музички бонтон

Назив предмета **УДАРАЧКИ ИНСТРУМЕНТИ**

Циљ **ЦИЉ** учења предмета Ударачки инструменти је да код ученика ослободи креативни потенцијал који ће му омогућити да учествује као солиста или пратећи инструменталиста у музичкој импровизацији која је примарни чинилац у извођењу џез композиције.

Разред **Четврти**
Годишњи фонд часова **33**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> – изводи ритмове и патерна на свим ударачким инструментима; – координира извођачким апаратом за два различита ударачка инструмента; – препозна звук одређеног ударачког инструмента, понови патерн и запише га; – стилски се прилагоди задатој композицији. – дефинише и објасни ситуације где је заступљен аритмичка и метричка модулација; – напише, објасни и одсвира на ударачком инструменту примере полиритмије; – отпева ритмичк изадатак, свирајући при томе ритам рукама и ногама на сету бубњева. 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Поставка извођачког апарата на ударачким инструментима са посебним освртом на координацију горњих и доњих екстремитета. Обликовање тона на ударачким инструментима у зависности од техничких захтева.</p> <p>Техничке вежбе за:</p> <ul style="list-style-type: none"> – акцентовање осмина, триола и шеснаестина; – извођење предудара и њихова примена; – акцентовање квинтола, септола и тридесетдвојки <p>Упознавање са захтевнијим рудиментима који садрже обрађену тематику.</p> <p>Шеснаестински и секстолски систем фразирања.</p> <p>Ритмичко читање вежби са полиритмијама, ритмичким и метричким модулацијама.</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <p>Ед Урибе: “The Essence of Afro-Cuban Percussion & Drum Set” Ерих Бахтрегел: “Modern Rhythm and Reading Script”</p>

ПОСЕБНИ ПРОГРАМИ

ПРОГРАМ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ

Наша школа је настојала и у будућности ће радити на томе да пружи додатну подршку свим ученицима којима је то неопходно. Због великог броја ученика, специфичне организације школе и различитих средина из којих деца долазе, ми ћемо настојати и перманентно радити на развоју индивидуалности, самопоуздања, перманентног учења код свих ученика. У нашој школи ефикасно ради тим за додатну подршку ученицима који ће настојати да унапреди систем пружања подршке ученицима, да подстиче лични професионални и социјални развој сваког ученика и унапреди процедуру препознавања и подршке деце из осетљивих група, и у побољша рад на професионалној оријентацији са ученицима.

Активности су следеће:

- Унапредити систем пружања подршке ученицима и упознати ученике о врстама подршке које функционишу у школи
- Мотивисати и подржати ученике за укључивање у ваннаставне активности и подршка личном и социјалном развоју ученика
- Подстицати и развијати социјалне вештине код ученика за конструктивно решавање проблема, толерантно понашање, ненасилну комуникацију, солидарност, развијање другарства
- Брига о ученицима
- Оформити ефикасну процедуру награђивања ученика
- Укључивање ученика у модификовање система награђивања и похваљивања
- Подршка учењу
- Подршка деце из осетљивих група
- Унапредити рад Бачког Парламента
- Лични и социјални развој
- Организација и реализација активности забавног карактера

538

За ученике који у учењу имају тешкоће због којих не постижу задовољавајући успех, организује се допунска настава. Организовање допунске наставе предлажу стручна већа предмета.

За ученике који се истичу својим талентом, знањем и напредовањем, организује се додатна настава. Организовање додатне наставе предлажу стручна већа предмета.

Распоред часова додатне и допунске наставе планира се у току септембра, у односу на распоред редовне наставе, а у складу са годишњим планом и програмом. Циљеви и задаци постављају се за сваки разред, а у индивидуалној настави за сваког ученика појединачно.

Оценом наставника утврђује се степен ангажованости и интересовање ученика за одређени предмет. На основу тога, прецизира се садржај и облик наставе (додатне или допунске), која се изводи са једним учеником у индивидуалној, или са мањим бројем ученика у групној настави. У оквиру једнонедељног пуног радног времена, наставник има предвиђен по један час додатне и допунске наставе. Ови облици наставе одржавају се континуирано у току целе школске године, а

у току свог остваривања могу се иновирати.

Додатна настава организује се за изузетно обдарене ученике. Ови ученици са лакоћом савлађују садржаје предвиђене планом и програмом, и поред тога показују велико интересовање за унапређењем вештина, и проширењем знања. Такође, као учесници многобројних такмичења, постижу изванредне резултате и често су ангажовани на јавним наступима. Садржај и циљ додатне наставе подразумевају усавршавање и обраду јединица, којима се најчешће превазилази градиво прописано планом и програмом. Реализација додатне наставе углавном се планира у односу на ваннаставне активности, као што су концерти, такмичења итд.

Програм допунске наставе мора бити у корелацији са месечним планом и програмом. Намењен је ученицима који имају тешкоћа у савладавању предвиђеног градива. Потреба за одржавањем допунске наставе јавља се из оправданих разлога, а то могу бити: дужо одсуство због болести, лоши социјални услови, прелазак из друге школе, спорије савладавање наставних јединица и друго. Циљ одржавања наставе је надокнада пропуста и постизање позитивних резултата. На овим часовима, наставник помаже ученику који заостаје у редовном процесу, примењујући различите методе. Вежба са учеником, помаже му у учењу, подстиче му интересовање, самопоуздање и позитиван став према школи и раду.

Припремна настава се организује за ученике завршних разреда и за ученике који полажу разредни или поправни испит. Распоред одржавања наставе за завршне разреде, организује се на почетку, а реализује у току целог другог полугодишта. Циљ наставе је додатна помоћ и подршка ученику ка усавршавању програма у припремама за прелазак на виши степен школовања. За ученике који полажу разредни или поправни испит, припремна настава се организује најмање пет дана пре полагања испита, у сваком испитном року.

ПРОГРАМ КУЛТУРНЕ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ

Циљ:

- јавно презентовање стечених вештина
- мотивација ученика
- учешће у животу локалне средине
- промоција рада Школе

Културна и јавна делатност музичке школе најуже је повезана са њеном образовно- васпитном улогом и чине је:

- организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа, интерних часова одсека и концерата (солисти, ансамбли, оркестри и хорови);
- организовање концерата наставника школе;
- организовање концерата гостујућих музичких уметника;
- активности везане за организовање учешћа ученика на школским, домаћим и међународним музичким такмичењима (за солисте, камерне ансамбле, оркестре и хорове); смотрема, фестивалима и сличним манифестацијама, као и за самостално организовање оваквих манифестација;

- организовање разних врста прослава, меморијала, размена, гостовања и сличних манифестација, концерти класа, концерти поводом прославе Дана школе, концерт награђених ученика и камерних ансамбала, оркестра ...
- организовање мајсторских курсева истакнутих музичких педагога и извођача, организовање предавања, семинара, трибина, саветовања и сличних скупова, везаних замузичку педагошко- извођачку праксу;
- организовање медијских промоција разне врсте;
- успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностраним образовним и културним институцијама: учешће у програмима других институција и установа Града, наступи ученика у просторима других школа у Граду, концерти за предшколце, наступи ученика у другим музичким школама.

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Циљ физичког васпитања је да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања су:

- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела.
- развој и усавршавање моторичких способности и теоријских знања неопходних за самостални рад на њима;
- стицање моторичких умења (вештина) и теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- проширење и продубљавање интересовања које су ученици стекли у основној школи и потпуније сагледавање спортске гране, за коју показују посебан интерес;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних општим циљем овог предмета.
- мотивација ученика за бављење физичким активностима и формирање позитивних психосоцијалних образаца понашања;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

Садржаји програма усмерени су на:

- развијање физичких способности
- спортско-техничко образовање
- повезивање физичког васпитања са животом и радом.

Програмски задаци се одређују индивидуално, према полу, узрасту и физичком развоју и физичким способностима сваког појединца, на основу оријентационих вредности које су саставни део упутства за вредновање и оцењивање напретка ученика као ијединственој батерији тестова и методологије за њихову проверу и праћење.

Школа поред наставе треба да реализује и програм школског спорта. Школским спортом обухваћени су сви ученици кроз одељењска такмичења која се организују у Граду.

Програмом се предвиђа годишње учествовање Музичке школе у школским такмичењима.

У току школске године, организоваће се спортски дан (у првом или другом полугодишту, а који ће се прецизирати годишњим планом рада за сваку школску годину) на једној или више локација у

граду за време којих ће ученици и наставници имати прилике да се заједно надмећу у различитим спортовима.

ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

У школи се програм каријерног вођења и саветовања спроводи кроз разговоре и тестове професионалне оријентације у оквиру рада ученичког парламента, посете сајму образовања и сајму професионалне оријентације и сл.

Циљ програма јесте да помогне младим људима да разумеју и интерпретирају информације о свету рада и будућој каријери, да могу да разјасне недоумице које имају у погледу професија или послова, да разумеју своје способности и дефинишу свој ставове у погледу понуђених или жељених избора.

Каријерно саветовање и вођење треба да пружи подршку младима да боље разумеју себе и своје потребе, да превазиђу могуће баријере у погледу учења напредовања у будућим професијама.

Програм каријерног вођења и саветовања је такође намењен младим талентима и младима из осетљивих друштвених група.

Програм води разредни старешина у сарадњи са психологом и педагогом школе када примети да је то ученику потребно, или му се ученик обрати за помоћ.

Области:

а) Лични развој појединца:

разумевање сопственог развоја, постигнућа и способности у односу на потенцијалне образовне и професионалне изборе и могућности; успостављање и анализирање личних циљева и планова у области каријере; разумевање образовних и професионалних избора и доношење одлука у складу са тим.

б) Истраживања могућности за учење и запошљавање –избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе.

в) Планирање и управљање властитом каријером: оспособљавање за коришћење адекватних техника за доношење одлука одаљем учењу и професионалној каријери; разумевање и оспособљавање за процедуре пријављивања, конкурисања како за свет рада тако и за даље образовање; разумевање захтева послодаваца у погледу знања, вештина и способности запослених.

Циљеви:

1.Упознавање, праћење и подстицање развоја индивидуалних карактеристика личности ученика значајних за усмеравање њиховог професионалног развоја.

2. Информисање ученика о свету рада и занимања, систему високог образовања и оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на свет рада и систем образовања.

3.Формирање правилних ставова према раду

4. Подстицање испитивачког понашања према себи и свету рада и занимања.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ОД УЧЕНИКА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА И ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Специфични циљеви Програма у превенцији су следећи:

- Подстицање и развијање климе прихватања, толеранције и међусобног уважавања.
- Идентификација безбедносних ризика у школи увидом у документацију, непосредно окружење евидентирањем критичних места у школи, анкетањем ученика, наставника и родитеља.
- Повећање осетљивости свих који су укључени у живот и рад школе, на препознавање насиља и злостављања.
- Унапређење способности свих учесника у школском животу – наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, лок.заједнице – за уочавање, препознавање и решавање проблема насиља.
- Оспособљавање свих запослених и родитеља за рано препознавање знакова у понашању деце који указују на потенцијално насилно понашање.
- Пружање помоћи ученицима у савладавању личних проблема и проблема у учењу.
- Израђивање и примена норми понашања, информисање о правилима и кућном реду.
- Дефинисање процедура и поступака реаговања на насиље и информисање свих учесника у школском животу о томе.
- Омогућавање свим ученицима који имају сазнања о могућем насилном акту да без излагања опасности врше пријављивање насиља.
- Спровођење психо-социјалног програма превенције кроз обуку за ненасилну комуникацију, самоконтролу реаговања и понашања, превазилажење стреса, учење социјалних вештина.
- Сарадња са родитељима путем Савета, родитељских састанака, индивидуалних и групних разговора.
- Сарадња са службама ван школе које посредно и непосредно могу помоћи на превазилажењу проблема насиља у школи.

542

Специфични циљеви у интервенцији:

- Спровођење процедура и поступака реаговања у ситуацијама насиља и дискриминације.
- Праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности спровођења Програма заштите.
- Рад на отклањању последица насиља и интеграција ученика у заједницу вршњака.
- Саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, врше насиље или су посматрачи насиља.

Превенција различитих облика ризичног понашања врши се кроз едукацију ученика већ неколико година и комплетан план рада по месецима налази се у годишњем плану рада школе.

Планиране теме реализоваће се кроз наставу психологије, биологије, семинарске радове ученика, на часовима одељењске заједнице и сл.

Превенција се остварује кроз више области:

- Поштовање Кућног реда школе;
- Дежурство наставника и ученика у школи;
- Физичко обезбеђење објекта-видео надзор;
- Развијање и неговање богатства различитости и културе понашања у оквиру васпитно-образ. активности.
- Упознавање са Програмом заштите деце/ученика од насиља;
- Упознавање са функционисањем система социјалне заштите деце / ученика;
- Примена Кодекса понашања;
- Развијање комуникацијских вештина- семинари, стручна литература.
- Рад на развијању кооперативне климе у одељењу - ЧОС, радионице, посете, излети, дружења.
- Сензибилизација наставника за препознавање насиља, запостављања, занемаривања.
- Повећање компетенција наставника за решавање проблема ученика. Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацији насиља. (семинари, консултације, праћење литературе).
- Упознавање ученика са Програмом заштите деце/ученика од насиља.
- Активно учешће ученика приликом дефинисања правила понашања у школи и последица за њихово кршење.
- Организовање радионица за вежбање ненасилне комуникације. Упознавање ученика са конструк. начином решавања конфликта.
- Развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацији насиља.
- Оспособљавање деце за пружање помоћи вршњаку-жртви насиља. (радионице на ЧОС-у, разговори).

Сарадња са родитељима:

- Упознавање родитеља са Програмом заштите деце/ученика од насиља кроз родитељске састанке и Савет родитеља.
- Активно учешће родитеља у дефинисању Програма.
- Организовање разговора, предавања /трибина о безбедности и заштити од насиља током године.
- Сензибилизација родитеља за проблеме детета (предавања, разговори).
- Упознавање са мрежом социјалне заштите деце.

Интервенција се спроводи кроз неколико корака чија конкретизација зависи од тога да ли се насиље спроводи међу децом, да ли се спроводи од стране запослених у установи или од стране одрасле особе која није запослена у установи. Незаобилазни кораци у интервенцији, без обзира на то ко врши насиље су следећи:

1. Сазнање о насиљу - откривање остварује се кроз опажање да се насиље дешава или сумњу да се дешава. Овај корак се заснива на прикупљању информација од свих релевантних чинилаца.
2. Прекидање, заустављање насиља - свака особа запослена у школи која има сазнање о насиљу посредно или непосредно у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати у помоћ, ако ситуација измиче контроли и особа процени да није у стању да самостално реши проблем.
3. Смиривање ситуације подразумева смањивање тензије и обезбеђивање сигурности за дете, раздвајање актера насиља.
4. Консултације се остварују у установи како би се разјасниле околности и на прави начин анализирале чињенице, избегла конфузија и како би се направио ефикасан план акције и заштите.

Консултације се обављају са члановима Тима, а по потреби и са службама изван установе у зависности од сложености проблема. Приликом консултација мора се поштовати принцип поверљивости и принцип заштите најбољег интереса ученика.

5. Информисање и заштита - овај корак се реализује:

- На нивоу школе - информишу се родитељи о насиљу које је извршено над дететом, или ако се ради о насиљу у породици информисање особа од поверења, договор о преузимању заштитних мера према деци, преузимање законских мера како би де спречило евентуално понављање насиља.
- По потреби се укључују надлежне службе: МУП или Центар за социјални рад.
- Пријава се подноси у писаној форми, а њено подношење надлежној служби је обавеза директора школе.

6. Праћење ефеката предузетих мера - Тим за заштиту деце је у обавези да у сарадњи са запосленима у установи и свим кључним чиниоцима прати ефекте које су начиниле предузете мере. Посебну пажњу треба обратити на активности којима ће се обезбедити реинтеграција свих учесника насиља у заједницу установе и остварити квалитетни услови за даље функционисање установе. Уколико се укључила у интервенцију институција ван школе, треба бити са њом у контакту и заједнички пратити ефекте предузетих активности.

Испољавање друштвено неприхватљивих облика понашања, односно свих атипичних понашања младих у оквиру друштвене заједнице указује на чињеницу да друштво није реаговало на сигнале које је слала млада особа породици, школи, вршњацима.

То могу бити: радње деструктивно уперене против интегритета других личности, радње деструктивно уперене против власништва и материјалних добара других, радње повлачења и радње самоуништења. Најчешћи облици ризичног социјалног понашања младих су:

- физичка агресивност
- вербална агресивност
- лагање
- крађа
- конзумирање никотина, алкохола и дрога
- немарност
- плашљивост, повученост
- инат

Социјални фактори чине битну компоненту међу узроцима ризичног понашања. Међу њиме се истичу тешке економске прилике, миграције, промене у породици, школа и средства масовне комуникације. Сиromаштво је један од узрока деликвентног понашања, те су посебне последице сиромаштва и необразованост, незапосленост и недовољни приходи, што се негативно одражава на статус породице. С обзиром на то да је савремена породица самостална и сама себи довољна, има све мање чланова, што указује да се много већа пажња посвећује васпитању, али и међусобним односима, разумевању. С друге стране, све је већи број разведених бракова, а један од главних узрока томе јесте неслагање партнера и економска независност. Због природе родитељских односа и зависности деце од родитељске бриге, могу се јавити различите тешкоће које се првенствено одражавају на децу.

Један од значајних социо-културних узрока ризичног понашања јесте и неорганизовано провођење слободног времена од стране ученика. Непостојање осмишљеног слободног времена

доводи најчешће до досаде, па млади, могу упражњавати различите видове преступничких активности. Данас млади широм света одрастају у окружењу где су неизбежни елементи свакодневног живота попут телевизије, штампе, интернета. Путем медија они добијају читав низ едукативних, информативних и забавних садржаја, међутим, поред низа позитивних страна, средства масовних комуникација, кроз презентацију садржаја који величају насиље, криминалитет, лагодан живот без рада и слично, могу вршити, и врше, негативан утицај на младе. Насиље се са појавом савремених комуникационих технологија, пре свега инстант дописивања, друштвених мрежа и чет група проширило и на овај домен. Од учесника у васпитном процесу се очекује праћење и реаговање на насиље које се јавља у овим облицима комуникације. Као и друге радње на овим сервисима, и насилно понашање често није видљиво као кад се оно одвија у „реалном“ животу, иако оно исто тако може бити присутно у време школе као и у било које друго време.

Циљ превенције ризичног понашања: спречавање јављања будућих деликвената путем добро дефинисаних превентивних мера. Циљ ових мера се састоји у спречавању, онемогућавању, предупређењу девијација у понашању младих.

Активности:

1. Настава - на часовима одељењског старешине планирати и обрађивати теме (користити приручник за наставнике о превенцији насиља који укључује децу, и приручник о насиљу на интернету) које би имале за циљ упознавање и подизање информисаности и свесности како препознати и решити настали проблем у понашању ученика.
2. Радионице, трибине – припрема ученика на ненасилно решавање конфликта, исходишта у конфликту, као и како прихватити другачије и различито.
3. Ваннаставне активности - промовисање позитивних вредности код ученика у интересу стварања позитивне климе.
4. Едукација родитеља у циљу јачања родитељских компетенција (родитељски састанци, радионице, предавања...)
5. Сарадња са НВО, надлежним институцијама, културним институцијама, медијима и сл.

ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

Под слободним активностима у музичким школама подразумевају се такмичења, семинари, кампови и екскурзија. Школа сваке године своје ученике шаље на бројна такмичења како у земљи тако и у иностранству. План такмичења за ову школску годину налази се у Годишњем плану рада школе, у плановима стручних већа и приказан је по месецима. У музичкој школи организују се и семинари за ученике, тзв. Мајсторски курсеви које реализују еминентни професори из земље и иностранства. Ученицима је омогућен одлазак на кампове ради стручног усавршавања, на заједничким путовањима са ученицима осталих музичких школа.

Слободне активности спадају у врло важан сегмент развоја и образовања ученика и омогућавају им да стекну знања из различитих области, а у исто време та знања провере и искористе у пракси. Слободна активност, било да се испољава кроз утврђене форме које већ функционишу у саставу школе или кроз волонтерске акције у организацији школе или неке омладинске организације, има велики значај у формирању ученика у зреле, друштвено активне особе.

Циљ ангажовања ученика у активностима школе које се реализују у њихово слободно време је вишеструк. Ученици савладавају нове вештине, суочавају се са новим проблемима, пред њих се стављају изазови са којима се у регуларној настави можда никада не би сусрели.

Ученици су посвећенији школи, више слободног времена проводе усавршавајући се у појединим областима, а као посебан циљ ових активности је и одвајање ученика од лоших утицаја окружења, интернета и порока.

У слободне садржаје спада велики број наступа ученика и наставника на разним манифестацијама ван школе који не улазе упредвиђен план и програм, организација наступа солиста и ансамбала у коју се често укључује велики број волонтера.

Неке од активности које школа организује и реализује су посете позоришним представама, музејима, галеријама, подстицање ученика да учествују на конкурсима и такмичењима, презентација школе кроз наступе и организоване посете и др.

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Циљ овог васпитног задатка је да ученицима, у складу са њиховим сазнајним способностима, друштвеним захтевима и научно-технолошким достигнућима, обезбеђује стицање знања о друштвеним, природним, привредним и техничким појавама, токовима и активностима које преображавају, обogaђују или угрожавају животну средину и опасностима које прете човечанству. На тај начин треба да се развија свест о складном односу човека и средине и свест о значају очувања и заштите природне и животне средине.

Задаци програма:

Развијање позитивног односа према природи и природним изворима полазећи од тога да је човек део природе и да мењајући природу мења и себе, оплемењујући или угрожавајући и природу и себе; да ученици схвате да је природа и насељена средина јединствена и недељива средина живљења човека као природног и друштвеног бића; да стекну знања о биолошким, физичким, хемијским, историјским, географским, производно-техничким и естетским вредностима и обележјима природе и насељене средине; да упознају еколошке процесе и законитости који се одигравају у животној средини; да упознају градитељске, техничке и технолошке радње и процесе и њихове вредности али и могуће последице у угрожавању средине; да буду оспособљени као будући активни учесници у процесу преображаја средине, да могу да примене потребна знања, понашања и искуства у очувању природе, управљању природним изворима и производним поступцима у изградњи насеља и уређењу простора; да ученици схвате и оцене вредности природе и насеља за укупни живот човека, штетност свих облика експлоатације природе и нужност превладавања противречности које експлоатација рађа; да упознају мере и технике очувања животне средине.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Сарадња са локалном самоуправом одвија се у виду хуманитарних концерата, градских манифестација, прослава удружења и месних заједница.

Локална самоуправа са школом планира садржај и начин сарадње по питањима финансирања и развоја школе.

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

У циљу већег ангажовања родитеља у извршењу васпитно-образовних задатака, решавања васпитних проблема и постизања успеха у настави у току ове школске године, сарадња Школе са родитељима ученика одвијаће се кроз: сарадњу одећењског старешине са родитељима путем индивидуалних контаката, родитељских састанака, информисањем родитеља путем позива, обавештеља или писма, организовањем значајних акција...

Поред садржаја који се разматрају на завршетку сваког класификационог периода, а који се односе на успех, напредовање и дисциплину ученика, на родитељским састанцима обрађује се читав низ других питања која су значајна за ученике, родитеље и наставнике као што су:

- упознавање родитеља са наставним планом и програмом и обавезама ученика,
- договор о начину и времену сарадње,
- избор чланова за Савет родитеља,
- упознавање родитеља са школским просторијама и условима за рад

Сарадња са родитељима, сем на родитељским састанцима, групно, оствариваће се и кроз индивидуалне саветодавне разговоре са разредним старешинама, наставницима, директором и стручним сарадницима школе на обострану иницијативу, сваког радног дана у оквиру радног времена горе поменутих запослених.

Сарадња са родитељима, културне и друге активности школе имају за циљ ефикаснији образовно-васпитни рад. Задаци су:

- Организовање сарадње са родитељима ради јединственог деловања на развој деце и васпитања,
- Утврђивање програма културних и других активности и
- Анимирање чинилаца за побољшање услова за рад школе.

Васпитни рад школе подразумева ангажовање и наставника и родитеља. Овај захтев оствариваће се путем међусобног информисања о здрављу, психо-физичком и социјалном развоју, учењу, понашању, ваннаставним и другим активностима ученика, условима живота и рада у породици и др. Сарадња ће се огледати у реализацији конкретних делова Програма, решавање социјалних и здравствених проблема, организовање и праћење коришћења слободног времена ученика и сл. Индивидуални контакт наставника, стручних сарадника, а нарочито одељенског старешине са родитељима има велики значај за рад ученика. Ова школа има богата искуства и искористиће их на најбољи начин у васпитном деловању.

План рада одељенске заједнице саставни је део Годишњег плана рада школе.

Значајна питања која ће се разматрати током године су:

- Разматрање успеха и дисциплине ученика и предузимање мера за њихово побољшање;
- Предузимање мера за стварање повољнијих услова за унапређење васпитно–образовног рада;
- Организовање и извођење излета, екскурзија;
- Разматрање здравственог стања ученика;
- Организовање културно–забавног живота ученика;
- Рационализација распореда часова како би се ученику обезбедило рационалније коришћење радног и слободног времена.
- У току године, најмање два пута вршиће се анкетање родитеља у погледу њиховог задовољства сарадњом са школом и ради прихватања сугестија од стране родитеља.
- Школа ће поред дана отворених врата, имати и дан отворене школе, што значи да ће родитељи моћи да присуствују часовима своје деце сваког последњег часа у месецу.

Школа и запослени у њој развијају конструктивне односе са родитељима/законским заступницима и пружају подршку у раду Савета родитеља. Активности на овом плану укључују подстицање

партнерства родитеља/законских затупника и рад на њиховом активном укључивању у циљу учења и развоја детета (давање конкретних савета и инструкција у различитим областима рада). Саветодавни рад са родитељима се одвија и кроз редовно извештавање родитеља о свим аспектима рада школе и о резултатима и напретку њихове деце. Директор школе треба да унапређује комуникацијске вештине свих запослених у функцији њихове сарадње са родитељима, а посебно саветодавног рада.

Најчешће се саветодавни рад са родитељима обавља када постоје одређени захтеви родитеља да ученици похађају индивидуалну наставу код одређеног наставника, или када постоји захтев да њихово дете промени класу из различитих разлога. Саветодавни разговори оваквог карактера су увек праћени и обавезним писаним молбама од стране родитеља ученика.

За упис ученика у средњу школу, школа пружа подробне информације родитељима како кроз индивидуалне саветодавне разговоре тако и кроз акције „Отворена врата“ и „Отворена школа“ које се организују током целе школске године.

У великој мери саветодавни рад директора и осталих запослених (психолога, педагога, разредног старешине, наставника..) са родитељима ученика се одвија када се појави проблем изостајања са наставе. Исто тако, у случају када предметни професор или одељењски старешина примети да ученици учестало добијају негативне оцене, интензивира се сарадња са родитељима како би имали увид у резултате рада и напредовање њихове деце, али и ради њиховог активног укључивања у процес превазилажења насталих тешкоћа у учењу, у сарадњи са Тимом за сарадњу родитеља и наставника и Тимом за пружање додатне подршке ученицима школе.

ОБЛАСТ	САДРЖАЈ	ОБЛИК
-развој музичке свести и јачање личности детета	-Обострана (школа и породица) подршка ученицима када је у питању продубљивање знања која стичу - Обострана (школа и породица) подршка развоју личности ученика кроз учешће на такмичењима - Подршка школе родитељима у различитим кризним ситуацијама	- родитељски састанци - Састанци са мањом групом родитеља, са унапред одређеним циљем -индивидуални разговори с родитељима -укључивање родитеља у јавне и такмичарске активности ученика (концерти, наступи...)
Сарадња у погледу развоја школе	- Подршка родитеља школи у акцијама које унапређују рад школе - Активно учествовање и школе и породице у иницирању развоја квалитета	-учешће родитеља у анкетама које проводи школа -подршка школи кроз помоћ у унапређењу услова рада

ПРОГРАМ ЕКСКУРЗИЈА И СТУДИЈСКИХ ПУТОВАЊА

Екскурзије и студијска путовања ученика организује се за ученике средње школе у току године, у зависности од заинтересованости ученика и одлуке Савета родитеља.

Према школском плану и програму, за ученике средње музичке школе се организују и студијска путовања, који подразумевају одлазак и посећивање концерата врхунских достигнућа у извођењу најпознатијих филхармонија, оркестара и хорова. Циљ оваквих излета је подстицање духовних доживљаја у музичком стваралаштву уз истовремено подстицање жеља за даљим музичким достигнућима.

Релација и садржај екскурзије утврђују се у складу са интересовањима ученика и одлуком одељењског већа.

Часови који буду неодржани у време реализације екскурзије/студијског путовања, реализују се током школске године, и евидентирају у књигама образовно-васпитног рада.

Екскурзије ученика ће бити организоване и реализоване, уз претходну писмену сагласност родитеља, за најмање 60% ученика.

Одељенска и Стручна већа школе предлажу план и програм екскурзије који разматра Наставничко веће. Предложени план и програм разматра и на њега даје сагласност Савет родитеља.

Након избора агенције програм путовања и општи услови путовања достављају се родитељима на писмену сагласност и оне су саставни део уговора којег директор школе закључује са одабраном агенцијом. Пре изведеног путовања наставници и ученици упознају се са правилима понашања којих су дужни да се придржавају. Након изведеног путовања, стручни вођа и представник туристичке агенције сачињавају забелешку. Извештај се доставља Савету родитеља и Наставничком већу ради разматрања, а Школском одбору ради разматрања и усвајања.

549

ЦИЉ ЕКСКУРЗИЈЕ

Савлађивање дела наставног програма непосредним упознавањем садржаја предмета, појава и односа у природи и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа која су у вези са делатношћу школе и остваривањем циљева из области моралног, емоционалног, професионалног, социјалног, естетског и физичког васпитања.

ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ

Проучавање феномена и објеката у природи и уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; стицање нових сазнања; упознавање са процесом рада; развијање интересовања за природу и изграђивање еколошких навика; подстицање испољавања позитивних емоционалних доживљавања; упознавање занимања људи која су карактеристична за поједине крајеве; развијање позитивног односа према националним, уметничким и културним вредностима; изграђивање естетских, културних и спортских потреба и навика као и позитивних социјалних односа међу ученицима и ученицима и професорима.

ИЗВОЂЕЊЕ ЕКСКУРЗИЈЕ: БЕЗБЕДНОСТ ПУТОВАЊА

Приликом уговарања путовања, директор је дужан да, уговором са агенцијом, обезбеди потребне услове за удобан и безбедан превоз ученика у односу на ангажовани број аутобуса. Пре путовања директор сазива заједнички састанак свих ученика који путују и њихових родитеља, коме присуствују и стручни вођа пута и одељењски старешина. На састанку се сви ученици обавештавају о правилима понашања, којих судужни да се придржавају. Представници МУП-а непосредно пред пут посећују одељења која иду на екскурзију и обавештавају ученике о начинима побољшања услова безбедности у иностранству. За сва путовања дужа од једног дана, неопходно је да родитељ (законски затупник) достави здравствени лист.

ИЗВЕШТАЈ О ИЗВОЂЕЊУ ЕКСКУРЗИЈЕ

После изведеног путовања, стручни вођа пута и представник агенције сачињавају забелешку о извођењу путовања, после чега стручни вођа пута у року од три дана сачињава извештај, који подноси директору, са оценом о извођењу и квалитету пружених услуга.

ПРОГРАМ ФАКУЛТАТИВНИХ, ВАННАСТАВНИХ И СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

На почетку године ученицима ће се нудити **факултативни предмети** од за предмете за које постоји кадровска покривеност, а који су прописани Правилником о наставном плану програму за средњу музичку школу. На основу броја заинтересованих ученика формираће се групе.

Ученици свих разреда средње музичке школе испуњавају прописани минимум **обавезних ваннаставних активности** (додатни рад, интерни часови, јавни часови, концерти). За реализацију обавезних ваннаставних активности одговорне су одељењске старешине, наставници главног предмета, као и шефови стручних већа. Ученици свих разреда средње музичке школе у великој мери испуњавају и минимум **факултативних ваннаставних активности** (екскурзије, такмичења, семинари, кампови и др.). Оствареност факултативних ваннаставних активности зависи од социо-економске ситуације породице ученика. За реализацију факултативних ваннаставних активности одговорне су одељењске старешине, наставници главног предмета, као и шефови стручних већа.

Слободне активности спадају у врло важан сегмент развоја и образовања ученика и омогућавају им да стекну знања из различитих области, а у исто време та знања провере и искористе у пракси. Слободна активност, било да се испољава кроз утврђене форме које већ функционишу у саставу школе или кроз волонтерске акције у организацији школе или неке омладинске организације, има велики значај у формирању ученика у зреле, друштвено активне особе. Циљ ангажовања ученика у активностима школе које се реализују у њихово слободно време је вишеструк. Ученици савладавају нове вештине, суочавају се са новим проблемима, пред њих се стављају изазови са којима се у регуларној настави можда никада не би сусрели. Програми слободних активности у школи сачињавају се у складу са интересовањима ученика. Ученицима се на почетку школске године понуди листа ваннаставних и слободних активности (филмска секција, еколошка секција, рецитаторска, секција џез одсека и сл.) , те се они опредељују на основу својих афинитета. У зависности од интересовања и броја ученика свака секција доноси свој програм рада за ту школску годину

ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ НА РАДУ

Правилником о безбедности и здрављу на раду се у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду уређује спровеђење безбедности и здравља на раду запослених у школи, у циљу стварања безбедних услова рада, заштите живота, здравља и радне способности запослених.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

- Запослени
- Ученици
- Лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова ако је Школа, односно директор упознат о њиховом присуству.

Школа обезбеђује спровођење безбедности и здравља на раду у складу са техничко-технолошким потребама.

Мере које се могу предузети у програму су свакако у почетку превентивне (чије сепредузимање планира) и оне се обезбеђују применом савремених, техничких, здравствених, образовних, социјалних и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља

запослених или њихово свођење на најмању могућу меру, у поступку пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објекта, технолошких процеса, опреме за рад, коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду, образовања, васпитања.

Програм безбедности и здравља на раду подразумева организовање предавања од стране противпожарне заштите за наставнике, али и ученике по потреби, предавања саобраћајне полиције, предавања лекара и социјалних радника. Теме предавања нису прецизиране, већ ће се о њима одлучивати у складу са приоритетима.

Програм безбедности и здравља на раду обухвата и заједничке активности школе, родитеља и локалне самоуправе, усмерене на развој свести за спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду. Те активности су следеће:

- Периодични прегледи и испитивање опреме за рад.
- Средства и опрема за рад, електричне инсталације, грејање и друге инсталације одржавају се редовно и правилно у исправном стању, у складу са техничким прописима и одређеним стандардима, на начин који обезбеђује одговарајућу сигурност запослених.
- Периодичне прегледе и провере исправности врше лица са одговарајућим лиценцама.
- Испитивање услова радне средине.

У радним и помоћним просторијама у којима се при раду евентуално користе штетне или опасне материје, ради спречавања повређивања, као и утврђивања да ли радна средина одговара условима за продуктиван рад и здравље врши се испитивање:

- микроклиме (температура, брзина струјања ваздуха и релативна влажност ваздуха)
- хемијске штетности (гасови, паре, дим, прашина)
- физичке штетности (бука, вибрација и штетна зрачења)
- осветљеност
- материје чија су својства опасна по живот и здравље запослених

Израда акта о процени ризика

Процена ризика се заснива на систематском евидентирању и процењивању могућих врста опасности и штетности на радном месту и радној околини, на анализирању организације рада и радног процеса, средстава рада, сировина и материјала у радном процесу, средстава и опреме за личну заштиту и других елемената који могу да изазову ризик од повреда на раду, оштећење здравља или обољење.

ПРОЦЕНА РИЗИКА ИЗМЕЂУ ОСТАЛОГ ОБУХВАТА:

- опис технолошког и радног процеса; опис средстава за рад ; опис средстава и опреме за личну заштиту;
- снимање организације рада ; препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту и у радној околини ;
- процена ризика у односу на опасности и штетности ;
- утврђивање начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика; оспособљавање запослених и ученика.

Послодавац је дужан да изврши теоријско и практично оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад при заснивању радног односа, премештању на друге послове, приликом увођења нове технологије, односно нових средстава за рад, као и код промене процеса рада.

Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Одељењски старешина и наставници који с ученицима обрађују одговарајуће програмске садржаје обавезни су да ученике упознају са опасностима с којима се могу суочити за време

остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује Школа, као и с начином понашања којим се те опасности избегавају или отклањају.

Ради спровођења мера безбедности и здравља, Школа сарађује са државним органима и органима локалне самоуправе, као и другим субјектима с којима је таква сарадња потребна.

Измене и допуне Школског програм за средњу школу за период 2020 – 2022. г. израдио је, шк. 2019/2020.године Стручни актив за развој школског програма Музичке школе „Станковић“ у саставу:

	Име и презиме	одсек
1.	Весна Роквић	психолог
2.	Оливера Николић	ТО
3.	Ђорђе Бајић	ООН
4.	Иван Кундичевић	гудачки
5.	Небојша Костић	цез-координатор
6.	Милош Лончар	камерна
7.	Ана Лачковић	солопевачки
8.	Ана Марија Прадал	клавирски
9.	Верица Ристић	дувачки
10.	Ивана Пејоска	хармонски
11.	Тамара Јагодић	педагог

МУЗИЧКА ШКОЛА

СТАНКОВИЋ

БЕОГРАД, КНЕЗА МИЛОША 1^А

Дел. бр. **16 / 24 - 1**

Дана: 31.08.2020. год.

На основу члана 119. ст. 1. тачка 2) Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“, бр. 88/17, 27/18 -др.закон, 10/19, 27/18 -др.закон и 6/20), Школски одбор Музичке школе „Станковић“ у Београду, на својој **12.** седници одржаној **31.08.2020. године**, једногласно / гласовима ___ присутних чланова, донео је

О Д Л У К А

Доноси се **Измена и допуна ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА за СРЕДЊЕ** музичко образовање и васпитање Музичке школе «Станковић», за период од **2018-2022. године.**

554

Председник Школског одбора
/Заменик председника

М.П.

Биљана Синановић
/Неда Милетић